

ZAVOD ZA GOZDOVE SLOVENIJE
OBMOČNA ENOTA NOVO MESTO

GOZDNOGOSPODARSKI NAČRT

GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE

POLJANE

2024 - 2033

Štev.: 07 – 11/24

OSNUTEK

VSEBINA

0	UVOD	7
1	SPLOŠNI OPIS GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE	8
1.1	OPIS NARAVNIH RAZMER.....	8
1.1.1	<i>Lega</i>	8
1.1.2	<i>Relief</i>	8
1.1.3	<i>Podnebne značilnosti</i>	9
1.1.4	<i>Hidrološke razmere</i>	9
1.1.5	<i>Matična podlaga in tla</i>	10
1.1.6	<i>Krajinski tipi in gozdnatost</i>	10
1.1.7	<i>Vegetacijski oris gozdnogospodarske enote</i>	11
1.1.8	<i>Živalski svet</i>	13
1.2	POVRŠINA IN LASTNIŠTVO GOZDOV.....	14
1.3	ODPRTOST GOZDOV S PROMETNICAMI IN RAZMERE ZA PRIDOBIVANJE LESA	15
1.4	DRUŽBENO GOSPODARSKE RAZMERE.....	16
1.5	DRUGE DEJAVNOSTI V PROSTORU.....	16
1.6	POŽARNO OGROŽENI GOZDOVI.....	16
1.7	UREDITVENA ČLENITEV GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE.....	17
1.8	ORGANIZIRANOST JAVNE GOZDARSKE SLUŽBE.....	17
2	PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV	18
2.1	EKOLOŠKE FUNKCIJE.....	19
2.2	SOCIALNE FUNKCIJE.....	22
2.3	PROIZVODNE FUNKCIJE.....	24
3	OPIS STANJA GOZDOV	25
3.1	KATEGORIJE GOZDOV.....	25
3.2	LESNA ZALOGA.....	26
3.3	PRIRASTEK.....	27
3.4	RAZVOJNE FAZE OZ. ZGRADBE SESTOJEV.....	28
3.5	TIPI SESTOJEV.....	30
3.6	OHRANJENOST GOZDOV.....	30
3.7	KAKOVOST DREVJA.....	31
3.8	POŠKODOVANOST DREVJA.....	31
3.9	OBJEDENOST GOZDNEGA MLADJA.....	31
3.10	ODMRLO DREVJE.....	33
4	ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA	35
4.1	KRATEK OPIS ZGODOVINE GOSPODARJENJA Z GOZDOVI.....	35
4.2	GOSPODARJENJE Z GOZDOVI V PRETEKLEM UREDITVENEM OBDOBJU	35
4.2.1	<i>Posek</i>	35
4.2.2	<i>Gojitvena in varstvena dela</i>	40
4.2.3	<i>Gradnja gozdnih prometnic</i>	41
4.2.4	<i>Opravljenjena dela in aktivnosti na krepitvi funkcij gozdov</i>	41
4.2.5	<i>Posegi v gozd in gozdni prostor</i>	41
4.2.6	<i>Celovita ocena doseganja postavljenih ciljev</i>	42
5	ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV	43
5.1	RAZVOJ GOZDNIH FONDOV.....	43
5.2	PRESOJA STANJA IN RAZVOJA GOZDOV V POGLEDU TRAJNOSTI	46
5.2.1	<i>Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti z vidika razmerja razvojnih faz in zgradb sestojev</i>	46
5.2.2	<i>Presoja trajnosti z vidika zagotavljanja funkcij gozdov</i>	47
6	CILJI, USMERITVE IN UKREPI	49
6.1	SPLOŠNI GOZDNOGOSPODARSKI CILJI.....	49
6.2	USMERITVE.....	50
6.2.1	<i>Splošne usmeritve</i>	50
6.2.2	<i>Usmeritve za krepitev in uskladitev funkcij gozdov</i>	51
6.2.3	<i>Usmeritve za razvoj življenjskih razmer prosto živečih živali</i>	66

6.2.4	Usmeritve za delo z gozdom v varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom	67
6.2.5	Usmeritve za delo s požarno ogroženimi gozdovi	67
6.2.6	Usmeritve za delo s semenskimi sestoji	67
6.2.7	Usmeritve za tehnologijo dela ter gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic	67
6.2.8	Usmeritve za posege v gozd in gozdni prostor	71
6.2.9	Usmeritve za ukrepe na drugih gozdnih zemljiščih	72
6.3	UKREPI	73
6.3.1	Možni posek	73
6.3.2	Potrebna gojitvena in varstvena dela	74
6.3.3	Ukrepi za krepitev funkcij gozdov	74
7	USMERITVE ZA GOSPODARJENJE S POSAMIČNIM GOZDNIM DREVJEM IN SKUPINAMI GOZDNEGA DREVJA ZUNAJ NASELIJ	75
8	EKONOMSKA PRESOJA GOSPODARJENJA Z GOZDOVI GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE	76
9	RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI	79
9.1	UTEMELJITEV OBLIKOVANJA RASTIŠČNOGOJITVENIH RAZREDOV	79
9.2	NAČRT GOSPODARJENJA Z GOZDOVI PO RASTIŠČNOGOJITVENIH RAZREDIH	80
9.2.1	Rastiščnogojitveni razred 070 – Gorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah	80
9.2.2	Rastiščnogojitveni razred 090 – Jelova-bukovja	89
9.2.3	Rastiščnogojitveni razred 210 – Gozdni rezervati	103
9.2.4	Rastiščnogojitveni razred 220 – Gozdovi s posebnim namenom – ukrepi dovoljeni	105
10	LITERATURA	109
11	NAČRT SO IZDELALI	111
12	PRILOGE Z DODATNIMI PREGLEDNICAMI	112
12.1	PRILOGA 1: TABELARNI PREGLEDI ZA GGE, RGR IN LASTNIŠTVA	112
12.1.1	Povzetek stanja in ukrepov na ravni gozdnogospodarske enote	112
12.1.2	Povzetek stanja in ukrepov na ravni rastiščnogojitvenega razreda	114
12.1.3	Povzetek stanja in ukrepov na ravni revirja	128
12.2	PRILOGA 3: SEZNAM PRIRASTNIH NIZOV PO RASTIŠČNOGOJITVENIH RAZREDIH	136
12.3	DODATNE NARAVOVARSTVENE VSEBINE	137
13	PROSTORSKI DEL NAČRTA	147

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1/D-KO: Površina gozdov po katastrskih občinah ter lokalnih skupnostih.....	8
Preglednica 2: Krajinski tipi.....	10
Preglednica 3/D: Površina gozdnega prostora in struktura negozdnih površin.....	10
Preglednica 4/D-GZ: Gozdne združbe.....	11
Preglednica 5/LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah.....	14
Preglednica 6/LS: Posestna sestava zasebnih gozdov.....	14
Preglednica 7/D-LS: Razvoj posestne sestave.....	15
Preglednica 8/SPR: Spravilne razmere (potencialne vrste spravila).....	15
Preglednica 9/D-C: Odprtost gozdov s cestami.....	15
Preglednica 10/D-F: Površine gozdnega prostora s poudarjenimi funkcijami.....	18
Preglednica 11/N-SPA: Pregled območij Nature 2000 in evropsko pomembnih vrst in habitatnih tipov, ki se nahajajo znotraj GGE Poljane.....	21
Preglednica 12/D-KL: Gospodarske kategorije gozdov in njihova struktura po lastniških kategorijah.....	25
Preglednica 13/KGR: Gozdne združbe po gospodarskih kategorijah gozdov in rastiščnogojitvenih razredih.....	25
Preglednica 14/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po debelinskih razredih.....	26
Preglednica 15/D-LZL: Lesna zaloga gozdov po lastniških kategorijah.....	26
Preglednica 16/D-LZU: Način ugotavljanja lesne zaloge.....	27
Preglednica 17/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih.....	27
Preglednica 18/D-PL: Letni prirastek po lastniških kategorijah.....	27
Preglednica 19/RF1/P: Površine in značilnosti razvojnih faz oz. zgradb sestojev.....	28
Preglednica 20/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst.....	28
Preglednica 21/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev.....	29
Preglednica 22/D-DS: Tipi drevesne sestave.....	30
Preglednica 23/OHR: Ohranjenost gozdov po kategorijah gozdov.....	30
Preglednica 24/K: Kakovost drevja.....	31
Preglednica 25/PŠD: Poškodovanost drevja.....	31
Preglednica 26/OM1: Objedenost gozdnega mladja po višinskih razredih.....	33
Preglednica 27/OM2: Objedenost gozdnega mladja po drevesnih vrstah.....	33
Preglednica 28/OD: Odmrlo drevje.....	33
Preglednica 29/P-GGE: Realizacija poseka v preteklem ureditvenem obdobju.....	35
Preglednica 30: Ocena letnega poseka na SVP in primerjava z evidenco.....	35
Preglednica 31: Realizacija poseka po dosedanjih rastiščnogojitvenih razredih (po podatkih evidence poseka).....	36
Preglednica 32/D-PGR: Realizacija poseka po ureditvenih obdobjih (po podatkih evidence poseka).....	36
Preglednica 33/D-PL1: Realizacija poseka po lastništvu (po podatkih evidence poseka).....	36
Preglednica 34/VP: Posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah (po podatkih evidence poseka).....	37
Preglednica 35/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst (po podatkih evidence poseka).....	39
Preglednica 36/PDR: Posek po debelinskih razredih (po podatkih evidence poseka).....	40
Preglednica 37/OGDL: Opravljena gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah.....	40
Preglednica 38: Pregled dinamike izgradnje gozdnih cest in vlak.....	41
Preglednica 39/GFR1: Razvoj gozdnih fondov.....	43
Preglednica 40/GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst.....	44
Preglednica 41/GFX: Indeksi razvoja lesne zaloge, prirastka in možnega poseka.....	44
Preglednica 42/D-KON: Kontrolni izračun lesne zaloge za enoto.....	45
Preglednica 43/D-KON: Kontrolni izračun lesne zaloge za zasebne gozdove.....	45
Preglednica 44/D-KON: Kontrolni izračun lesne zaloge za državne gozdove.....	45
Preglednica 45/D-SM: Delež razvojnih faz in primerjava z modelnim stanjem.....	46
Preglednica 46: Pregled zavarovanih območij in varstvenih režimov.....	57
Preglednica 47: Pregled naravnih vrednot in pripadajočih konkretnih varstvenih usmeritev.....	58
Preglednica 48: Pregled kulturnovarstvenih vrednot in podrobne usmeritve.....	61
Preglednica 49/MPVP: Možni posek po vrstah poseka za enoto.....	73
Preglednica 50/MPVP: Možni posek po vrstah poseka za zasebne gozdove.....	73
Preglednica 51/MPVP: Možni posek po vrstah poseka za državne gozdove.....	73
Preglednica 52/NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah.....	74
Preglednica 53/D-FU: Predlagani ukrepi za krepitev funkcij gozdov.....	74
Preglednica 54/EP1: Prikaz prihodka od lesa.....	76
Preglednica 55/EP2: Pregled skupne ekonomike gospodarjenja.....	76
Preglednica 56/EP2: Pregled ekonomike gospodarjenja v zasebnih gozdovih.....	77
Preglednica 57/EP2: Pregled ekonomike gospodarjenja v državni gozdovih.....	77
Preglednica 58/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi.....	80
Preglednica 59/D-LZ: Lesna zaloga in struktura po debelinskih razredih ter letni prirastek.....	81
Preglednica 60/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst.....	81
Preglednica 61/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah.....	82
Preglednica 62/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela.....	82
Preglednica 63/GFR1: Razvoj gozdnih fondov.....	83
Preglednica 64/D-SM: Delež razvojnih faz in primerjava z modelnim stanjem.....	84
Preglednica 65/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka.....	87
Preglednica 66/MPVP: Možni posek po vrstah poseka.....	87
Preglednica 67/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela.....	88

Preglednica 68/D-GZ: Gozdni rastiščni tipi	89
Preglednica 69/D-LZ: Lesna zaloga in struktura po debelinskih razredih ter letni prirastek	90
Preglednica 70/D-DV: Sestava lesne zaloge po drevesnih vrstah	90
Preglednica 71/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep po razvojnih fazah	91
Preglednica 72/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela	91
Preglednica 73/ D-GFR1: Razvoj gozdnih fondov	92
Preglednica 74/D-SM: Delež razvojnih faz in primerjava z modelnim stanjem	93
Preglednica 75/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka	96
Preglednica 76/MPVP: Možni posek po vrstah poseka	97
Preglednica 77/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela	97
Preglednica 78: Primerjava debelinske strukture lesne zaloge prebiralnih sestojev z modelom (podatki s ploskev)	99
Preglednica 79: Prikaz števila dreves na hektar po debelinskih stopnjah, ki so bila izmerjena na ploskvah v prebiralnih sestojih (podatki s ploskev)	100
Preglednica 80: Prikaz števila dreves na hektar po debelinskih stopnjah za leto 2014, 2024 in II. Šuričev bonitetni razred (podatki s ploskev)	100
Preglednica 81/D-GZ: Gozdni rastiščni tipi	103
Preglednica 82/D-LZ: Lesna zaloga in struktura po debelinskih razredih ter letni prirastek	103
Preglednica 83/D-DV: Sestava lesne zaloge po drevesnih vrstah	104
Preglednica 84/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi	105
Preglednica 85/D-LZ: Lesna zaloga in struktura po debelinskih razredih ter letni prirastek	105
Preglednica 86/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst	106
Preglednica 87/GFR1: Razvoj gozdnih fondov	106
Preglednica 88/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka	108
Preglednica 89/MPVP: Možni posek po vrstah poseka	108
Preglednica 90/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela	108
Preglednica 91/KHT: Habitatni tipi vezani na gozdne površine enote	137
Preglednica 92/KVP: Kvalifikacijske vrste vezane na gozdne površine enote	138

KAZALO GRAFIKONOV

Grafikon 1: Povprečne padavine in temperature zraka po letih	9
Grafikon 2: Struktura sečenj po vrstah poseka po letih veljavnosti načrta (po podatkih evidence poseka)	38
Grafikon 3: Struktura sanitarnih sečenj po letih veljavnosti načrta (po podatkih evidence poseka)	38
Grafikon 4: Posek po letih veljavnosti načrta v m ³ (po podatkih evidence poseka)	39
Grafikon 5: Delež skupin drevesnih vrst v poseku po rastiščnogojitvenih razredih (po podatkih evidence poseka)	40
Grafikon 6: Razvoj gozdnih fondov prikazan z indeksom s stalno osnovo	43
Grafikon 7: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst	44
Grafikon 8: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah	46
Grafikon 9: Razvoj razvojnih faz v preteklosti in za ciljno obdobje	47
Grafikon 10: Površinski deleži posameznih kategorij ohranjenosti gozdov	81
Grafikon 11: Razvoj gozdnih fondov prikazan z indeksom s stalno osnovo	83
Grafikon 12: Primerjava dejanske, modelne in ciljne strukture gozdov po razvojnih fazah	84
Grafikon 13: Razvoj razvojnih faz za ciljno obdobje	84
Grafikon 14: Površinski deleži posameznih kategorij ohranjenosti gozdov	90
Grafikon 15: Razvoj gozdnih fondov prikazan z indeksom s stalno osnovo	92
Grafikon 16: Primerjava dejanske, modelne in ciljne strukture gozdov po razvojnih fazah	93
Grafikon 17: Razvoj razvojnih faz za ciljno obdobje	93
Grafikon 18: Prikaz deleža drevesnih vrst med čakalci, tekači ter zmagovalci	98
Grafikon 19: Primerjava debelinske strukture lesne zaloge prebiralnih gozdov s prebiralnimi gozdovi v prejšnjem ureditvenim obdobjem ter z modelom »Klepac«	99
Grafikon 20: Prikaz števila dreves na hektar po debelinskih stopnjah za leto 2014 in 2024	100
Grafikon 21: Frekvenčna porazdelitev števila drevja na hektar za leto 2014 in 2024 v primerjavi s frekvenčno porazdelitvijo števila dreves na hektar za II. Šuričev bonitetni razred (Klepac, 1965)	101

KAZALO KART

Karta 1: Lega gozdnogospodarske enote v GGO	8
Karta 2: Rastiščnogojitveni razredi	79

POVZETEK

Površina gozdov po oblikah lastništev

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda v ha	20,97	4.490,24	0,00	4.511,21
Delež v %	0,5	99,5	0,0	100,0

Gozdni fondi po lastništvu in kategorijah gozdov

Kategorije gozdov	Površina (ha)	Lesna zaloga (m ³ /ha)			Letni prirastek (m ³ /ha)			Možni posek			% od prirastka
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	% od lesne zaloge			
Skupaj GGE											
Večnamenski gozdovi	4.461,95	220,2	172,9	393,1	6,53	4,26	10,79	24,0	26,4	25,0	91,1
GPN, ukrepi dovoljeni	43,88	156,7	235,7	392,4	4,55	5,59	10,14	31,6	24,5	27,3	106,0
GPN, ukrepi niso dovoljeni	5,38	261,3	363,2	624,5	7,55	8,34	15,89	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj vsi gozdovi	4.511,21	219,7	173,7	393,4	6,51	4,29	10,80	24,0	26,3	25,0	91,1
Zasebni gozdovi											
Večnamenski gozdovi	20,95	213,9	262,3	476,2	6,13	6,56	12,69	12,8	17,3	15,3	57,4
GPN, ukrepi dovoljeni	0,02	150,0	500,0	650,0	4,50	14,00	18,50	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj vsi gozdovi	20,97	213,8	262,6	476,4	6,13	6,57	12,70	12,8	17,3	15,3	57,3
Državni gozdovi											
Večnamenski gozdovi	4.441,00	220,2	172,5	392,7	6,53	4,26	10,79	24,0	26,4	25,1	91,3
GPN, ukrepi dovoljeni	43,86	156,7	235,6	392,3	4,55	5,59	10,14	31,6	24,5	27,3	106,0
GPN, ukrepi niso dovoljeni	5,38	261,3	363,2	624,5	7,55	8,34	15,89	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj vsi gozdovi	4.490,24	219,7	173,3	393,0	6,51	4,28	10,79	24,0	26,3	25,1	91,3

Kategorije gozdov	Površina (ha)	Lesna zaloga (m ³)			Prirastek (m ³)			Možni posek (m ³)		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
Skupaj GGE										
Večnamenski gozdovi	4.461,95	982.630	771.432	1.754.062	291.091	190.679	481.770	235.565	203.474	439.039
GPN, ukrepi dovoljeni	43,88	6.878	10.342	17.220	1.996	2.452	4.448	2.171	2.529	4.700
GPN, ukrepi niso dovoljeni	5,38	1.406	1.954	3.360	406	449	855	0,0	0,0	0,0
Skupaj vsi gozdovi	4.511,21	990.914	783.728	1.774.642	293.493	193.580	487.073	237.736	206.003	443.739
Zasebni gozdovi										
Večnamenski gozdovi	20,95	4.481	5.496	9.977	1.284	1.375	2.659	575	952	1.527
GPN, ukrepi dovoljeni	0,02	3,0	10,0	13,0	0,9	2,8	3,7	0,0	0,0	0,0
Skupaj vsi gozdovi	20,97	4.484	5.506	9.990	1.285	1.378	2.663	575	952	1.527
Državni gozdovi										
Večnamenski gozdovi	4441,00	978.149	765.936	1.744.085	289.807	189.304	479.111	234.990	202.522	437.512
GPN, ukrepi dovoljeni	43,86	6.875	10.332	17.207	1.995	2.449	4.444	2.171	2.529	4.700
GPN, ukrepi niso dovoljeni	5,38	1.406	1.954	3.360	406	449	855	0,0	0,0	0,0
Skupaj vsi gozdovi	4490,24	986.430	778.222	1.764.652	292.208	192.202	484.410	237.161	205.051	442.212

Gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Skupaj
Priprava Sestoja	ha	0,00	3,50	3,50
Sadnja	ha	0,00	0,72	0,72
Obžetev	ha	0,00	45,59	45,59
Nega mladja	ha	0,22	36,98	37,20
Nega gošče	ha	1,60	491,91	493,51
Nega letvenjaka	ha	0,10	386,31	386,41
Nega drogovnjaka	ha	0,22	219,47	219,69
Nega prebiralnega gozda	ha	0,08	169,91	169,99
Naravni razvoj biotopov	m ³	0,00	110,40	110,40
Varstvo pred žuželkami	dni	10	290	300
Vzdrževanje zaščite z ograjo	dni	0	20	20
Zaščita s količenjem ali tulci	kosov	0	30	30
Premazi vršičkov	ha	0,00	10,00	10,00

Ukrepi za krepitev funkcij gozdov

Funkcija	Ukrep	
	Vrsta dela	Obseg
Lovnogospodarska funkcija	Vzdrževanje pasišč – mulčanje	10 ha 20 dni
	Vzdrževanje pasišč – košnja	140 ha 40 dni
Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti	Vzdrževanje grmišč in gozdnega roba	2 ha 10 dni
	Vzdrževanje vodnih virov v gozdu	4 kosov 4 dni
	Sajenje sadik plodonosnega gozdnega drevja, pomembnega za prehranjevanje živali	30 sadik 1 dni
	Puščanje stoječe biomase	10 dni
Rekreacijska funkcija	Postavitev ostalih tabel	20 kosov 10 dni
	Ostala biomeliorativna dela	10 ha 20 dni
Poučna funkcija	Vzdrževanje učnih poti	8.000 m 30 dni

0 UVOD

Gozdovi gozdnogospodarske enote Poljane so bili prvič urejeni že v predprejšnjem stoletju. Do leta 1963 je bila enota razdeljena v tri gozdnogospodarske enote, ki so bile združene v načrtu za obdobje 1963 – 1972. Gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarske enote (v nadaljevanju: GGE Poljane) za obdobje 2024 – 2033 tako predstavlja že šesto revizijo

Gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarske enote je tudi načrt prilagojene rabe naravnih dobrin, potreben za zagotavljanje ugodnega stanja kvalifikacijskih habitatnih tipov in kvalifikacijskih vrst na območjih Nature 2000 (POO Kočevsko in POV Kočevsko).

Terenska dela so se začela spomladi leta 2023 in bila jeseni istega leta tudi zaključena. Izdelava načrta je potekala v skladu z Zakonom o gozdovih, Pravilnikom o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo ter Navodili za izdelavo načrtov za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo.

Okrajšave, ki se pojavljajo v tekstu: **območje**, **GGO** (gozdnogospodarsko območje), **GGE**, **enota** (gozdnogospodarska enota), **KE** (krajevna enota), **GGN** (gozdnogospodarski načrt), **RGR**, **razred** (rastiščnogojitveni razred), **ZGS** (Zavod za gozdove Slovenije), **SiDG** (Slovenski državni gozdovi), **SKZG** (Skład kmetijskih zemljišč in gozdov), **ZGS** (Zavod za gozdove Slovenije), **KO** (katastrska občina), **POO** (posebno ohranitveno območje), **POV** (posebno območje varstva), **NVDP** (naravna vrednota državnega pomena), **NVLP** (naravna vrednota lokalnega pomena), **EPO** (ekološko pomembno območje), **KD** (objekt kulturne dediščine).

1 SPLOŠNI OPIS GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE

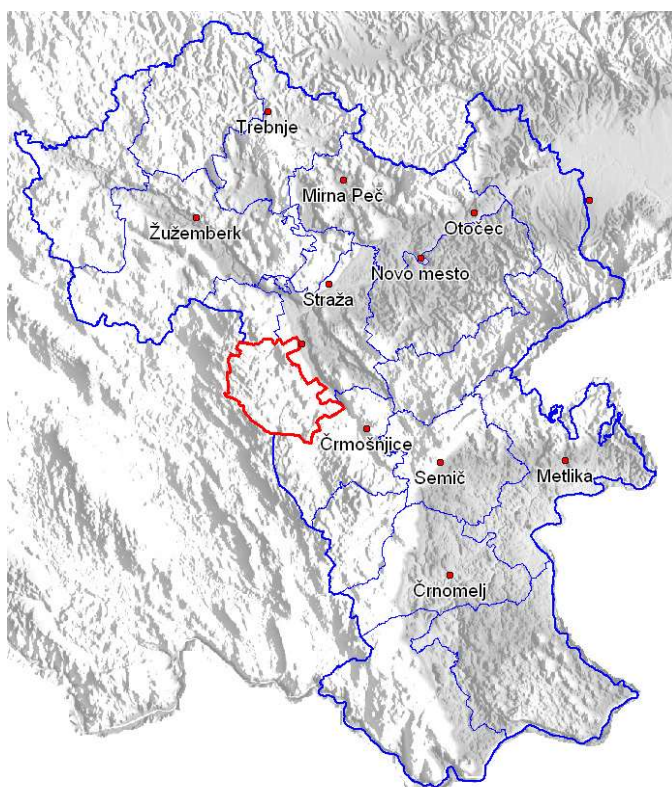
1.1 Opis naravnih razmer

1.1.1 Lega

GGE Poljane se nahaja na vzhodnih pobočjih roškega masiva in pokriva 4.558,28 ha površine. Na severu enota meji na GGE Soteska, na vzhodu na GGE Straža-Toplice in na jugu na GGE Črmošnjice. Na zahodu je omejena z GGO Kočevje. Enota v celoti spada pod upravo občine Dolenjske Toplice. Razdeljena je na štiri katastrske občine, kot je prikazano v spodnji preglednici.

Preglednica 1/D-KO: Površina gozdov po katastrskih občinah ter lokalnih skupnostih

Občina	Šifra KO	Katastrska občina	Površina KO v GGE v ha	Površina gozda v KO v GGE v ha	Delež gozda ali gozdnatost KO v %
Dolenjske Toplice	1497	Podstenice	3.910,91	3.872,07	99,0
	1498	Poljane	385,68	383,45	99,4
	1496	Podturn	186,86	183,61	98,3
	1499	Stare Žage	74,83	72,08	96,3
Skupaj			4.558,28	4.511,21	99,0

Karta 1: Lega gozdnogospodarske enote v GGO

1.1.2 Relief

Enoto lahko glede reliefnih značilnosti razdelimo na dva dela. Vzhodni del predstavljajo strma pobočja z enakomernim padcem nad dolino Črmošnjice. Ta predel ima kljub apnenčasti podlagi zelo malo kraških vrtač. Tu zasledimo najnižjo točko enote pri vasi Obrh – 190 m. Zahodni, bolj izravnani del, je zelo razgiban, izrazit kraški svet s številnimi vrtačami in brezni. Tu se višine, ki so po večini med 600 in 800 m, na kratke razdalje zelo hitro spreminjajo, posamezni vrhovi na jugozahodu enote pa dosežejo višine prek 1000 m. Med njimi je najvišji

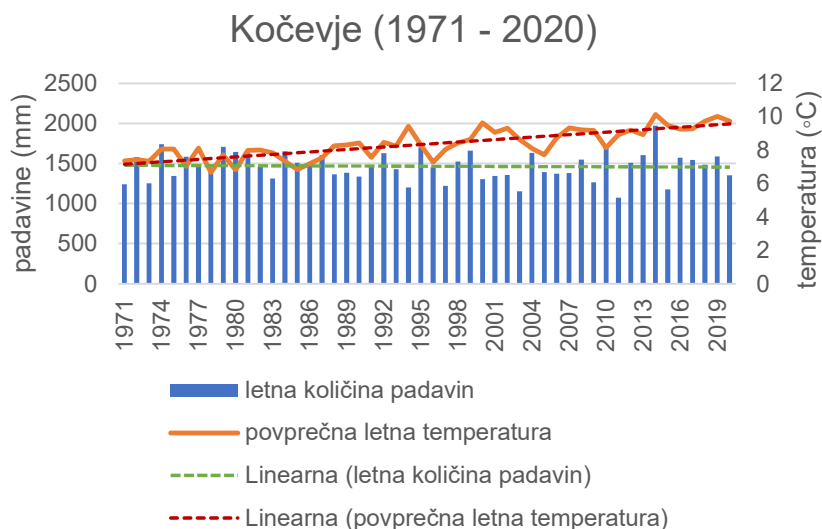
Veliki Rog s 1099 m. Ostali višji vrhovi so še Mali Rog (981 m), Bukova Gora (832 m), Pogorelec (817 m), Babja gorica (801 m), Tabor (772 m), Sokolski vrh (711 m), Kragulji vrh (678 m) in še veliko ostalih. Med temi vrhovi ležijo številne doline, med katerimi je najbolj znana Jelendol, kjer je tudi najnižja točka zahodnega dela (510 m). Zaradi velike razgibanosti terena se tudi ekspozicije hitro spreminjajo, kar otežuje orientacijo v prostoru. Zaradi opisanih lastnosti enota spada med zanimivejše predele območja.

1.1.3 Podnebne značilnosti

GGE Poljane sodi v podnebni tip zmerno celinskega podnebja zahodne in južne Slovenije. Padavin je več kot v ostalih delih območja (1.320 mm na leto), temperature zraka pa so bistveno nižje (8,4°C v zadnjih 50 letih, 9,5°C v zadnjem desetletju).

Podnebne značilnosti v povezavi z reliefom prinašajo tudi nekatere za gozd neprijetne pojave. Gričevno-podgorske gozdove ogrožajo velike količine težkega južnega snega, podgorsko-gorske gozdove pa žled, občasno gozdove v GGE ogroža tudi veter. Učinki ekstremnih vremenskih pojavov na gozd so znatno bolj ogrožajoči v času velike razmočenosti gozdnih tal. Pogoste so tudi nevihte z močno točo.

Simulacije za prihodnost napovedujejo dvig povprečne temperature zraka do konca stoletja za 1 do 4°C in dvig padavin za 10 %. V zimskem času naj bi se količina padavin povečala, vendar ne snežnih, poleti pa zmanjšala, kar prinaša daljša in izrazitejša obdobja poletne vročine in suše. Posledice se bodo izražale v spremenjeni vegetaciji (prevlada toploljubnih listnatih drevesnih vrst) in v pogostejših in ekstremnejših vremenskih pojavih, ki bodo obseg sanitarnih sečenj še povečevali.

Grafikon 1: Povprečne padavine in temperature zraka po letih

1.1.4 Hidrološke razmere

Celotna površina enote je kraška pokrajina, kjer ni tekočih površinskih voda. Tudi studenci ali izviri z izdatnejšo količino vode so redki, kjer pa se pojavijo, že po nekaj metrih presahnejo v votla kraška tla. Ravno zaradi redkosti vode v teh gozdovih je vsaka manjša kaluža, izvir ali studenec življenjskega pomena za živalski svet.

Med vsemi studenci velja omeniti nekaj izdatnejših, ki so aktivni le v obdobju z večjo količino padavin. Ti so: Muhčev, Balentov, Žmukov, Najnarski, Jurcljev, Japljev, Dolgi... Pred več kot dvema desetletji je bila med kočevsko in novomeško stranjo Kočevskega roga ugotovljena hidrografska povezava, ta povezava pa je samo v zračni liniji dolga preko 15 km.

1.1.5 Matična podlaga in tla

Matična podlaga

Matična podlaga GGE je sorazmerno enotna, saj se v glavnem po celotni površini pojavlja apnenec, ki mestoma spremeni barvo in strukturo, kljub temu pa so povsod nastala tla s podobnimi lastnostmi. Izjema so le površine okoli Kunča, ki ležijo na laporjih, lapornih apnencih in brečah, te pa pogojujejo boljšo rodovitnost tal in manjšo površinsko skalovitost. Ravno zaradi manjše skalovitosti so bile v preteklosti te površine izkrčene za kmetijske namene.

Tla

Prevladujejo pretežno rjava pokarbonatna tla na različnih razvojnih stopnjah, med katerimi v žepih zasledimo rendzine, lateralna razvita tla, pa tudi razvita tla. V enoti zasledimo tudi globoka ilovnata rjava pokarbonatna tla, ki se pojavijo v okolici Kunča. Globine posameznih talnih profilov so različne. Vsa tla v enoti veljajo za visoko produktivna.

1.1.6 Krajinski tipi in gozdnatost

Celotna površina enote je 4.558,28 ha, površina gozdnega prostora pa 4.553,34 ha.

Preglednica 2: Krajinski tipi

Tip krajine	Površina krajine	Površina gozda	Površina negozda	Gozdnatost	Delež krajine
Gozdna krajina	4.558,28	4.511,21	47,07	99,0	100,0

Preglednica 3/D: Površina gozdnega prostora in struktura negozdnih površin

	Površina v ha	Delež v %
Površina gozdnogospodarske enote	4.558,28	100,0
Gozd	4.511,21	99,0
Gozdni prostor		
Lazi in senožeti	37,34	0,8
Zaraščajoče površine	2,23	0,0
Infrastrukturni objekti	2,56	0,1
Negozdni prostor		
Drugo	4,94	0,1

Površina gozdov v enoti je 4.511,21 ha, kar pomeni 99,0 % gozdnatost. V enoti je zastopana samo gozdna krajina.

1.1.7 Vegetacijski oris gozdnogospodarske enote

Za enoto so na voljo podrobne fitocenološke karte v merilu 1:10.000, s pomočjo katerih smo določili združbe v posameznih odsekih in jih dodatno preverili ob terenskih opisih sestojev.

Preglednica 4/D-GZ: Gozdne združbe

Šifra	Skupina gozdnih rastišč / rastiščni tip	Površina (ha)	Delež (%)
25	podgorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah	44,07	1,0
55100	<i>Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje</i>	44,07	1,0
27	gorska, zgornjegorska in subalpinska bukovja na karbonatnih in mešani	320,01	7,1
63100	<i>Preddinarsko gorsko bukovje</i>	320,01	7,1
29	jelova-bukovja	4.115,60	91,2
64111	<i>Dinarsko jelovo bukovje mercurialetosum</i>	115,93	2,6
64112	<i>Dinarsko jelovo bukovje neckeretosum</i>	136,12	3,0
64121	<i>Dinarsko jelovo bukovje typicum</i>	1.827,19	40,4
64122	<i>Dinarsko jelovo bukovje scopolietosum</i>	694,24	15,4
64123	<i>Dinarsko jelovo bukovje festucetosum</i>	21,44	0,5
64131	<i>Dinarsko jelovo bukovje clematidetosum</i>	77,75	1,7
64132	<i>Dinarsko jelovo bukovje omphalodetosum</i>	853,23	18,9
64133	<i>Dinarsko jelovo bukovje lycopodietosum</i>	12,78	0,3
64134	<i>Dinarsko jelovo bukovje hacquetietosum</i>	376,92	8,4
30	javorovja, velikojesenovja in lipovja	18,78	0,4
65100	<i>Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom</i>	18,78	0,4
35	jelovja in smrekovja na karbonatnih in mešanih kamninah	12,75	0,3
66100	<i>Dinarsko jelovje na skalovju</i>	8,87	0,2
67100	<i>Smrekovje na karbonatnem skalovju</i>	3,88	0,1
	Skupaj	4.511,21	100,0

- **Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje – *Hacquetio-Fagetum***

Združba se pojavlja na nadmorski višini med 450 in 700 m na srednje strmih do strmih pobočjih in širokih hrbitih. Tla so srednje globoka, izjemoma tudi globoka ali plitva pokarbonatna rjava tla na apnencu ali dolomitu, ki so sveža in biološko zelo aktivna.

Drevesni sloj tvori bukev s primesjo gradna, belega gabra, gorskega javorja in češnje ter umetno vnesena smreka in bori. Grmovni sloj je bogat, poleg drevesnega podmladka ga tvorijo navadni volčin, gozdni šipek, glog, dobrovita, navadna kalina, rdeči dren in leska. V zeliščnem sloju so najpogostejše tevje, svinjska laknica, trobentica, kopitnik, črni teloh in sinjezeleni šaš.

- **Preddinarsko gorsko bukovje – *Lamio orvalae-Fagetum* var. *geogr. Dentaria polyphyllos***

Združba se pojavlja na nadmorski višini med 300 m in 700 m na srednje strmih do strmih pobočjih, vlažnih jarkih in rahlo razgibanih planotah. Porašča srednje globoka do globoka ali žepasta pokarbonatna rjava tla na apnencu, ki so sveža in biološko zelo aktivna.

Sestoj tvori bukev, posamezno so primešani še gorski javor, gorski brest, jelka in smreka. V grmovnem sloju se pojavlja navadni volčin. V zeliščnem sloju so najpogostejše mnogolistna, deveterolistna in brstična mlaja, velikocvetna mrtva kopriva, dišeča perla, glistovnica, volčja jagoda, pegasti kačnik, podlesna veternica, golšec, črnoga, mnogocvetni salamonov pečat, vleccvetni šetraj in Fuchsov grint.

- **Dinarsko jelovo bukovje s podtipi**

Združba se pojavlja na nadmorski višini med 200 m in 1099 m na zmerno nagnjenih pobočjih. Porašča srednje globoka, izjemoma tudi globoka rjava pokarbonatna tla na apnencu, ki so sveža in biološko zelo aktivna.

Sestoj tvorita bukev in jelka, posamezno so primešani še gorski javor, gorski brest in smreka.

Podtip – *Omphalodo-Fagetum typicum*

Grmovni sloj tvorijo kranjska krhlika, planinsko kosteničevje in lovorolistni volčin. V zeliščnem sloju so najpogostejše velecvetni šetraj, trilistna konopnica, deveterolistna in brstična mlaja, zajčica, glistovnica, volčja jagoda, gozdna bilnica in pomladanska torilnica.

Podtip – *Omphalodo-Fagetum omphalodetosum*

Grmovni sloj tvorijo kranjska krhlika, puhastolistno kosteničevje in lovorolistni volčin. V zeliščnem sloju so najpogostejše pomladanska torilnica, dišeča perla, glistovnica, mnogocvetni salamonov pečat, deveterolistna in brstična mlaja ter velecvetni šetraj.

Podtip – *Abieti-Fagetum dinaricum scopolietosum*

Plemeniti listavci so redno primešani. V zeliščnem sloju so najpogostejše kranjska bunika, velecvetna mrtva korpiva in mnogolistna mlaja.

• **Gorsko-zgornjegorsko javorje z brestom – *Lamio orvalae-Aceretum pseudoplatani***

Združba se pojavlja pretežno na osojnih legah v vlažnih jarkih in vrtačah rahlo razgibanih planot, na nadmorski višini med 300 in 1.000 m. Porašča srednje globoka do globoka tla na karbonatih, ki so bazična, sveža, vlažna, humuzna in zračna. So biološko zelo aktivna in visoko produktivna.

Sestoje tvorijo predvsem gorski javor, gorski brest, ostrolistni javor in veliki jesen. V grmovnem sloju se pojavljata leska in črni bezeg. V zeliščnem sloju pa so najpogostejše: velecvetna mrtva kopriva, jelenov jezik, kranjska bunika, trpežna srebrenka, pegasti kačnik, navadna pižmica, mnogolistna mlaja, navadna nedotika, navadna podborka, lepljiva kadulja, velika kopriva in smrdljica.

• **Dinarsko jelovje na skalovju – *Neckero-Abietetum***

Združba se nahaja na vrhovih in grebenih z vertikalnimi skalnimi skladi v obliki velikih blokov, ki so porasli z mahovi. Značilnost tal je mozaičnost. Na skalah so organogena tla, prhlinata rendzina na skalnih blokih. Sestavljena je iz kislega humoznega horizonta, ki je prekrit z debelo plastjo mahov. V žepih med skalami so globoka izprana rjava tla ali že podzol.

Prevladujejo jelovi sestoji z večjo primesjo smreke. Mestoma posamično so primešani listavci (bukve, plemeniti listavci, jerebika). V grmovnem sloju se pojavljajo planinski šipek, črno kosteničevje in kranjska krhlika. V zeliščnem sloju pa so najpogostejše: rjavi sršaj, zeleni sršaj, maholika popkoresa, trilistna špajka, jelenov jezik in peterolistna mlaja.

• **Smrekovje na karbonatnem skalovju – *Asplenio viridae-Piceetum***

Združba se pojavlja na dnu koliševk na nadmorski višini 280 m (Rožeška koliševka) in približno 550 m (Podsteniška koliševka). Prevladujejo hladne ekspozicije. Geološko podlago predstavlja siv in bel plastovit apnenec z vložki zrnatega dolomita. Skalni bloki so pokriti z mahovi pod katerimi se je razvila organska rendzina. Produktivna sposobnost teh tal je slaba.

Cela enota spada v območje Natura 2000 POO Kočevsko s habitatnim tipom (91K0) Ilirski bukovi gozdovi.

1.1.8 Živalski svet

Že dejstvo, da je vsa enota znotraj ekološko pomembnega območja (EPO Kočevsko in EPO Osrednje območje življenjskega prostora velikih zveri) ter tudi znotraj posebnega varstvenega območja (Natura 2000) kaže, da gre za območje dobro ohranjene narave. Že iz opredelitve teh območij izhaja, da je enota pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti in je kot taka sestavni del širšega območja, pomembnega za ohranitev in doseganje ugodnega stanja vrst, habitatov in habitatnih tipov. Na razmere za živalski svet vpliva v konkretni enoti, katero skoraj v celoti pokriva gozd, poleg dejavnikov nežive narave, predvsem gozdarstvo in lovstvo.

Gre za enoto z veliko gozdnatostjo in malo negozdnih, travniških površin. Teh je v enoti le približno 37 ha. Večje travniške površine so na področju Kunča, Podstenic in Pogorelca. Večina v preteklosti negozdnih površin, katere so nekoč vzdrževali izseljeni prebivalci tega območja – Kočevarji, se je že zaraslo z gozdnim drevjem in grmovjem ali pa se jih je pogozdilo s smreko. Največji vpliv na živalski svet v enoti imajo tako gozdovi. Zaradi ohranjenih, vrstno in strukturno pestrih gozdov, katerih obnova je zagotovljena po naravni poti, je enota danes uvrščena v ekološko pomembno območje. Toda tudi ti gozdovi se spreminjajo, s spremembami pa se spreminjajo tudi življenjski pogoji živalskim vrstam. Intenziviranje gospodarjenja z gozdovi, večja odprtost gozdov z gozdnimi cestami in vlakami in obetajoča se spremenjena drevesna sestava gozdov (nezadostno pomlajevanje jelke) so največji vzroki spreminjanja življenjskih pogojev živalskim vrstam.

Lovne vrste divjadi v GGE Poljane so jelenjad, srnjad, divji prašič, lisica, kuna belica in zlatica, jazbec, poljski zajec in navadni polh. Tujerodnih vrst ni.

Od rastlinojede divjadi je v enoti najštevilčnejša jelenjad. Po več kot 100 letnem obdobju brez jelenjadi se je od sredine 20. stoletja dalje po njenem ponovnem pojavljanju njena številčnost, s tem pa tudi njen vpliv na gozd, hitro povečevala. Ker imajo gozdovi na kraških tleh dokaj majhno prehranski ponudbo za jelenjad, kateri bi kot pašni vrsti največji delež v prehrani morale predstavljati trave, jelenjad le to nadomesti z zelišči in objedanjem gozdnega mladja. Gozdovi na kraških tleh enote z dokaj skromnim zeliščnim slojem tudi ne predstavljajo optimalnega habitata jelenjadi, kot je to navedeno v lovsko upravljavskem načrtu za Kočevsko – Belokranjsko LUO. V obdobju snežne odeje se večina jelenjadi zadržuje v severnem delu enote v gozdovih do nadmorske višine do 600 metrov. Izrazitih zimovališč jelenjadi v enoti ni. V dvoletnem lovsko upravljavskem načrtu je poleg privabljalnih krmišč za jelenjad, v GGE Poljane krmišče za zimsko krmljenje jelenjadi na Podstenicah. Glede na to, da so v okolici krmišča pomlajene površine, je lokacija krmišča neprimerna in je krmišče smiselno ukiniti.

Gostota srnjadi je manjša, saj strnjeni gozdovi z malo travniških površin ne predstavljajo najbolj ugodnega življenjskega okolja srnjadi. Srnjad je v tem območju pomembna kot prehranski vir risu in volku.

V enoti je kljub skromnejši prehranski ponudbi kot v nižinski gozdni krajini dokaj številčna populacija divjih prašičev. Zaradi skromnejših prehranskih virov v gozdovih le ti sezonsko prehajajo v nižje ležečo gozdnato in kmetijsko krajino, kjer povzročajo škodo na kmetijskih kulturah in travinju.

Od male divjadi je najpogostejša lisica ter kune belice. Populacija jazbeca je manj številčna. Poljski zajci so dokaj redki.

Strnjeni gozdovi so del osrednjega življenjskega prostora vseh treh velikih zveri (medveda, volka, risa). V enoti je evidentiranih preko 40 medvedovih brlogov. Ris je v enoti stalno prisoten, v zadnjih letih pa tudi volk. Po podatkih poročila o spremljanju stanja ohranjenosti volkov v Sloveniji v sezoni 2020 – 2021 se na območju GGE Poljane pojavlja vitalen volčji trop Rog, katerega sestavlja trop vsaj 7 volkov.

Celotno območje GGE Poljane je del posebnih varstvenih območij Natura 2000 - Kočevsko. V okviru tega območja so kvalifikacijske živalske vrste: mulasti in širikouhi netopir, veliki navadni netopir, navadni netopir, vejicati netopir, južni in veliki podkovnjakhribski urh, črtasti medvedek, škrlatni kukuj, gozdni postavnež, veliki frfotavček, drobnovratnik, rogač, bukov kozliček, brazdar, alpski kozliček, človeška ribica, veliki pupek, koconogi čuk, gozdni jereb, belohrbti detel, črna žolna, mali skovik, vijeglavka, rjavi srakoper, sršenar, triprsti detel, pivka,

kozača, volk, navadni ris in rjavi medved. Za večino teh vrst je v naravovarstvenih smernicah njihovo stanje, v povezavi z njihovim življenjskim okoljem, ocenjeno kot ugodno. Za nekatere vrste hroščev in ptic pa je stanje ocenjeno kot neugodno zaradi premajhne količine in dimenzij odmrle biomase. Prav tako je kot neugodno opredeljeno stanje živalskih vrst, ki so vezane na mokrotne habitate. V enoti je evidentirano 12 m³ odmrlega drevja na hektar, od česar je 31 % v debelinskem razredu nad 50 cm. Odmrta lesna masa predstavlja več kot 3 % skupne lesne mase sestojev. V drevesni strukturi odmrle biomase je 30 % mase listavcev, katere je najmanj prav v debelinskem razredu nad 50 cm. Odmrlega drevja v razširjenih debelinskih razredih B in C je ok. 2,54 dreves/ha. Količino odmrle biomase bo v prihodnje potrebno znatno povečati, še zlasti biomaso listavcev večjega premera. V zadnjem desetletju se je sicer količina odmrle biomase v primerjavi s predpreteklim desetletjem povečala. V upravljavski coni A (območje triprstega in belohrbtega detla), kjer je po usmeritvah Programa upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2023 do 2028 določeno, da se pušča vsaj 5 % stoječe odmrle in odmirajoče biomase, od katere naj bi jo bilo vsaj 50 % v razširjenih debelinskih razredih B in C, trenutno stanje ni ustrezno, saj količina te mase ni večja kot v preostalem delu enote.

V GGE Poljane so v okviru območja Natura 2000 – Kočevsko pomembni habitatni tipi: polnaravna suha travišča in grmiščne faze na karbonatnih tleh, jame, ki niso odprte za javnost, javorovi gozdovi v grapah in na pobočnih gruščih ter ilirski bukovi gozdovi. Za vse naštetne habitatne tipe je ocenjeno neugodno stanje. Za jame je stanje ocenjeno za neugodno zaradi onesnaženja zaradi pritokov iz smeri Kočevskega polja, na kar upravljanje z gozdovi v enoti nima možnosti vplivanja. Neugodno stanje habitatnega tipa ilirskih bukovih gozdov in javorovih gozdov pa je predvsem posledica težav s pomlajevanjem jelke in plemenitih listavcev, ki je posledica prekomerne številčnosti jelenjadi.

V enoti je evidentiranih preko 250 jam, brezen in spodmolov. Te so pomembne zlasti za netopirje. Gozdarstvo z vplivanjem na sestoje v okolici jam lahko pomembno vpliva na razmere v teh jamah za živalski svet.

1.2 Površina in lastništvo gozdov

Površina vseh gozdov v enoti je 4.511,21 ha in so v veliki večini v državni lasti. Zasebni gozdovi se nahajajo na posameznih parcelah, predvsem na vzhodnem in severnem delu enote.

Preglednica 5/LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda v ha	20,97	4.490,24	0,00	4.511,21
Delež v %	0,5	99,5	0,0	100,0

Preglednica 6/LS: Posestna sestava zasebnih gozdov

Velikost gozdne posesti	Sestava v %			
	po številu posestnikov		po gozdni površini	
	% v razredu	kumulativa (%)	% v razredu	kumulativa (%)
do 1 ha	76,8	76,7	22,0	22,0
1 do 5 ha	20,9	97,7	55,4	77,4
5 do 10 ha	2,3	100,0	22,6	100,0
10 do 30 ha	0,0	100,0	0,0	100,0
30 do 100 ha	0,0	100,0	0,0	100,0
nad 100 ha	0,0	100,0	0,0	100,0
Skupaj	100,0	-	100,0	-

76,8 % posestnikov ima posest manjšo od enega hektarja. 9 posestnikov z velikostjo posesti od petih hektarjev ima v lasti 55,4 % vseh zasebnih gozdov.

Preglednica 7/D-LS: Razvoj posestne sestave

Velikost gozdne posesti	Delež v % Leto 2014	Delež v % Leto 2024	Število lastnikov	Število lastnikov (kumulativa)
do 1 ha	82,4	76,8	33	33
1 do 5 ha	17,6	20,9	9	42
5 do 10 ha	0,0	2,3	1	43
10 do 30 ha	0,0	0,0	0	43
30 do 100 ha	0,0	0,0	0	43
nad 100 ha	0,0	0,0	0	43

Zasebnih gozdnih posestnikov je le 43 s povprečno gozdno posestjo velikosti 0,49 ha.

1.3 Odprtost gozdov s prometnicami in razmere za pridobivanje lesa

Preglednica 8/SPR: Spravilne razmere (potencialne vrste spravila)

Način spravila	Površina		Delež spravilne razdalje v %					
	ha	%	do 200 m	200-400 m	400-600 m	600-800 m	800-1200 m	nad 1200 m
S traktorjem	4.465,51	99,1	3,3	63,0	30,1	3,5	0,0	0,0
Ni odprto	40,32	0,9						
Skupaj	4.505,83	100,0						

Površine večnamenskih gozdov in gozdov s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi je v enoti 4.505,83 ha. Z ustreznimi gozdnimi vlakami je odprtih 4.465,51 ha, kar pomeni, da je samo 40,32 ha (0,9 %) z vlakami neodprtih gozdov. To so posamezni strmi in skaloviti predeli, kjer je spravilo oteženo oziroma zahtevajo terenu prilagojeno tehniko sečnje in spravila. 5,38 ha pokriva rezervat, kjer ni dovoljeno ukrepanje.

Pretežni del gozdov ima urejene vlake tako, da je spravilna razdalja med 200 in 400 m. Spravilno razdaljo nad 400 m ima približno tretjina gozdov. Spravilno razdaljo daljšo od 600 m imata dva odseka, in sicer odsek 69 (Sovje stene) in 101b (Pogorelec). Gozdov s spravilnimi razdaljami nad 800 m v enoti ni.

Povprečna spravilna razdalja je 337 m, povprečna gostota gozdnih vlak pa 160 m/ha.

Preglednica 9/D-C: Odprtost gozdov s cestami

Vrsta ceste	Produktivne v km	Povezovalne v km	Skupaj v km	Gostota cest v m/ha
Gozdne ceste	91,7	0,0	91,7	20,3
Javne ceste	12,6	-	12,6	2,8
Skupaj	104,3	0,0	104,3	23,1

Opomba: Pri izračunu gostote cestnega omrežja so upoštevane samo produktivne ceste v večnamenskih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom, kjer so ukrepi dovoljeni.

Skupna dolžina gozdnih cest je 91,7 km. Poleg gozdnih cest so produktivne tudi javne ceste, ki jih je v enoti skupaj 12,6 km. Med javne ceste v enoti sta uvrščeni cesti Tretji ovinek – Žaga Rog in Tretji ovinek – Baza 20.

Povprečna gostota produktivnih cest v enoti je 23,8 m/ha, kar je za 2,6 m/ha več kot je povprečje za državne gozdove v območju.

Pogoji pridobivanja lesa

Sečnjo v državnih gozdovih je do leta 2016 izvajal koncesionar v glavnem z lastnimi delavci in delno tudi s pogodbenimi izvajalci. Po tem letu s temi gozdovi upravlja družba Slovenski državni gozdovi d.o.o., sečnjo in spravilo pa pretežno izvajajo preko javnega razpisa izbrani izvajalci, deloma pa tudi SiDG s svojimi delavci in delovnimi sredstvi.

Pogoji sečnje so ugodni. Pri krojenju iglavcev se največkrat uporablja poldebela metoda izdelave, pri listavcih pa sortimentna metoda s poudarkom na kombiniranih hlodih.

Strojna sečnja

Terenski in sestojni pogoji v enoti omogočajo izvajanje strojne sečnje na nekaterih površinah. S podrobnim tehnološkim načrtovanjem se izbere dele odsekov (tehnološko zaokrožene površine do 5 ha), ki bodo ustrezali tehnološkim in sestojnim pogojem za strojno sečnjo.

V minulem desetletju se je s tehnologijo strojne sečnje posekalo 13.360 m³ lesa. Iglavci so predstavljali 72 % celotne strojne sečnje.

1.4 Družbeno gospodarske razmere

Poselitev in prebivalstvo

Danes je v enoti stalno naseljena le ena bivša logarnica na Pogorelcu, povečuje pa se število enodnevnih obiskovalcev gozdov, predvsem z namenom rekreacije in turizma.

Podrobnejši prikaz razvoja družbeno gospodarskih razmer se nahaja v načrtu prejšnjega ureditvenega obdobja za GGE Poljane.

1.5 Druge dejavnosti v prostoru

Lovstvo

Celotna enota leži v Lovišču s posebnim namenom (LPN) Kočevsko, s katerim upravlja Zavod za gozdove Slovenije. V okviru LPN Kočevsko, ki je razdeljen na lovske revirje, enota obsega del lovskega revirja Pogorelec.

LPN Kočevsko je del III. Kočevsko – Belokranjskega lovsko upravljaljskega območja (LUO).

Kmetijstvo

V GGE Poljane je zastopana samo gozdna krajina.

Infrastruktura, industrija in obrt

V enoti je 12,6 km javnih cest, poleg teh pa še 91,7 km gozdnih cest.

Obširnejših drugih dejavnosti in infrastrukture v enoti ni.

1.6 Požarno ogroženi gozdovi

Pri razvrstitvi gozdov glede požarne ogroženosti smo upoštevali naslednje dejavnike: razvojna faza in zgradba gozda, prevladujoča združba, negovanost in gozdna higiena, srednja letna temperatura, srednja letna količina padavin, srednja letna relativna vlažnost zraka, moč in pogostost vetra, periodičnost sušnih obdobj, matična podlaga in vrsta tal, ekspozicija, nadmorska višina, nagib, pogoji gašenja, objekti v gozdu.

Na podlagi teh meril smo gozdove v enoti razvrstili v dve stopnji požarne ogroženosti:

- ☞ srednjo stopnjo požarne ogroženosti (stopnja III) ima 163,79 ha gozdov ali 3,6 % v odsekih 38, 43, 99A, 114B in 121,
- ☞ nizko stopnjo požarne ogroženosti (stopnja IV) ima 4.347,42 ha gozdov ali 96,4 %.

Gozdov z zelo veliko in veliko požarno ogroženostjo v enoti ni.

Tudi gozdov s srednjo požarno ogroženostjo je zelo malo. To so odseki z večjim deležem mladovij in večjim deležem smreke ali pa so v bližini infrastrukturnih objektov.

Vsi preostali gozdovi so uvrščeni v četrto stopnjo požarne ogroženosti.

1.7 Ureditvena členitev gozdnogospodarske enote

V enoti je 110 oddelkov s povprečno površino 41,01 ha oz. 140 odsekov s povprečno površino 32,22 ha.

Oddelki in odseki se glede na številčenje iz prejšnje ureditve niso spremenili. Meje nekaterih odsekov so se malo spremenile zaradi prilagoditve gozdnim cestam in vlakam.

1.8 Organiziranost javne gozdarske službe

Gozdnogospodarska enota Poljane je razdeljena na revir Rog (2.255,86 ha) in revir Rampoha (2.255,35 ha). Cela enota spada v Krajevno enoto Straža-Toplice s sedežem v Podturnu, krajevna enota pa v Območno enoto Novo mesto Zavoda za gozdove Slovenije.

2 PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

V GGN GGE prikazujemo skladno z 39. členom Pravilnika o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Uradni list RS, št. 91/10 in 200/20) funkcije gozdov iz GGN GGO 2021-2030. Izločili smo le površine, ki so bile v času izdelave funkcij gozdov območnega načrta opredeljene kot gozdni prostor, medtem ko v času izdelave GGN GGE Poljane iz različnih vzrokov niso več gozd. Vse nove ali posodobljene podlage smo v načrt vključili kot predloge posameznih funkcij, kar je posebej izpostavljeno v obravnavi posamezne funkcije.

Od **ekoloških funkcij** so na 1. stopnji poudarjenosti najbolj zastopane funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti (2.208,94 ha), funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev (208,65 ha) in hidrološka funkcija (29,33 ha). Na 2. stopnji poudarjenosti so prisotne hidrološka funkcija (4.500,10 ha), funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti (2.344,36 ha), funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev (1.433,48 ha) in klimatska funkcija (78,86 ha).

Od **socialnih funkcij** na 1. stopnji poudarjenosti prevladujeta estetska funkcija (149,19 ha) in funkcija varovanje kulturne dediščine (56,39 ha), sledijo še funkcija varovanja naravnih vrednot (35,82 ha), poučna (17,54 ha) in raziskovalna funkcija (5,38 ha). Na 2. stopnji so prisotne zaščitna funkcija (130,34 ha) funkcija varovanja naravnih vrednot (126,91 ha), funkcija varovanja kulturne dediščine (77,91 ha) in turistična funkcija (44,70 ha).

Od **proizvodnih funkcij** na 1. stopnji poudarjenosti prevladuje lesnoproizvodna funkcija (4.414,07 ha). Lesnoproizvodne funkcije na 2. in 3. stopnji ni. Na 2. stopnji poudarjenosti je najbolj zastopana lovnogospodarska funkcija (4.547,62 ha) in funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin (48,78 ha). Brez lesnoproizvodne funkcije so negozdne površine v gozdnem prostoru (42,13 ha), gozdni rezervati in ekocelice.

Za vsako funkcijo je izdelan sloj, ki omogoča prostorski oris posamezne funkcije. Funkcije so na kartah prikazane ploskovno (površine večje od 0,25 ha), točkovno in linijsko. Točkovni in linijski objekti v spodnji preglednici niso prikazani, ker nimajo površine, imajo pa v grafičnem sloju določen vplivni radij.

Preglednica 10/D-F: Površine gozdnega prostora s poudarjenimi funkcijami

Funkcija	1. stopnja			2. stopnja			3. stopnja			Skupaj ha
	ha	%	% g. prost.	ha	%	% g. prost.	ha	%	% g. prost.	
Funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev	208,65	4,6	4,6	1.433,48	31,5	31,5	2.911,21	63,9	63,9	4.553,34
Hidrološka funkcija	29,33	0,7	0,7	4.500,10	98,8	98,8	23,91	0,5	0,5	4.553,34
Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti	2.208,94	48,5	48,5	2.344,36	51,5	51,5	0,04	0,0	0,0	4.553,34
Klimatska funkcija	0,00	0,0	0,0	78,86	1,7	1,7	4.474,48	98,3	98,3	4.553,34
Zaščitna funkcija	0,00	0,0	0,0	130,34	100,0	2,9	-	-	-	130,34
Higiensko-zdravstvena funkcija	0,00	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0	4.553,34	100,0	100,0	4.553,34
Rekreacijska funkcija	0,00	0,0	0,0	0,28	0,0	0,0	4.553,06	100,0	100,0	4.553,34
Turistična funkcija	0,00	0,0	0,0	44,7	1,0	1,0	4.508,64	99,0	99,0	4.553,34
Poučna funkcija	17,54	0,4	0,4	0,00	0,0	0,0	4.535,80	99,6	99,6	4.553,34
Raziskovalna funkcija	5,38	100,0	0,1	-	-	-	-	-	-	5,38
Funkcija varovanja naravnih vrednot	35,82	22,0	0,8	126,91	78,0	78,0	-	-	-	162,73
Funkcija varovanja kulturne dediščine	56,39	42,0	1,2	77,91	58,0	58,0	-	-	-	134,3
Estetska funkcija	149,19	100,0	3,3	0,00	0,0	0,0	-	-	-	149,19
Obrambna funkcija	0,00	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0	0,00
Lesnoproizvodna funkcija	4.414,07	100,0	96,9	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4.414,07
Funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin	0,00	0,0	0,0	48,78	100,0	1,1	-	-	-	48,78
Lovnogospodarska funkcija	0,00	0,0	0,0	4.547,62	100,0	99,9	-	-	-	4.547,62

Naravovarstvene smernice za izdelavo lovnogospodarskega načrta GGE Poljane, ki jih je v mesecu novembru 2023 izdelal Zavod RS za varstvo narave, OE Novo mesto, so v celoti upoštevane.

Smernice varstva kulturne dediščine, ki jih je v mesecu juliju 2023 izdelal Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Novo mesto, so prav tako v celoti upoštevane.

Usmeritve za zagotavljanje in krepitev socialnih in ekoloških funkcij na 1. ali 2. stopnji poudarjenosti so podrobno opredeljene v okviru poglavja 6 in na nivoju oddelka oziroma odseka v obrazcu E4 (opis gozda za odsek).

2.1 Ekološke funkcije

Funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev

1. stopnja poudarjenosti:

- ☒ gozdovi na erodibilni in plazljivi matični podlagi z naklonom nad 35° in naklonom od 25° do 35° v odsekih 57, 60, 61, 63, 99a, 100a, 100b, 100c, 100d, 105a, 105b, 114b, 115b, 119a in 120,
- ☒ gozdovi na območju ekstremnih združb v odsekih 7a, 9, 10, 15a, 22, 25, 27, 30, 35, 36, 40, 42, 47, 51, 60, 61, 63, 68, 84a, 86, 99a, 100a, 100b, 100c, 100d, 106a, 107a, 123a in 126,
- ☒ gozdovi ki poraščajo teren s strmim naklonom na območju ekstremnih združb v odseku 105b,
- ☒ gozdovi s skalovitostjo na površini večjo od 70 % na območju ekstremnih združb v odsekih 12, 83a, 83b in 84b.

2. stopnja poudarjenosti:

- ☒ gozdovi na erodibilni in plazljivi matični podlagi z naklonom od 15° do 25° v odsekih 10, 11, 12, 16, 17, 25, 26, 28, 44b, 46a, 55, 60, 61, 63, 69, 84a, 98, 99a, 99c, 100a, 100b, 100c, 114a, 114b, 115b, 117a, 118, 119a, 119b in 120,
- ☒ gozdovi s skalovitostjo na površini od 50 do 70 % imajo gozdovi v odsekih 7a, 14, 15a, 18, 19, 22, 35, 43, 44a, 46b, 49, 51, 53a, 57, 66, 85, 86, 87, 90, 93, 95, 101a, 101b, 101c, 111, 112, 123a, 123b in 126,
- ☒ gozdovi na erodibilni in plazljivi matični podlagi z naklonom od 15° - 25° in skalovitostjo na površini od 50 do 70 % v odsekih 7a, 14, 15a, 19, 22, 46b, 49, 57, 93, 99b, 101b, 101c, 111 in 126.

3. stopnjo poudarjenosti ima ves ostali gozdni prostor.

Hidrološka funkcija

Območja gozdov s poudarjeno hidrološko funkcijo so opredeljena na podlagi slojev Direkcije RS za vode, dostopne v vodnem katastru v zbirki eVode (2024), in sicer v vodovarstvenih, erozijskih in plazljivih območjih ter ob vodotokih.

V hidrološko funkcijo 1. stopnje poudarjenosti so vključena vodovarstvena območja I. in II. varstvene cone in gozdovi nad podzemnimi jamami in brezni ter vhodi v jame.

1. stopnja poudarjenosti:

- ☒ gozdovi na območjih 1. in 2. varstvene cone po odloku o zaščiti virov pitne vode v odsekih 100b, 100c in 100d,
- ☒ gozd ob vodotokih in manjših stoječih vodah v širini ene do dveh drevesnih višin v odsekih 20, 37, 43, 57, 62, 74 in 98,

- ☞ gozdovi v okolici jam in brezen v odsekih 1, 5 – 8, 11 – 13, 15a, 16 – 21, 23 – 25, 27, 29 – 32, 35 – 39a, 41 – 46b, 49 – 54, 56 – 59, 61 – 66, 68 – 83b, 85 – 98, 99c, 100a, 100c, 100d, 102a – 104, 106a, 107a, 111, 113, 114a, 116, 117a, 120, 122 – 124 in 126,
- ☞ gozdovi v okolici koliševk v odsekih 100d in 105b.

Predlog 1. stopnje poudarjenosti:

- ☞ gozdovi v okolici jam in brezen iz smernic ZRSVN v odsekih 1, 5 – 8, 11, 12, 23, 25, 29, 30, 32, 35 – 39a, 42, 43, 44b, 46b, 49, 51, 53a, 54, 65 – 59, 65, 66, 68, 71 – 75, 83b, 85 – 93, 98, 100a, 102a, 102b, 104, 107a, 111, 113, 122 in 126.

2. stopnjo poudarjenosti:

- ☞ vsi ostali gozdovi na apneni podlagi oziroma na kraškem svetu, ki nimajo hidrološke stopnje poudarjene na prvi stopnji,
- ☞ gozd na apneni podlagi v okolici vodovarstvenih območij v odsekih 7a, 10, 74, 75, 99a, 99b, 99c, 100a, 100b, 100c, 100d, 101a, 101b, 101c, 102b in 112,
- ☞ gozd ob vodotokih in manjših stoječih vodah v širini ene do dveh drevesnih višin v odseku 125,
- ☞ gozd v okolici izvirov in studencev v odsekih 5, 6, 13, 30, 31b, 48b, 55, 99a in 106a, to so Balentov studenec, Dolgi studenec, Japaljev studenec, Lavsev vodnjak, Muhičev studenec, Najnarski studenec, Turijev studenec, v Jelendolu, Žmukov studenec.

3. stopnjo poudarjenosti:

- ☞ gozdovi v odsekih 83a, 83b, 84b, 123a, 125 in 126.

Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti

1. stopnja poudarjenosti:

- ☞ gozdovi v okolici jam, brezen in izvirov v odsekih, kot je navedeno pri hidrološki funkciji,
- ☞ gozdovi v okolici mirnih con za jelenjad in medveda v odsekih 7a, 10, 11, 14, 15a, 16 – 25, 31a, 31b, 32, 35, 39a – 43, 44b, 46a, 51 – 83b, 84b – 86, 90 – 100a, 101a – 101c, 111, 112, 116, 117b – 119a, 120, 121, 123a, 124 in 126,
- ☞ vzdrževane košenice v strnjenem gozdu v odsekih 6, 15b, 18, 20, 21, 30, 40, 44b, 46b, 62, 70, 99a, 103, 104, 107a, 108a, 108b, 109b, 117b, 120 in 125,
- ☞ gozdni rezervati, ekocelice in ekocelice v območju mirne cone v odsekih 11, 14, 15a, 16, 17, 19, 44b, 55, 57, 60, 61, 63, 84a, 84b, 93, 98, 100d, 101b, 105b, 123a in 126.

Predlog 1. stopnje poudarjenosti:

- ☞ gozdovi v okolici redkih gozdnih ekosistemov in bližini drugih redkih ekosistemov v odsekih kot je navedeno v predlogu 1. stopnje pri hidrološki funkciji.

2. stopnja poudarjenosti:

- ☞ gozdovi in gozdni prostor na območju Natura 2000: SPA Kočevsko – Kolpa, SCI Kočevsko,
- ☞ gozdovi in gozdni prostor na območju EPO (ekološko pomembno območje) v odsekih 1 – 15b, 22, 26 – 41, 43 – 49, 56, 59, 73, 83a – 87, 99a, 99c – 100c, 101a, 101c – 105a, 106a – 123a.

3. stopnjo poudarjenosti ima ves ostali gozdni prostor.

Preglednica 11/N-SPA: Pregled območij Nature 2000 in evropsko pomembnih vrst in habitatnih tipov, ki se nahajajo znotraj GGE Poljane

Koda	Ime	Status	Vrste in habitatni tipi znotraj območja Nature 2000
5000013	Kočevsko	POV	<p><u>Ptice:</u> koconogi čuk (<i>Aegolius funereus</i>) gozdni jereb (<i>Bonasa bonasia</i>) belohrbti detel (<i>Dendrocopos leucotos</i>) črna žolna (<i>Dryocopus martius</i>) mali skovik (<i>Glaucidium passerinum</i>) vijeglavka (<i>Jynx torquilla</i>) rjavi srakoper (<i>Lanius collurio</i>) sršenar (<i>Pernis apivorus</i>) triprsti detel (<i>Picooides tridactylus</i>) pivka (<i>Picus canus</i>) kozača (<i>Strix uralensis</i>)</p>
3000263	Kočevsko	POO	<p><u>Sesalci</u> volk (<i>Canis lupus</i>)* rjavi medved (<i>Ursus arctos</i>)* navadni ris (<i>Lynx lynx</i>)</p> <p><u>Netopirji</u> mulasti netopir, širokouhi netopir (<i>Barbastella barbastellus</i>) veliki navadni netopir (<i>Myotis bechsteinii</i>) vejicati netopir (<i>Myotis emarginatus</i>) navadni netopir (<i>Myotis myotis</i>) južni podkovnjak (<i>Rhinolophus euryale</i>) veliki podkovnjak (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>) mali podkovnjak (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)</p> <p><u>Dvoživke</u> človeška ribica, močeril (<i>Proteus anguinus</i>)* hribski urh (<i>Bombina variegata</i>) veliki pupek (<i>Triturus carnifex</i>)</p> <p><u>Mahovi</u> Buxbaumia viridis Dicranum viride</p> <p><u>Žuželke</u> alpski kozliček (<i>Rosalia alpina</i>)* črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>)* škrlatni kukuj (<i>Cucujus cinnaberinus</i>) gozdni postavnež (<i>Euphydryas maturna</i>) veliki frfotavček (<i>Leptidea morsei</i>) drobnovratnik (<i>Leptodirus hochenwartii</i>) rogač (<i>Lucanus cervus</i>) bukov kozliček (<i>Morimus funereus</i>) brazdar (<i>Rhysodes sulcatus</i>)</p> <p><u>Habitatni tipi</u> (6210(*)) Polnaravna suha travišča in grmiščne faze na karbonatnih tleh (<i>Festuco-Brometalia</i>) (*pomembna rastišča kukavičevk) (8310) Jame, ki niso odprte za javnost (9180) Javorovi gozdovi (Tilio-Acerion) v grapah in na pobočnih gruščih (91K0) Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (Aremonio-Fagion))</p>

Opomba: Z * so označene prednostne kvalifikacijske vrste in HT.

Klimatska funkcija

1. stopnje poudarjenosti ni.

2. stopnja poudarjenosti:

☞ gozdovi, kjer stalna prisotnost vetrov povzroča deformirano rast gozdnega drevja v oddelkih 60, 61, 63 in 64.

3. stopnja poudarjenosti ima ves ostali gozdni prostor.

2.2 Socialne funkcije

Zaščitna funkcija

1. stopnje poudarjenosti ni.
2. stopnja poudarjenosti:
  - ☞ zaščita pred zemeljskimi plazovi in drobirskimi tokovi v odsekih 63, 99a, 100a, 100b, 100c in 100d.
3. stopnje poudarjenosti ne določamo.

Higiensko – zdravstvena funkcija

1. in 2. stopnje poudarjenosti ni.
3. stopnjo poudarjenosti ima ves ostali gozdni prostor.

Rekreacijska funkcija

1. stopnja poudarjenosti:
  - ☞ gozdovi ob gozdni učni poti Rožek v odsekih 18, 51, 53a, 53b, 63, 83a, 93, 95, 98, 123a, 124, 125 in 126.
2. stopnja poudarjenosti:
  - ☞ gozdovi ob Trdinovi pešpoti v odsekih 2, 3, 5, 6, 7b, 8, 9, 11, 12, 13, 15a, 15b, 26, 27, 29, 30, 31a, 31b, 32, 35, 38, 39b, 45, 46a, 46b, 48a, 49, 56, 59, 61, 62, 63, 64, 65, 73, 99c, 105a, 106b, 107a, 107b, 108a, 108b, 109a, 109b in 112.
  - ☞ gozdovi ob Polharski in Padalski poti v odsekih 99a, 100c, 100d, 103, 104, 105a in 107a,
  - ☞ gozd okoli vzletišča Pogorelec v odseku 99a.
3. stopnjo poudarjenosti ima ves ostali gozdni prostor.

Turistična funkcija

1. stopnje poudarjenosti:
  - ☞ gozdovi ob gozdni učni poti Rožek v odsekih, kot je navedeno pri rekreacijski funkciji,
  - ☞ gozdovi ob Polharski in Padalski poti v odsekih, kot je navedeno pri rekreacijski funkciji.
2. stopnja poudarjenosti:
  - ☞ gozdovi ob obiskanih izletniških točkah in dostopih do njih – Baza 20 in Partizanska bolnišnica Jelendol v odsekih 31b, 39b in 46b,
  - ☞ gozdovi ob obiskanih izletniških točkah v odsekih 15b, 42, 46b, 84a, 99a, 100c, 103 in 123b.
- ☞ 3. stopnjo poudarjenosti ima ves ostali gozdni prostor.

Poučna funkcija

1. stopnja poudarjenosti:
  - ☞ gozdovi ob gozdni učni poti Rožek v odsekih 100c in 100d,
2. stopnje poudarjenosti ni.
- ☞ 3. stopnjo poudarjenosti ima ves ostali gozdni prostor.

Raziskovalna funkcija

1. stopnja poudarjenosti:

☞ gozdni rezervati v odsekih 100d, 105b in 123b.

2. in 3. stopnje poudarjenosti ne določamo.

Funkcija varovanja naravnih vrednot

1. stopnja poudarjenosti:

☞ gozdni rezervati – Ledena jama Pod Kunčem, Podsteniška koliševka in Rožeška koliševka v odsekih 100d, 105bin 123b,

☞ gozdovi v okolici naravnih vrednot – Podsteniška koliševka, Rožeška koliševka in košenica Kunč v odsekih 100c, 104, 105a, 105b, 107a, 123a, 124, 125 in 126,

☞ gozdovi v okolici jam, brezen in izvirov, kot je navedeno pri hidrološki funkciji.

Predlog 1. stopnje poudarjenosti

☞ gozdovi v okolici naravnih vrednot, kot je navedeno v predlogu 1. stopnje poudarjenosti pri hidrološki funkciji.

2. stopnja poudarjenosti:

☞ gozdovi v okolici naravnih vrednot – Ovršje Kočevskega roga v oddelkih 57, 60, 61 in 63.

3. stopnje poudarjenosti ne določamo.

Funkcija varovanja kulturne dediščine

1. stopnja poudarjenosti:

☞ gozdovi na območjih in v neposredni okolici objektov kulturne dediščine (območje Baze 20, bolnišnice in grobišča Jelendol, Bunker 44) v odsekih 31b, 32, 34, 38, 39b, 40, 42, 46b, 400c, 100d in 103,

☞ gozdovi v okolici ruševine cerkve sv. Urha v Podstenicah v odseku 108b,

☞ gozdovi v okolici Kapelice v Podstenicah v odseku 108b.

2. stopnja poudarjenosti:

☞ gozdovi na območju opuščene vasi Kunč v odsekih 123a, 124, 125 in 126,

☞ gozdovi ob razvalini gradu Rožek v odsekih 100c in 100d,

☞ gozdovi na območju opuščene kočevarske vasi Pogorelec v odsekih 101a, 102a, 103 in 104,

☞ gozdovi na območju opuščene kočevarske vasi Podstenice v odsekih 15b, 106b, 107a 107b, 108a, 108b in 109b,

☞ gozdovi na območju Domačije Stare Žage v odseku 119b,

☞ gozdovi ob spomeniku v Podstenicah v odsekih 15b in 110,

☞ gozdovi v okolici bolnišnice Daleč hrib v oddelku 32, 34 in 40,

☞ gozdovi v okolici dvojnega brezna pri Cink križu v oddelku 27,

☞ gozdovi v okolici jame v Rugarskih klancih v oddelku 65.

3. stopnje poudarjenosti ne določamo.

Estetska funkcija

1. stopnja poudarjenosti:

- ☞ gozdovi v neposredni bližini objektov kulturne dediščine ali naravne vrednote, ki predstavlja kuliso objektu v odsekih 15b, 27, 31a, 31b, 32, 34, 38, 39b, 40, 42, 45, 46a, 46b, 61, 63, 65, 84a, 100c, 100d, 101a, 102a, 103, 104, 105a, 105b, 106b, 107a, 107b, 108a, 108b, 109b, 110, 119b, 123a, 124, 125 in 126.

2. stopnje poudarjenosti ni.

3. stopnje poudarjenosti ne določamo.

Obrambna funkcija

1. in 2. stopnje poudarjenosti ni.

3. stopnje poudarjenosti ne določamo.

2.3 Proizvodne funkcije

Lesnoproizvodna funkcija

1. stopnja poudarjenosti:

- ☞ vsi gozdovi v enoti.

2. in 3. stopnje poudarjenosti ni.

Gozdove brez lesnoproizvodne funkcije predstavljajo gozdoni rezervati in ekocelice.

Predlog brez lesnoproizvodne funkcije:

- ☞ gozdovi ekocelic v oddelkih 24, 58, 59 in 87.

Funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin

1. stopnje poudarjenosti:

- ☞ čebelarska stojišča za premične in stoječe čebelnjake v odsekih 40, 110 in 119b.

2. stopnja poudarjenosti:

- ☞ območja gozdne čebelje paše v odseki 2, 5, 7a, 10, 13, 14, 15a, 15b, 21, 28, 29, 30, 34, 36, 39a, 40, 41, 44a, 44b, 45, 46b, 47, 48a, 48b, 48c, 49, 54, 55, 59, 60, 62, 63, 66, 69, 71, 72, 84a, 84b, 85, 86, 87, 93, 99a, 99b, 99c, 100b, 101a, 102b, 104, 106a, 107a, 108a, 108b, 109a, 110, 112, 114b, 115a, 116, 117a, 120 in 123b.

3. stopnje poudarjenosti ne določamo.

Lovnogospodarska funkcija

Gozdov s 1. stopnjo poudarjenosti ni.

2. stopnja poudarjenosti:

- ☞ območje lovišča z intenzivnim lovskim turizmom predstavlja večina teh gozdov.

3. stopnje poudarjenosti ne določamo.

3 OPIS STANJA GOZDOV

3.1 Kategorije gozdov

Preglednica 12/D-KL: Gospodarske kategorije gozdov in njihova struktura po lastniških kategorijah

Gospodarske kategorije gozdov	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Večnamenski gozdovi	20,95	4.441,00	0,00	4.461,95
Gozdovi s posebnim namenom, ukrepi dovoljeni	0,02	43,86	0,00	43,88
Gozdovi s posebnim namenom, ukrepi niso dovoljeni	0,00	5,38	0,00	5,38
Skupaj	20,97	4.490,24	0,00	4.511,21

V enoti prevladujejo večnamenski gozdovi. Površino 43,88 ha pokrivajo gozdovi s posebnim namenom, kjer so ukrepi dovoljeni. To so gozdovi v okolici Baze 20 (odsek 46b) in Jelendola (odseka 31b in 39b). Ti gozdovi so razglašeni z Odlokom o razglasitvi Baze 20 za kulturni spomenik državnega pomena (Uradni list RS, št. 81/99) in Odlokom o razglasitvi bolnišnice Jelendol za kulturni spomenik državnega pomena (Uradni list RS, št. 81/99). Na površini 5,38 ha se nahajajo gozdovi s posebnim namenom, v katerih ukrepi niso dovoljeni, ki so bili razglašeni z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Uradni list RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 01/13, 39/15 in 191/20). Sem spadajo gozdovi ob Podsteniški in Rožeški koliševki ter Ledeni jami pod Kunčem.

Preglednica 13/KGR: Gozdne združbe po gospodarskih kategorijah gozdov in rastiščnogojitvenih razredih

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Ime gozdnega rastiščnega tipa	Površina (ha)	Delež (%)
070-Gorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah	55100-Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	13,80	3,8
	63100-Preddinarsko gorsko bukovje	314,32	87,2
	64121-Dinarsko jelovo bukovje typicum	16,15	4,5
	64122-Dinarsko jelovo bukovje scopolietosum	8,26	2,3
	64131-Dinarsko jelovo bukovje clematidetosum	8,09	2,2
Skupaj RGR		360,62	100,0
090-Jelova-bukovja	55100-Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	30,27	0,8
	63100-Preddinarsko gorsko bukovje	5,66	0,1
	64111-Dinarsko jelovo bukovje mercurialetosum	103,27	2,5
	64112-Dinarsko jelovo bukovje neckeretosum	136,12	3,3
	64121-Dinarsko jelovo bukovje typicum	1.796,44	43,8
	64122-Dinarsko jelovo bukovje scopolietosum	681,70	16,6
	64123-Dinarsko jelovo bukovje festucetosum	21,44	0,5
	64131-Dinarsko jelovo bukovje clematidetosum	69,68	1,7
	64132-Dinarsko jelovo bukovje omphalodetosum	844,47	20,6
	64133-Dinarsko jelovo bukovje lycopodietosum	12,78	0,3
	64134-Dinarsko jelovo bukovje hacquetietosum	371,84	9,1
	65100-Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom	18,79	0,5
66100-Dinarsko jelovje na skalovju	8,87	0,2	
Skupaj RGR		4.101,33	100,0
VECNAMENSKI GOZDOVI		4.461,95	100,0
220-Gozdovi s posebnim namenom, ukrepi dovoljeni	64111-Dinarsko jelovo bukovje mercurialetosum	12,67	28,9
	64121-Dinarsko jelovo bukovje typicum	12,67	28,9
	64122-Dinarsko jelovo bukovje scopolietosum	4,41	10,0
	64132-Dinarsko jelovo bukovje omphalodetosum	8,94	20,4
	64134-Dinarsko jelovo bukovje hacquetietosum	5,19	11,8
Skupaj RGR		43,88	100,0
GPN, UKREPI SO DOVOLJENI		43,88	100,0
210-Gozdni rezervati	64121-Dinarsko jelovo bukovje typicum	1,50	27,9
	67100-Smrekovje na karbonatnem skalovju	3,88	72,1
Skupaj RGR		5,38	100,0
GPN, UKREPI NISO DOVOLJENI		5,38	100,0
Skupaj vsi gozdovi		4.511,21	100,0

3.2 Lesna zaloga

Preglednica 14/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj		
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%	m ³
Smreka	2,6	11,4	17,2	22,5	46,3	118,3	30,1	533.811
Jelka	2,3	8,1	14,5	22,1	53,0	100,7	25,6	454.103
Bor	1,4	8,1	20,0	26,9	43,6	0,2	0,0	752
Macesen	2,9	6,6	11,9	21,2	57,4	0,5	0,1	2.228
Ostali iglavci	9,5	28,9	23,7	14,2	23,7	0,0	0,0	20
Bukev	4,3	10,5	20,3	24,8	40,1	140,3	35,7	632.862
Hrast	3,2	11,3	22,1	26,8	36,6	0,3	0,1	1.384
Plemeniti listavci	3,9	10,1	20,2	25,4	40,4	32,4	8,2	146.347
Trdi listavci	5,7	13,7	22,8	24,0	33,8	0,7	0,2	3.129
Mehki listavci	19,3	19,3	19,3	0,0	42,1	0,0	0,0	6
Iglavci	2,5	9,9	16,0	22,3	49,3	219,7	55,8	990.914
Listavci	4,2	10,4	20,3	24,9	40,2	173,7	44,2	783.728
Skupaj	3,3	10,1	17,9	23,5	45,2	393,4	100,0	1.774.642

Lesna zaloga je 393,4 m³/ha, z intervalno oceno ob 5 % tveganju od 373,5 do 413,3 m³/ha.

V prvem razširjenem debelinskem razredu (10 – 30 cm premera) se nahaja 13,4 % lesne zaloge, 41,4 % v drugem razširjenem debelinskem razredu (30 – 50 cm premera) in 45,2 % lesne zaloge v tretjem razširjenem debelinskem razredu (nad 50 cm premera).

V lesni zalogi prevladujejo bukev, smreka in jelka, s pomembnim deležem jim sledijo še plemeniti listavci. Vse ostale drevesne vrste skupaj ne dosegajo 1 %.

V skupini borov je 100 % črnega bora.

V skupini ostalih iglavcev je 100 % duglazije.

V skupini hrastov je 100 % gradna.

V skupini plemenitih listavcev je 96 % gorskega javorja, 2 % lipe in lipovca ter poljski brest, gorski brest, ostrolistini javor in češnja, ki skupaj v tej skupini predstavljajo le 2 % lesne zaloge.

V skupini trdih listavcev je 60 % cera, 32 % kostanja, 5 % malega jesena in 3 % belega gabra.

V skupini mehkih listavcev je 100 % breze.

Preglednica 15/D-LZL: Lesna zaloga gozdov po lastniških kategorijah

	Enota	Skupaj	Oblike lastništva		
			Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti
Iglavci	m ³	990.914	4.484	986.430	0
	m ³ /ha	219,7	213,8	219,7	0,0
Listavci	m ³	783.728	5.506	778.222	0
	m ³ /ha	173,7	262,6	173,3	0,0
Skupaj	m ³	1.774.642	9.990	1.764.652	0
	m ³ /ha	393,4	476,4	393,0	0,0

Lesna zaloga za enoto in po razredih je ugotovljena z metodo stalnih vzorčnih ploskev na mreži 200 m (smer V – Z) x 500 m (smer S – J). Skupno je bilo izmerjenih 456 ploskev. Za lesno zalogo enote šteje aritmetična sredina lesnih zalog na vzorčnih ploskvah.

Vzorčna napaka ocene lesne zaloge pri 5 % tveganju na ravni enote je 19,9 m³/ha oziroma 5,1 %.

Preglednica 16/D-LZU: Način ugotavljanja lesne zaloge

Stratum	Rastiščnogojitveni razred	Površina v ha	Lesna zaloga v m ³ /ha	Število vzorčnih ploskev	± E v %
1	Gorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah	360,62	378,1	37	5,1
	Jelova - bukovja	4.101,33	394,5	414	
	GPN – ukrepi dovoljeni	43,88	392,4	5	
	Gozdni rezervati	5,38	624,5	-	

V vseh sestojih se je lesna zaloga ocenjevala okularno. Lesna zaloga za nivo odsekov in rastiščnogojitvenih razredov je enaka okularnim ocenam iz opisov sestojev, izravnanim z meritvami na stalnih vzorčnih ploskvah na nivoju stratuma. Tarife so popravljene v skladu z rezultati aktualnih in preteklih meritev višin dreves na stalnih vzorčnih ploskvah in so dodatno usklajene z revirnimi gozdarji. Zaradi spremembe tarif se je lesna zaloga dvignila za 1,8 %. Seznam tarif po odsekih je v prilogi načrta.

3.3 Prirastek

Uporabili smo odstotne volumne prirastke, ki smo jih izračunali iz podatkov stalnih vzorčnih ploskev (ponovljeno merjenje istih dreves po desetih letih). Za povečanje zanesljivosti meritev smo odstotne volumne prirastke posameznih dreves grupirali v prirastne nize, nato pa smo jih izravnali z regresijsko analizo. Seznam prirastnih nizov po rastiščnogojitvenih razredih je v prilogi načrta.

Preglednica 17/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Iglavci	0,56	1,29	1,41	1,43	1,82	6,51	60,3
Listavci	0,75	0,87	1,02	0,85	0,80	4,29	39,7
Skupaj	1,31	2,16	2,43	2,28	2,62	10,80	100,0

Letni prirastek je 10,80 m³/ha. Glede na prejšnje desetletje se je zmanjšal za 0,91 m³/ha oziroma 7,8 %. Prirastni odstotki so pri iglavcih večji kot pri listavcih. Med najbolj prisotnimi drevesnimi vrstami najbolj priraščata jelka in smreka, najslabše pa bukev in plemeniti listavci. Posebno spodbudno je, da so v vseh debelinskih razredih, razen prvemu, največji prirastni odstotki pri jelki. Bukkev pri tanjšem drevju prirašča dobro, nato pa v primerjavi z drugimi drevesnimi vrstami pri hitrosti rasti izgublja.

Preglednica 18/D-PL: Letni prirastek po lastniških kategorijah

	Enota	Skupaj	Oblike lastništva		
			Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti
Iglavci	m ³	29.349	128	29.221	0
	m ³ /ha	6,51	6,13	6,51	0,00
Listavci	m ³	19.358	138	19.220	0
	m ³ /ha	4,29	6,57	4,28	0,00
Skupaj	m ³	48.707	266	48.441	0
	m ³ /ha	10,80	12,70	10,79	0,00

Največji hektarski letni prirastek je ugotovljen v zasebnih gozdovih, je pa odstotek priraščanja v državnih gozdovih večji.

3.4 Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica 19/RF1/P: Površine in značilnosti razvojnih faz oz. zgradb sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek						Lesna zaloga (m ³ /ha)	± E (%)	Srednji premer (cm)
			Površina		Zasnova						
	ha	%	ha	%	1	2	3	4			
Mladovje	368,93	8,2	-	-	-	-	-	-	0,0	0,0	0
Drogovnjak	569,97	12,6	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	292,0	18,5	20
Debeljak	1.466,78	32,6	71,73	4,9	61,7	37,5	0,8	0,0	547,5	5,9	30
Sestoj v obnovi	1.345,44	29,8	849,96	63,2	82,2	17,6	0,2	0,0	297,9	11,4	28
Prebiralni sestoji	760,09	16,8	-	-	-	-	-	-	531,9	9,3	30
Skupaj	4.511,21	100,0	921,69	20,4	80,7	19,0	0,3	0,0	394,4	5,1	27

Površina mladovij se je v zadnjih desetih letih povečala za 183 ha, kar je korak v smeri modelne površine. 49 % se nahaja v fazi mladja in gošče ter 51 % v fazi letvenjaka.

Danes je v enoti 102 ha manj drogovnjakov, kot jih je bilo pred desetimi leti, kar je korak stran od modelne površine. Tretjina je v fazi tanjšega drogovnjaka, 67 % pa v fazi debelejšega drogovnjaka. Velik del slednjih bo v tem desetletju prerasel v debeljake in se bo zato delež drogovnjakov še dodatno zmanjšal.

Prevladuje delež debeljakov in predstavlja slabih 33 % vseh sestojev, v zadnjem desetletju se je njihova površina zmanjšala za 356 ha. V večini so to bili debeljaki, ki se jih je uvedlo v obnovo (26 %), ter debeljaki, ki so danes uvrščeni v prebiralne sestoj. Večina današnjih debeljakov ni pomlajena, kar je pravi korak k nadaljnji akumulaciji lesne zaloge v tej razvojni fazi. 24 % je takšnih, ki jih pokriva podmladek, v glavnem bogatih in dobrih zasnov.

Površina sestojev v obnovi se je v zadnjem desetletju povečala za 123 ha, s čimer smo občutno presegli modelno površino in tudi površino, ki smo jo za leto 2024 napovedali v prognozi pred desetimi leti. V prejšnjem desetletju se je namreč v obnovo uvedlo skoraj 200 ha več debeljakov, kot je bilo načrtovano.

V enoti je 16,8 % prebiralnih sestojev. V primerjavi s prejšnjim ureditvenim obdobjem se je njihova površina povečala za skoraj 150 ha. Sestoj, v katerih se nakazuje raznomerna zgradba in je jelka prisotna z večjim deležem, smo namreč uvrstili v prebiralne sestoj.

Preglednica 20/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi iglavci	Bukev	Hrast	Plemeniti listavci	Trdi listavci	Mehki listavci
Površina (ha)	119,08	55,33	0,00	0,00	0,00	709,01	0,08	38,14	0,05	0,00
Delež od podmladka (%)	12,9	6,0	0,0	0,0	0,0	76,9	0,0	4,2	0,0	0,0
Delež od površine gozda (%)	3,5	1,7	0,0	0,0	0,0	21,0	0,0	1,1	0,0	0,0

Opomba: Delež od površine gozda je računat od površine gozda brez mladovij in prebiralnih sestojev.

V podmladku močno prevladuje bukev. Opazen je še delež smreke, jelke in plemenitih listavcev pa je malo.

Preglednica 21/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina (ha)	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	368,93	71,1	25,7	3,0	0,2	21,8	61,2	17,0	0,0	49,9	40,6	8,0	1,5
Drogovnjak	569,97	60,6	36,1	3,3	0,0	36,9	50,9	12,2	0,0	48,9	49,6	1,5	0,0
Debeljak	1.466,78	-	-	-	-	51,1	42,2	6,7	0,0	9,9	76,0	12,5	1,6
Sestoj v obnovi	1.345,44	-	-	-	-	39,7	59,8	0,5	0,0	0,0	0,4	33,9	65,7
Prebiralni sestoji	760,09	-	-	-	-	48,0	49,2	2,8	0,0	-	-	-	-
Skupaj	4.511,21												

Tako kot pri podmladku tudi v mladovjih prevladujejo bogate in dobre zasnove. Negovanih mladovij je dobra petina. Prevladujejo pomanjkljivo negovana mladovja s tesnim in normalnim sklepom.

Tudi zasnova drogovnjakov je pretežno bogata in dobra. Večina drogovnjakov je pomanjkljivo negovanih in ima normalen do tesen sklep.

Prevladujejo negovani do pomanjkljivo negovani debeljaki. Potrebno je omeniti, da so kot pomanjkljivo negovani opredeljeni tisti sestoji (tudi pri drugih razvojnih fazah), kjer so bili ukrepi v preteklosti ustrezno izvajani, trenutno stanje pa že zahteva nadaljevanje ukrepanja. Debeljaki so razmeroma dobro zaprti, kar se odraža tudi v majhnem deležu podmladka.

Sestoji v obnovi so malenkost slabše negovani kot debeljaki, saj je nekoliko več pomanjkljivo negovanih sestojev, so pa precej razgrajeni, saj jih ima dve tretjini vrzelast do pretrgan sklep.

Negovanost prebiralnih sestojev je zelo podobna negovanosti debeljakov.

Iz prikaz sklepa sestojev za celotno površino enote vidimo, da je največ sestojev z normalnim sklepom. Relativno veliko sestojev ima tesen sklep, predvsem v drogovnjakih in mladovjih. Očitno je, da je potrebno zaradi velikega deleža tesnega sklepa pri mladovjih in drogovnjakih negi posvetiti več pozornosti. Največ mladovij, kjer prevladujejo tesni sklepi, je v čistih bukovih sestojih. Največ mladovij z normalnimi sklepi imajo mešani gozdovi iglavcev in listavcev.

Drogovnjaki v čistih bukovih sestojih ter mešanih gozdovih bukve in smreke imajo v večini tesne sklepe. Drogovnjaki z normalnimi sklepi prevladujejo v smrekovih gozdovih.

Debeljaki imajo večinoma normalen sklep, najtesnejšega pa najdemo v čistih bukovih, čistih smrekovih in čistih jelovih sestojih, medtem ko je kar dobra četrtina smrekovih sestojev ter mešanih sestojev smreke, jelke in bukve že odprtih.

Sestoji v obnovi smreke in jelke imajo v glavnem rahel sklep, najbolj razgrajeni pa so vsi sestoji, kjer je močno prisotna bukev.

Tisti prebiralni sestoji, kjer je majhen delež iglavcev, so bolj zaprti, medtem ko rahel sklep prevladuje tam, kjer je majhen delež bukve.

3.5 Tipi sestojev

V enoti s 26 % površine prevladujejo drugi gozdovi listavcev in iglavcev. Sledijo jim bukovi gozdovi z 19 %, drugi pretežno iglasti gozdovi in gozdovi bukve in jelke s po 12 %, smrekovi gozdovi z 11 %, gozdovi bukve in smreke z 10 %, drugi pretežno listnati gozdovi z 8 % in jelovi gozdovi z 2 %.

Preglednica 22/D-DS: Tipi drevesne sestave

Šifra in tip drevesne sestave gozda	Kriteriji za opredelitev – delež drevesne vrste v %	Površina	
		ha	%
3 Bukovi gozdovi	Bu>75%	848,42	18,8
4 Drugi pretežno listnati gozdovi	Če niso izpolnjeni pogoji pod 1-3 in list>75%	339,39	7,5
5 Gozdovi bukve in jelke	Bu+je>75% in 25%<bu, je<75%	554,22	12,3
6 Gozdovi bukve in smreke	Bu+sm>75% in 25%<bu, sm<75%	435,91	9,7
7 Jelovi gozdovi	Je>75%	78,99	1,8
8 Smrekovi gozdovi	Sm>75%	501,27	11,1
11 Drugi pretežno iglasti gozdovi	Če niso izpolnjeni pogoji pod 5-10 in igl>75%	560,86	12,4
12 Drugi gozdovi listavcev in iglavcev	Vsi drugi gozdovi, kjer niso izpolnjeni pogoji od 1-11	1.192,15	26,4
Skupaj		4.511,21	100,0

3.6 Ohranjenost gozdov

Preglednica 23/OHR: Ohranjenost gozdov po kategorijah gozdov

Kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno spremenjeni		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	999,49	22,4	3.137,18	70,3	264,30	5,9	60,98	1,4	4.461,95	98,9
GPN, ukrepi so dovoljeni	0,00	0,0	39,19	89,3	4,69	10,7	0,00	0,0	43,88	1,0
GPN, ukrepi niso dovoljeni	1,00	18,6	4,38	81,4	0,00	0,0	0,00	0,0	5,38	0,1
Skupaj	1.000,49	22,2	3.180,75	70,4	268,99	6,0	60,98	1,4	4.511,21	100,0

Ohranjenost gozdov je določena na nivoju odseka na podlagi evklidskih razdalj med dejansko in naravno drevesno sestavo gozdno rastiščnih tipov (izračun ohranjenosti drevesne sestave smo naredili na podlagi metodologije Bončina in sod. 2017).

Kar 70 % vseh gozdov v enoti je spremenjenih. Razlog najdemo v velikem deležu smreke, ki je takoj za bukvi ena glavnih graditeljic sestojne zgradbe. Smreka prevladuje predvsem v okolici Rampohe, Podstenic, Daleč hriba in Pogorelca. Zaradi velikih gradacij podlubnikov v prejšnjem desetletju ter pričakovanih novih tudi v prihodnje, se bo delež ohranjenih gozdov v prihodnje zagotovo povečeval.

Za boljši opis stanja gozdov smo na ravni enote in rastiščnogojitvenih razredov ugotovili še osiromašenost naravne drevesne sestave (Gašperšič 1995), ki v odstotkih prikazuje odstopanje dejanske od naravne drevesne sestave.

Ugotovili smo 38,6 % osiromašenost naravne drevesne sestave. Največ odstopanja prispevajo prevelik delež smreke (60,9 %) ter premajhna deleža bukve (26,4 %) in jelke (12,1 %). Ostale vrste k osiromašenosti prispevajo manj kot 1 %.

3.7 Kakovost drevja

Preglednica 24/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Število dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	892	15,8	24,9	39,3	17,2	2,8
Jelka	777	9,9	26,4	40,6	21,8	1,3
Bor	1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Macesen	2	0,0	50,0	50,0	0,0	0,0
Bukev	967	24,3	26,9	26,5	17,0	5,3
Hrast	3	0,0	33,3	0,0	66,7	0,0
Plemeniti listavci	280	26,8	29,3	30,0	11,8	2,1
Trdi listavci	9	0,0	0,0	11,1	77,8	11,1
Mehki listavci	1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Skupaj iglavci	1.672	13,0	25,6	40,0	19,3	2,1
Skupaj listavci	1.260	24,6	27,3	27,1	16,3	4,7
Skupaj	2.932	18,0	26,3	34,5	18,0	3,2

Kakovost drevja je ugotovljena na stalnih vzorčnih ploskvah na drevesih s premerom 30 cm ali več. Kakovost dreves je dokaj dobra, saj je približno 79 % dreves dobre, prav dobre ali odlične kakovosti. Listavci imajo boljše kakovost kot iglavci, med najbolj prisotnimi drevesnimi vrstami pa so najkakovostnejši plemeniti listavci, katerim sledijo bukev, smreka in jelka.

3.8 Poškodovanost drevja

Preglednica 25/PŠD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	4,3
Veje	1,0
Osutost	0,8
Skupaj	6,1

Poškodbe dreves so ugotovljene na stalnih vzorčnih ploskvah. Stopnja poškodovanosti se določi z deležem dreves s hujšo poškodbo. Pri deblo in koreničniku se šteje za hujšo poškodbo, če je lubje odstranjeno na več kot 3 dm². Hujša poškodba vej se šteje, če odlomljena vrh ali veja po debelini presega petino premera drevesa na prsni višini, ter pri osutosti krošnje, če je osute več kot 60 % krošnje in je drevo še živo. Delež dreves z večjo poškodbo je ocenjen na 6,1 % in je za dve odstotni točki manjša, kot je bila v prejšnjem ureditvenem obdobju. Največ je poškodb debela in koreničnika, bistveno manj je poškodovanosti vej in osutosti krošenj.

3.9 Objedenost gozdnega mladja

Na gozdno mladje v enoti ima največji vpliv jelenjad. V obdobju od sredine 19. stoletja do leta 1945 na območju Roškega masiva praktično ni bilo jelenjadi. Njena številčnost se je pričela naglo povečevati po letu 1950, oziroma po ustanovitvi gojitvenega lovišča Rog leta 1948, ki se je leta 1974 preimenovalo v Gojitveno lovišče Medved, s tem pa tudi njen vpliv na gozdno mladje. Današnji jelovo bukovi gozdovi v fazi debeljakov so se zasnovali v obdobju brez prisotnosti jelenjadi. Na območju enote so se ob povečevanju številčnosti jelenjadi že v 60-tih letih pričeli kazati njeni vplivi na gozdno mladje. V gozdnogospodarskem načrtu za sosednjo enoto Soteska za obdobje 1963 – 1972 je zapisano: »Nevarno narašča škoda, ki jo povzroča jelenjad«. V načrtu za obdobje 1983 - 1992 piše, da so škode od jelenjadi na bukovem mladju še vzdržne, mladje jelke in javorja pa je popolnoma ogroženo. Prevelik vpliv jelenjadi na uspešnost preraščanja jelke in plemenitih listavcev navajajo tudi vsi poznejši načrti za enoto Poljane.

Vpliv rastlinojede divjadi se s popisi objedenosti gozdnega mladja v enoti izvaja od leta 1977 dalje. Podatki o objedenosti med posameznimi popisi zaradi različnih metod zajemanja podatkov niso primerljivi, prav vsi pa kažejo na veliko objedenost mladja bresta, jelke in gorskega javorja.

Od leta 2010 se je vpliv objedenosti gozdnega mladja ugotavljal s popisi v okviru ti. popisnih enot (PE). V letih 2010, 2013, 2016 in 2020 je bil popis opravljen na 51 ploskvah v PE. Popis v gozdovih enote Poljane je bil opravljen v okviru PE Rog. PE Rog obsega ves Roški masiv, vključno z delom Roga, ki spada v Kočevsko GGO. Zaradi majhnega števila ploskev v PE, glede na velikost popisne enote, so podatki popisa za predstavitev stanja objedenosti gozdnega mladja in uspeh pomlajevanja drevesnih vrst na nivoju enote dokaj nezanesljivi. Glede na to, da ni večjih razlik med podatki o objedenosti mladja med štirimi popisi v zadnjem desetletju, pa kljub temu lahko iz njih sklepamo na morebitne (ne)spremembe vpliva rastlinojede divjadi na gozdno mladje in s tem na drevesno vrstno strukturo gozdov v prihodnosti.

V spodnjih preglednicah so prikazani podatki popisa objedenosti PE Rog, v kateri je zajetih 6 popisnih ploskev iz GGE Poljane. V gozdnem mladju PE Rog je v višinskem razredu od 16 do 150 cm največ mladja bukke (72 %). V GGE Poljane je v primerjavi s podatki o strukturi gozdnega mladja v PE Rog po naši oceni delež mladja bukke večji, prav tako pa tudi delež mladja smreke. Z višino mladja se njegova drevesna pestrost zmanjšuje. V mladju višjem od 100 cm je skoraj izključno bukev (96 %). Mladovja gorskega javorja in jelke višjega od 60 cm, še manj pa višine nad 100 cm, v mladju praktično ni. Vzrok temu je objedenost mladja zaradi jelenjadi, saj je v vzniku do višine 15 cm mladje teh drevesnih vrst dokaj številno. Podatki zadnjih dveh popisov na maloštevilni ploskvah v GGE Poljane kažejo, da je mladja jelke do višine 15 cm med 1000 in 2000 osebkov/ha, gorskega javorja pa med 5000 in 8000 osebkov/ha. To nakazuje, da je pomladitveni potencial teh drevesnih vrst dober in bi omogočal doseg gozdnogospodarskih ciljev, vendar je zaradi objedanja gozdnega mladja to onemogočeno.

Med vsemi drevesnimi vrstami je v PE Rog najbolj objedeno mladje jelke (61 %) in plemenitih listavcev (58 %). Delež objedenega mladja se povečuje z višinsko kategorijo mladja. Praktično so objedene vse maloštevilne jelke, ki še nekako uspejo prerasti višino 60 cm, javor pa sploh ne uspe doseči te višine in zaradi objedanja že prej izpade. Najmanj je objedeno mladje smreke, ki v prehrani jelenjadi ni priljubljena vrsta. Rastlinojeda divjad nima bistvenega vpliva na uspešnost preraščanja bukke. Delež bukke se v drevesni strukturi mladja z višinskim razredom mladja povečuje. Bukve se tudi na bolj izpostavljenih legah, kjer so v zimskem času največje koncentracije jelenjadi, kljub intenzivnejšem objedanju uspešno obrašča.

Podatki stalnih vzorčnih ploskev kažejo, da jelka v strukturi vraslih dreves dosega zgolj 3,3 % vse lesne mase vraslih dreves. Še pred desetletjem je njen delež v vrasti znašal 10 %. Jelka, ki v sedanjem obdobju uspe prerasti meritveni prag 10 cm, je skoraj izključno iz sestojnega položaja čakalcev in je uspela prerasti kritično višino izpostavljenosti objedanju že pred desetletji. Posamične jelke, ki uspejo prerasti v fazo gošče, so na redkih območjih, kjer je zaradi terenskih razmer, predvsem skalovitosti, gibanje jelenjadi onemogočeno. Pričakovati je, da jelke že v prihodnjem desetletju skoraj ne bo več v strukturi nad 10 cm vraslih dreves. Javor se sicer nekoliko uspešneje uveljavlja na površinah, ki so bile močnejše presvetljene. Pričakovati je, da bo v prihodnosti v enoti gozdne sestoje oblikovala skoraj izključno bukev s posamično in skupinsko primesjo smreke.

Zaradi preštevilne jelenjadi so gozdovi v GGE Poljane z vidika trajnosti in mnogonamenskosti ogroženi. Številčnost jelenjadi je potrebno krepko zmanjšati. V lovsko upravljavskih načrtih je potrebno namesto dosedanjega pristopa »postopnega usklajevanja« številčnosti jelenjadi z okoljem, ki se je v zadnjih 50 letih izkazalo za neuspešno, uporabiti smejejši pristop z jasno postavljenimi časovnimi roki »uskladitve« tega odnosa.

Preglednica 26/OM1: Objedenost gozdnega mladja po višinskih razredih

Višinski razred	Ocena števila na ha v letu 2020	Objedenost (%) v letu 2020
do 15 cm	47.826	-
16 do 30 cm	23.567	35,3
31 do 60 cm	17.442	25,8
61 do 100 cm	12.286	26,7
101 do 150 cm	6.426	23,3
Skupaj (16 do 150 cm)	59.721	29,5
Skupaj (0 do 150 cm)	107.547	-

Preglednica 27/OM2: Objedenost gozdnega mladja po drevesnih vrstah

Drevesna vrsta	Delež drevesne vrste v mladju po popisu leta 2020 v %					Objedenost v %
	15 do 30 cm	31 do 60 cm	61 do 100 cm	101 do 150 cm	15 do 150 cm	
Smreka	1,0	1,3	1,5	1,2	1,2	3,5
Jelka	0,7	0,2	0,1	0,0	0,4	61,1
Bukev	46,6	80,4	94,9	96,5	71,7	19,2
Hrast	0,4	0,1	0,0	0,0	0,2	25,0
Plemeniti listavci	37,1	13,0	2,1	1,2	19,0	58,6
Trdi listavci	13,1	4,5	1,4	1,1	6,9	54,6
Mehi listavci	1,1	0,5	0,0	0,0	0,6	82,1
Iglavci	1,7	1,5	1,6	1,2	1,6	17,3
Listavci	98,3	98,5	98,4	98,8	98,4	29,7
Skupaj	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	29,5

3.10 Odmrlo drevje

Preglednica 28/OD: Odmrlo drevje

Razširjeni debelinski razred		Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
A (10-29 cm)	število/ha	4,08	0,75	4,83	5,44	2,41	7,85	9,52	3,16	12,68
	m ³ /ha	1,59	0,36	1,95	2,12	1,15	3,27	3,71	1,51	5,22
B (30-49 cm)	število/ha	0,44	0,04	0,48	0,48	0,57	1,05	0,92	0,61	1,53
	m ³ /ha	0,80	0,10	0,90	0,88	1,27	2,15	1,68	1,37	3,05
C (50 in več cm)	število/ha	0,48	0,00	0,48	0,35	0,18	0,53	0,83	0,18	1,01
	m ³ /ha	1,73	0,00	1,73	1,26	0,77	2,03	2,99	0,77	3,76
Skupaj	število/ha	5,00	0,79	5,79	6,27	3,16	9,43	11,27	3,95	15,22
	m ³ /ha	4,12	0,46	4,58	4,26	3,19	7,45	8,38	3,65	12,03

Stanje glede odmrlega drevja je ugotovljeno na stalnih vzročnih ploskvah. V skupnem je 3,1 % odmrle mase, kar je malo več, kot zahteva Pravilnik o varstvu gozdov (Uradni list RS, št. 114/09, 31/16, 52/22 in 125/22 – popr.) – 3 % od lesne zaloge. Veseli dejstvo, da se je delež odmrle mase v primerjavi s prejšnjim desetletjem povečal kar za 86 %.

Če pri odmrli masi upoštevamo tudi panjevino, ki v enoti znaša 6,6 m³/ha, se skupna masa odmrlega drevja poveča za 1,7 % in znaša 4,8 % od povprečne lesne mase, kar pomeni ugodno stanje glede odmrle mase. Tu naj omenimo še 6.125 dreves oziroma 11.773 m³ kot kalo (naravnemu razvoju in razkroju načrtno puščena drevesa) evidentiranih dreves.

Glede na število in volumen se glavnina odmrlega drevja nahaja v prvem razširjenem debelinskem razredu. Žal ta drevesa niso najugodnejša za večje duplarje, ki potrebujejo debelejša stoječa odmrta drevesa. V upravljavski coni A – območju triprstega in belohrbtega detla – je usmeritev, da se v notranji coni pušča vsaj 5 % stoječe odmrle in odmirajoče biomase. Tej usmeritvi za upravljavsko cono se bomo v prihodnje, z nadaljnim puščanjem dreves naravnemu razvoju in razkroju, še bolj približali.

Kljub dobremu stanju glede odmrlega drevja moramo predvsem v najdebelejšem razredu še naprej načrtno puščati drevesa naravnemu razkroju, da bomo ohranili trenutno ugodno stanje. Pri načrtnem puščanju odmrlega drevja je potrebno dajati prednost drevesnim vrstam, ki počasneje razpadajo, kot sta smreka in jelka. Posebej primerna so drevesa, ki se prelomijo,

ker stoječi del drevesa dlje obstane, saj ga ne bremeni teža krošnje. Primerna drevesa so tudi debelejša, slabo vitalna, razraščena nekakovostna drevesa, drevesa z dupli ali gnezdi. Slabo dostopne predele z drevjem slabše kakovosti se lahko opredeli kot ekocelice in prepusti naravnemu razvoju in razpadu.

4 ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

4.1 Kratak opis zgodovine gospodarjenja z gozdovi

Prvi načrti za te gozdove izhajajo iz 19. stoletja. Načrte je za takratne veleposestniške gozdove napisal dr. Hufnagel in imajo tako dolgo tradicijo načrtnega gospodarjenja. Arhivi nam za takratne čase ponujajo podatke, ki so si dostikrat nasprotujoči, kljub temu pa je dejstvo, da je na takratno in današnjo podobo gozdov močno vplivala lesna predelava na Žagi Rog. V tem času, pa tudi že prej, so izkrčili obsežne gozdne površine, na njihove površine pa so umetno vnesli smreko. Še večje spremembe so ti gozdovi doživeli takoj po 2. svetovni vojni, ko se je s planskimi sečnjami letno posekalo tudi prek 70.000 m³. Današnja oblika je enota dobila v 60. letih prejšnjega stoletja, prvi načrt pa je bil zanje napisan leta 1963. Od takrat so bile pri gospodarjenju s temi gozdovi le še manjše organizacijske spremembe (ustanovitev ZGS, SiDG...).

Podrobni opis zgodovine razvoja poljanskih gozdov je opisan v gozdnogospodarskem načrtu za gozdnogospodarsko enoto Poljane 1983 – 1992.

4.2 Gospodarjenje z gozdovi v preteklem ureditvenem obdobju

4.2.1 Posek

Preglednica 29/P-GGE: Realizacija poseka v preteklem ureditvenem obdobju

	Načrtovani posek	Realizacija poseka – po evidencah		Realizacija poseka – po podatkih s SVP (točkovna in intervalna ocena)	
	m ³	m ³	%	m ³	%
Iglavci	302.322	358.516	118,6	385.586	127,5
Listavci	225.395	194.681	86,4	207.241	91,9
Skupaj	527.717	553.197	104,8	592.827 (517.425 – 668.229)	112,3

Realizacija poseka po evidencah je za 4,8 % preseгла načrtovani posek. Pri listavcih ta ni bil dosežen, medtem ko je bil pri iglavcih močno presežen.

Po podatkih stalnih vzorčnih ploskev je bilo z upoštevanjem starih tarif in stare površine letno posekanih 13,13 m³/ha, kar pomeni 592.827 m³ (ob 5 % tveganju znotraj intervala od 517.425 m³ do 668.229 m³). Evidentiran posek se pri 5 % tveganju značilno ne razlikuje od ugotovljenega poseka na stalnih vzorčnih ploskvah.

Preglednica 30: Ocena letnega poseka na SVP in primerjava z evidenco

	Površina v ha	Evidenca letnega poseka v m ³ /ha	Ocena poseka na SVP				
			Število SVP	Povprečni letni posek v m ³ /ha	Standardni odklon	Interval zaupanja v m ³ /ha, leto	Relativni odklon zaupanja v e%
GGE	Iglavci	7,94	455	8,43	-	-	-
	Listavci	4,31		4,86	-	-	-
	Skupaj	12,25		13,29	18,25	1,68	12,6
Državni gozdovi	4.492,09	12,30	455	13,29	18,25	1,68	12,6
Zasebni gozdovi	22,97	3,15	-	-	-	-	-

Ker so podatki poseka iz evidenc znotraj intervala zaupanja podatkov stalnih vzorčnih ploskev, v nadaljevanju prikazujemo vrednosti iz evidenc.

Preglednica 31: Realizacija poseka po dosedanjih rastiščnogojitvenih razredih (po podatkih evidence poseka)

Rastiščnogojitveni razred		Načrtovani posek (m ³)	Realizirani posek (m ³)	Indeks poseka (%)	Indeks skupnega poseka (%)
1600 – Gorska bukovja	Iglavci	12.608	13.585	107,7	2,6
	Listavci	28.810	22.915	79,5	4,3
	Skupaj	41.418	36.500	88,1	6,9
1900 – Dinarska jelova bukovja	Iglavci	286.590	340.277	118,7	64,5
	Listavci	194.155	169.323	87,2	32,1
	Skupaj	480.745	509.600	106,0	96,6
3400 – Gozdovi s posebnim namenom – ukrepi dovoljeni	Iglavci	3.124	4.654	149,0	0,8
	Listavci	2.430	2.443	100,5	0,5
	Skupaj	5.554	7.097	127,8	1,3
Skupaj	Iglavci	302.322	358.516	118,6	67,9
	Listavci	225.395	194.681	86,4	36,9
	Skupaj	527.717	553.197	104,8	104,8

Iz preglednice je razvidno, da so v posameznih rastiščnogojitvenih razredih različna odstopanja. Pri iglavcih je realizacija za slabih 19 % presegla načrtovan posek, pri listavcih je bila za 14 % manjša od načrtovane. V razredu gorskih bukovij je bila realizacija za 12 % manjša od načrtovane, v razredih dinarskih jelovih bukovij in gozdovih s posebnim namenom, kjer so ukrepi dovoljeni, pa je bila realizacija višja od načrtovane.

Preglednica 32/D-PGR: Realizacija poseka po ureditvenih obdobjih (po podatkih evidence poseka)

	Načrtovani posek (m ³)	Realizirani posek (m ³)	Realizacija poseka (%)	Skupna realizacija možnega poseka (%)
Ureditveno obdobje 1994 - 2003				
Iglavci	201.800	192.223	95,3	58,1
Listavci	129.200	142.928	110,6	43,2
Skupaj	331.000	335.151	101,3	101,3
Ureditveno obdobje 2004 - 2013				
Iglavci	236.102	225.048	95,3	58,8
Listavci	146.824	159.635	108,7	41,7
Skupaj	382.926	384.683	100,5	100,5
Ureditveno obdobje 2014 - 2023				
Iglavci	302.322	358.516	118,6	67,9
Listavci	225.395	194.681	86,4	36,9
Skupaj	527.717	553.197	104,8	104,8

Preglednica 33/D-PL1: Realizacija poseka po lastništvu (po podatkih evidence poseka)

Posek	Zasebni gozdovi			Državni gozdovi		
	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
Načrtovani posek (m ³)	1.121	1.067	2.188	301.201	224.328	525.529
Izvedeni posek (m ³)	539	185	724	357.977	194.496	552.473
Realizacija (%)	48,1	17,3	33,1	118,8	86,7	105,1
Povprečno drevo (m ³)	1,28	1,81	1,38	2,21	1,84	2,06

V državnih gozdovih je skupna realizacija veliko večja kot v zasebnih gozdovih in za dobrih 5 % presegla načrtovan posek. Opaziti je, da je povprečna masa posekanega drevesa največja v državnih gozdovih in je pri iglavcih večja od povprečnega drevesa pri listavcih, kar pa ne velja tudi za zasebne gozdove.

Med prevladujočimi drevesnimi vrstami je bilo najmočnejše povprečno posekano drevo pri jelki (2,95 m³), pri kateri sta prevladovali sečnja zaradi sanitarnega poseka s povprečnim drevesom 2,80 m³ in pomladitvena sečnja s povprečnim drevesom 3,74 m³. Sledijo smreka (2,03 m³), pri kateri so prevladovale sečnje zaradi sanitarnega poseka s povprečnim drevesom 2,06 m³, sečnja zaradi prebiralnega poseka 4,37 m³ in sečnja zaradi pomladitvenega poseka 3,82 m³, ter bukev (1,82 m³), pri kateri sta prevladovali sečnji zaradi

pomladitvenega poseka s povprečnim drevesom 2,60 m³ in sečnja zaradi prebiralnega poseka s povprečnim drevesom 2,62 m³.

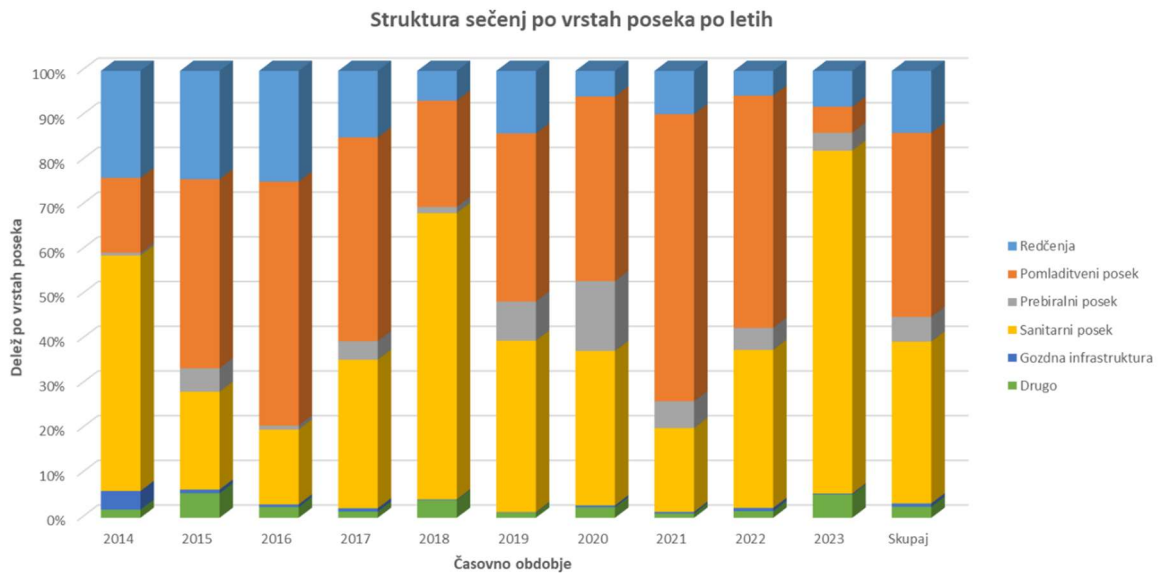
Preglednica 34/VP: Posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah (po podatkih evidence poseka)

	Vrste poseka								Delež od LZ v %	Delež od P v %
	Negovalni posek			Posek oslabelega drevja in sanitarni posek	Posek za gozdno infrastrukturo	Drugo	Skupaj			
	Redčenja	Pomladitveni	Prebiralni							
Zasebni gozdovi										
Iglavci	m ³	73	87	0	350	0	29	539	9,3	27,7
	%	13,6	16,1	0,0	64,9	0,0	5,4	100,0		
Listavci	m ³	14	136	0	35	0	0	185	4,1	15,9
	%	7,6	73,5	0,0	18,9	0,0	0,0	100,0		
Skupaj	m ³	87	223	0	385	0	29	724	7,0	23,3
	%	12,0	30,9	0,0	53,1	0,0	4,0	100,0		
Državni gozdovi										
Iglavci	m ³	36.429	97.756	20.630	191.422	3.331	8.409	357.977	31,2	109,0
	%	10,2	27,3	5,8	53,5	0,9	2,3	100,0		
Listavci	m ³	40.082	129.860	10.083	8.365	881	5.225	194.496	24,9	98,6
	%	20,6	66,8	5,2	4,3	0,4	2,7	100,0		
Skupaj	m ³	76.511	227.616	30.713	199.787	4.212	13.634	552.473	28,6	105,1
	%	13,8	41,2	5,5	36,2	0,8	2,5	100,0		
Skupaj										
Iglavci	m ³	36.502	97.843	20.630	191.772	3.331	8.438	358.516	31,1	108,5
	%	10,2	27,3	5,8	53,5	0,9	2,3	100,0		
Listavci	m ³	40.096	129.996	10.083	8.400	881	5.225	194.681	24,8	98,1
	%	20,6	66,8	5,2	4,3	0,4	2,7	100,0		
Skupaj	m ³	76.598	227.839	30.713	200.172	4.212	13.663	553.197	28,5	104,6
	%	13,8	41,2	5,5	36,2	0,8	2,5	100,0		

Največji donos v vseh gozdovih enote je bil realiziran iz pomladitvenega in sanitarnega poseka, manj iz redčenj in prebiralnega poseka. Glavnino previsokega sanitarnega poseka predstavlja posek zaradi insektov (60 %), sušenja jelke (13 %), vetra (13 %), snega (6 %), dodatno posekanega drevja (6 %) ter skupaj zaradi gliv, poškodb pri delu in žleda (2 %). Na račun visokih sanitarnih sečenj se je zmanjšal ves negovalni posek. Realiziran posek iz redčenj je tako dosegel 52 %, pomladitveni posek 73 % ter prebiralni posek 47 % načrtovanega pred desetimi leti.

Intenziteta poseka od lesne zaloge (28,5 %) je za dobro odstotno točko večja od načrtovane, intenziteta poseka od prirastka (104,6 %) pa je za slabih 5 odstotnih točk preseгла načrtovanega.

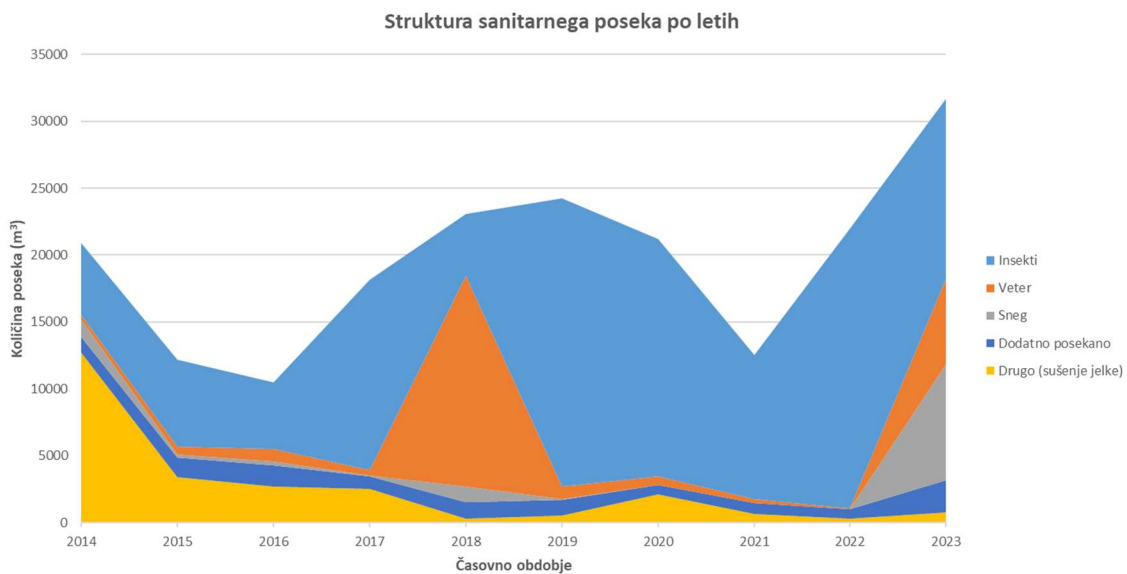
V preglednici je prikazan tudi nezanemarljiv delež poseka od celotnega poseka (2,5 %), ki smo ga uvrstili pod »drugo«. Kar 86,2 % tega »poseka« predstavlja količina evidentiranega kala, to so naravnemu razvoju in razkroju načrtno puščena drevesa, ki jih je bilo 6.125 (11.773 m³). 13,6 % (1.856 m³) predstavljajo še krčitve zaradi cest in 33 m³ (0,2 %) poseka brez odobritve.

Grafikon 2: Struktura sečenj po vrstah poseka po letih veljavnosti načrta (po podatkih evidence poseka)

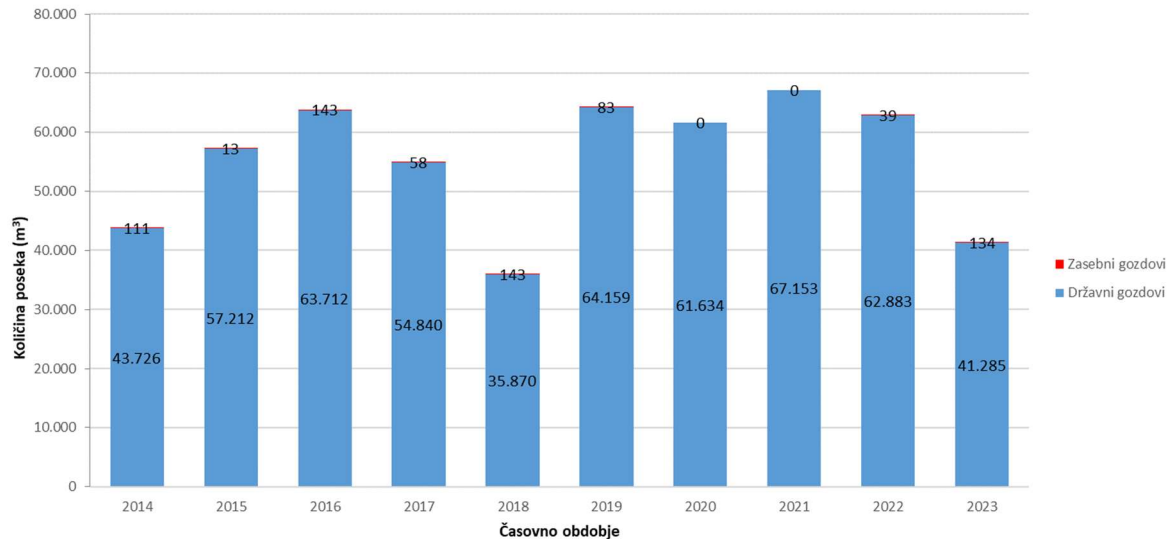
Glede na vrsto sečenj v preteklem desetletju lahko opazimo močan porast sanitarnega poseka v prvem, petem in zadnjem letu veljavnosti načrta. Struktura sanitarnega poseka je lepo razvidna v spodnjem grafikonu.

V primerjavi s predprejšnjim desetletjem se je količina sanitarnega poseka podvojila. Glavni razlog za takšno povečanje je bil posek zaradi lubadarja, saj ga je bilo skoraj 6-krat več. Za 6 % je bilo več tudi poseka zaradi sušenja jelke. V obdobju od 2004 do 2013 je v sanitarnem poseku prevladoval posek zaradi vetra.

Grafikon 3: Struktura sanitarnih sečenj po letih veljavnosti načrta (po podatkih evidence poseka)

Posek po letih veljavnosti načrta v m³

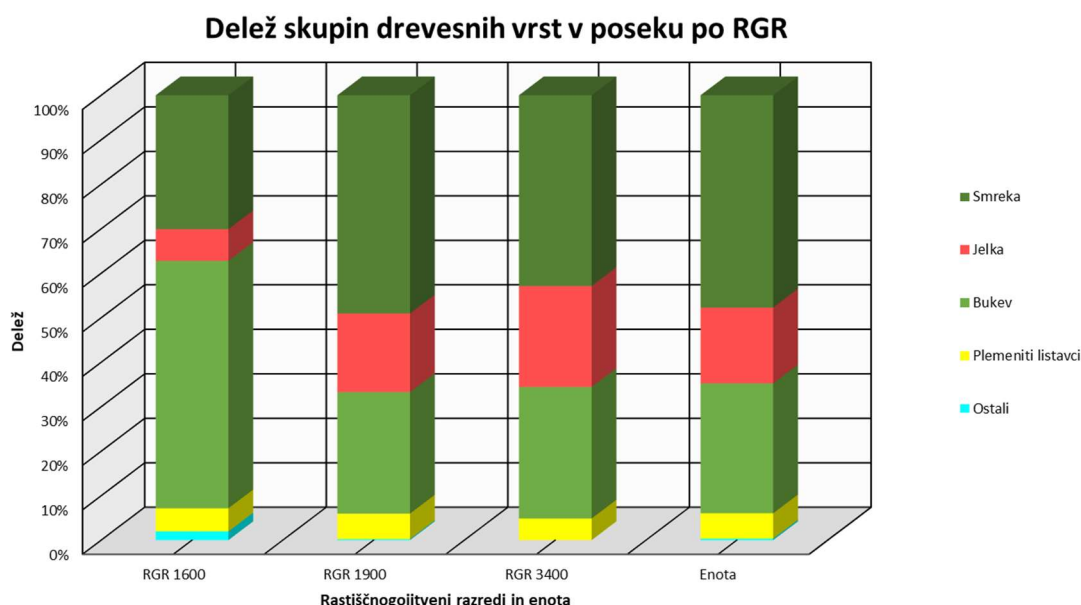
Grafikon 4: Posek po letih veljavnosti načrta v m³ (po podatkih evidence poseka)

Skupna količina poseka se je po letih gibala od 35.870 do 67.153 m³. Na zelo veliko nihanje so vplivali predvsem podlubniki in naravne ujme.

Preglednica 35/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst (po podatkih evidence poseka)

Drevesna vrsta	Delež od celotnega poseka v %	Delež od LZ drevesne vrste v %	Delež od celotne lesne zaloge v %
Smreka	47,7	37,4	13,6
Jelka	17,1	21,1	4,9
Bor	0,0	16,6	0,0
Macesen	0,0	31,3	0,0
Ostali iglavci	0,0	11,5	0,0
Bukev	29,2	26,0	8,3
Hrast	0,2	57,6	0,1
Plemeniti listavci	5,7	19,7	1,6
Trdi listavci	0,1	27,5	0,0
Mehki listavci	0,0	14,7	0,0
Iglavci	64,8	31,1	18,5
Listavci	35,2	24,8	10,0
Skupaj	100,0	28,5	28,5

Pri deležu od celotnega poseka je močno prevladovala smreka, s slabo tretjino pa ji sledi bukev in s slabo petino jelka. Z manjšim deležem jim sledijo še plemeniti listavci. Od preostalih drevesnih vrst, nobena ni preseгла 0,2 %.

Grafikon 5: Delež skupin drevesnih vrst v poseku po rastiščnogojitvenih razredih (po podatkih evidence poseka)

Posek po skupinah drevesnih vrst je primerljiv z mešanostjo drevesnih vrst v posameznem razredu.

Preglednica 36/PDR: Posek po debelinskih razredih (po podatkih evidence poseka)

	Debelinski razredi v % od LZ					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	11,5	11,8	18,9	24,8	43,0	31,1	79,4
Listavci	9,6	13,5	17,2	27,2	32,3	24,8	43,1
Skupaj	10,7	12,5	18,0	25,8	39,2	28,5	122,5

Iz debelinske strukture poseka za enoto lahko razberemo, da je bil delež poseka od lesne zaloge razreda najvišji v debelinskem razredu nad 50 cm in je bil močno nad povprečjem. Medtem ko je bil v četrtem debelinskem razredu le nekoliko pod povprečjem, je v ostalih tanjših razredih krepko pod povprečjem. Nezadovoljiva intenzitete poseka v najtanjših gozdovih (izostanek redčenj) je bila pri listavcih še bolj izražena kot pri iglavcih.

4.2.2 Gojitvena in varstvena dela

Preglednica 37/OGDL: Opravljena gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Zasebni gozdovi			Državni gozdovi		
		Načrtovano	Izvedeno	Indeks	Načrtovano	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	0,00	0,00	-	45,29	49,10	108,4
Sadnja	ha	0,00	0,00	-	3,11	0,00	0,0
Obžetev	ha	0,00	0,00	-	16,46	0,60	3,6
Nega mladja	ha	0,47	0,00	0,0	68,09	41,90	61,5
Nega gošče	ha	1,01	0,00	0,0	396,72	293,60	74,0
Nega letvenjaka	ha	0,71	0,00	0,0	550,78	374,90	68,1
Nega drogovnjaka	ha	0,77	0,00	0,0	411,58	209,05	50,8
Nega prebiralnega gozda	ha	0,00	0,00	-	0,00	187,05	-
Varstvo pred žuželkami	dnin	0,00	0,00	-	800	274,50	34,3
Zaščita z ograjo	m	0	0	-	900	2.680	297,8
Premazi vršičkov	ha	0,00	0,00	-	14,00	1,00	4,3

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Skupaj		
		Načrtovano	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	45,29	49,10	108,4
Sadnja	ha	3,11	0,00	0,0
Obžetev	ha	16,46	0,60	3,6
Nega mladja	ha	68,56	41,90	61,1
Nega gošče	ha	397,73	293,60	73,8
Nega letvenjaka	ha	551,49	374,90	68,0
Nega drogovnjaka	ha	412,35	209,05	50,7
Nega prebiralnega gozda	ha	0,00	187,05	-
Varstvo pred žuželkami	dnin	800	274,5	34,3
Zaščita z ograjo	m	900	2.680	297,8
Premazi vršičkov	ha	14,00	1,00	4,3

Kot je razvidno iz zgornje preglednice, so bila gojitvena dela praviloma slabo realizirana, saj so bila razen priprave sestoja vsa ostala dela izvedena v manjšem obsegu, kot je bilo načrtovano.

Za varstvo pred žuželkami je bilo porabljenih 274,5 dnin. To so dneve porabljene pretežno za gozdno higieno, preostalo pa je bilo porabljeno za kontrolne pasti, s katerimi spremljamo razvoj podlubnikov.

4.2.3 Gradnja gozdnih prometnic

Preglednica 38: Pregled dinamike izgradnje gozdnih cest in vlak

Leto	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Skupaj
Nove vlake (m)	9.842	8.749	32.713	1.813	4.850	219	999	360	155	742	60.442
Obnove vlak (m)	40.019	32.713	26.466	1.812	7.724	0	2.259	153	0	751	111.897
Nove ceste (m)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Obnove cest (m)	0	0	0	0	0	0	0	227	0	0	227

Čeprav je bilo veliko novo zgrajenih ter obnovljenih vlak, se je v preteklem desetletju gradnja in obnova vlak izvajala v manjšem obsegu glede na desetletje pred tem. V preteklem desetletju je bilo obnovljenih le 227 m gozdnih cest. Novo zgrajenih gozdnih cest ni bilo.

4.2.4 Opravljena dela in aktivnosti na krepitvi funkcij gozdov

V preteklem ureditvenem obdobju so bila za krepitev splošno koristnih funkcij gozdov evidentirana dela za vzdrževanje vodnih virov v obsegu 4 dnine, ohranjanje biotopov v obsegu 61 dnin, vzdrževanje pasišč v gozdu v obsegu 6 dnin, vzdrževanje stez v obsegu 19 dnin, postavitve ostalih tabel v obsegu 10 dnin ter ostalih biomeliorativnih del v obsegu 28 dnin. Ostala dela za krepitev funkcij so se izvajala v okviru ostalih gojitvenih in varstvenih del in niso bila posebej evidentirana.

Pri odkazilu je bilo kot kalo evidentiranih 6.125 habitatnih dreves v skupni izmeri 11.773 m³, kar pomeni, da je imelo povprečno drevo 1,92 m³.

4.2.5 Posegi v gozd in gozdni prostor

V minulem desetletju posegov v gozdni prostor ni bilo.

4.2.6 Celovita ocena doseganja postavljenih ciljev

Cilji v preteklem desetletju so bili v večini smelo postavljeni. Nekaj teh je bilo doseženih, žal pa moramo pri nekaterih ugotoviti, da niso bili doseženi v celoti.

- ☞ Najpomembneje je, da nam je uspelo ohraniti skupinsko raznodobne, prebiralne, kakovostne in stabilne sonaravne gozdove. Površina prebiralnih gozdov se je povečala za 149 ha.
- ☞ V minulem ureditvenem desetletju je bil glede količine s 104,8 % presežen načrtovani posek. Zaradi sanitarnih sečenj je bil pri iglavcih presežen celo za dobrih 18 %.
- ☞ Pri poseku je zaskrbljujoče to, da je bilo kar 36,2 % sanitarnega poseka, kar je okrnilo obseg in posledično tudi kakovost načrtovanih pomladitvenih posekov in redčenj. To se odraža tudi v precejšnji meri nesledenju predpisanih gozdnogojitvenih usmeritev.
- ☞ Premočno redčenje v debeljakih je ponekod privedlo do velike količine močno pomlajenih, sečno nezrelih debeljakov.
- ☞ 30 letnemu cilju 380 m³/ha lesne zaloge smo se močno približali, saj je lesna zaloga s 430 m³/ha pred desetimi leti padla na današnjih 393 m³/ha. Kot etapni cilj ob koncu ureditvenega obdobja je bila predvidena lesna zaloga 422 m³/ha.
- ☞ Stanje razvojnih faz glede na načrtovane razvojne faze ni ugodno. Mladovij in drogovnjakov je manj, kot smo predvideli, tudi debeljakov je občutno manj, sestojev v obnovi pa je veliko preveč.
- ☞ Razmerje 60 % iglavcev in 40 % listavcev iz prejšnjega desetletja, se je zaradi velike količine sanitarne sečnje (iglavci) močno spremenilo, kar tudi kaže današnje razmerje 56 % iglavcev in 44 % listavcev. To je celo korak stran od 30 letnega cilja, postavljenega v prejšnjem desetletju (61 % iglavcev in 39 % listavcev). Od postavljenega cilja smo se oddaljili, smo se pa z manjšim deležem iglavcev bolj približali naravni drevesni sestavi, ki predvideva, da je delež iglavcev 42 % in listavcev 58 %.
- ☞ Gozdovi so pretežno pomanjkljivo negovani, načrtovana gojitvena dela so bila izvedena v povprečju manj kot 65 %.
- ☞ Ohranjene so naravne in kulturne vrednote.
- ☞ Usmeritve za krepitev okoljetvornih in kulturno pogojenih ciljev so se dobro izvajale.
- ☞ Populacija rastlinojede divjadi je na ravni, ki ne omogoča uspešnega naravnega pomlajevanja jelke in plemenitih listavcev (gorski javor).

Kljub dobro zastavljenim ciljem izpred desetih let v enoti ostajajo nekateri temeljni problemi:

- ☞ neustrezno razmerje razvojnih faz,
- ☞ pomanjkljiva realizacija gojitvenih del,
- ☞ težave pri pomlajevanju jelke in plemenitih listavcev,
- ☞ sušenje jelke in gorskega bresta,
- ☞ velik delež sanitarnega poseka.

5 ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

5.1 Razvoj gozdnih fondov

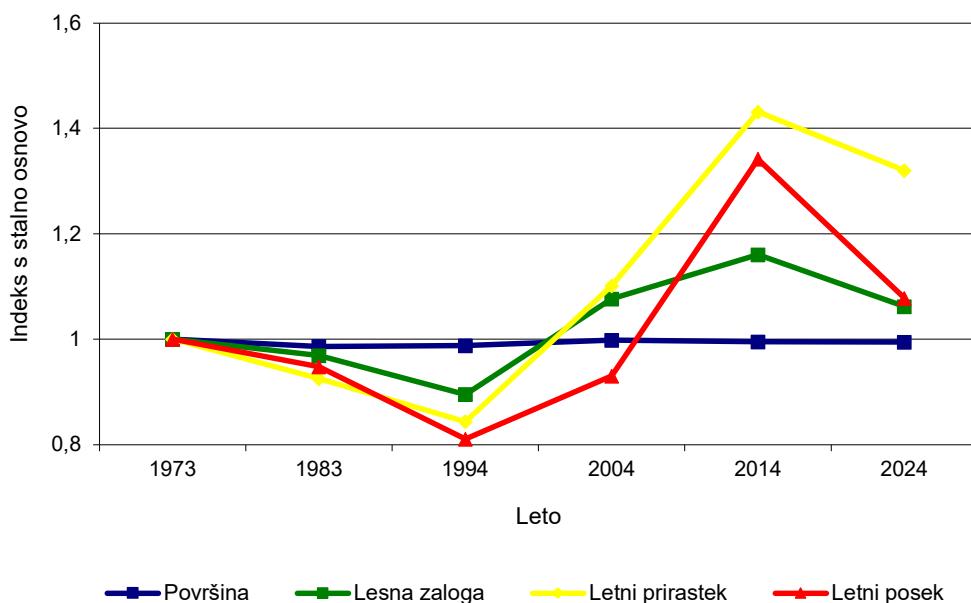
Površina gozdov enote se skozi desetletja ni bistveno spreminjala. Danes je 3,85 ha manj gozda, kot ga je bilo pred desetletjem, in 29,47 ha več kot pred tridesetimi leti. Razlog sprememb površine je natančnejša metoda ugotavljanja gozdnega roba. Skozi ves čas gre za iste gozdove, skoraj brez večjih negozdnih površin, ki bi se lahko zarasle. Krčitev ni bilo.

Preglednica 39/GFR1: Razvoj gozdnih fondov

Leto	Površina ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Letni prirastek m ³ /ha			Letni posek m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
1892*		169	226	395						
1930*		145	53	198						
1953-62**		183	100	283	4,44	2,20	6,64	3,81	1,35	5,16
1963-72**		197	113	310	4,61	3,34	7,95	3,90	2,48	6,38
1973-82	4.537,30	230,6	139,8	370,4	5,02	3,16	8,18	5,89	3,24	9,13
Verižni indeks	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1983-92	4.475,74	212,3	146,5	358,8	4,45	3,12	7,57	5,80	2,85	8,65
Verižni indeks	98,6	92,1	104,8	96,9	88,6	98,7	92,5	98,5	88,0	94,7
1994-03***	4.481,74	191,1	140,5	331,6	4,10	2,80	6,90	4,24	3,16	7,40
Verižni indeks	100,1	90,0	95,9	92,4	92,1	90,0	91,1	73,1	110,9	85,5
2004-13	4.529,12	237,0	161,8	398,8	5,30	3,71	9,01	4,97	3,52	8,49
Verižni indeks	101,1	124,0	115,2	120,3	129,3	132,5	130,6	117,2	111,4	114,7
2014-23	4.515,06	255,6	174,2	429,8	7,32	4,39	11,71	7,94	4,31	12,25
Verižni indeks	99,7	107,8	107,7	107,8	138,1	118,3	130,0	159,8	122,4	144,3
2024-33	4.511,21	219,7	173,7	393,4	6,51	4,29	10,80	5,27	4,57	9,84
Verižni indeks	99,9	86,0	99,7	91,5	88,9	97,7	92,2	66,4	106,0	80,3

Opomba: Do leta 2023 je prikazan letni posek iz evidence poseka, za leto 2024 pa načrtovani posek za obdobje 2024-2033. Verižni indeks je izračunan iz relativnih vrednosti gozdnih fondov.

* Podatki samo za lesno zalogo (zaokroženi na celo vrednost). ** Ni podatka za površino gozda, podatki za lesno zalogo zaokroženi na celo vrednost. *** Podatki o lesni zalogi pridobljeni z Bitterlichovo kotnoštevno metodo.

Grafikon 6: Razvoj gozdnih fondov prikazan z indeksom s stalno osnovo

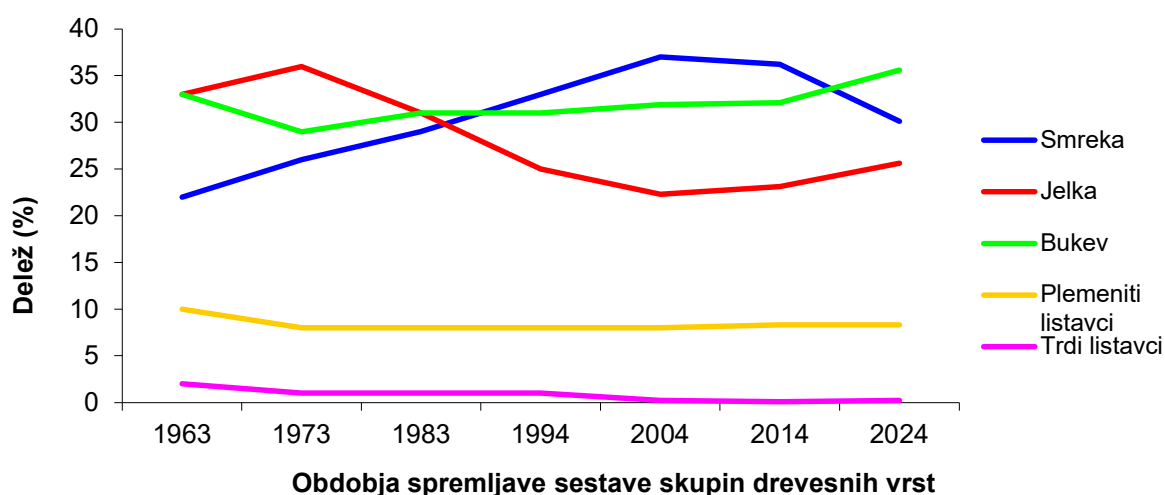
Hektarska lesna zaloga se je v zadnjih petdesetih letih povečala za 6,2 % in prirastek za 32,0 %. Ker se je lesna zaloga za posamezna obdobja ugotavljala z različnimi metodami (polna premerba gozdov, Bitterlichova metoda, stalne vzorčne ploskve), je povsem korektno le ugotavljanje sprememb lesne zaloge in prirastka samo za zadnji dve desetletji, saj so bili

podatki pridobljeni z isto metodo, to je s stalnimi vzorčnimi ploskvami. Tako se je hektarska lesna zaloga v zadnjem desetletju zmanjšala za 8,5 % in prirastek za 7,8 %. Ugotavljanje prirastka z meritvami na stalnih vzorčnih ploskvah je zelo korektno, saj se izvaja zaporedni meritvi na istih drevesih. Očitno je torej, da je bil prirastek v prejšnjem načrtu močno precenjen.

Za prihodnje desetletje je predviden za 90,7 % večji hektarski posek, kot je bil realiziran pred sedmimi desetletji, ter za 19,7 % manjši od realizacije prejšnjega desetletja.

Preglednica 40/GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst

Leto	Smreka	Jelka	Bori	Macesen	Drugi iglavci	Bukev	Hrast	Plemeniti listavci	Trdi listavci	Mehki listavci
1963	22,0	33,0	0,0	0,0	0,0	33,0	0,0	10,0	2,0	0,0
1973	26,0	36,0	0,0	0,0	0,0	29,0	0,0	8,0	1,0	0,0
1983	29,0	31,0	0,0	0,0	0,0	31,0	0,0	8,0	1,0	0,0
1994	34,0	26,0	0,0	0,0	0,0	31,0	0,0	8,0	1,0	0,0
2004	37,0	22,5	0,0	0,0	0,1	31,9	0,3	8,0	0,2	0,0
2014	36,2	23,1	0,1	0,0	0,0	32,1	0,1	8,3	0,1	0,0
2024	30,1	25,6	0,0	0,1	0,0	35,7	0,1	8,2	0,2	0,0

Grafikon 7: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst

Zaradi obsežnih sanitarnih sečenj v preteklem desetletju, se je delež smreke znižal za več kot 6 odstotnih točk. Predvsem na račun močnega padca deleža smreke sta se povečala deleža bukve in jelke. Deleži ostalih skupin drevesnih vrst se bistveno niso spremenili.

Preglednica 41/GFX: Indeksi razvoja lesne zaloge, prirastka in možnega poseka

	Lesna zaloga (%)						Prirastek (%)						Možni posek (%)
	Debelinski razredi						Debelinski razredi						
	I	II	III	IV	V	Skupaj	I	II	III	IV	V	Skupaj	
Iglavci	54,9	72,5	95,2	98,0	84,3	86,0	57,9	72,4	93,9	99,7	111,3	89,0	78,7
Listavci	97,1	87,7	95,6	113,7	98,9	100,1	136,4	93,6	87,6	97,3	92,7	98,0	91,5
Skupaj	73,3	78,7	95,4	104,8	89,5	91,7	86,8	79,7	91,2	98,8	104,9	92,4	84,2

Nekatere skupne vrednosti za kazalnike se nekoliko razlikujejo od vrednosti verižnega indeksa v preglednici GFR1. Razlog je v tem, da so vrednosti prve preglednice računane iz hektarskih vrednosti, v preglednici GFX pa iz absolutnih vrednosti. Pri indeksu možnega poseka pa še dodatno zato, ker je v preglednici GFR1 za preteklo obdobje upoštevan dejanski posek, za sedanje pa načrtovan posek, medtem ko sta v preglednici GFX za obe desetletji upoštevana načrtovana poseka.

V primerjavi s prejšnjim desetletjem se je povečala lesna zaloga le pri listavcih v četrtem debelinskem razredu. V skupnem se je najbolj zmanjšala v prvih dveh debelinskih razredih

ter pri iglavcih v najvišjem debelinskem razredu, kar je prav gotovo posledica intenzivnih sanitarnih sečenj. To je tudi razlog za manjši možni posek.

Preglednica 42/D-KON: Kontrolni izračun lesne zaloge za enoto

	Iglavci (m ³)	Listavci (m ³)	Skupaj (m ³)
Lesna zaloga v prejšnjem ureditvenem obdobju	1.153.891	786.558	1.940.449
Vrast	8.006	17.685	25.691
Prirastek (letni*10)	305.767	183.548	489.315
Sečnje po evidenci	358.516	194.681	553.197
Mortaliteta	38.189	14.005	52.194
Pričakovana lesna zaloga	1.070.959	779.105	1.850.064
Ugotovljena lesna zaloga	1.003.434	740.243	1.743.677
Ugotovljena LZ / pričakovana LZ (%)	93,7	95,0	94,2

Vsi podatki v preglednici so izračunani s tarifami, ki so bile uporabljene v prejšnjem načrtu, zato je ugotovljena lesna zaloga nekoliko drugačna, kot je prikazana v ostalih preglednicah (popravek tarif je prinesel dvig lesne zaloge za 1,8 %). Prirastek in vrast v preglednici sta za minulo desetletje, posek pa je iz evidenc.

Iz preglednice lahko razberemo, da je ob upoštevanju evidenčnega poseka ugotovljena lesna zaloga za 5,8 % nižja od pričakovane.

Preglednica 43/D-KON: Kontrolni izračun lesne zaloge za zasebne gozdove

	Iglavci (m ³)	Listavci (m ³)	Skupaj (m ³)
Lesna zaloga v prejšnjem ureditvenem obdobju	5.776	4.502	10.278
Vrast	37	82	119
Prirastek (letni*10)	1.344	1.304	2.648
Sečnje po evidenci	539	185	724
Mortaliteta	177	66	243
Pričakovana lesna zaloga	6.441	5.637	12.078
Ugotovljena lesna zaloga	4.556	5.180	9.736
Ugotovljena LZ / pričakovana LZ (%)	70,7	91,9	80,6

Ugotovljena lesna zaloga, izražena v absolutnih vrednostih, je v zasebnih gozdovih za 19,4 % manjša od pričakovane, kar pomeni večje odstopanje kot v enoti. Je pa potrebno upoštevati, da je površina zasebnih gozdov majhna, zato tudi ocene niso zanesljive.

Preglednica 44/D-KON: Kontrolni izračun lesne zaloge za državne gozdove

	Iglavci (m ³)	Listavci (m ³)	Skupaj (m ³)
Lesna zaloga v prejšnjem ureditvenem obdobju	1.148.115	782.056	1.930.171
Vrast	7.969	17.603	25.572
Prirastek (letni*10)	304.423	182.244	486.667
Sečnje po evidenci	357.977	194.496	552.473
Mortaliteta	38.012	13.939	51.951
Pričakovana lesna zaloga	1.064.518	773.468	1.837.986
Ugotovljena lesna zaloga	998.878	735.063	1.733.941
Ugotovljena LZ / pričakovana LZ (%)	93,8	95,0	94,3

Ugotovljena lesna zaloga, izražena v absolutnih vrednostih, je v državnih gozdovih za 6,7 % nižja od pričakovane.

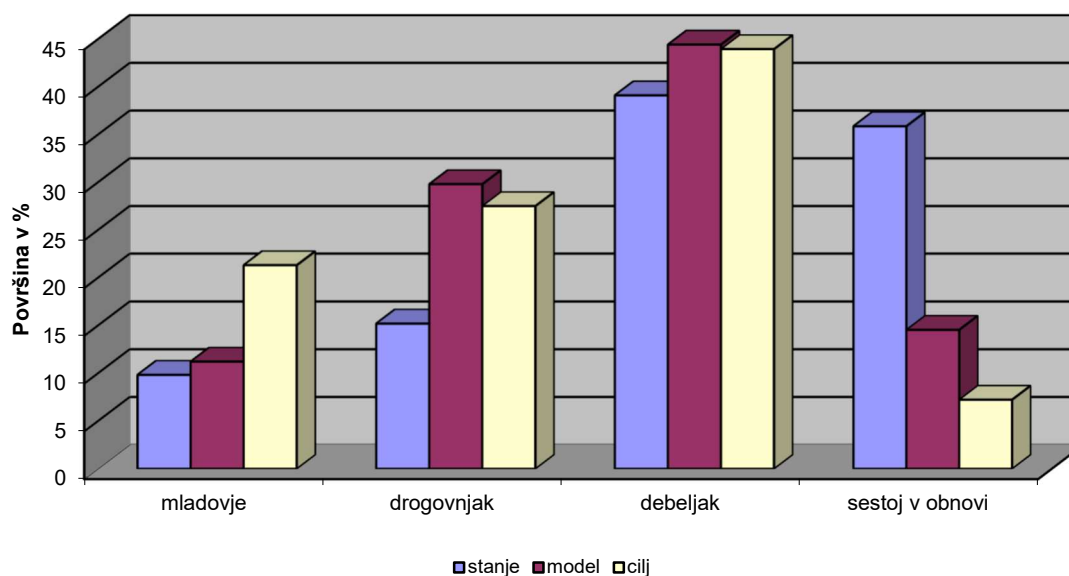
5.2 Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti

5.2.1 Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti z vidika razmerja razvojnih faz in zgradb sestojev

Preglednica 45/D-SM: Delež razvojnih faz in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Stanje			Model			Razlika deležev
	Površina (ha)	Delež (%)	Korigiran delež (SPG) (%)	Trajanje razvojne faze (let)	Delež (%)	Modelna površina (ha)	
Mladovje	368,93	8,2	9,8	15	11,2	420,65	-1
Drogovnjak	569,97	12,6	15,2	40	29,8	1117,58	-15
Debeljak	1.466,78	32,5	39,1	60	44,4	1666,30	-5
Sestoj v obnovi	1.345,44	29,9	35,9	20	14,6	545,59	21
Prebiralni gozd	760,09	16,8	-	-	-	-	-
Skupaj	4.511,21	100,0	100,0	135	100,0	3.750,12	0

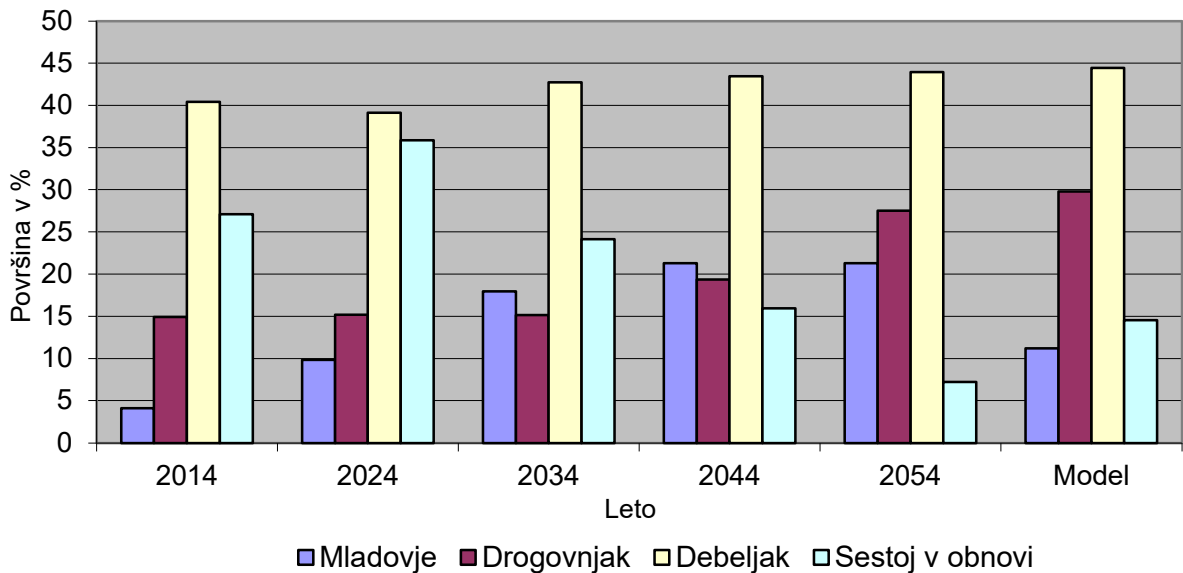
Modelne deleže razvojnih faz za enoto smo izračunali s ponderiranjem modelnih deležev rastiščnogojitvenih razredov, te pa smo povzeli iz območnega načrta 2021 – 2030. Izračunane deleže smo primerjali s korigiranimi deleži razvojnih faz, pri čemer prebiralnih gozdov in gozdov s posebnim namenom, kjer ukrepi niso dovoljeni, nismo upoštevali v izračunu modela.

Grafikon 8: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah

V enoti nam primanjkuje mlajših razvojnih faz, občutno premalo je drogovnjakov. Glede na modelno stanje je premalo tudi debeljakov. Občutno preveč je sestojev v obnovi. Starejše sestoje bo potrebno zmerno pomlajevati, se pravi uvajati v obnovo delno pomlajene debeljake ali debeljake z visoko lesno zalogo, kjer je vrednostni prirastek že kulminiral. V sestojih v obnovi je potrebno obnovo pospeševati in predvsem veliko hitreje zaključevati, da zmanjšamo njihov presežek. Pri tem bo potrebno skrbeti za prostorski red oziroma razporejenost teh sestojev.

Grafikon 9: Razvoj razvojnih faz v preteklosti in za ciljno obdobje

V zgornjem grafikonu je prikazano stanje, preteklo stanje in model ter predvidevanje razvoja razvojnih faz za tridesetletno ciljno obdobje. Za prikaz razvoja razvojnih faz smo uporabili površine smernic, višino lesne zaloge in dobo trajanja posamezne razvojne faze po RGR-jih. Za izračun razvoja v enoti smo sešteli površine po RGR-jih.

Kot je razvidno iz grafikona, bo približevanje modelnemu stanju postopno in dolgotrajno. V naslednjih treh desetletjih se bo delež debeljakov povečeval in na koncu ciljnega obdobja še ne bo dosegel modelnega stanja. Delež drogovnjakov v naslednjem desetletju rahlo pade, nato pa se začne njihov delež približevati modelu. To je razumljivo, saj ukrepi v debeljakih in sestojih v obnovi po prvem desetletju še ne bodo bistveno vplivali na stanje drogovnjakov. Kot omenjeno že zgoraj, imamo sestojev v obnovi občutno preveč, kot jih predvideva modelno stanje. Že v naslednjem desetletju se bo njihov delež znižal za več kot 11 odstotnih točk. Čez dvajset let se bo njihov delež že približal modelnemu stanju, a se bo znižal tudi v zadnjem desetletju tridesetletnega ciljnega obdobja in bo takrat za 8 odstotnih točk pod modelnim stanjem. Delež mladovij bo že v naslednjem desetletju presegel modelno stanje in se bo rahlo povečeval do konca ciljnega obdobja.

5.2.2 Presoja trajnosti z vidika zagotavljanja funkcij gozdov

Več kot polovica sestojev v enoti je spremenjenih. Razlog najdemo v velikem deležu smreke, ki je prevladujoča drevesna vrsta in ena glavnih graditeljic sestojne zgradbe.

Krčitev na občutljivih terenih v preteklosti ni bilo, gozdovi ohranjajo stalno pokritost tal in tako zagotavljajo primerno opravljanje hidrološke funkcije.

Gozdovi enote so dom številnim živalskim vrstam, med katerimi je potrebno posebno izpostaviti parkljasto divjad in zveri ter tiste vrste ptic, ki najdejo svoj dom le v obsežnih strnjjenih gozdovih. Dosedanje gospodarjenje je zagotavljalo ohranitev primerne stanja biotopov za vse živalske vrste, kar dokazuje tudi uvrstitev celotne enote v območje Nature 2000.

Socialne funkcije gozdov so izrazitejšje v ozkem pasu vzdolž Trdinove pešpoti, kjer sta pomembni zlasti rekreativna in estetska funkcija ter turistična funkcija ob učni poti Rožek. Ravno za obnovo učne poti Rožek je bilo v preteklem desetletju porabljenih skoraj 30 dnevna krepitev rekreativne, estetske in turistične funkcije.

Obisk Kočevskega roga se povečuje, zaradi česar se razmišlja o omilitvi negativnih vplivov z vzpostavitvijo ustreznega režima prometa na gozdnih cestah.

Gozdovi ob objektih kulturne in naravne dediščine so negovani predvsem v smislu varovanja teh objektov. V neposredni bližini teh območij do sedaj gradenj cest in vlak ni bilo, kar je za ta območja ugodno.

Za doseganje ciljev gospodarjenja z gozdovi, predvsem uspešnosti pomlajevanja rastiščem primernih drevesnih vrst, je zlasti pomembna usklajenost med gozdom in rastlinojedo parkljasto divjadjo na območju enote.

6 CILJI, USMERITVE IN UKREPI

6.1 Splošni gozdnogospodarski cilji

Cilj gospodarjenja z gozdovi so sonaravni, rastiščem primerni, kakovostni, biološko in mehansko stabilni gozdovi s trajnim zagotavljanjem vseh njihovih ekoloških, socialnih in gospodarskih funkcij. Takšni gozdovi bodo omogočali uresničevanje naslednjih prioritarnih ciljev.

Proizvodni cilji:

Trajna proizvodnja lesa za lesni trg in lastno porabo. Ciljna lesna zaloga je 370 m³/ha v okvirnem razmerju iglavcev 56 % in listavcev 44 %. Visoko kvalitetni sortimenti vseh drevesnih vrst. Ciljna kakovost je hlodovina iglavcev za žago (B) in hlodovina listavcev za furnir (A1), luščenje (A2) ali za žago (B).

Z uravnavanjem staleža divjadi in prehranske sposobnosti gozdov zagotoviti naravno obnovo gozdov in trajni prihodek od lova divjadi.

Ciljno obdobje znaša 30 let. Pri določitvi ciljev je uporabljena simulacija, pri kateri gibanje gozdnih fondov ni linearno, saj lesna zaloga, prirastek in možni posek v prihodnjih desetletjih ne bodo enaki vrednostim tega desetletja. Trenutno stanje sestojev bo v prihodnjih desetletjih narekovalo nekoliko drugačne ukrepe, kot jih načrtujemo za prvo desetletje, kar velja tudi pri določevanju ciljev po rastiščnogojitvenih razredih.

Ekološki cilji:

Na najstrmejših pobočjih s poudarjeno funkcijo varovanja gozdnih zemljišč in sestojev je cilj naraven, skupinsko raznodoben in raznomen gozd z zmerno lesno zalogo.

Ohranjeni naravni gozdovi za trajno zagotavljanje čistilne in vodozadrževalne sposobnosti gozda in gozdnih tal ter za ohranjanje ravnovesja občutljivih vodnih razmer kraškega sveta.

Ohranjena visoka stopnja vrstne in strukturne raznolikosti gozda in gozdnega prostora ter ohranjene vse rastlinske in živalske vrste ter njihovi posebni habitati, kot so jame, brlogi, gnezdišča, kali, drevesna dupla, mrtva masa, travniški lazi sredi gozdov in plodonosno drevje.

Ohranjena zavarovana območja, naravne vrednote, ekološko pomembna območja ter ugodno stanje kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov v Natura 2000 območjih.

Socialni cilji:

V okolici turistično in rekreativno pomembnih objektov primerno urejeni, naravni gozdovi, visokega estetskega videza.

Ohranjeni in urejeni naravni gozdovi v neposredni bližini objektov in nahajališč kulturne dediščine in drugih naravnih vrednot okolja.

Urejeni in s predstavitvenimi tablami, smerokazi, opozorili in obvestili opremljeni gozdovi v okolici turistično in rekreativno pomembnih objektov.

Urejeni dostopi do spominskih obeležij, turističnih točk in zanimivih objektov.

Mirni gozdovi, brez grobega vdora gospodarskih dejavnosti v območje roškega kompleksa.

Urejene in vzdrževane pešpoti.

6.2 Usmeritve

6.2.1 Splošne usmeritve

Izboljšati razmerje razvojnih faz in zgradb sestojev z namenom zagotovitve trajnosti funkcij in donosov v bližnji in nekoliko bolj oddaljeni prihodnosti.

S prebiralnim gospodarjenjem ohranjati površine s prebiralno strukturo.

Za prevedbo enomernih sestojev v prebiralne dati prednost dobro pomlajenim debeljakom z večjim deležem jelke, ki ležijo na ekstremnejših rastiščih (npr. grebeni, vrhovi).

Vitalne jelke, debeline nad 90 cm, ki rastejo v dolinah oziroma na neizpostavljenih mestih, puščati kot semenska in habitna drevesa.

Pri sanitarnem poseku jelke v sestojih puščati tudi manj vitalne jelke in s tem poizkušati ohraniti njen delež na današnjem nivoju, hkrati pa tudi povečati možnost uspešne nasemenitve te drevesne vrste.

Ohraniti visoko stopnjo intenzivnosti gojitvenih del v mladovjih. Pri negi pospeševati jelko in plemenite listavce, na skalovitih strminah pa ohranjati toploljubne listavce.

Saditi pretežno listavce in jelko na način, da zapolnimo posamezne večje vrzeli, ki so nastale po raznih ujmah.

Pri sečnji in spravilu se v največji možni meri izogniti številnim spominskim obeležjem, brlogom, vodnim telesom in ostalim za splošne koristne funkcije pomembnim objektom ter v njihovi okolici zagotoviti popoln gozdni red.

Vzdrževati pašne površine z oblikovanim gozdnim robom in pospeševati plodonosne vrste ter s tem povečati pestrost prehrabnih kapacitet za divjad.

V primeru, ko je jakost poseka večja kot 130 m³/ha (praviloma pomladitvenega ali prebiralnega poseka), je zaradi zmanjševanja poškodb sestojev in tal potrebno posek izvesti v dveh časovno ločenih korakih (vsaj 3 leta).

Pri poseku dosledno upoštevati gozdnogojitveno smernico in predpisano intenziteto možnega poseka.

Zaradi redno ponavljajočih se ujm, tudi zaradi očitnih klimatskih sprememb, je potrebna previdnost pri izvedbi možnega poseka. Realizacija rednega poseka naj se v prvi polovici desetletja izvede do 70 % možnega poseka, saj bomo le tako preprečili groba presejanja možnega poseka na nivoju oddelka. V primeru z vidika ujm ugodnih let se v zadnjih letih veljavnosti načrta realizira še preostali razpoložljivi možni posek.

V drogovnjakih redčiti na površini 552 ha s povprečno intenziteto poseka 22 % od LZ (za večino sestojev v intervalu od 20 do 24 %).

Na površini 711 ha debeljakov akumulirati del prirastka. V teh sestojih je predvidena povprečna intenziteta poseka 17 % od LZ (za večino sestojev v intervalu od 16 do 19 %).

Intenzitete v debeljakih ob začetku uvajanja v obnovo naj bodo med 30 in 40 % od lesne zaloge. Če je trenutna predpisana intenziteta nekoliko manjša, se del sestoja, kjer ocenimo, da je še možno akumulirati vrednostni prirastek, ne uvede v obnovo. S tem dosežemo, da je intenziteta na delu sestoja, ki je bil uveden v obnovo, na ravni, kot je navedeno zgoraj. Tako bomo zmanjšali poškodbe pri nadaljevanju obnove.

Obnova debeljakov naj se izvede v dveh korakih v debeljakih, ki so že delno pomlajeni zaradi premočnih redčenj v preteklosti, sicer v treh.

Za začetek obnove je predvidenih približno 55 ha gozdov s povprečno intenziteto poseka 36 % od LZ. Pri uvajanjih debeljakov v obnovo, nadaljevanju in zaključku obnove ukrepati odločno ter upoštevati prostorski red oziroma razpršenost različnih razvojnih faz v prostoru.

Po odločni uvedbi sestoja v obnovo se vanj vrniti le še dvakrat. Prvič dodatno sprostiti podmladek ter dodati svetlobo z intenziteto od 50 do 70 %, oziroma znižati lesno zalogo na

približno 150 m³/ha, kar nam zagotavlja zmerne poškodbe, ko naslednjič s končnim posekom zaključimo obnovo.

Na površini 186 ha debeljakov izvesti le sanitarni posek. Na površini 118 ha debeljakov izvesti premenilno redčenje (iz enomerne v prebiralno strukturo) s povprečno intenziteto poseka 19 % od LZ. Na površini 300 ha debeljakov brez ukrepanja, 82 ha debeljakov prepustiti ekocelicam.

V sestojih v obnovi na površini 468 ha zadržano nadaljevati obnovo s povprečno intenziteto poseka 24 % od LZ. Na 443 ha pospešeno nadaljevati obnovo s povprečno intenziteto poseka 65 % od LZ. Obnovo zaključiti na približno 401 ha površin sestojev v obnovi.

Na površini 3 ha sestojev v obnovi izvesti le sanitarni posek. Na površini 30 ha sestojev v obnovi brez ukrepanja. Nekaj manj kot 1 ha sestojev v obnovi prepustiti ekocelicam.

Z zaključkom obnove ne zavlačevati, da podmladek pride v fazo letvenjaka. Ko je podmladek višji od enega metra, oziroma na prehodu iz mladja v goščo, in če je pokrovnost podmladka večja od 70 %, je potrebno obnovo zaključiti. Tako bomo zmanjšali poškodbe in povečali vrstno pestrost. Z dolgimi pomladitvenimi dobami in obilnim zastorom namreč pospešujemo enovrstne sestoje bukve ali smreke.

V prebiralnih gozdovih izvajati sečnjo s povprečno intenziteto poseka 21 % od LZ. Na površini 107 ha povečevati lesno zalogo (povprečna intenziteta poseka 13 % od LZ), na 384 ha vzdrževati prebiralno strukturo (povprečna intenziteta poseka 24 % od LZ) in na 165 ha izvajati nego s poudarkom na pomlajevanju (povprečna intenziteta poseka 28 % od LZ). Na površini 76 ha brez ukrepanja v tem desetletju in na 28 ha dolgoročno brez ukrepanja (ekocelica).

S pomočjo zgornjih petih usmeritev želimo pospešiti približevanje modelnemu razmerju razvojnih faz ter zagotoviti visoko stopnjo strukturne raznolikosti gozdov in prostorske razporejenosti razvojnih faz. Vse to bomo dosegli s hitrejšim nadaljevanjem ter zaključevanjem obnov, z odločnejšim uvajanjem debeljakov v obnovo, z določanjem sestojev, kjer se v tem obdobju ne bo ukrepalo, in seveda s skrbnim prostorskim načrtovanjem teh dejavnosti.

Skupna površina vseh ekocelic v enoti znaša 110,40 ha.

Površin primernih za poenostavljeno izbiro drevja za posek ni.

6.2.2 Usmeritve za krepitev in uskladitev funkcij gozdov

Ekološke funkcije

Posek v gozdovih s poudarjeno funkcijo varovanja gozdnih zemljišč in sestojev opraviti z namenom dolgoročnega povečanja stabilnosti ter strukturne in vrstne raznolikosti. V primeru kritične stabilnosti odstraniti pretežka drevesa.

V okolici izvirov, kraških jam in objektov naravne dediščine ohraniti pokrovnost in drevesa večjih dimenzij. V njihovi neposredni bližini ni dovoljeno:

- ☞ kakorkoli onesnaževati (uporaba kemičnih sredstev za zaščito lesa, biološko nerazgradljivih olj za mazanje verig motornih žag, izpust odpadnih olj),
- ☞ spreminjati obstoječe avtohtone zarasti ter vnašati tuje živalske in rastlinske vrste.

S primernim gospodarjenjem ohraniti in vzdrževati ugodno stanje habitatov, še posebej redkih in ranljivih habitatnih tipov gozdov in habitatov redkih ali ogroženih rastlinskih in živalskih vrst. Na območjih Nature 2000 ohraniti razmere zatečenega ugodnega stanja kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov.

Ohraniti in vzdrževati razgibano strukturo in vrstno raznolikost habitatov kot so gozdni robovi, jase, košenice, kali in luže.

Ohraniti v določenem sestoju redke drevesne in grmovne vrste ter drevje posebnih oblik.

Dele gozda, ki so pomembni življenjski prostor redkih in ogroženih živalskih ali rastlinskih vrst, prepustiti naravnemu razvoju oziroma v njih tem vrstam ustrezno prilagojeno gospodariti (naravna zatočišča).

Ohranjati in načrtno puščati drevesa z dupli in večjimi gnezdi, prav tako tudi drevesa, ki predstavljajo potencialna dupla (votlo in odmirajoče drevje). Zagotoviti ustrezno prostorsko razporejenost in število teh dreves. Izboljšati debelinsko strukturo in ohraniti delež odmrlega drevja nad 3 % lesne zaloge.

V primeru habitatnih dreves ohranjati predvsem drevje z dupli, močnejše osebke posameznih drevesnih vrst listavcev, za katere predvidimo naravno propadanje, mehke listavce, kot najprimernejša drevesa za dupla, in minoritetne drevesne vrste, drevesa močnejše obraščena z bršljanom, drevesa poškodovana od strele, suha stoječa in podrta drevesa iglavcev in listavcev. Habitatna drevesa naj bodo večjih dimenzij, saj večje sušice lahko nadomestijo manjše in ne obratno.

Načrtno vzpostaviti oziroma vzdrževati mrežo ekocelic in habitatnih dreves oziroma dreves, sestojev ali delov sestojev brez gospodarjenja ali z gospodarjenjem v omejenem obsegu. Ekocelice postaviti v primerni oddaljenosti od gozdnih cest in glavnih vlak, na površinah, kjer je nižja kakovost drevja in kjer so manj ugodne razmere za gospodarjenje z gozdom, ali na površinah, kjer pričakujemo težave pri pomlajevanju, predvsem pa v okolici naravnih vrednot. Kot ekocelice se izbere posamično drevje ali skupine drevja in dele sestojev ter tudi gozdni rob.

V območju posebnih biotopov (jame, brlogi, izviri, stene, naravne vrednote...) in na območjih, kjer je gospodarjenje z gozdom oteženo (skalovitost, naklon), prav tako pa tudi na območjih, kjer ekocelic zaradi intenzivnega gospodarjenja primanjkuje, je potrebno oblikovati večje ekocelice (večje od 0,5 ha). V teh naj se s posekom ne ukrepa ali pa naj bo gospodarjenje z gozdom podrejeno ohranjanju in izboljševanju stanja habitatov. Za ekocelice se določi tudi dele manj kakovostnih debeljakov, kjer se od 10 do 30 let ne ukrepa in se jih kot skupine drevja lahko tudi prepusti naravnemu razvoju. Na predelih večjih ekocelic se večji del lesne mase prepušča naravnemu razkroju.

Vzdrževati negozdne površine v gozdni krajini.

V podrasti ohranjati grmovni in zeliščni sloj, razen v času obnove gozdov. Pri negi gozda ohranjati mehke listavce, grmovno in zeliščno vegetacijo, ki ne ovira razvoja mladja gospodarsko zanimivih vrst.

Gozdovi in gozdni prostor v enoti se pojavljajo na naslednjih ekološko pomembnih območjih in območjih Nature 2000: POV in POO Kočevsko in EPO Osrednje območje življenjskega prostora velikih zveri za katera veljajo naslednje usmeritve.

Konkretne in podrobnejše usmeritve za posamezna območja Nature 2000

Konkretne usmeritve vezane na celoten gozdni prostor:

- ☞ Nadaljuje naj se z izvajanjem trajnostnega, sonaravnega in večnamenskega gospodarjenja z gozdom.
- ☞ Ohranja se čimbolj strnjene gozdne komplekse brez večjih infrastrukturnih posegov ter fragmentacije.
- ☞ Izvaja naj se prebiralno ali skupinsko postopno gospodarjenje s pomlajevanjem v manjših pomladitvenih jedrih.
- ☞ Zagotavlja naj se čim bolj naravno drevesno sestavo ter omogoča naravno pomlajevanje.
- ☞ Pospešuje naj se minoritetne, ogrožene in plodonosne drevesne in grmovne vrste.
- ☞ Na območja Natura 2000 naj se ne vnaša živali in rastlin tujerodnih vrst ter gensko spremenjenih organizmov.
- ☞ Ohranja naj se vsaj 3 % mrtve lesne mase od celotne lesne zaloge. Izboljša naj se debelinska struktura odmrlega in odmirajočega drevja v prid debelejšemu drevju B in C razširjenega debelinskega razreda.
- ☞ Ohranja se območja, kjer se ne gospodari z gozdom.

- ☞ Zagotovi naj se gostota parkljaste divjadi, ki omogoča naravno pomlajevanje rastišču primernih vrst.
- ☞ Pri delu v gozdu oz. na gozdnem robu je potrebno ohranjati mravljišča.
- ☞ Ohranja naj se vrstno pester in strukturiran gozdni rob.
- ☞ V gozdu in na gozdnem robu se ohranja majhne vodne biotope (mlake, luže in kaluže), prav tako se spravilo lesa ne izvaja preko njih. V radiju vsaj 50 metrov od njih se ne postavlja solnic.

Medved, volk, ris:

- ☞ Z gozdom in krajino naj se upravlja v skladu s strategijami in akcijskimi načrti, ki obravnavajo velike zveri.
- ☞ V okolici aktivnih medvedjih brlogov, v radiju najmanj 200 m, naj se ne ukrepa v času od 15. decembra do 30. aprila. Vzpostavijo naj se mirne cone.
- ☞ V razdalji najmanj 300 m od kraja, kjer so poleženi mladiči volka, se v obdobju 1. aprila do 31. maja dela v gozdu ne izvajajo. Vzpostavijo naj se mirne cone.
- ☞ V razdalji najmanj 100 m od kraja, kjer so poleženi mladiči risa, se v obdobju 1. junija do 31. avgusta dela v gozdu ne izvajajo. Vzpostavijo naj se mirne cone.

Bukov in alpski kozliček:

- ☞ Posekan les listavcev na območjih povečane aktivnosti alpskega in bukovega kozlička, se v času od 15. maja do 15. avgusta iz gozda transportira najkasneje v 14 dneh po poseku. Iz drugih območij, se posekan les iz gozda transportira čim prej.

Jame:

- ☞ Ob vhodih v jame ter v neposredni okolici jamskih vhodov (ena drevesna višina, 30 m) naj se ohranja stalna zastrtost gozdov.
- ☞ Na površini nad znanimi jamskimi prostori naj se ne gradijo gozdne prometnice. Če je to potrebno, naj se jih načrtuje v sodelovanju z ZRSVN.
- ☞ Zaželeno je uporaba biološko razgradljivih olj.
- ☞ V kolikor se ugotovi povečan obisk jame oziroma nabiranje jamskih živali, naj se o tem obvesti ZRSVN.

Habitatni tip (9180*) Javorovi gozdovi (Tilio-Acerion) v grapah in na pobočnih gruščih:

- ☞ Izločijo naj se primerni sestoji. Znotraj njih naj se ohranja semenjake vrst plemenitih listavcev. Pospešujejo naj se javor, brest, lipa oz. rastišču primerne vrste.
- ☞ Izvede se proaktivne ukrepe varovanja habitatnega tipa (tj. zagotovitve pomlajevanja ključnih drevesnih vrst HT): npr. zaščiti mladja z zaščitnimi ograjami in premestitvi lovskotehničnih objektov (solnice, preže).
- ☞ Gradnja gozdnih prometnic naj bo omejena.

Časovne omejitve izvajanja del za določene vrste ptic:

Spodaj navajamo časovne omejitve izvajanja gozdnogospodarskih del za določene vrste ptic, ki veljajo znotraj območja določena z radijem (v metrih) okrog gnezda – mirna cona. V primeru poznavanja lokacije gnezd, naj se območja vnese v gozdnogojitveni načrt, omejitve iz usmeritve pa se upoštevajo v načrtovalni oz. gojitveni enoti, kjer je gnezdo locirano. Časovno omejitev se zapiše v odločbe o odobritvi poseka izbranih dreves. Status mirnih con je smiselno upoštevati najmanj 3 leta od beleženja zadnje aktivne gnezditve vrste, optimalno pa 7 let.

Kozača:

- ☞ 300 metrov (razdalja se prilagodi terenu) okoli znanih gnezd kozače naj se od 1. februarja do 30. junuja s prekinitvijo gozdnih del (sečnja in spravilo lesa ter gradnja prometnic) zagotavlja mir.

Sršenar:

- ☞ V polmeru najmanj 300 m (razdalja se prilagodi terenu) okoli znanih gnezd sršenarja naj se od 1. maja do 31. avgusta s prekinitvijo gozdnih del (sečnja in spravilo lesa ter

gradnja prometnic) zagotavlja mir. V okolici gnezda naj se osnuje ekocelica brez ukrepanja površine vsaj 1 ha.

Ostale sove:

V polmeru najmanj 100 m (razdalja se prilagodi terenu) okoli znanih gnezd ostalih sov naj se od 1. marca do 31. maja s prekinitvijo gozdnih del (sečnja in spravilo lesa ter gradnja prometnic) zagotavlja mir.

POO in POV Kočevsko, cona A, območje triprstega in belohrbtega detla

Konkretne usmeritve vezane na cono:

- ☞ Mrtva, odmirajoča drevesa in sušice predstavljajo vsaj 5 % od celotne lesne zaloge, pri tem da jih je vsaj 50 % v razširjenem debelinskem razredu B in C. Pri tem se zagotavlja vsaj vsaj 5 do 7 odmrlih in odmirajočih stoječih dreves na ha.
- ☞ Ohranja se najmanj 50 % delež sestojev z odraslim drevjem (razširjenega debelinskega razreda B in C).
- ☞ Za namene povečevanja odmrle, odmirajoče lesne biomase se izbere poškodovano, bolno drevje, drevje z dupli in gnezdi, sušice, ali kako drugače z vidika izkoriščanja lesa nezanimivo drevje.
- ☞ Izogibati se je treba velikopovršinskim sečnjam.
- ☞ Vitalne jelove semenjake naj se ohranja. V coni naj se zagotovi vse potrebne ukrepe za naravno obnovo jelke.
- ☞ V coni naj se zaradi zagotavljanja ustreznih habitatov vrst in ohranjanja biotske raznovrstnosti vsaj 5 do 10 % gozdov dolgoročno izloči iz gospodarjenja ter prepusti naravnemu razvoju. Zaželeno je, da so izločena območja velika vsaj 20 ha, optimalno pa 100 ha. Prednostno se izloča vrhove, grebene, strme, skalovite in trenutno s prometnicami slabo odprete predele, kjer je več odmrle in odmirajoče lesne mase.
- ☞ Obstoječim gozdnim rezervatom naj se določi varstveni pas, ki ni ožji od ene sestojne višine, v katerem se gospodari z najmanjšo možno intenziteto.
- ☞ Nadaljuje se z vzpostavljanjem mreže starih in odmirajočih habitatnih dreves, ki se jih prepusti naravnemu razvoju.
- ☞ Znotraj cone se zagotavlja vsaj 15 do 20 m³/ha odmrle lesne mase (okvirno 5 % od LZ). Bistveno je, da se zagotovi primerna struktura odmrlega drevja - večina odmrlega drevja mora biti premera vsaj 30 cm, poudarek naj bo na stoječem odmrlem drevju C razširjenega debelinskega razreda, ki ga najbolj primanjkuje.
- ☞ Ob upoštevanju predpisov s področja varstva gozdov naj se na območjih, ki ne predstavljajo večje nevarnosti za nadaljnje širjenje podlubnikov, del poškodovanega oz. s podlubniki napadenega drevja ohrani oz. prepusti naravnemu razvoju.
- ☞ Sanitarna sečnja je smiselna zgolj v primeru preventivnega delovanja. Posamezne skupine odmrlih dreves iglavcev, kjer se sanitarna sečnja ni izvedla pravočasno in ni več nevarnosti za prenamnožitev podlubnikov, naj se prepušča naravnemu razvoju, še posebno v sestojih z drevjem B in C razširjenega debelinskega razreda.
- ☞ Neselektivnih kemičnih sredstev za zatiranje škodljivih organizmov v gozdu naj se ne uporablja.
- ☞ Težko dostopnih in slabo odprtih območij, območij brez večje ekonomske vrednosti ter grebenov in vrhov naj se ne odpira z novimi gozdnimi prometnicami.

POO in POV Kočevsko, cona - travišča

Konkretne usmeritve vezane na cono:

- ☞ S košnjo in drugimi potrebnimi ukrepi se preprečuje zaraščanje travniških površin. Intenzivneje se ukrepa na površinah v zaraščanju (s strojnim mulčenjem se revitalizira degradirane travniške površine), na ohranjenih travnikih pa se s pozno košnjo (po cvetenju trav) vzdržuje obstoječe stanje.
- ☞ Na košenicah se ne gradi oz. pripravlja novih gozdnih prometnic, rampnih prostorov ter skladišč lesa.
- ☞ Gnojenje košenic se ne izvaja.

Posebne usmeritve s področja upravljanja z vodami

V enoti so le plazljiva območja. Poplavnih, erozijskih in plazovitih območij ni, zato tudi ne navajamo usmeritev za ta območja.

Rabo in druge posege v vode, vodna in priobalna zemljišča ter zemljišča na varstvenih in ogroženih območjih ter kmetijska, gozdna in stavbna zemljišča je treba programirati, načrtovati in izvajati v skladu s 5. členom Zakona o vodah (ZV-1, Uradni list št. 67/02, 2/04 – ZZdrI-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15, 65/20, 35/23 – odl. US in 78/23 - ZUNPEOVE) tako, da se ne poslabšuje stanje voda, dase omogoča varstvo pred škodljivim delovanjem voda, ohranjanje naravnih procesov, naravnega ravnovesja vodnih in obvodnih ekosistemov ter varstvo naravnih vrednot in območij, varovanih po predpisih o ohranjanju narave.

Površinske vode se po pomenu, ki ga imajo za upravljanje voda, razvrstijo v 1. in 2. red. Vode 1. reda so navedene v Prilogi, ki je sestavni del ZV-1, preostale vode pa so vode 2. reda.

V 11. členu ZV-1 je določeno, da je zemljišče, na katerem je celinska voda trajno ali občasno prisotna in se zato oblikujejo posebne hidrološke, geomorfološke in biološke razmere, ki določajo vodni in obvodni ekosistem, vodno zemljišče celinskih voda (v nadaljevanju: vodno zemljišče). Vodno zemljišče tekočih voda obsega osnovno strugotekočih voda, vključno z bregom, do izrazite geomorfološke spremembe. Vodno zemljišče stoječih voda obsega dno stoječih voda, vključno z bregom, do najvišjega zabeleženega vodostaja. Za vodno zemljišče se štejejo tudi opuščene struge in prodišča, ki jih voda občasno še poplavlja, močvirja in zemljišče, ki ga je poplavila voda zaradi posega v prostor. Podrobnejši način določanja meje vodnega zemljišča tekočih voda določa Pravilnik o podrobnejšem načinu določanja meje vodnega zemljišča tekočih voda (Uradni list RS, št. 58/18).

V 14. členu ZV-1 je določeno, da zemljišče, ki neposredno meji na vodno zemljišče, je priobalno zemljišče celinskih voda (v nadaljnjem besedilu: priobalno zemljišče). Zunanja meja priobalnih zemljišč sega na vodah 1. reda 15 metrov od meje vodnega zemljišča, na vodah 2. reda pa 5 metrov od meje vodnega zemljišča. Četrti odstavek 14. člena ZV-1 določa zunanjo mejo priobalnega zemljišča na vodah 1. reda zunaj območij naselja, ki seganajmanj 40 m od meje vodnega zemljišča. Priobalna zemljišča so tudi vsa zemljišča med visokovodnimi nasipi. Peti odstavek 14. člena ZV-1 določa zunanjo mejo priobalnih zemljišč na vodah iz 35. točke Priloge ZV-1 (ostale celinske vode, ki tvorijo ali prečkajo državno mejo), ki sega pet metrov od meje vodnega zemljišča.

Na vodnem in priobalnem zemljišču ter na območju presihajočih jezer ni dovoljeno posegati v prostor, razen za izjeme, ki jih določa 37. člen ZV-1:

- ☞ ukrepe, ki se nanašajo na izboljšanje hidromorfoloških in bioloških lastnostipovršinskih voda;
- ☞ gradnjo objektov, namenjenih varstvu voda pred onesnaženjem;
- ☞ gradnjo objektov, namenjenih obrambi države, zaščiti in reševanju ljudi, živali in premoženja ter izvajanju nalog policije;
- ☞ zagotovitev varnosti plovbe in zagotovitev varstva pred utopitvami v naravnih kopališčih;

- ☞ gradnjo objektov, potrebnih za rabo voda, ki jih je za izvajanje posebne rabe vode nujno zgraditi na vodnem oziroma priobalnem zemljišču (npr. objekt za zajem ali izpust vode);
- ☞ ukrepe, ki se nanašajo na ohranjanje narave;
- ☞ gradnjo objektov grajenega javnega dobra po ZV-1 ali drugih zakonih;
- ☞ gradnja objektov javne infrastrukture, komunalne infrastrukture in komunalnih priključkov na javno infrastrukturo, vendar le na krajših odsekih, kjer zaradi naravnih prostorskih omejitev ni možen drugačen potek trase;
- ☞ gradnjo pomožnih kmetijsko-gozdarskih objektov zunaj območij naselij na priobalnem zemljišču vodotokov 1.reda, vendar z zagotovljenim minimalnim 15 metrskim odmikom od meje vodnega zemljišča.

Pri načrtovanju je potrebno upoštevati določbe 84. člena ZV-1, da so na vodnem in priobalnem zemljišču prepovedane dejavnosti in posegi v prostor, ki bi lahko:

- ☞ ogrožali stabilnost vodnih in priobalnih zemljišč;
- ☞ zmanjševali varnost pred škodljivim delovanjem voda;
- ☞ ovirali normalen pretok vode, plavin in plavja;
- ☞ onemogočili obstoj in razmnoževanje vodnih in obvodnih organizmov.

Pri načrtovanju je potrebno upoštevati določbe 68. člena ZV-1, po katerih je na vodnem in priobalnem zemljišču prepovedano:

- ☞ odlaganje in pretovarjanje nevarne snovi v trdni, tekoči ali plinasti obliki;
- ☞ odlaganje ali odmetavanje odkopnih ali odpadnih materialov ali drugih podobnih snovi;
- ☞ odlaganje odpadkov.

Za **plazljivo območje** se v skladu z 88. členom ZV-1 določijo zemljišča, kjer je zaradi pojava vode in geološke sestave tal ogrožena stabilnost zemeljskih ali hribinskih sestojev. Na plazljivem območju lastnik zemljišča ali drug posestnik ne sme posegati v zemljišče tako, da bi se zaradi tega sproščalo gibanje hribin ali bi se drugače ogrozila stabilnost zemljišča. Na tem območju je prepovedano:

- ☞ zadrževanje voda, predvsem z gradnjo teras, in drugi posegi, ki bi lahko pospešili zamakanje zemljišč,
- ☞ poseganje, ki bi lahko povzročilo dodatno zamakanje zemljišča in dvig podzemne vode,
- ☞ izvajati zemeljska dela, ki dodatno obremenjujejo zemljišče ali razbremenjujejo podnožje zemljišča,
- ☞ krčenje in večja obnova gozdnih sestojev ter grmovne vegetacije, ki pospešuje plazenje zemljišč.

Na območjih kjer je predvidena ali se zaradi naravnih dejavnikov (okužbe, insekti, vetrolomi, žledolomi ipd.) izvaja intenzivna sečnja, je preredčene in ogoljene površine potrebno ustrezno protierozijsko zavarovati ter predvideti ukrepe in izvesti vse potrebne ukrepe, ki bodo zagotavljali ustrezno stabilnost brežin in preprečevali oz. zadrževali povečan odtok padavin oz. vode, plavin in plavja s teh površin. Ukrepi morajo biti usklajeni s področjem upravljanja z vodami in celovito sistematično upravljanja in urejanja voda.

Vodovarstvena območja so določena z namenom, da se zavaruje vodno telo, ki se uporablja za odvzem ali je namenjeno za javno oskrbo s pitno vodo, pred onesnaževanjem ali drugimi vrstami obremenjevanja, ki bi lahko vplivalo na zdravstveno ustreznost voda ali njeno količino (74. člen ZV-1). Za vsa območja, ki se nahajajo na vodovarstvenem območju zajetij pitne vode, je treba pri načrtovanju dosledno upoštevati mejo vodovarstvenega območja in njegovih notranjih območij (zajetje, VVO I, VVO II in VVO III) ter vodovarstveni režim iz veljavnega predpisa, ki ureja posamezno vodovarstveno območje (predpisi sprejeti na podlagi 74. člena ZV-1 oz. občinski odlok, sprejet na podlagi 60. člena ZV-1).

Za načrtovane posege na vodovarstvena območja, za katere je predpisana izdelava elaborata »Analiza tveganja za onesnaženje«, mora biti strokovna podlaga izdelana in revidirana ob smiselni uporabi Pravilnika o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja (Uradni list RS, št. 64/04, 5/06, 58/11 in 15/16) na podlagi vseh razpoložljivih podatkov.

Pri posegih v prostor je treba upoštevati pogoje in omejitve posegov v vodno dobro zaradi zagotavljanja doseganja ciljev ali ohranjanja ciljev za referenčne odseke, ki so določeni v Uredbi o načrtih upravljanja voda na vodnih območjih Donave in Jadranskega morja (Uradni list RS, št. 67/16 in 107/23).

Pri pripravi GGN je potrebno navesti ukrepe za doseganje okoljskih ciljev preprečevanja poslabšanja stanja voda in doseganje dobrega stanja voda, ki se nanašajo na ukrepe za preprečevanje onesnaženja površinskih voda, preprečevanje ali omejevanje vnašanja onesnaževal v podzemno vodo in preprečevanje poslabšanja hidromorfoloških značilnosti voda.

Strokovne podlage s področja upravljanja z vodami so dostopne na spletnem portalu MOP eVode na naslovu <http://evode.gov.si>, ki omogoča brezplačen pregled in prenos podatkov.

Socialne funkcije

Na strminah zagotavljati stalno pokritost tal z naravno vegetacijo, dovoljeni so samo malopovršinski ukrepi. Pri gradnji vlak je potrebna previdnost in zmernost.

Vzdrževati prehodnost poti in dostopov do objektov z veliko obiskanostjo.

Lokalni skupnosti nuditi strokovno pomoč pri ureditvi rekreacijske infrastrukture (table, klopi, smerokazi, razgledišča...).

Vzdrževati popoln gozdni red ter strukturo in vrstno raznolikost gozda in gozdnega roba ob pešpoteh, objektih naravne in kulturne dediščine ter na območjih večjega obiska gozdov.

Vzdrževati popoln gozdni red in razgled na razglednih točkah.

Ohraniti estetsko posebej zanimiva drevesa.

Ohraniti objekte naravne dediščine. To so naravne vrednote navedene v spodnji preglednici. Poleg tega pa še jame v odsekih, kot je navedeno pri hidrološki funkciji v poglavju 2.1.

Preglednica 466: Pregled zavarovanih območij in varstvenih režimov

Evid. št.	Ime	Varstveni režim
1230	Podsteniška koliševka	Prepovedano je:
1235	Rožeška koliševka	- graditi kakršne koli objekte (tudi gozdno infrastrukturo), odkopavanje ali zasipavanje terena, - zakrivanje ali kvarjenje značilnih razgledov (npr. skladiščenje lesa, prekomeren posek), - sekati, obsekavati, lomiti, ruvati in kako drugače uničevati oz. poškodovati drevesa, grmovje in zelišča ter njihove dele, - spreminjati rastiščne pogoje z odstranjevanjem zemlje, odkrivanjem korenin, zasipavanjem debla in površine nad koreninami, spreminjati višino talne vode in kislost oziroma bazičnost tal, spuščati škodljive tekočine ali plinaste snovi na območju rastišča ter odlagati odpadne snovi, - spreminjati obstoječo osončenost dreves in rastišča, - krmljenje divjadi, postavljanje solnic, gradnja obor za divjad, - pašništvo.
1226	Ahnenloch*** NV_jame_id 40573	V jamskem vhodu in njegovi neposredni okolici je prepovedano:
1227	Cinkov križ*** NV_jame_id 43631	- vse vrste gradenj in zemeljska dela, - odlaganje odpadkov ter zasipavanje vhoda, - kakršno koli zakrivanje ali zapiranje vhoda, - poseganje v estetsko podobo neposredne okolice vhoda (skladiščenje lesa, prekomeren posek), - spreminjanje vegetacijske združbe, razen v bolj naravni podobno.
1228	Ledena jama pri Ledenic*** NV_jame_id 41301	Na širšem ali vplivnem območju jame (površje nad znanimi rovi jame, ponornice, ki tečejo v jamo oz. skozi njo) je prepovedano:
1229	Ledena jama pri Kunču	- vse vrste gradenj, ki bi lahko posredno poškodovale ali onesnaževale podzemlje, - spreminjanje vegetacijske odeje ali njeno odstranjevanje, ki bi lahko vplivalo na kemične ali količinske spremembe pronicajoče skalne vode,
1231	Velika Knežja jama***	- odlagati odpadke,

Evid. št.	Ime	Varstveni režim
	NV_jame_id 40666	- onesnažiti tekoče vode, ki tečejo v jamo, - kakorkoli spreminjati vodni režim vodotoka, ki teče v jamo.
1233	Jazbina*** NV_jame_id 40114	

Preglednica 47: Pregled naravnih vrednot in pripadajočih konkretnih varstvenih usmeritev

Ident. št.	Ime	Konkretne varstvene usmeritve
200	Rožeška koliševka	- Brez ukrepanja - gozd se prepusti naravnemu razvoju. - Novih gozdnih prometnic se v pasu 50 m od naravne vrednote praviloma ne gradi. Če ni drugih prostorskih možnosti, naj načrtovanje omrežja gozdnih prometnic poteka v sodelovanju s pristojno enoto ZRSVN.
227	Podsteniška koliševka	- Okoli naravne vrednote se v pasu vsaj ene sestojne višine vzpostavi varstveni pas, v katerem se izvaja samo sanitarna sečnja. Glej tudi varstveni režim za zavarovani območji 1230 in 1235.
4341V	Kočevski Rog - vrh	- Novih gozdnih prometnic se praviloma ne gradi, kolikor gre med gradnjo za močnejše posege v tla v smislu miniranja, uporabe težke gradbene mehanizacije za pikiranje ipd. oz. bistvenega spreminjanja geomorfologije terena. Če ni drugih prostorskih možnosti, naj načrtovanje omrežja gozdnih prometnic poteka v sodelovanju s pristojno enoto ZRSVN.
8585	Kunč - košenica	- Preko košenice se ne načrtuje novih vlak. - Potrebno je zagotoviti redno vzdrževanje košenice in s tem preprečiti njeno zaraščanje. - Vzdržuje se vrstno pester in razgiban gozdni rob ter grmovni sloj. - Ohranja se pionirske in plodnosne vrste ter lesko.
80260	Smreka pod Kunčem	- Drevo se prepusti naravnemu razvoju. - Pri sečnji in spravilu lesa v bližini drevesa je potrebno paziti, da se naravna vrednota ne poškoduje ter da ne pride do bistvenih sprememb rastiščnih razmer (svetloba, vodni režim).

Splošne varstvene usmeritve za območja kulturnih spomenikov, arheoloških najdišč in registrirane dediščine v gozdnem prostoru:

- spodbujanje trajnostne uporabe na način in v obsegu, ki dolgoročno ne povzroča izgube njihovih kulturnih lastnosti,
- spodbujanje vzdržnega razvoja, s katerim se omogoča zadovoljevanje potreb sedanje generacije, ne da bi bila s tem okrnjena njihova ohranitev za prihodnje generacije,
- spodbujanje dejavnosti in ravnanj, ki ohranjajo kulturne, socialne, gospodarske, znanstvene, izobraževalne in njihove druge pomene,
- ohranjanje lastnosti, posebne narave in njihovega družbenega pomena, materialne substance in avtentičnosti lokacije; pomembna je tudi širša krajinska zgradba in prostorska podoba, ohranja se gozdne robove in zaplate v vidnih stikih z enotami kulturne dediščine ter njihov vsebinski in prostorski kontekst (značilne silhete, vedute in pogledi, razgledišča, kompozicije objektov z značilnim drevjem ter prostorsko pomembnejše vegetacijske in druge krajinske strukture),
- dovoljeni so posegi, ki upoštevajo in trajno ohranjajo njihove varovane vrednote,
- dovoljeni so posegi, ki omogočajo vzpostavitev trajnih gospodarskih temeljev za njihovo ohranitev ob spoštovanju njihove posebne narave in družbenega pomena,
- zbiranje in vlačenje lesa do obstoječih vlak in vlačenje po obstoječih vlakih se opravlja tako, da so negativni vplivi na varovane enote kulturne dediščine minimalni.

Varstvene usmeritve za vplivna območja:

- v vplivnih območjih kulturnih spomenikov (v nadaljevanju: spomenik) velja režim varstva, ki določa, da morajo biti posegi in dejavnosti prilagojeni celostnemu ohranjanju spomenikov tako, da družbeni pomen spomenika v prostoru ni okrnjen,
- V vplivnih območjih registrirane dediščine (v nadaljevanju: dediščina) velja režim varstva, ki določa, da morajo biti posegi in dejavnosti prilagojeni celostnemu ohranjanju dediščine;

ohranja se prostorska integriteta, pričevalnost in dominantnost dediščine, zaradi katere je bilo vplivno območje določeno.

Dodatni režim varstva arheoloških najdišč:

Posegi in dejavnosti v prostoru se načrtujejo in izvajajo tako, da se arheološka najdišča ohranjajo. Gospodarjenje z gozdom je treba prilagoditi tako, da se arheološka najdišča varujejo pred posegi ali uporabo, ki bi lahko poškodovali arheološke ostaline ali spremenili njihov vsebinski in prostorski kontekst. Prepovedano je predvsem:

- odkopavati in zasipavati teren, graditi gozdne vlake, krčiti gozd ali izvesti posek na golo, odstranjevati koreninski sistem, če to pomeni poseg v arheološke ostaline,
- gospodarsko izkoriščati rudnine oziroma kamnine,
- postavljati ali graditi trajne ali začasne objekte, vključno z nadzemno in podzemno infrastrukturo, ter nosilce reklam ali drugih oznak, razen kadar so ti nujni za učinkovito ohranjanje in prezentacijo arheološkega najdišča.

Izjemoma je mogoče na arheološko najdišče po pridobitvi kulturnovarstvenega soglasja in izvedbi predhodne arheološke raziskave umestiti prej naštete nedopustne posege:

- če ni možno najti drugih rešitev ali
- če se na podlagi rezultatov opravljenih predhodnih arheoloških raziskav izkaže, da je zemljišče mogoče sprostiti za gradnjo oz. izvedbo posega.

V tem primeru je treba slediti naslednjim usmeritvam:

- sanitarna sečnja se naj izvede v najmanjšem možnem potrebnem obsegu in zagotovi strokovno spravilo ter odvoz drevnine iz gozda pod nadzorom pristojne območne enote Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije (v nadaljevanju: ZVKDS),
- odstranjevanje štorov/drevesnih panjev naj se izvede s frezami,
- izjemoma je na območju grajskih razvalin, ki so arheološka najdišča, pod nadzorom pristojne območne enote ZVKDS dovoljeno izbiralno redčenje drevja in strokovno spravilo ter odvoz drevnine iz gozda; drevesa, ki se vraščajo v grajsko arhitekturo ali v drugo arheološko zidano substanco, je potrebno strokovno odstraniti, pri čemer ni dovoljeno odstranjevati koreninskega sistema,
- zbiranje in vlačenje lesa do obstoječih vlak in vlačenje po obstoječih vlakih se opravlja tako, da so negativni vplivi na arheološke ostaline minimalni; dela je potrebno izvajati z delovnimi stroji, ki v najmanjšem možnem obsegu obremenjujejo in posegajo v zemeljske plasti; o načrtovanih posegih je potrebno predhodno pisno obvestiti pristojno območno enoto ZVKDS; nastale eventualne poškodbe arheološkega najdišča je potrebno nemudoma dokumentirati in zagotoviti ustrezno zaščito arheoloških ostalin.

Dodatni režim varstva arheoloških ostalin:

- pristojni območni enoti ZVKDS je skladno s predpisi s področja varstva kulturne dediščine treba omogočiti dostop do zemljišč, kjer se bodo izvajala zemeljska dela in opravljanje strokovnega nadzora nad posegi, zato naj lastnik zemljišča/odgovorni vodja o dinamiki izvedbe del obvesti pristojno območno enoto ZVKDS vsaj 10 dni pred pričetkom zemeljskih del,
- ob vseh posegih v zemeljske plasti velja obvezujoč splošni arheološki varstveni režim, ki najditelja/lastnika zemljišča/investitorja/odgovornega vodjo del ob odkritju arheološke ostaline zavezuje, da najdbo zavaruje nepoškodovano na mestu odkritja in o najdbi takoj obvesti pristojno enoto ZVKDS, ki situacijo dokumentira v skladu z določili arheološke stroke; v primeru odkritja arheoloških ostalin, ki jim grozi nevarnost poškodovanja ali uničenja, lahko pristojni organ to zemljišče izdajo odločbe določi za arheološko najdišče, dokler se ne opravijo raziskave arheoloških ostalin, oz. se omeji ali prepove gospodarska in druga raba zemljišča, ki ogroža obstoj arheološke ostaline.

Dodatni režim varstva registrirane dediščine:**območje stavbne dediščine, varuje se:**

- gabariti, gradivo, oblikovanost,
- pojavnost in vedute (predvsem pri prostorsko izpostavljenih stavbah),
- celovitost dediščine v prostoru;

območje naselbinske dediščine, varuje se:

- morfološka zasnova naselja,
- prostorsko pomembnejše naravne sestavine znotraj naselja ali njegovega dela (drevesa, vodotoki),
- prepoznavna lega v prostoru oziroma krajini (glede na reliefne značilnosti, poti),
- varuje tudi naravne ter druge meje rasti in robove,
- odnosi med naseljem ali med njegovim delom in okolico (vedute na naselje in pogledi iz njega);

območje kulturne krajine; območje zgodovinske krajine, varuje se:

- krajinska zgradba in prepoznavna prostorska podoba (naravne in grajene ali oblikovane sestavine),
- značilna obstoječa parcelna struktura, velikost in oblika parcel ter členitve (živice, vodotoki z obrežno vegetacijo, osamela drevesa),
- odnos med krajinsko zgradbo oziroma prostorsko podobo in stavbo oziroma naseljem,
- preoblikovanost reliefa in spremljajoči objekti, grajene strukture, gradiva in konstrukcije ter likovni elementi;

območje vrtnoarhitekturne dediščine, varuje se:

- zasnova (oblika, struktura, velikost, poteze),
- grajene in naravne sestavine (vrtna oprema, likovni elementi, rastline, vodni motivi, relief),
- rastišče z ustreznimi ekološkimi razmerami, ki so potrebne za razvoj in obstoj rastlin,
- vsebinska, funkcionalna, likovna in prostorska povezanost med sestavinami prostorske kompozicije in stavbami ter površinami, pomembnimi za delovanje celote;

območje memorialne dediščine, varuje se:

- avtentičnost lokacije in fizična pojavnost objekta,
- vsebinski, simbolni in prostorski odnos med dediščino in okolico ter vedutami;

območje druge dediščine, varuje se:

- avtentičnost lokacije in fizična pojavnost objekta ali naprave,
- osnovna namembnost ali primarna raba objekta ali naprave in način njenega delovanja,
- vsebinski in prostorski odnos med dediščino in okolico.

Posegi v kulturno dediščino

ZVKD-1 predpisuje obveznost pridobitve kulturnovarstvenega soglasja:

- kulturnovarstveno soglasje za poseg (28. člen ZVKD-1),
- kulturnovarstveno soglasje za izvedbo raziskave in odstranitve arheološke ostaline ali dediščine (31. člen ZVKD-1).

Za poseg v enoto kulturne dediščine se štejejo vsa dela, dejavnosti in ravnanja, ki kakorkoli spreminjajo videz, strukturo, notranja razmerja in uporabo kulturne dediščine ali jo uničujejo, razgrajujejo ali spreminjajo njeno lokacijo. To so tudi vsa dela, ki se štejejo za vzdrževanje objekta skladno s predpisi s področja graditve objektov, in drugi posegi v prostor, ki se ne štejejo za gradnjo in so dopustni na podlagi prostorskega akta ali drugih predpisov. Zaradi zagotavljanja strokovnega nadzora je o načrtovanih posegih (npr. sanitarna sečnja, izbiralno

redčenje ter spravilo in odvoz drevnine iz gozda) treba predhodno pisno obvestiti pristojno območno enoto ZVKDS.

Kadar je načrtovan poseg v enoto kulturne dediščine pod določenimi kulturnovarstvenimi pogoji sprejemljiv in so posegi načrtovani v območjih arheološke dediščine, je potrebno pridobiti tudi soglasje za raziskavo in odstranitev arheološke ostaline po 31. členu ZVKD-1, ki ga izdaja Ministrstvo za kulturo RS.

Preglednica 48: Pregled kulturnovarstvenih vrednot in podrobne usmeritve

	EID	Ime	Režim	Podrobne usmeritve
1	1-00271	Kočevski Rog – Baza 20	spomenik - državni	<p>Edini tovrsten kompleks sedeža vodstva odporniškega gibanja med drugo svetovno vojno v Evropi sestavlja 26 barak in bunker.</p> <p>Objekti Baze 20 se ohranjajo v izvorni obliki in prostorskem kontekstu, zato poseganje vanje in njihovo neposredno okolico ni dopustno. Drevesa in okoliški gozd se na varuje način, da se ohranja izvorni tip gozdnega sestoja in njegova podoba. Posebno pozornost je treba posvetiti morebitnemu podiranju in spravilu dreves, saj to ne sme ogroziti materialne substance spomenika. Pri tem je potrebno upoštevati naslednje pogoje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Odvoz podrtega lesa se izvaja po pripravljenih vlakah, ki so bile zgrajene do roba ožjega spomeniškega območja. - Dostopne poti do spomenika, ki služijo turističnemu namenu, se ohranjajo v obstoječi obliki in se ne uporabljajo za vlake. - Leseni ostanki, ki ostanejo po sečnji, se zložijo na kupe, ki morajo biti izven območja barak, oz. tako, da ne ovirajo dostopa ali pogleda na barake in ne ovirajo obiskovalcev pri ogledu kulturnega spomenika. - Za vse posege znotraj območja spomenika je potrebno pridobiti kulturnovarstveno soglasje. - O začetku del na območju spomenika je potrebno o tem obvestiti Zavod za varstvo kulturne dediščine, OE Novo mesto
2	1-08729	Kočevski Rog – Bunker 44	spomenik - državni	<p>Bunker je bil narejen tako, da so vrtačo premostili s smrekovimi bruni, te pa prekrili z zemljo in kamenjem. Ohranja se v izvorni obliki, zato poseganje vanj ni dopustno. Drevesa in okoliški gozd se varuje na način, da se ohranja izvorni tip gozdnega sestoja in njegova podoba. Morebitno podiranje in spravilo dreves mora biti izvedeno tako, da spomenika ne poškoduje ali ogroža. Posebno pozornost je treba posvetiti morebitnemu podiranju in spravilu dreves, saj to ne sme ogroziti materialne substance spomenika. Pri tem je potrebno upoštevati naslednje pogoje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Odvoz podrtega lesa se izvaja v smeri jugovzhoda oz. izven urejene dostopne poti do bunkerja. - Dostopne poti do spomenika, ki služijo turističnemu namenu, se ohranjajo v obstoječi obliki in se ne uporabljajo za vlake. - Leseni ostanki, ki ostanejo po sečnji, se zložijo na kupe, ki morajo biti izven območja samega bunkerja, oz. tako, da ne ovirajo dostopa ali pogleda bunker in ne ovirajo obiskovalcev pri ogledu kulturnega spomenika. - Za vse posege znotraj območja spomenika je potrebno pridobiti kulturnovarstveno soglasje. - O začetku del na območju spomenika je potrebno o tem obvestiti Zavod za varstvo kulturne dediščine, OE Novo mesto
3	1-08683	Kočevski Rog – Dvojno brezno pri Cink križu	dediščina (memorialna)	<p>Brezno, globoko okoli 20 m, je eno od množičnih grobišč žrtev povojnih pobojev. Grobišče se ohranja v izvorni obliki, zato poseganje vanj ni dopustno. Posebno pozornost je treba posvetiti morebitnemu podiranju in spravilu dreves, saj to ne sme ogroziti materialne substance dediščine. Pri tem je potrebno upoštevati naslednje pogoje:</p>

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

	EID	Ime	Režim	Podrobne usmeritve
				<ul style="list-style-type: none"> - Dostopne poti do urejenega območja, ki služijo turističnemu namenu, se ohranjajo v obstoječi obliki in se ne uporabljajo za vlake. V kolikor poteka spravilo lesa po obstoječih urejenih poteh, je te potrebno po končanih delih vrniti v prvotno stanje. - Leseni ostanki, ki ostanejo po sečnji, se zložijo na kupe, ki morajo biti izven ožjega območja enote, oz. tako, da ne ovirajo dostopa ali pogleda urejeno območje ob breznu in ne ovirajo obiskovalcev pri ogledu enote dediščine. - Za vse posege znotraj območja je potrebno pridobiti kulturnovarstveno soglasje. - O začetku del na območju je potrebno o tem obvestiti Zavod za varstvo kulturne dediščine, OE Novo mesto.
4	1-04224	Kočevski Rog – Grobišče na Pogorelcu	spomenik - državni	<p>Samo grobišče je locirano ob cesti ob gozdnem robu in obeležuje imena 46 borcev, ki so umrli na Pogorelcu in v partizanskih bolnišnicah Spodnje in Zgornje Lašče ter Ajdovec. Varovano je nekoliko širše območje, ki obsega tudi površine izven maske gozda.</p> <p>Grobišče se ohranja v izvornem prostorskem kontekstu. Posebno pozornost je treba posvetiti morebitnemu podiranju in spravilu dreves, saj to ne sme ogroziti materialne substance spomenika. Pri tem je potrebno upoštevati naslednje pogoje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Odvoz podrtega lesa se izvaja izven območja spomenika oz. po njegovem robu. - Leseni ostanki, ki ostanejo po sečnji, se zložijo na kupe, ki morajo biti izven območja spomenika, oz. tako, da ne ovirajo dostopa ali pogleda na spomenik in ne ovirajo obiskovalcev pri ogledu kulturnega spomenika. - Za vse posege znotraj območja spomenika je potrebno pridobiti kulturnovarstveno soglasje. - O začetku del na območju spomenika je potrebno o tem obvestiti Zavod za varstvo kulturne dediščine, OE Novo mesto
5	1-04222	Kočevski Rog – Grobišče partizanske bolnišnice Jelendol	spomenik - državni	<p>V vrtači je grobišče s 34 grobnimi gomilami s 53 pokopi umrlih v Jelendolu, obdano s kamnitim nizkim zidom. Ob poti h grobišču je spomenik iz grobo klesanega kamna. Grobišče se ohranja v izvorni obliki, zato poseganje vanj ni dopustno. Okoliški gozd se varuje na način, da se ohranja izvorni tip gozdnega sestoja in njegova podoba. Morebitno podiranje in spravilo dreves mora biti izvedeno tako, da spomenika ne poškoduje ali kako drugače ogroža.</p> <p>Glede na dejstvo, da je bila na območju spomenika v preteklih letih opravljena večja sečnja zaradi napada podlubnikov, je potrebno na tem območju predvideti novo zasaditev, da bo območje čim prej dobilo ponovno značaj gozda.</p> <p>Posebno pozornost je treba posvetiti morebitnemu podiranju in spravilu dreves, saj to ne sme ogroziti materialne substance spomenika. Pri tem je potrebno upoštevati naslednje pogoje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Odvoz podrtega lesa se izvaja po pripravljenih vlakih, ki so bile zgrajene do roba ožjega spomeniškega območja. - Dostopne poti do spomenika, ki služijo turističnemu namenu, se ohranjajo v obstoječi obliki in se ne uporabljajo za vlake. - Leseni ostanki, ki ostanejo po sečnji, se zložijo na kupe, ki morajo biti izven območja barak, oz. tako, da ne ovirajo dostopa ali pogleda na grobišče in ne ovirajo obiskovalcev pri ogledu kulturnega spomenika. - Za vse posege znotraj območja spomenika je potrebno pridobiti kulturnovarstveno soglasje. - O začetku del na območju spomenika je potrebno o tem obvestiti Zavod za varstvo kulturne dediščine, OE Novo mesto.
6	1-04223	Kočevski Rog – Grobišče umrlih v partizanski bolnišnici Stari Log	spomenik	<p>Grobišče v vrtači je obdano z nizkim kamnitim zidom. Pred vhodom stoji naravna skala, na kateri je pritrjena marmorna plošča s posvetilom.</p>

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

	EID	Ime	Režim	Podrobne usmeritve
				<p>Grobišče se ohranja v izvorni obliki, zato poseganje vanj ni dopustno. Okoliški gozd se varuje na način, da se ohranja izvorni tip gozdnega sestoja in njegova podoba. Morebitno podiranje in spravilo dreves mora biti izvedeno tako, da spomenika ne poškoduje ali kako drugače ogroža.</p> <p>Posebno pozornost je treba posvetiti morebitnemu podiranju in spravilu dreves, saj to ne sme ogroziti materialne substance spomenika. Pri tem je potrebno upoštevati naslednje pogoje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Odvoz podrtega lesa se izvaja po pripravljenih vlakah, ki so bile zgrajene do roba ožjega spomeniškega območja. - Dostopne poti do spomenika, ki služijo turističnemu namenu, se ohranjajo v obstoječi obliki in se ne uporabljajo za vlake. - Leseni ostanki, ki ostanejo po sečnji, se zložijo na kupe, ki morajo biti izven območja barak, oz. tako, da ne ovirajo dostopa ali pogleda na barake in ne ovirajo obiskovalcev pri ogledu kulturnega spomenika. - Za vse posege znotraj območja spomenika je potrebno pridobiti kulturnovarstveno soglasje. - O začetku del na območju spomenika je potrebno o tem obvestiti Zavod za varstvo kulturne dediščine, OE Novo mesto. - Uredi se dostopna pot čez širše območje okoli spomenika, kjer je bila pred leti opravljena obsežna sečnja in so se nekdanje dostopne poti uporabljale za vlake.
7	1-08684	Kočevski Rog – Jama v Rugarskih klancih	dediščina (memorialna)	<p>V zasutem breznu (z vhodom 3 krat 3 m) so ostanki človeških okostij domnevnih žrtev medvojnih ali povojnih pobojev.</p> <p>Grobišče se ohranja v izvorni obliki, zato poseganje vanj ni dopustno. Morebitno podiranje in spravilo dreves mora biti izvedeno tako, da spomenika ne poškoduje ali kako drugače ogroža.</p> <p>Posebno pozornost je treba posvetiti morebitnemu podiranju in spravilu dreves, saj to ne sme ogroziti materialne substance dediščine. Pri tem je potrebno upoštevati naslednje pogoje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dostopne poti do urejenega območja, ki služijo turističnemu namenu, se ohranjajo v obstoječi obliki in se ne uporabljajo za vlake. V kolikor poteka spravilo lesa po obstoječih urejenih poteh, je te potrebno po končanih delih vrniti v prvotno stanje. - Leseni ostanki, ki ostanejo po sečnji, se zložijo na kupe, ki morajo biti izven ožjega območja enote, oz. tako, da ne ovirajo dostopa ali pogleda urejeno območje ob breznu in ne ovirajo obiskovalcev pri ogledu enote dediščine. - Za vse posege znotraj območja je potrebno pridobiti kulturnovarstveno soglasje. <p>O začetku del na območju je potrebno o tem obvestiti Zavod za varstvo kulturne dediščine, OE Novo mesto.</p>
8	1-09397	Kočevski Rog – Lokacija partizanske bolnišnice Daleč hrib	spomenik	<p>Tu je delovala prva partizanska bolnišnica na Kočevskem Rogu, ki so jo Italijani požgali poleti 1942. Po 1945 je bila tu zgrajena gozdarska kočica. Območje spomenika je razdeljeno na dve lokaciji med sabo oddaljeni okoli 300 m.</p> <p>Posebno pozornost je potrebno nameniti še ohranjenim sledem objektov bolnišnice, ki so še vidni v terenu in jih je potrebno ohranjati. Lokaciji se ohranjata v izvorni obliki, zato poseganje vanju ni dopustno. Osrednji del južne lokacije je izven maske gozda, severna pa je v celoti v gozdu. Drevesa in okoliški gozd se varuje na način, da se ohranja izvorni tip gozdnega sestoja, njegova podoba in značaj.</p> <p>Posebno pozornost je treba posvetiti morebitnemu podiranju in spravilu dreves, saj to ne sme ogroziti materialne substance spomenika. Pri tem je potrebno upoštevati naslednje pogoje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Odvoz podrtega lesa se izvaja po pripravljenih vlakah, ki so bile zgrajene do roba ožjega spomeniškega območja.

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

	EID	Ime	Režim	Podrobne usmeritve
				<ul style="list-style-type: none"> - Leseni ostanki, ki ostanejo po sečnji, se zložijo na kupe, ki morajo biti izven območja barak, oz. tako, da ne ovirajo dostopa ali pogleda na barake in ne ovirajo obiskovalcev pri ogledu kulturnega spomenika. - Za vse posege znotraj območja spomenika je potrebno pridobiti kulturnovarstveno soglasje. - O začetku del na območju spomenika je potrebno o tem obvestiti Zavod za varstvo kulturne dediščine, OE Novo mesto.
			vplivno območje spomenika	<p>Prostor med obema lokacijama partizanske bolnišnice obravnavamo kot njeno vplivno območje in je v celoti znotraj maske gozda.</p> <p>Drevesa in okoliški gozd se varuje na način, da se ohranja izvorni tip gozdnega sestoja in njegova podoba.</p>
9	1-00272	Kočevski Rog – Partizanska bolnišnica Jelendol	spomenik - državni	<p>Eno redkih ohranjenih partizanskih bolnišnic v Sloveniji sestavlja osem lesenih objektov. Bolnišnica se ohranja v izvorni obliki, zato poseganje v objekte in njihovo neposredno okolico ni dopustno. Drevesa in okoliški gozd se varuje na način, da se ohranja izvorni tip gozdnega sestoja in njegova podoba. Morebitno podiranje in spravilo dreves mora biti izvedeno tako, da spomenika ne poškoduje ali kako drugače ogroža.</p> <p>Posebno pozornost je treba posvetiti morebitnemu podiranju in spravilu dreves, saj to ne sme ogroziti materialne substance spomenika. Pri tem je potrebno upoštevati naslednje pogoje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Odvoz podrtega lesa se izvaja po pripravljenih vlakah, ki so bile zgrajene do roba ožjega spomeniškega območja. - Dostopne poti do spomenika, ki služijo turističnemu namenu, se ohranjajo v obstoječi obliki in se ne uporabljajo za vlake. - Leseni ostanki, ki ostanejo po sečnji, se zložijo na kupe, ki morajo biti izven območja barak, oz. tako, da ne ovirajo dostopa ali pogleda na barake in ne ovirajo obiskovalcev pri ogledu kulturnega spomenika. - Za vse posege znotraj območja spomenika je potrebno pridobiti kulturnovarstveno soglasje. - O začetku del na območju spomenika je potrebno o tem obvestiti Zavod za varstvo kulturne dediščine, OE Novo mesto.
10	1-14284	Kočevski Rog – Sprejemno središče na Bazi 20	spomenik	Sama stavba (t.i. Mačkov dom) je zunaj maske gozda. V gozd posegajo le površine ob objektu. Drevesa in okoliški gozd se varuje na način, da se ohranja izvorni tip gozdnega sestoja in njegova podoba.
11			vplivno območje spomenika	Vplivno območje je namenjeno ohranjanju podobe objekta v širšem prostorskem kontekstu, kar pomeni, da se ohranja izvorni tip gozdnega sestoja in njegova podoba.
12	1-022942	Kunč – Opuščena kočevarska vas	dediščina (druga)	Manjša gručasta vas, ki je bila izseljena in v italijanski ofenzivi poleti 1942 tudi požgana. Danes sta ohranjeni dve nenaseljeni stavbi, vodnjak, sadno drevje in košenice. Večki del enote je izven maske gozda, gozd posega le v robne površine. Preprečevati je treba nadaljnje zaraščanje in ohranjati košenice.
13	1-8675	Nova Gora - Opuščena kočevarska vas	spomenik	Enota je nadrejena enoti Stare Žage - Domačija Stare Žage 10, 11 (EID 1-18188). Slednja delno posega v masko gozda in podrobne usmeritve zanjo so podane v nadaljevanju. Ker preostanek obravnavne enote 1-8675 ne zadeva gozda GGE Poljane, posebne usmeritve zanjo niso potrebne.
14	1-02795	Podstenice – Ruševine cerkve sv. Urha	arheološko najdišče	Lokacije cerkve je izven maske gozda, zato posebne usmeritve zanjo niso potrebne.
15	1-08731	Podstenice – Spomenik ustanovitvi GIO ZSM	dediščina (memorialna)	Spomenik obeležuje kraj, kjer je bil maja 1943 imenovan glavni iniciativni odbor zveze slovenske mladine. Spomenik se ohranja v izvorni obliki in v izvornem prostorskem kontekstu, zato poseganje vanj ni dopustno.

	EID	Ime	Režim	Podrobne usmeritve
				Okoliški gozd se varuje na način, da se ohranja izvorni tip gozdnega sestoja in njegova podoba. Morebitno podiranje in spravilo dreves mora biti izvedeno tako, da spomenika ne poškoduje ali kako drugače ogroža.
16	1-14120	Podstenice – Kapelica	spomenik	Lokacije kapelice je izven maske gozda, zato posebne usmeritve zanjo niso potrebne.
17	1-23114	Podstenice – Opuščena kočevarska vas	dediščina (druga)	Vas je bila po izselitvi kočevskih Nemcev poleti 1942 še požgana. Danes je nekaj stavb obnovljenih. Osrednji del območje je izven maske gozda. Gozd posega predvsem v severni del nekdanje vasi. Preprečevati je treba nadaljnje zaraščanje, sicer pa se ohranja izvorni tip gozdnega sestoja in njegova podoba.
18	1-08678	Podturn pri Dolenjskih Toplicah – Razvaline gradu Rožek	spomenik	Grad, ki je bil zasnovan v 13. stol. kot večnadstropna stolpasta stavba obdana z obzidjem, je bil opuščen je bil že v 17. stol. Med ruševinami so ostanki zidov. Ruševine se ohranja v izvorni obliki in v izvornem prostorskem kontekstu, zato poseganje vanje ni dopustno. Okoliški gozd se varuje na način, da se ohranja izvorni tip gozdnega sestoja in njegova podoba. Morebitno podiranje in spravilo dreves mora biti izvedeno tako, da spomenika ne poškoduje ali kako drugače ogroža.
			vplivno območje	Vplivno območje je namenjeno ohranjanju podobe spomenika v širšem prostorskem kontekstu, kar pomeni, da se ohranja izvorni tip gozdnega sestoja in njegova podoba.
19	1-22943	Pogorelec – Opuščena kočevarska vas	dediščina (druga)	Vas je bila po izselitvi kočevskih Nemcev poleti 1942 še požgana. Po vojni postavljena gozdarska hiša in spomenik NOB (glej EID 1-04224). Ostanki nekdanjih stavb so še vidni. Osrednji del območje je izven maske gozda, gozd pa posega v vse robne površine. Preprečevati je treba nadaljnje zaraščanje, sicer pa se ohranja izvorni tip gozdnega sestoja in njegova podoba. Morebitno podiranje in spravilo dreves mora biti izvedeno tako, da ne poškoduje ali kako drugače ogroža ostalin nekdanje poselitve.
20	1-18188	Stare Žage – Domačija Stare Žage 10, 11	spomenik	V nekdanji kočevarski vasi so se ohranili podporni zidovi in poti ter ruševine ob poteh razporejenih objektov. Od 1943 do 1945 so tu delovale partizanske delavnice. Večji del enote, kjer so ostaline poselitve je izven maske gozda. Gozd posega le v SZ ko območje. Ohranja se izvorni tip gozdnega sestoja in njegova podoba.

Proizvodne funkcije

Usmeritve za lesnoproizvodno funkcijo so podrobno opisane v poglavju 6.2.1 Splošne usmeritve.

S populacijami divjadi, ki imajo velik vpliv na naravno ravnotežje, predvsem s parklarji (jelenjad, srnjad in divji prašič), je potrebno gospodariti tako, da bo številčnost v skladu z naravnimi prehrabnimi zmožnostmi in bo omogočeno naravno pomlajevanje.

Krmišča za rastlinojedo divjad so dopustna le v predelih gozdov, ki niso v obnovi, oziroma na gozdnih lazih, kjer v okolici ni sestojev v obnovi ali pomlajenih površin. Najprimerneje je, da so krmišča postavljena v bližini grmišč ali z lesno proizvodnega vidika manj pomembnih gozdov.

Solnice postaviti izven pomlajenih površin.

Ohranjati gozdne jase in zadostno število košenic v gozdnem prostoru, z lovci in lastniki zemljišč vzpostaviti režim gospodarjenja s košenicami (košnja, gnojenje, odstranjevanje nezaželenega grmovja). V okolici košenic pospeševati plodnosne vrste drevja z velikimi krošnjami.

Lovskotehniške objekte (preže, krmišča) izdelati tako, da ne kvarijo estetskih učinkov gozda, odslužene objekte odstranjevati.

6.2.3 Usmeritve za razvoj življenjskih razmer prosto živečih živali

Ohranitev in razvoj prosto živečih divjih živali je tesno povezana z ohranitvijo in varovanjem njihovega življenjskega okolja. Gozdovi gospodarjeni po sonaravnih načelih, z upoštevanjem specifičnih zahtev posameznih živalskih vrst, so najboljša osnova za ohranitev vseh v enoti živečih živalskih vrst in ohranjanje biotske raznovrstnosti.

Za ohranitev biotskega ravnovesja in pestrosti živalskega sveta je zlasti pomembno skrbeti za pestro naravno zgradbo gozda, ohranjanje in pospeševanje plodonosnih vrst, vzpostavljanje primerne števila in razporeditev mrtvega drevja ter drevesnih dupel.

V nadaljevanju so našteje prioritete usmeritve za zagotavljanje biotske pestrosti in ugodnega stanja območja Natura 2000. Poleg teh je potrebno upoštevati tudi ostale usmeritve, ki so opredeljene v naravovarstvenih smernicah.

- ☞ Pri negi v vseh razvojnih fazah gozda odstranjevati le tiste mehke listavce in grmovje, ki ovirajo izbrano drevje oziroma mladje. Ob tem je na posameznih delih gozda priporočljivo, da se vzpostavijo manjše zaplate grmišč. Varovati in pospeševati je potrebno plodonosne drevesne in grmovne vrste ter mehke listavce, ki ne ovirajo razvoja gozdnega mladja (v smislu povečevanja prehranske kapacitete gozdov za rastlinojedo divjad).
- ☞ Lesko sekati le v delih sestojev, kjer ovira razvoj gozdnega mladja.
- ☞ V okolici jam, udornic, brlogov in vodnih virov oblikovati ekocelice (z ukrepanjem), v katerih se prilagajeno gospodariti. V teh ekocelicah se pušča drevje večjih dimenzij in starosti ter zlasti več odmrlega drevja.
- ☞ Z vzdrževanjem negozdnih površin (Pogorelec, Podstenice, Daleč hrib, Kunč, Rampoha, Cink) preprečiti zaraščanje in omogočiti pašo rastlinojedi divjadi. Košnja naj se opravi po cvetenju trav, mulčanje pa v spomladanskem obdobju. Na robovih teh površin vzdrževati gozdni rob, v katerem bo večji delež grmovne vegetacije.
- ☞ Ohranjati in tudi povečati delež oslabelega in odmrlega debelega drevja in habitatnih dreves. Potrebno je vzpostaviti mrežo starih in odmirajočih dreves (seniorjev). Neposredni izvajalec načrta naj pušča dislocirane podrtice oziroma poškodovano drevje (manjših koncentracij), če ni velike vrednosti (na panju) oziroma če ni potrebna odstranitev zaradi varstvenih razlogov. Procesu odmiranja in razgradnje je potrebno puščati drevje vseh dimenzij, s poudarkom na puščanju drevja nad 50 cm premera. Trenutni delež odmrlega drevja v razširjenem debelinskem razredu B in C je potrebno podvojiti v upravljavski coni A (območje triprstega in belohrbtega detla). Pri tem naj se zagotavlja vsaj 5 do 7 odmrlih in odmirajočih dreves na ha. Usmeritev je navedena tudi v opisu sestojev v posameznem odseku.
- ☞ V upravljavski coni A (območje triprstega in belohrbtega detla) je potrebno skladno z usmeritvami Programa upravljanja Natura 2000 za obdobje 2023 do 2028 povečati površino ekocelic. Pri izdelavi gozdnogojitvenih načrtov naj se vrhove, grebene, strme ali skalovite terene izloči iz lesno proizvodnega gospodarjenja.
- ☞ Čez kaluže, izvire, brloge in druge v gozdnogojitvenem načrtu evidentirane habitate redkih in ogroženih živalskih vrst ali drugih naravnih vrednot ni dovoljeno zbirati in vlačiti gozdnih lesnih sortimentov ter graditi cest in vlak. Gozdna infrastruktura se mora načrtovati in graditi v primerni oddaljenosti od naštetih habitatov.
- ☞ Ne izvajati spravila lesa preko negozdnih površin. V kolikor pa ni druge možnosti, površino po spravilu sanirati ter iz negozdnih površin odstraniti vse sečne ostanke in izruvano kamenje.
- ☞ Vodne vire je potrebno z ureditvenimi deli vzdrževati v funkciji in zgraditi nekaj novih kaluž.
- ☞ V primeru odkritja gnezd ujed se od marca do konca junija ne izvaja gozdarskih del najmanj 300 m od gnezd, od gnezd sršenarja pa od junija do konca avgusta. Gozdarskih del se ne izvaja tudi v 300 m oddaljenosti od gnezd sov kozač in velikih uharic od februarja do konca junija ter gnezd ostalih sov od marca do konca maja v okolici 100 m od gnezd.

- ☒ Ob aktivnih brlogih rjavega medved se gozdarskih del ne opravlja od sredine decembra do konca aprila v razdalji najmanj 200 m.
- ☒ V kolikor bi se ugotovilo leglo volkov, se gozdarskih del ne opravlja od začetka aprila do konca maja najmanj 300 m od mesta poleganja, prav tako v primeru legel risa.

Za dosego ugodnega stanja življenjskih razmer prstoživečih živali veljajo tudi vse usmeritve, ki so navedene za ekološke funkcije v poglavju 6.2.2, usmeritve za kvalifikacijske vrste območij Natura 2000 in v usmeritvah za občutljive habitate v poglavju 6.2.7.

6.2.4 Usmeritve za delo z gozdom v varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom

Gozdov s posebnim namenom, kjer so ukrepi dovoljeni, je skupaj 43,88 ha. To so gozdovi v okolici Baze 20 (odsek 46b) in Jelendola (odseka 31b in 39b). Za njih veljajo usmeritve, ki so navedene v poglavju 9.2.4.

Na površini 5,38 ha se nahaja gozd s posebnim namenom, kjer ukrepi niso dovoljeni. Sem spadajo Podsteniška in Rožeška koliševka ter Ledena jama pod Kunčem. Za njih veljajo usmeritve, ki so navedene v poglavju 9.2.3.

Razglašeni varovalni gozdovi v enoti ni.

6.2.5 Usmeritve za delo s požarno ogroženimi gozdovi

Pravilnik o varstvu gozdov podrobno določa vsebino načrtov varstva gozdov pred požari, program varstva gozdov ter organizacijo opazovalne službe. Pri načrtih in letnih programih varstva je poleg obveznih vsebin potrebno dati poudarek:

- ☒ načrtovanju, izdelavi in vzdrževanju protipožarnih stez, ki se vežejo na obstoječe gozdne prometnice,
- ☒ postavitvi opozorilnih tabel na lokacijah s povečanim obiskom javnosti,
- ☒ doslednemu spoštovanju prepovedi kurjenja v obdobju povečane požarne ogroženosti, še posebej tam, kjer se lokacije in čas prekrivajo z aktivnostmi za zatiranje lubadarja,
- ☒ pred izdelavo oziroma požiganjem lubja in vej na večjih žariščih podlubnikov obvestiti center za obveščanje, da se izognemo nepotrebni intervencijam,
- ☒ osveščanju javnosti o nevarnostih požarov in njihovih posledic v gozdnem okolju,
- ☒ gospodarjenju z rastiščem prilagojenimi drevesnimi vrstami v požarno ogroženih sestojih.

6.2.6 Usmeritve za delo s semenskimi sestoji

Semenskih sestojev v enoti ni.

6.2.7 Usmeritve za tehnologijo dela ter gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic

Usmeritve za tehnologijo dela

- ☒ Tehnologija sečnje z motorno žago in vlačnja lesa bo prevladujoča tudi v času veljavnosti tega načrta.
- ☒ Povečeval se bo delež spravila po kolesih in strojne sečnje, ki pa je manj primerna na skalovitih in strmih terenih in v gozdovih, kjer so poudarjene socialne funkcije, ni pa dovoljena v prebiralnih gozdovih in na slabo nosilnih tleh. Pomembna je izbira ustreznega

stroja za strojno sečnjo glede na prevoznost in prehodnost terena, sestoj in nosilnost tal ter dobra priprava in spremljava dela.

- ☞ Potrebna je diferencirana uporaba srednje velikih strojev z večjimi in manjšimi procesorskimi glavami glede na zahteve sestoja in terena.
- ☞ Pri strojni sečnji naj se uporablja tehnologija krajšega lesa (4 do 6 m), pri klasični sečnji pa sortimentna metoda in metoda mnogokratnikov oziroma kombiniranih hlodov.
- ☞ Omejena je uporaba strojne sečnje in izvoza lesa v pomlajenih sestojih, kjer se nadaljuje obnova. Manj primerna je strojna sečnja v sestojih, kjer so zelo skaloviti kraški tereni, tereni z večjimi nagibi, kjer so mokra ali slabše nosilna tla, ter gozdovi s poudarjenimi socialnimi funkcijami.
- ☞ Nove tehnologije sečnje in spravila lesa zahtevajo še bolj podrobno tehnološko in izvedbeno načrtovanje sečnje in spravila. Zato je posebno pozornost potrebno posvetiti izobraževanju terenskega kadra, ki načrtuje in izvaja dela.
- ☞ Da bi se izognili konfliktom med stroko in ostalo javnostjo pri uporabi strojne sečnje, se osvešča in informira javnosti o izvajanju del. Predvsem na območjih naselij, turističnih točk in kulturno zgodovinskih znamenitosti se preko lokalnih medijev in informativnih tabel obvešča javnost o vzrokih in posledicah oz. pozitivnih straneh uporabe sodobnih tehnologij.
- ☞ Vlačenje je potrebno izvajati s prilagojenimi traktorji in lažjimi zgibniki s poudarkom na humanizaciji dela.
- ☞ Pri spravilu lesa se pospešuje izvoz lesa na polprikolicah z namenom zmanjšanja poškodb na obstoječem drevju, mladju in tleh.
- ☞ Strogo upoštevati nosilnost tal, vlak in cest, tako da ob razmočenih razmerah ne izvajamo spravila in izvoza lesa.
- ☞ Večino sečnje izvršiti izven vegetacijskega obdobja. Poseben poudarek posvetiti zmanjšanju poškodb obstoječega drevja, mladovij in na gozdnih tleh s primerno organizacijo in tehniko dela.
- ☞ Pri sečnji in spravilu lesa na botanični, ekosistemski, geološki in površinsko geomorfološki naravni vrednoti se uporablja pravilna sredstva in tehnologijo, ki ne vpliva oz. spreminja življenjskih razmer na rastišču.
- ☞ Čas izvajanja posegov na botanični, zoološki, ekosistemski in hidrološki naravni vrednoti se prilagodi tako, da poseganje ne sovpa z obdobji, ko živali potrebujejo mir oziroma se ne morejo umakniti (razmnoževanje, vzrejanje mladičev, prezimovanje) ter se rastlinam omogoči semenenje, naravno zasajevanje ali druge oblike razmnoževanja.
- ☞ Tehnologija sečnje in spravila lesa se načrtuje na nižjih nivojih gozdnogospodarskega in gozdnogojitvenega načrtovanja ob upoštevanju varstvenih režimov ter se pri tem vključuje pristojne službe (ZVKDS, ZRSVN, DRSV).
- ☞ Pri sečnji in spravilu lesa na območju podzemeljske geomorfološke naravne vrednote se uporablja biološko razgradljiva olja.
- ☞ Gospodarjenje na območjih podzemeljske geomorfološke naravne vrednote naj bo prilagojeno oz. prednostno namenjeno krepitvi funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti. Sečnja naj bo selektivna, odstranjuje se zgolj nestabilna in fiziološko prestara drevesa, ki bi lahko povzročila erozijske procese ali ogrožala ostale funkcije na istem prostoru.

Usmeritve za gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic

- ☞ Kjer je potrebno, se nadaljuje s sekundarnim odpiranjem gozdov z rekonstrukcijo in gradnjo vlak. Osnova morajo biti podrobni tehnološki deli gozdnogojitvenih načrtov.
- ☞ Gradnjo prednostno izvajati v predelih, ki so slabo odprti z gozdnimi vlakami, ciljna gostota vlak je odvisna od terena. Na razgibanih kraških in vrtačastih terenih z večjimi in krajšimi

nakloni je primerna listnata oblika mreže vlak z gostoto do 150 m/ha. Na strmih terenih in pobočjih je primerno trasirati pobočne vlake z ustreznim podolžnim naklonom in največjo gostoto do 100 m/ha. V težkih, kraških, skalovitih terenih je lahko gostota vlak do 180 m/ha, če se s tem zmanjšajo poškodbe sestojev in prepreči vožnja izven vlak.

- ☞ Pri gradnji in rekonstrukciji vlak vzpostaviti stanje, ki zagotavlja lažje in varnejše spravilo, s čim manj poškodbami na drevju in gozdnih tleh.
- ☞ Kakovost izgradnje vlak je potrebno diferencirati, glavne vlake imajo boljše elemente in so primernejše za vožnjo, sekundarne pa so lahko nekoliko ožje in z bolj zahtevnimi elementi.
- ☞ Po končani sečnji in spravilu je potrebno zagotoviti sanacijo cest in vlak, odvesti meteorne vode in preprečiti izlivanje na cestišče ter odstraniti ostanke blata in sečnih ostankov na cestnem telesu in obcestnih jarkih.
- ☞ Gradnja gozdnih prometnic naj poteka z uporabo bagra z udarnim kladivom. Velikost strojev naj se prilagodi kategoriji terena oziroma kamnine glede na optimalni učinek.
- ☞ Izboljšati je potrebno kakovost obstoječih cest z rekonstrukcijo in investicijskim vzdrževanjem (poprava preglednosti ovinkov, odpravljanje nepotrebnih nihanj podolžnih naklonov, ureditev odvodnjavanja z jarki in prepusti).
- ☞ Ob gozdnih cestah je potrebno urediti večje rampne prostore.
- ☞ Pri umeščanju in načrtovanju tras gozdnih prometnic je potrebno preveriti območja, pomembna z vidika varstva narave, območja nepremične kulturne dediščine ter varstvena (vodovarstvena območja) in ogrožena območja (plazljiva, erozijska, plazovita in poplavna) po ZV-1.

Posebne usmeritve s področja upravljanja z vodami

Za vsak poseg, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na vodni režim ali stanje voda, je potrebno v skladu s 150. členom ZV-1 pridobiti vodno soglasje/mnenje o vplivu gradnje na vodni režim in stanje voda, ki ga izda naslovni organ.

Vodno soglasje/mnenje je potrebno pridobiti za:

- ☞ poseg na vodnem in priobalnem zemljišču;
- ☞ poseg, ki je potreben za izvajanje javnih služb po ZV-1;
- ☞ poseg, ki je potreben za izvajanje vodne pravice;
- ☞ poseg na varstvenih in ogroženih območjih;
- ☞ poseg zaradi odvajanja odpadnih voda;
- ☞ poseg, kjer lahko pride do vpliva na podzemne vode, zlasti bogatenje vodonosnika ali vračanja vode v vodonosnik;
- ☞ hidromelioracije in druge kmetijske operacije, gozdarsko delo, rudarsko delo ali drug poseg, zaradi katerega lahko pride do vpliva na vodni režim.

Zacevljanje ali prekrivanje vodotokov je strogo prepovedano, razen na krajših razdaljah, ki omogočajo dostop oziroma prehod preko vodotoka v primeru, da gre za objekt javne prometne infrastrukture (most, propust na javnih cestah in poteh).

Morebitno prečkanje gozdnih prometnic z grapami ali strugami nestalnih vodotokov (mulda, prepust, kašta) treba projektno obdelati. Premostitveni objekt mora biti ustrezno dimenzioniran in izveden tako, da bo omogočal nemoten pretok visokih voda. V primeru gradnje prepusta je treba izdelati hidravlični izračun prevodnosti visokih voda. Za prečkanja vodotokov predlagamo večjo uporabo utrjenih muld.

Gradnja gozdnih prometnic v območju vodotokov mora biti takšna, da ne posega v pretočni profil, zagotovljena pa mora biti varnost objektov pred visokimi vodami z verjetnostjo pojavljanja 100 let z zagotovljeno najmanj 0,5 m varnostno višino.

Pri umeščanju in načrtovanju gozdnih prometnic, ki so nujne za izvedbo gozdarskih del (npr. tras žičniških linij) se je potrebno v največji možni meri izogniti ogroženim, varstvenim in varovanim območjem in predvideti gradnjo izven vodnih in priobalnih zemljišč, kot določa ZV-1 v 14. in 37 členu.

Načrtovanje novih gozdnih prometnic na območju poplav in z njimi povezane erozije, kjer že obstajajo elementi ogroženosti, mora upoštevati pogoje in omejitve iz prilog 1 in 2 Uredbe o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja, pri tem pa zagotoviti, da se z načrtovanjem novih gozdnih prometnic ne povečajo obstoječe stopnje ogroženosti na območju in izven njega. V ta namen je treba skupaj z načrtovanjem gradnje, načrtovati tudi celovite ukrepe za zmanjšanje poplavalne ogroženosti, njihovo izvedbo pa končati pred začetkom gradnje novih objektov.

Na delih kjer trasa gozdne prometnice poteka vzporedno z vodotokom naj bo le-ta predvidena izven priobalnega zemljišča. Manjši odmiki so dopustni le izjemoma, na krajših odsekih, kjer iz analize variant izhaja, da so prostorske možnosti močno omejene in bi drugačen potek trase predstavljal nesorazmerno večje stroške, vendar na tak način, da se ne poslabšuje obstoječe stabilnosti in stanja brežin vodotokov.

Odvajanje padavinskih in morebitnih zalednih voda iz območij gozdnih prometnic je treba načrtovati tako, da ne bo prišlo do pospeševanja erozijske moči voda in slabšanja ravnovesnih razmer ter da ne bo prišlo do odvajanja zbranih voda po nestabilnih zemljiščih. Odvajanje padavinskih in zalednih voda po erozijsko nestabilni ali plazljivo ogroženi brežini je treba izvesti v kanaletah ali drugače utrjenih muldah.

Za načrtovane posege na vodovarstvena območja, za katere je določena obveza izdelave Analize tveganja za onesnaženje, mora biti le-ta izdelana in revidirana skladno s Pravilnikom o kriterijih za določitev vodovarstvenih območij.

Za načrtovanje tras gozdnih prometnic na plazljivih in erozijskih območjih je treba izdelati geološko poročilo s poudarkom na stabilnosti ali erodibilnosti terena, s katerim se ugotovi stopnja tveganja za načrtovane posege s projektnimi rešitvami omilitvenih ukrepov.

Pri načrtovanju posegov je potrebno upoštevati že podeljene vodne pravice, ki so bile pridobljene po 119. členu ZV-1 na območju gozdnogospodarskega načrta.

Investitor mora za posege na vodnem in priobalnem zemljišču v lasti države, ki so dovoljeni skladno z 37. členom ZV-1, skleniti ustrezno stvarno-pravno pogodbo, ki takšne posege dovoljuje in velja kot dokazilo o pravici graditi po Gradbenem zakonu (Uradni list RS, št. 199/21, 105/22 – ZZNŠPP in 133/23).

Usmeritve za občutljive habitate

- ☞ Na območju občutljivih habitatov ter zavarovanih naravnih in kulturnih vrednot, kot so območja vodnih izvirov, kraških jam in arheoloških najdišč, je prepovedano graditi ceste in vlake.
- ☞ Načrtovanje omrežja gozdne infrastrukture naj poteka v sodelovanju s pristojno enoto ZRSVN in ZVKDS. Gozdne prometnice se načrtuje na način, da so od jam in izvirov, oddaljene vsaj 50 metrov.
- ☞ Vlak ni priporočljivo graditi na območju točkovno poudarjenih funkcij in območjih s poudarjenimi socialnimi funkcijami.
- ☞ Izvajanje del v gozdovih prilagajati zahtevam živalskih vrst, predvsem zahtevam redkih in ogroženih živalskih vrst (gnezdenje, poleganje mladičev...). Pri tem je potrebno upoštevati časovne omejitve za izvajanje del, ki so določene v Pravilniku o varstvu gozdov in so opredeljene za naslednje v enoti prisotne živalske vrste: ujede, vse vrste sov, medved, volk, vidra, ris in divja mačka.
- ☞ Zaradi zaleganja alpskega in bukovega kozlička je potrebno posekan les listavce med 15. majem in 15. avgustom iz gozda odpeljati v dveh tednih.

6.2.8 Usmeritve za posege v gozd in gozdni prostor

Splošne usmeritve

Enoto skoraj popolnoma prekrivajo gospodarski gozdovi, ki imajo velik biotopski in hidrološki pomen. Dopustni so le posegi, ki izboljšujejo pogoje gospodarjenja in ne slabšajo ostalih, predvsem ekoloških funkcij. Kakršnekoli krčitve niso primerne in praviloma niso dopustne, zaradi izrednega pomena redkih travnikov za prehrano prostoživečih živali pa je smiselno varovati obstoječa negozdna zemljišča pred nekontroliranim zaraščanjem. Dopustna je izgradnja gozdnih prometnic, pri načrtovanju dejavnosti pa je potrebno zagotavljati ugoden življenjski prostor za prostoživeče živali ter preprečiti kakršnokoli dejavnost, ki bi imela v tem pogledu negativen vpliv. V ta prostor ni želeno dopuščati novih rab, ki pomenijo destabilizacijo obstoječih gozdnih površin in degradacijo naravnega okolja.

Merila za presojo sprejemljivosti posegov v gozdni prostor:

- Kakršnikoli posegi v gozdne rezervate niso dopustni.
- V večnamenskih gozdovih, ki imajo na ravni 1. stopnje poudarjeno katerokoli ekološko ali socialno funkcijo, se posegi dovolijo le v izjemnih primerih – ko so nujni in zanje ni druge možnosti, v gozdovih s poudarjenimi socialnimi funkcijami pa v primerih, ko gre za objekt, ki dopolnjuje načrtovano, poudarjeni socialni funkciji skladno rabo gozda in gozdnega prostora.
- Pri presoji posegov v prostor je treba poskrbeti, da se s posegi ne prekine selitvenih poti divjadi in velikih zveri. Posebno pozornost je treba posvetiti načrtovanim posegom, ki predstavljajo izrazito spremembo okolja in imajo lahko velik vpliv na življenjski prostor prostoživečih vrst živali.
- Na gozdnih zemljiščih, ki so po prostorskem aktu namenjeni gozdni rabi, je dovoljeno graditi le enostavne in nezahtevne objekte za potrebe gozdarske dejavnosti, za namen rekreacije, turizma in izobraževanja ter objekte javnega pomena, v skladu z določili prostorskih aktov.
- Gozdove enote naj se tudi v prihodnje nameni naravi prijaznim oblikam rekreacije in turizma (pohodništvo). Potrebno je preprečiti množični in motorizirani turizem.
- Intenzivno razvijajoče se gorsko kolesarstvo je potrebno usmerjati z legalnimi ureditvami poti, pri čemer je potrebno upoštevati poudarjenost funkcij gozdov ter vpliv na prostoživeče živali in njihov življenjski prostor.
- Krčitve gozdov so praviloma prepovedane, izjemoma dopustne le kot širitev obstoječih košenic.
- Pri posegih v prostor je treba upoštevati pogoje in omejitve posegov v vodno dobro zaradi zagotavljanja doseganja ciljev ali ohranjanja ciljev za referenčne odseke, ki so določeni v Uredbi o načrtih upravljanja voda na vodnih območjih Donave in Jadranskega morja.
- Za ohranjanje in izboljšanje razgleda na objekte kulturne in naravne dediščine ter na vrhu Roga v sodelovanju s pristojno službami za varstvo kulturne in naravne dediščine ter lastniki gozdov izvajati vedutne sečnje.
- Čebelnjake je dopustno postavljati samo na zemljiščih, ki so s pašnim redom določena za stalne čebelnjake, in na stojiščih za začasen dovoz čebel na pašo. Iz mnenja čebelarke svetovalne službe mora biti razvidno, da je postavitve čebelnjaka skladna s predpisi, ki urejajo čebelarstvo.
- Tudi po izvedbi posegov v gozd mora biti omogočeno gospodarjenje z gozdovi in dostop do sosednjih gozdnih zemljišč pod enakimi pogoji kot doslej.
- Ograditev posameznih delov gozda ni dovoljena, razen v primerih, ki so določeni z Zakonom o gozdovih (24. člen).

Ukrepi morajo biti usklajeni s področjem upravljanja z vodami in celovito sistematično upravljanja in urejanja voda.

Za plazljivo območje se v skladu z 88. členom ZV-1 določijo zemljišča, kjer je zaradi pojava vode in geološke sestave tal ogrožena stabilnost zemeljskih ali hribinskih sestojev. Na plazljivem območju lastnik zemljišča ali drug posestnik ne sme posegati v zemljišče tako, da bi se zaradi tega sproščalo gibanje hribin ali bi se drugače ogrozila stabilnost zemljišča. Na tem območju je prepovedano: zadrževanje voda, predvsem z gradnjo teras, in drugi posegi, ki bi lahko pospešili zamakanje zemljišč, poseganje, ki bi lahko povzročilo dodatno zamakanje zemljišča in dvig podzemne vode, izvajati zemeljska dela, ki dodatno obremenjujejo zemljišče ali razbremenjujejo podnožje zemljišča, krčenje in večja obnova gozdnih sestojev ter grmovne vegetacije, ki pospešuje plazenje zemljišč.

Za območja, kjer je verjetnost pojavov plazov in erozije velika, se v praksi naredi potrebna dodatna presoja. Prav tako krčenje gozda na območju vodovarstvenega območja I. in II. varstvenega režima, ki predstavlja hidrološko funkcijo s 1. stopnjo poudarjenosti, praviloma ni dopustno.

6.2.9 Usmeritve za ukrepe na drugih gozdnih zemljiščih

Drugih gozdnih zemljišč v enoti ni.

6.3 Ukrepi

6.3.1 Možni posek

Preglednica 49/MPVP: Možni posek po vrstah poseka za enoto

		Vrste poseka					Delež od LZ	Delež od P
		Negovalni posek			Posek oslabelega drevja in sanitarni posek	Posek skupaj		
		Redčenja	Pomladitveni	Prebiralni				
Iglavci	m ³	69.173	104.578	56.423	7.562	237.736	24,0	81,0
	Delež	29,1	44,0	23,7	3,2	100,0		
Listavci	m ³	46.886	130.072	28.804	241	206.003	26,3	106,4
	Delež	22,8	63,1	14,0	0,1	100,0		
Skupaj	m ³	116.059	234.650	85.227	7.803	443.739	25,0	91,1
	Delež	26,2	52,8	19,2	1,8	100,0		

Najvišji možni posek za vse gozdove enote znaša letno 9,85 m³/ha ali 25,0 % od lesne zaloge oziroma 91,1 % od prirastka, kar nam zagotavlja akumulacijo lesne zaloge. V primerjavi s prejšnjim načrtom se je možni posek v absolutnem zmanjšal za 83.978 m³, kar pomeni zmanjšanje za 15,9 %.

Možni posek po vrstah sečnje kaže, da je 53 % predvidenega poseka iz pomladitev, 26 % iz redčenj ter 19 % iz prebiralnih sečenj. Deleža sanitarnega poseka ni mogoče predvideti. Ob predpostavki, da bi bil delež sanitarnega poseka na ravni iz prejšnjega desetletja, bi se predviden delež negovalnega poseka znižal za približno 46 %.

Od redčenj je predvideno približno 31 % poseka v drogovnjakih in 69 % v debeljkih. Od pomladitvenega poseka je predvideno približno 5 % poseka v debeljkih z uvajanjem v obnovo, 59 % z nadaljevanjem obnove in 36 % z zaključevanjem obnove. Pri prebiralnem poseku je predvideno največ poseka zaradi vzdrževanja strukture (59 %) ter zaradi nege prebiralnega gozda s poudarkom na pomlajevanju (34 %).

Preglednica 50/MPVP: Možni posek po vrstah poseka za zasebne gozdove

		Vrste poseka					Delež od LZ	Delež od P
		Negovalni posek			Posek oslabelega drevja in sanitarni posek	Posek skupaj		
		Redčenja	Pomladitveni	Prebiralni				
Iglavci	m ³	339	70	36	130	575	12,8	44,7
	Delež	58,9	12,2	6,3	22,6	100,0		
Listavci	m ³	519	407	23	3	952	17,3	69,1
	Delež	54,5	42,8	2,4	0,3	100,0		
Skupaj	m ³	858	477	59	133	1.527	15,3	57,3
	Delež	56,2	31,2	3,9	8,7	100,0		

Preglednica 51/MPVP: Možni posek po vrstah poseka za državne gozdove

		Vrste poseka					Delež od LZ	Delež od P
		Negovalni posek			Posek oslabelega drevja in sanitarni posek	Posek skupaj		
		Redčenja	Pomladitveni	Prebiralni				
Iglavci	m ³	68.834	104.508	56.387	7.432	237.161	24,0	81,2
	Delež	29,0	44,1	23,8	3,1	100,0		
Listavci	m ³	46.367	129.665	28.781	238	205.051	26,3	106,7
	Delež	22,6	63,3	14,0	0,1	100,0		
Skupaj	m ³	115.201	234.173	85.168	7.670	442.212	25,1	91,3
	Delež	26,1	52,9	19,3	1,7	100,0		

6.3.2 Potrebna gojitvena in varstvena dela

Preglednica 52/NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah

Vrsta dela	Enota	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Skupaj
Priprava Sestoja	ha	0,00	3,50	3,50
Sadnja	ha	0,00	0,72	0,72
Obžetev	ha	0,00	45,59	45,59
Nega mladja	ha	0,22	36,98	37,20
Nega gošče	ha	1,60	491,91	493,51
Nega letvenjaka	ha	0,10	386,31	386,41
Nega drogovnjaka	ha	0,22	219,47	219,69
Nega prebiralnega gozda	ha	0,08	169,91	169,99
Naravni razvoj biotopov	m ³	0,00	110,40	110,40
Varstvo pred žuželkami	dni	10	290	300
Vzdrževanje zaščite z ograjo	dni	0	20	20
Zaščita s količenjem ali tulci	kosov	0	30	30
Premazi vršičkov	ha	0,00	10,00	10,00

Intenzivnost načrtovanih gojitvenih del je 1,47 dnine/ha, kar je manj kot pred desetimi leti, ko je bila 1,68 dnine/ha. K intenzivnosti največ prispevajo nega gošče in letvenjaka. Gozdovi v tej enoti se zelo dobro naravno pomlajujejo, zato se sadi na manjših površinah v sestojih, ki so jih močno poškodovale naravne ujme, bolezni ali škodljivci gozdnega drevja.

Pretežno spolnilna sadnja za obnovo je predvidena na 0,72 ha s povprečno gostoto 2.000 sadik/ha, kar znese približno 1.500 sadik. Od tega predvidevamo 50 % bukve, 30 % jelke, 20 % češnje in 10 % lipe.

Dodatno predvidevamo še sadnjo za krepitev funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti in lovnogospodarske funkcije, za kar bo posajenih 30 sadik redko prisotnega plodonosnega drevja, kot so češnja, lesnika in jerebika.

Varstvena dela za zatiranje žuželk so določena na podlagi analize preteklega načrta in predvidevanj glede na izkušnje. Zajeta so samo dela za spremljavo podlubnikov brez zatiralnih del, ki so popolnoma nepredvidljiva.

Zaščito pred divjadjo s količenjem ali tulci smo določili glede na število sadik za krepitev funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti in lovnogospodarske funkcije, ki so potrebne tovrstne zaščite. Predvideli smo še 10 ha zaščite s premazi vršičkov.

6.3.3 Ukrepi za krepitev funkcij gozdov

Preglednica 53/D-FU: Predlagani ukrepi za krepitev funkcij gozdov

Funkcija	Ukrep	
	Vrsta dela	Obseg
Lovnogospodarska funkcija	Vzdrževanje pasišč – mulčanje	10 ha 20 dni
	Vzdrževanje pasišč – košnja	140 ha 40 dni
Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti	Vzdrževanje grmišč in gozdnega roba	2 ha 10 dni
	Vzdrževanje vodnih virov v gozdu	4 kosov 4 dni
	Sajenje sadik plodonosnega gozdnega drevja, pomembnega za prehranjevanje živali	30 sadik 1 dni
Rekreacijska funkcija	Puščanje stoječe biomase	10 dni
	Postavitev ostalih tabel	20 kosov 10 dni
	Ostala biomeliorativna dela	10 ha 20 dni
Poučna funkcija	Vzdrževanje učnih poti	8.000 m 30 dni

Puščanje biomase je izraženo v dneh, saj so v tem zajeta dodatna dela, ki jih pričakujemo zaradi evidentiranja teh dreves, ter dela za dopolnitve gozdnogojitvenih načrtov.

Od predlaganih ukrepov za krepitev funkcij je predvideno 145 dni.

7 USMERITVE ZA GOSPODARJENJE S POSAMIČNIM GOZDNIM DREVJEM IN SKUPINAMI GOZDNEGA DREVJA ZUNAJ NASELIJ

V gozdni krajini je vrstna in strukturna pestrost velika. Tu je potrebno ohranjati in pospeševati posamezna drevesa izjemnih dimenzij, habitatna in plodonosna drevesa ter zavarovana ali redko prisotna drevesa.

V gozdni krajini je potrebno ohraniti plodonosna drevesa, ki rastejo na košenicah, ter jim v sklopu funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti dosaditi še nekaj plodonosnih dreves. Gostota sadnje mora biti takšna, da ohranimo travno vegetacijo. Smreke, ki rastejo na košenicah, je potrebno posekati.

Pri vseh posamič ali v skupinah rastočih drevesih je biotopski, pestrostni in estetski pomen pomembnejši od ekonomskega. Posebej pomembna so sadna ali druga plodonosna drevesa.

Posamezna izjemna drevesa znotraj gozda je potrebno ohranjati s pomočjo gojitvenega in gospodarskega načrtovanja oziroma načrtnega gospodarjenja in s predlogi za zakonsko zaščito. To so redka in ogrožena drevesa in drevesa izjemnih dimenzij.

Ob izviroh in studencih je potrebno ohraniti naravno drevesno sestavo s tesnim sklepom krošenj, po sečnji in spravi pa je v njihovi bližnji okolici potrebno opraviti popoln gozdni red.

Posebna drevesa se kot posamezna ali kot skupine drevja nahajajo v okolici Baze 20 in Jelendola. Mogočni smreki rastejo v oddelku 95 in odseku 84a, gorske javorje izjemnih rasti najdemo v oddelkih 42, 60 in 66, posebno jelko v oddelku 41, tise v oddelku 22 ter Jurcenovo tiso v oddelku 67.

8 EKONOMSKA PRESOJA GOSPODARJENJA Z GOZDOVI GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE

Preglednica 54/EP1: Prikaz prihodka od lesa

	Zasebni gozdovi		Državni gozdovi		Gozdovi lokalnih skupnosti	
	Skupaj (000) €	€/za 1 m ³	Skupaj (000) €	€/za 1 m ³	Skupaj (000) €	€/za 1 m ³
Vrednost lesa na KC	124,49	93,85	36.067,36	94,41	0,00	0,00
Strošek poseka in spravila	27,20	20,50	7.145,42	18,70	0,00	0,00
Razlika	97,29	73,35	28.921,94	75,71	0,00	0,00

Ekonomika gospodarjenja je prikazana na podlagi primerjave prihodkov, ki jih predstavljajo:

- ☞ vrednost lesa na kamionski cesti,
- ☞ predvidene spodbude za gojenje in varstvo v zasebnih gozdovih in gozdovih lokalnih skupnosti,
- ☞ predvidena spodbude za vzdrževanje vseh gozdnih prometnic.

In stroškov gospodarjenja z gozdovi, ki vsebujejo:

- ☞ stroške sečnje in spravila,
- ☞ stroške gojitvenih in varstvenih del,
- ☞ stroške del namenjenih za krepitev splošnokoristnih funkcij gozda,
- ☞ stroške vzdrževanja gozdnih cest in vlak.

Preglednica 55/EP2: Pregled skupne ekonomike gospodarjenja

Skupaj vsi gozdovi	Skupaj (000) €	€ na neto m ³	Delež od cene na KC v %
Prihodek (vrednost lesa na KC)	36.191,85	94,41	100,0
Stroški sečnje in spravila	7.172,62	18,71	19,8
Stroški gojenja in varstva gozdov			
- gojenje in varstvo gozdov	1.032,88	2,69	2,9
- krepitev funkcij gozdov	21,46	0,06	0,1
Stroški vzdrževanja gozdnih prometnic			
- vzdrževanje gozdnih cest	806,96	2,11	2,2
- vzdrževanje vlak	191,68	0,50	0,5
Stroški skupaj	9.225,60	24,07	25,5
Dohodek	26.966,25	70,34	74,5
Predvidene spodbude za gojenje in varstvo	0,62	0,00	0,0
Predvidene spodbude za vzdrževanje gozdnih prometnic	412,65	1,08	1,1
Skupaj predvidene spodbude	413,27	1,08	1,1
Stroški - spodbude	8.812,33	22,99	24,4
Prihodek - stroški + spodbude	27.379,52	71,42	75,6

Preglednica 56/EP2: Pregled ekonomike gospodarjenja v zasebnih gozdovih

Zasebni gozdovi	Skupaj (000) €	€ na neto m ³	Delež od cene na KC v %
Prihodek (vrednost lesa na KC)	124,49	93,85	100,0
Stroški sečnje in spravila	27,20	20,50	21,9
Stroški gojenja in varstva gozdov			
- gojenje in varstvo gozdov	1,73	1,31	1,4
- krepitev funkcij gozdov	0,00	0,00	0,0
Stroški vzdrževanja gozdnih prometnic			
- vzdrževanje gozdnih cest	0,00	0,00	0,0
- vzdrževanje vlak	0,66	0,50	0,5
Stroški skupaj	29,59	22,31	23,8
Dohodek	94,90	71,54	76,2
Predvidene spodbude za gojenje in varstvo	0,62	0,47	0,5
Predvidene spodbude za vzdrževanje gozdnih prometnic	0,00	0,00	0,0
Skupaj predvidene spodbude	0,62	0,47	0,5
Stroški - spodbude	28,97	21,84	23,3
Prihodek - stroški + spodbude	95,52	72,01	76,7

Preglednica 57/EP2: Pregled ekonomike gospodarjenja v državni gozdovih

Državni gozdovi	Skupaj (000) €	€ na neto m ³	Delež od cene na KC v %
Prihodek (vrednost lesa na KC)	36.067,36	94,41	100,0
Stroški sečnje in spravila	7.145,42	18,70	19,8
Stroški gojenja in varstva gozdov			
- gojenje in varstvo gozdov	1.031,15	2,70	2,9
- krepitev funkcij gozdov	21,46	0,06	0,1
Stroški vzdrževanja gozdnih prometnic			
- vzdrževanje gozdnih cest	806,96	2,11	2,2
- vzdrževanje vlak	191,02	0,50	0,5
Stroški skupaj	9.196,01	24,07	25,5
Dohodek	26.871,35	70,34	74,5
Predvidene spodbude za gojenje in varstvo	0,00	0,00	0,0
Predvidene spodbude za vzdrževanje gozdnih prometnic	412,65	1,08	1,1
Skupaj predvidene spodbude	412,65	1,08	1,1
Stroški - spodbude	8.783,36	22,99	24,4
Prihodek - stroški + spodbude	27.284,00	71,42	75,6

Stroški sečnje in spravila

Izhodiščni parametri za izračun normativov za sečnjo in spravilo so izračunani na podlagi povprečnih razmer v posameznih odsekih, upoštevan pa je povprečni premer dejanskega poseka (povprečje za enoto v minulem desetletju). Za sečnjo je bil upoštevan strošek v višini 17,78 €/delovno uro, za spravilo pa 32,09 €/delovno uro.

Stroški gojitvenih in varstvenih del

Pri gojitvenih in varstvenih delih smo uporabili strošek 18,50 €/delovno uro. To je 50 % urne postavke gozdnega delavca z ročnim orodjem in 50 % urne postavke sekača – delavec z motorno žago (podatkih iz cenikov vzdrževanja gozdnih cest v letu 2024 za novomeško območje).

Pri materialnih stroških so upoštewane cene sadik in semena po dveletni pogodbi z drevesnicami ter cene za varstveni material za leto 2024.

Pri stroških varstvenih del so upoštewane vse načrtovane ure, tudi ure za protipožarno varstvo in za delo s kontrolnimi pastmi v okviru varstva pred žuželkami, kljub temu, da pasti večinoma postavljajo in vzdržujejo strokovni delavci ZGS.

Stroški vzdrževanja gozdnih cest in vlak

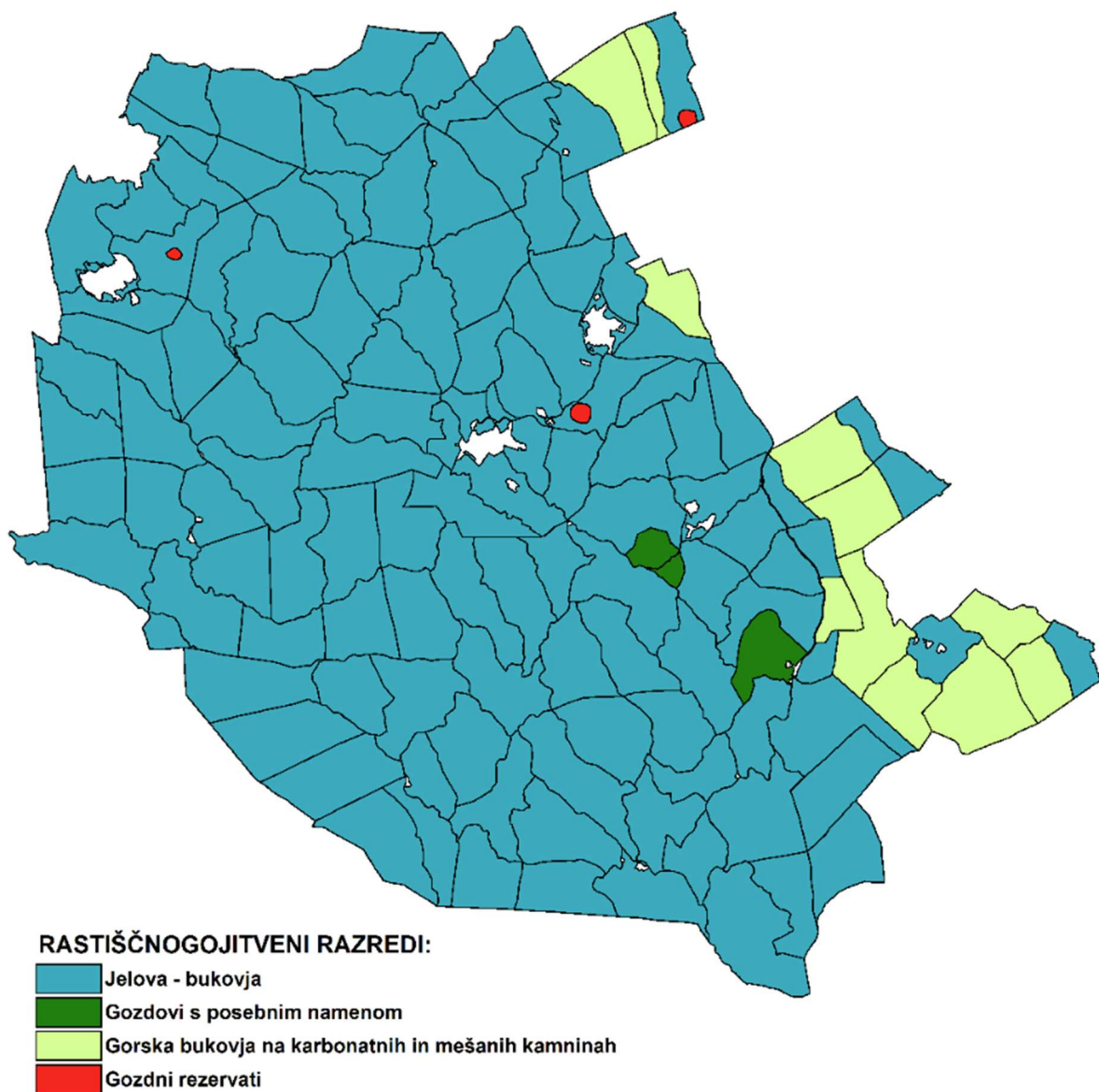
Izvajalec del je po končani sečnji in spravilu dolžan vrniti prometnice v prvotno stanje. V letu 2023 je bilo v gozdnogospodarskem območju Novo mesto za redno vzdrževanje gozdnih cest porabljenih 880,00 €/km. Sredstva za vzdrževanje vlak so ocenjena na 0,50 €/m³ neto posekanega lesa.

9 RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI

9.1 Utemeljitev oblikovanja rastiščnogojitvenih razredov

Gozdovi v enoti so uvrščeni v štiri rastiščnogojitvene razrede na osnovi gozdnih rastiščnih tipov ter sorodnih gozdnogospodarskih ciljev in usmeritev.

Karta 2: Rastiščnogojitveni

Rastiščnogojitveni razredi:

070 - Gorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah	360,62 ha
090 – Jelovja-bukovja	4.101,33 ha
210 – Gozdni rezervati	5,38 ha
220 – Gozdovi s posebnim namenom, ukrepi dovoljeni	43,88 ha

9.2 Načrt gospodarjenja z gozdovi po rastiščnogojitvenih razredih

9.2.1 Rastiščnogojitveni razred 070 – Gorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah

Površina gozdov v razredu je 360,62 ha, kar predstavlja 8,0 % gozdov v enoti. Vsi spadajo v kategorijo večnamenskih gozdov.

V gozdovih imamo površine s 1. stopnjo poudarjenosti funkcije varovanja gozdnih zemljišč in sestojev, hidrološke funkcije, funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti, poučne in lesnoproizvodne funkcije.

Na 2. stopnji poudarjenosti se pojavlja funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev, hidrološka funkcija, funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti, rekreacijska funkcija, funkcija varovanja naravnih vrednot in funkcija varovanja kulturne dediščine.

STANJE GOZDOV

Rastišče

Preglednica 58/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi

Šifra – Gozdni rastiščni tip	Rastiščni koeficient	Površina v ha	Delež v %
55100 - Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	9	13,80	3,8
63100 - Preddinarsko gorsko bukovje	9	314,33	87,2
64121 - Dinarsko jelovo bukovje typicum	11	16,14	4,5
64122 - Dinarsko jelovo bukovje scopolietosum	11	8,26	2,3
64131 - Dinarsko jelovo bukovje clematidetosum	11	8,09	2,2
Skupaj	-	360,62	100,0

Gozdovi razreda večinoma rastejo na gozdnem rastiščnem tipu preddinarsko gorsko bukovje.

Stanje sestojev

Zgradba gozda

Večino površine pokrivajo enodobni sestoji, le v manjši meri pa so prisotni še prebiralni sestoji (1,8 %). Med enodobnimi prevladujejo debeljaki (49,5 %), sestojev v obnovi je 24,4 %, mladovij 12,6 % in drogovnjakov 11,7 %. Podmladek se pojavlja na 88 ha oziroma na 27,9 % površine.

Prevladujejo bukovi gozdovi (48,3 %), sledijo jim drugi pretežno listnati gozdovi (18,9 %), gozdovi bukve in smreke (15,5 %), smrekovi gozdovi (6,5 %), drugi gozdovi iglavcev in listavcev (4,9 %) ter gozdovi bukve in jelke (4,1 %). Ostali tipi gozdov ne presegajo 2 % deleža.

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica 59/D-LZ: Lesna zaloga in struktura po debelinskih razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj		m ³ /ha	Delež
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	Delež		
Iglavci	2,0	9,4	18,7	24,9	45,0	116,1	30,7	2,76	28,3
Listavci	4,2	11,5	21,4	25,2	37,7	262,0	69,3	7,01	71,7
Skupaj	3,6	10,8	20,5	25,1	40,0	378,1	100,0	9,77	100,0

Lesna zaloga rastiščnogojitvenega razreda je za 4 % manjša in prirastek za 10 % manjši kot sta povprečna lesna zaloga in prirastek gozdnogospodarske enote. Pri iglavcih je najdebelejšega drevja več kot pri listavcih, večina lesne zaloge se pri iglavcih in listavcih nahaja v petem debelinskem razredu.

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica 60/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

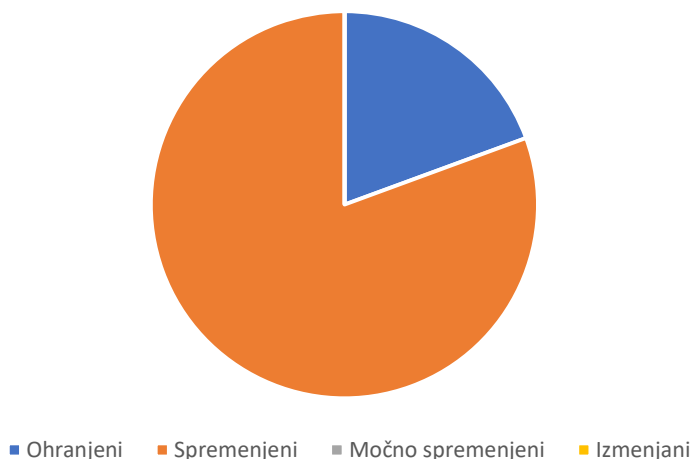
		Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Ostali iglavci	Bukev	Hrast	Plemeniti listavci	Trdi listavci	Mehki listavci
Dejansko stanje	m ³ /ha	85,2	28,8	2,1	0,0	0,0	221,9	1,8	36,0	2,3	0,0
	Delež	22,5	7,6	0,6	0,0	0,0	58,7	0,5	9,5	0,6	0,0
Naravno stanje	m ³ /ha	8,3	23,8	0,0	0,0	0,0	307,0	0,7	30,7	7,6	0,0
	Delež	2,2	6,3	0,0	0,0	0,0	81,2	0,2	8,1	2,0	0,0

V razredu prevladujeta bukev in smreka, sledijo plemeniti listavci (gorski javor) in jelka. Ostale drevesne vrste so zastopane z manj kot 2 % deležem.

V podmladku močno prevladuje bukev z 92 %, sledijo ji gorski javor s 3 %, smreka s 3 % in jelka z 2 %. Ostale drevesne vrste so zastopane z manj kot 1 % deležem.

Ohranjenost gozdov

Ohranjenost gozdov

Grafikon 10: Površinski deleži posameznih kategorij ohranjenosti gozdov

Ohranjenih gozdov je manj kot spremenjenih, močno spremenjenih in izmenjanih ni. V primerjavi z enoto je v razredu manj ohranjenih gozdov.

Na ravni razreda smo ugotovili 29,3 % odstopanje od naravne drevesne sestave, kar je manj, kot je povprečje za enoto, ki znaša 38,6 %. Največ odstopanja, 54,8 %, prispeva premajhen delež bukve, prevelik delež smreke pa 44,6 %. Odstopanja drugih drevesnih vrst skupaj predstavljajo manj kot 1,0 %.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica 61/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	45,52	52,9	47,1	0,0	0,0	17,1	55,8	27,1	0,0	46,7	39,4	13,9	0,0
Drogovnjak	42,18	74,9	25,1	0,0	0,0	59,5	34,3	6,2	0,0	70,4	29,6	0,0	0,0
Debeljak	178,66	-	-	-	-	42,1	57,9	0,0	0,0	10,7	89,3	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	87,87	-	-	-	-	62,8	37,2	0,0	0,0	0,0	0,0	71,1	28,9
Prebiralni gozd	6,39	-	-	-	-	100,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-
Skupaj	360,62												

Stanje glede zasnov je spodbudno, saj prevladujejo bogate zasнове.

Stanje negovanosti je zelo dobro v drogovnjakih, sestojih v obnovi in prebiralnih sestojih, saj prevladujejo negovani sestoji. V debeljakih je relativno dobro, saj na večini površine prevladujejo zgolj pomanjkljivo negovani sestoji. Najslabša negovanost je v mladovjih, saj je skoraj tretjina takšnih, ki so nenegovani.

V debeljakih, ki predstavljajo glavnino površine, močno prevladuje normalen sklep, razgrajenih debeljakov ni. V mladovjih in predvsem drogovnjakih prevladujejo sestoji s tesnimi sklepi. V sestojih v obnovi prevladuje rahel sklep in so bolj zaprti kot ostali sestoji v obnovi v enoti.

Kakovost drevja

V skupni oceni kakovosti, ki je pretežno prav dobra, je najmanj dreves s slabo kakovostjo, dreves z odlično pa je 23 %. Med pomembnejšimi vrstami rastiščnogojitvenega razreda imata najboljšo kakovost bukev in gorski javor.

Poškodovanost sestojev

Na stalnih vzorčnih ploskvah je bila pri 3,3 % dreves ugotovljena hujša poškodba. Glavnino te vrednosti, 2,2 %, predstavljajo poškodbe na korenčniku in na deblu, ki so v večini nastale pri spravilu in sečnji. Poškodb na krošnjah je 0,7 %, osutosti pa 0,4 %.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Preglednica 62/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela

Gojitvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	0,00	0,00	-
Priprava tal	ha	0,00	0,04	-
Sadnja	ha	0,82	0,00	0,0
Obžetev	ha	3,54	0,10	2,8
Nega mladja	ha	18,39	5,00	27,2
Nega gošče	ha	37,09	33,45	90,2
Nega letvenjaka	ha	33,95	34,65	102,1
Nega drogovnjaka	ha	11,82	6,20	52,5
Varstvo pred žuželkami	dni	100	5	5,0
Premazi in drugo varstvo	ha	3,00	0,10	3,3

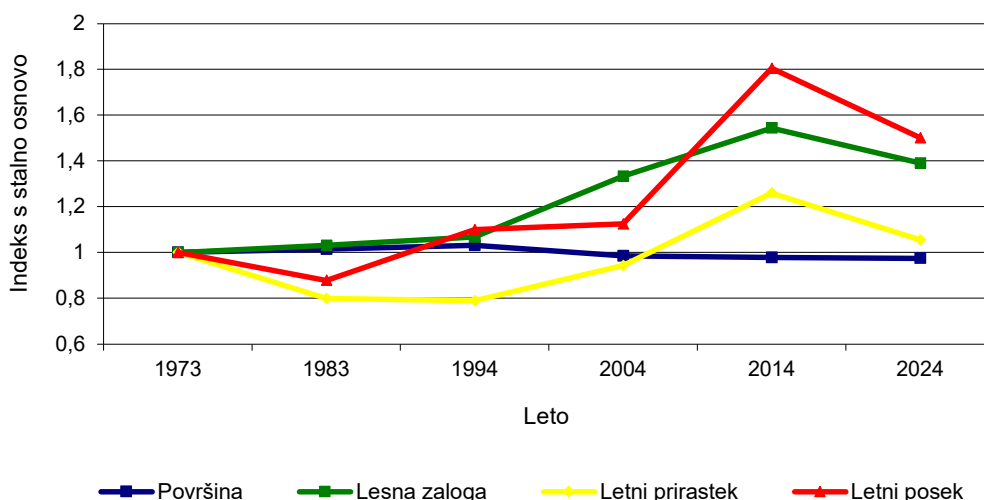
Gojitvena dela so bila v splošnem skromno realizirana. Pri negi letvenjaka je sicer izvedba preko načrtovanega, realizacija ostalih del pa je majhna, razen pri negi gošče, kjer je bila realizacija 90 %. Najbolj izstopa nerealizacija del pri negi mladja in drogovnjaka. Tudi podatki o negovanosti mladovij kažejo, da se z nerealiziranim obsegom nege ni zadostilo gozdnogojitvenim potrebam in da pretekli načrt teh del ni predvidel preveč.

Realizacija načrtovanega poseka je znašala 88,1 %. Največ, kar 45 % poseka, je bilo izvedenega zaradi redčenja, 30 % zaradi pomladitvenih sečenj in 24 % zaradi sanitarnih sečenj.

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV
Površina, lesna zaloga prirastek in posek
Preglednica 63/GFR1: Razvoj gozdnih fondov

Leto	Površina ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Letni prirastek m ³ /ha			Načrtovan letni posek m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
1973-82	369,98	103,9	168,0	271,9	3,60	5,66	9,26	2,11	3,48	5,59
Verižni indeks	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1983-92	375,57	93,7	186,8	280,5	2,57	4,83	7,40	1,65	3,26	4,91
Verižni indeks	101,5	90,2	111,2	103,2	71,4	85,3	79,9	78,2	93,7	87,8
1994-03	381,58	108,9	181,3	290,2	3,03	4,28	7,31	2,09	4,06	6,15
Verižni indeks	101,6	116,2	97,1	103,5	117,9	88,6	98,8	127,3	124,5	125,3
2004-13	364,21	148,8	213,9	362,7	4,07	4,66	8,73	2,41	3,88	6,29
Verižni indeks	95,4	136,6	118,0	125,0	134,3	108,9	119,4	115,3	95,6	102,3
2014-23	361,62	150,2	269,7	419,9	4,64	7,03	11,67	3,76	6,33	10,09
Verižni indeks	99,3	100,9	126,1	115,8	114,0	150,9	133,7	156,0	163,1	160,4
2024-33	360,62	116,1	262,0	378,1	2,76	7,01	9,77	2,34	6,05	8,39
Verižni indeks	99,7	77,3	97,1	90,0	59,5	99,7	83,7	62,2	95,6	83,1

Zaradi primerljivosti gozdnih fondov so vrednosti v zgornji preglednici narejene po sedanjih rastiščnogojitvenih razredih. V obdobju 2014 – 2023 je bilo zaradi sanitarnih sečenj posekane skoraj petina smreke (v tem obdobju je bila sečnja listavcev manjša), kar je glavni razlog za padec lesne zaloge (posledično tudi prirastka) iglavcev v tem desetletju.

Grafikon 11: Razvoj gozdnih fondov prikazan z indeksom s stalno osnovo

Iz zgornje preglednice in grafikona lahko opazimo, da se površina rastiščnogojitvenega razreda rahlo zmanjšuje, kar je posledica natančnosti različnih metod ugotavljanja površine oziroma ugotavljanja gozdnega roba. Lesna zaloga, letni prirastek in možni posek so se v zadnjem desetletju zmanjšali, a so še vedno višji, kot so bili v obdobju 2004 – 2013. V celotnem obdobju spremljave se je lesna zaloga povečala za 39 %, prirastek za 5 % in možni posek za 50 %.

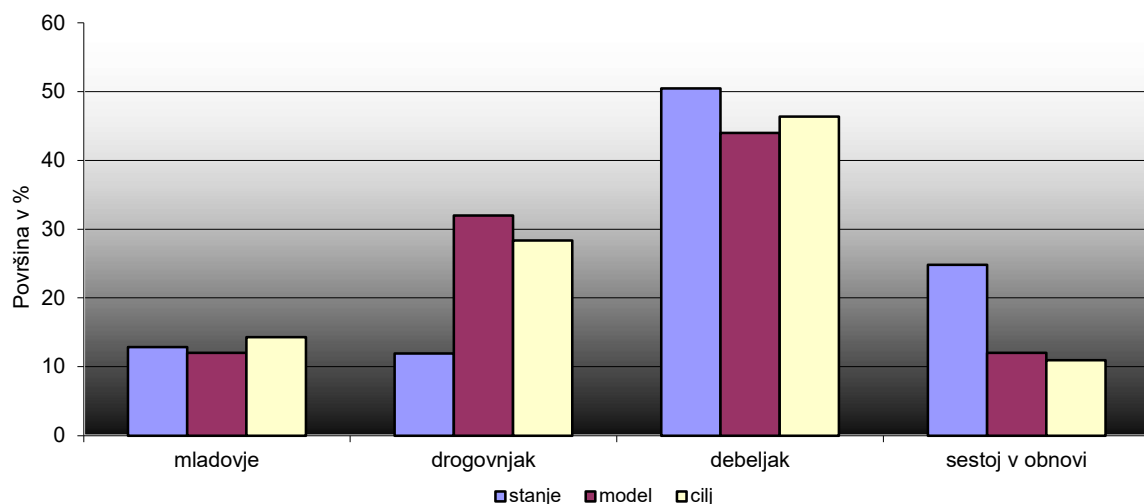
Drevesna sestava

V primerjavi s preteklim desetletjem je precej sprememb. Največja sprememba je pri deležu bukve, ki je zrastle kar za 9,9 odstotne točke. Nadalje je opazen padec deleža plemenitih listavcev (gorski javor) za 4,8 odstotne točke, padec deleža jelke za 2,9 odstotne točke ter padec deleža smreke za 2,0 odstotne točke. Deleži ostalih drevesnih vrst so ostali enaki ali je sprememba manjša od ene odstotne točke.

Preglednica 64/D-SM: Delež razvojnih faz in primerjava z modelnim stanjem

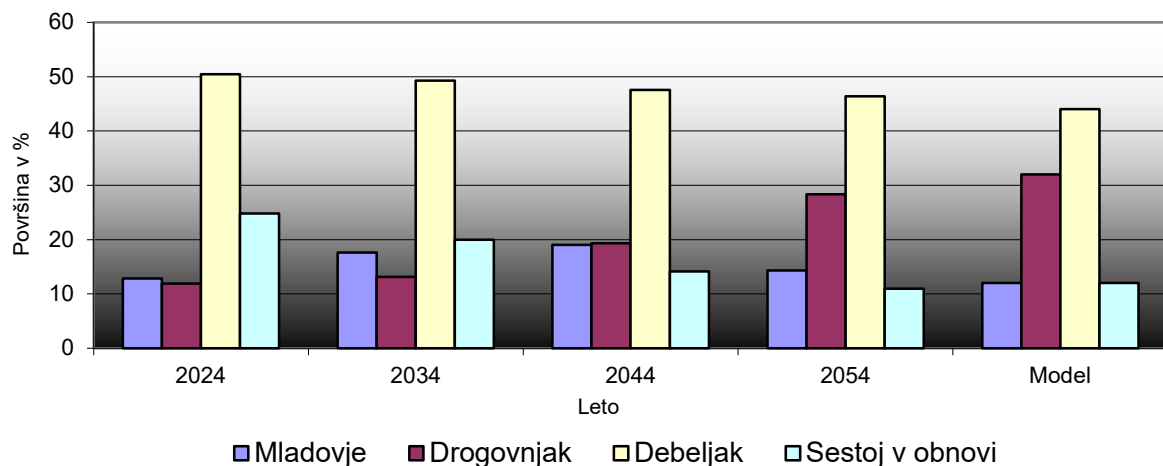
Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Stanje			Model			Razlika deležev
	Površina v ha	Delež v %	Korigiran delež (SPG)	Trajanje razvojne faze	Delež v %	Modelna površina v ha	
Mladovje	45,52	12,6	12,9	15	12,0	42,51	1
Drogovnjak	42,18	11,7	11,9	40	32,0	113,35	-20
Debeljak	178,66	49,5	50,4	55	44,0	155,86	6
Sestoj v obnovi	87,87	24,4	24,8	15	12,0	42,51	13
Prebiralni gozd	6,39	1,8	-	-	-	-	-
Skupaj	360,62	100,0	100,0	125	100,0	354,23	0

Opomba: Modelno trajanje razvojnih faz rastiščnogojitvenih razredov smo povzeli po trajanju modelnih dob za rastiščnogojitvene razrede, definirane v gozdnogospodarskem načrtu gozdnogospodarskega območja Novo mesto 2021 – 2030

Grafikon 12: Primerjava dejanske, modelne in ciljne strukture gozdov po razvojnih fazah

Iz zgornjega grafikona in preglednice je razvidno, da je razmerje razvojnih faz neustrezno. Veliko preveč je sestojev v obnovi ter nekoliko reveč tudi debeljakov, močno pa primanjkuje drogovnjakov. Mladovij so približno na nivoju modelnega stanja.

Grafikon 13: Razvoj razvojnih faz za ciljno obdobje

Kot je razvidno iz grafikona, bo približevanje modelnemu stanju postopno. Delež debeljakov se bo postopno zniževal in ob koncu ciljnega obdobja približal modelnemu stanju. Občutno previsok delež sestojev v obnovi se bo postopno zniževal in bo ob koncu ciljnega obdobja celo rahlo pod modelnim stanjem. Delež mladovij se bo v naslednjih dveh desetletjih povečeval, nato pa zmanjševal in približeval modelnemu stanju. Zaradi nizkega deleža

mladovij se bo premajhen delež drogovnjakov začel občutneje povečevati šele čez dvajset let, a ob koncu ciljnega obdobja še ne bo dosegel modelnega stanja.

Temeljne značilnosti rastiščnogojitvenega razreda:

- ☞ odlično pomlajevanje bukve,
- ☞ slabše pomlajevanje jelke in plemenitih listavcev,
- ☞ prevelik delež smreke in premajhen delež trdih listavcev,
- ☞ močno premalo drogovnjakov in prevelik delež sestojev v obnovi,
- ☞ odlična negovanost starejših razvojnih faz.

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilji

Ciljna drevesna sestava gozdov: smreka 21 %, jelka 8 %, bukev 60 %, plemeniti listavci 10 % in trdi listavci 1 %.

Ciljno razmerje razvojnih faz: mladovja 14 %, drogovnjaki 28 %, debeljaki 47 % in sestoji v obnovi 11 %.

Ciljna lesna zaloga: 360 m³/ha, na koncu ureditvenega obdobja 390 m³/ha.

Končna lesna zaloga: 600 m³/ha.

Ciljna kakovost sortimentov: smreka in jelka B, bukev A1, A2, plemeniti listavci A1, A2, ostali listavci drva.

Ciljno obdobje: 30 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Proizvodna doba je 125 let in pomladitvena doba 15 let.

Glavni cilji negovalnih ukrepov so vzgoja mešanih sestojev, ohranitev negovanosti sestojev, ohranitev kakovosti in dvig deleža bukve ter ohranitev deležev jelke in plemenitih listavcev.

Nega:

V vseh razvojnih fazah je potrebno pospeševati vse redko prisotne vrste, jelko in plemenite listavce.

V vseh nasadih iglavcev je zaradi pozitivnih biomeliorativnih učinkov in semenskega potenciala potrebno v okviru nege in obnove ohranjati in pospeševati vse listavce in jelko.

Nego mladja naj se izvaja po potrebi, nego gošč in letvenjakov pa naj se izvaja praviloma enkrat v desetletju z visoko jakostjo ukrepa. Pri negi naj se pospešuje jelko in plemenite listavce. Pogosto je naravno prisoten podmladek jelke, ki naj se pospešuje, in smreke, ki naj se upošteva, saj prisotnost obeh v sestoji zvišuje njegovo vrednostno produkcijo.

Posebno pozornost je treba nameniti stojnosti letvenjakov, zlasti na pobočnih legah, kjer se pogosteje pojavlja žled ali moker sneg. Na takšnih legah je zaželeno vzdrževanje in vzpostavljanje malopovršinske skupinsko raznomerne zgradbe, ki je bolj odporna na negativne abiotske dejavnike kot velikopovršinska enomerna zgradba.

Nego drogovnjakov je potrebno izvajati intenzivno, enkrat v desetletju z različno jakostjo. Drogovnjake tanjših dimenzij, tesnega sklepa in odličnih zasnov redčiti z višjo jakostjo kot druge. Redčenja tanjših drogovnjakov naj se izvajajo z jakostjo 23 do 26 % od LZ, redčenja debelejših drogovnjakov pa z nekoliko nižjo jakostjo 20 do 23 % od LZ. V primeru strojne sečnje gre jakost lahko do 30 % od LZ. Izbiralna redčenja naj bodo usmerjena izključno v pomoč izbrancem. Redčenja je potrebno izvesti na površini 42 ha s povprečno jakostjo 22 % od LZ.

Nego debeljakov je potrebno izvajati predvsem v mlajših debeljakih. Jakost izbiralnega redčenja naj bo 15 do 19 % od LZ. V starejših debeljakih najboljše kakovosti naj se akumulira prirastek, redčenja naj se izvaja z nižjo jakostjo in le po potrebi. Redčenja debeljakov je potrebno izvesti na površini 99 ha s povprečno jakostjo 16 % od LZ. Na površini 19 ha debeljakov izvesti le sanitarni posek.

V debeljakih je potrebno ohranjati polnilni sloj (nega polnilnega sloja) zaradi nevarnosti prezgodnje pomladitve in tudi zapleveljenja.

V negovanih in sečno nezrelih debeljakih se 10 do 20 let pred uvajanjem v obnovo priporoča akumulacija prirastka brez izvajanja redčenj. Takšnih sestojev je 48 ha.

Obnova

Obnova naj bo praviloma skupinsko postopna z robnimi sečnjami širine 1 do 2 sestojni višini ali z oblikovanjem mozaično razporejenih pomladitvenih jeder, lahko pa tudi zastorna na nekoliko večjih površinah (nad 2 ha), katere pa naj bodo medsebojno prostorsko ločene s sestoji v priraščanju.

V vseh sestojih z večjim deležem smreke gospodarimo v smeri zmanjšanja deleža smreke (krajše proizvodne dobe v sestojih z večjim deležem smreke). S postopno naravno premeno odraslih sestojev, kjer je osnovna graditeljica sestojev smreka (smrekovi nasadi), skušamo z elementi redčenj in naravne obnove povečati delež jelke bukve in plemenitih listavcev, vključno s češnjo in lipo.

Zastorno obnovo je potrebno začeti po semenskem letu z jakostjo poseka okoli 1/3 LZ, pri čemer je potrebno izvesti pripravo sestoja za naravno obnovo s posekom podstojnega drevja in grmovnega sloja. Po pojavu kakovostnega podmladka nadaljujemo obnovo z večjo jakostjo poseka (med 50 in 60 % od LZ), da povečamo konkurenčnost plemenitih listavcev ter zmanjšamo visoke lesne zaloge na raven, ki nam zagotavlja sprejemljive poškodbe podmladka ob končnem poseku. S končnimi poseki zaključimo obnovo najkasneje, ko bo mladje začelo preraščati v razvojno fazo gošče.

Pri obnovi je potrebno upoštevati transportno mejo.

Obnovitvene sečnje na površinah z že oblikovanim podmladkom se morajo izvajati izven vegetacijske dobe, med 1. novembrom (dopustno tudi s 1. oktobrom) in 31. marcem (dopustno do 15. aprila).

Drugo leto po končnem poseku izvedemo nego mladja s posekom pri sečnji poškodovanih osebkov, košev, mehkih listavcev, grmovnic in neželenih invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst.

Sestoji naj se obnavljajo po naravni poti, umetna obnova naj se izvaja minimalno in le v obliki popolnitve naravnega mladja oziroma sanacije od ujim prizadetih površin. Prednostno naj se pri sadnji uporabijo avtohtone drevesne vrste, predvsem bukev, jelka in plemeniti listavci. Sadnja smreke naj bo minimalna in le z namenom povečanja vrednostne produkcije sestojev.

V primerih, ko mladje hitro preraste v goščo, lahko nego gošče tudi izpustimo in izvedemo dovolj zgodnjo nego letvenjaka, kjer pomagamo jelki in plemenitim listavcem. Z uravnavanjem drevesne sestave zmanjšujemo delež smreke in neželenih tujerodnih drevesnih vrst.

V obnovo je potrebno uvesti 12 ha debeljakov. Najprej je potrebno v obnovo uvesti starejše debeljake z visoko oziroma doseženo končno lesno zalogo, z rahlim sklepom in prisotnim podmladkom. Obnova naj poteka na površinah, ki so večje od 1 ha. V nadaljevanju priporočene intenzitete naj se po površini uporabljajo v različnem razponu, z namenom, da ustvarimo različne svetlobne razmere in s tem povečamo vrstno raznolikost podmladka in zeliščnega sloja.

Obnova debeljakov naj se izvede v dveh korakih v debeljakih, ki so že delno pomlajeni zaradi premočnih redčenj v preteklosti. Prva pomladitvena sečnja naj bo visoke jakosti 40 do 60 % od LZ, v sestoji naj se pusti kakovostna drevesa ciljnih drevesnih vrst.

Če v sestojih še ni prisotnega podmladka, naj se obnova izvede v treh korakih. V prvem koraku naj bo jakost pomladitvene sečnje 35 do 50 % od LZ, kar bo povzročilo pojav podmladka ciljnih drevesnih vrst. Drugi korak je potrebno izvesti pravočasno, do višine

podmladka približno 1 m in z jakostjo sečnje 50 do 70 % od LZ, odvisno od pokrovnosti in vrstne sestave podmladka.

Za obe zgornji usmeritvi velja, da ko je podmladek višji od 1 m in ne višji od 2 m oziroma na prehodu iz mladja v goščo in če je pokrovnost podmladka večja od 70 %, je potrebno obnovo zaključiti. Če je podmladek v fazi letvenjaka tvegamo velike poškodbe mladega gozda.

V debeljakah z opaznim deležem gorskega javorja oziroma plemenitih listavcev, ki ustrezajo lastnostim za prioritarno uvajanje v obnovo, v bodočem podmladku pa lahko pričakujemo visok delež plemenitih listavcev, naj se izvede obnova v dveh ali treh korakih, odvisno od prisotnosti podmladka. Če podmladek ni prisoten na večjem delu površine, sestoj obnovimo v smislu zastornega gospodarjenja v treh obnovitvenih sečnjah. Prva obnovitvena sečnja naj bo jakosti 40 do 50 % od LZ, izvede naj se po semenskem letu javorja. Z največ dvema nadaljnjima pomladitvenima sečnjama tudi večje jakosti bomo v sestoj dovedli veliko svetlobe, kar bo povečalo konkurenčno sposobnost plemenitim listavcem.

V sestojih v obnovi je potrebno zadržano nadaljevanje obnove izvesti na 27 in pospešeno nadaljevati obnovo na 46 ha. Na 15 ha sestojev v obnovi je potrebno izvesti končni posek.

Usmeritve za varstvo gozdov:

Zaščita mladja pred divjadjo se izvaja le v primeru obnove s sajenjem plemenitih listavcev, ki jih ščitimo z individualno zaščito s tulci ali škropivom za zaščito vršičkov.

Stalen monitoring razvoja populacij smrekovih podlubnikov in pravočasna sanitarna sečnja s popolnim gozdnim redom pri sečnji iglavcev zlasti pri smreki.

Ukrepi

Preglednica 65/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	30,7	69,3	100,0
- ciljno (%)	29	71	100
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	116,1	262,0	378,1
- ciljna (m ³ /ha)	94	266	360
Letni prirastek (m ³ /ha)	2,76	7,01	9,77
Možni posek (m ³ /ha)	23,4	60,5	83,9
Možni letni posek (m ³ /ha)	2,34	6,05	8,39
Intenziteta možnega poseka na lesno zalogo (%)	20,2	23,1	22,2
Intenziteta možnega poseka na prirastek (%)	84,8	86,4	85,9
Ciljno obdobje (let)	30	30	30

Preglednica 66/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka					Delež od LZ	Delež od P
		Negovalni posek			Posek oslabelega drevja in sanitarni posek	Posek skupaj		
		Redčenja	Pomladitveni	Prebiralni				
Iglavci	m ³	2.681	4.871	216	669	8.437	20,2	84,8
	Delež	31,8	57,7	2,6	7,9	100,0		
Listavci	m ³	8.354	13.265	205	0	21.824	23,1	86,4
	Delež	38,3	60,8	0,9	0,0	100,0		
Skupaj	m ³	11.035	18.136	421	669	30.261	22,2	85,9
	Delež	36,5	59,9	1,4	2,2	100,0		

Najvišji možni posek za razred znaša letno 8,39 m³/ha to je 22,2 % od lesne zaloge oziroma 58,9 % od prirastka, kar nam zagotavlja akumulacijo lesne zaloge. Večina poseka je predvidenega iz pomladitvenih sečenj in manjši del iz redčenj.

Preglednica 67/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Površina	
		Dejanska	S ponovitvami
Obžetev	ha	3,55	5,73
Nega mladja	ha	6,04	6,04
Nega gošče	ha	40,74	40,74
Nega letvenjaka	ha	32,97	32,97
Nega drogovnjaka	ha	22,29	22,29
Nega prebiralnega gozda	ha	1,28	1,28
Varstvo pred žuželkami	dni	10	10

Intenzivnost načrtovanih gojitvenih del je 1,57 dne/ha in je nad povprečjem za enoto. Največ je nege gošče, letvenjaka in drogovnjaka.

9.2.2 Rastiščnogojitveni razred 090 – Jelova-bukovja

Površina gozdov v razredu je 4.101,33 ha, kar predstavlja 90,9 % gozdov v enoti. Vsi spadajo v kategorijo večnamenskih gozdov.

V gozdovih tega razreda se pojavljajo površine s 1. stopnjo poudarjenosti funkcije varovanja gozdnih zemljišč in sestojev, hidrološke funkcije, funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti, rekreacijska, poučna, estetska in lesnoproizvodna in funkcija.

Na 2. stopnji poudarjenosti je funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev, hidrološka funkcija, funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti, rekreacijska in turistična funkcija, funkcija varovanja naravnih vrednot, funkcija varovanja kulturne dediščine in estetska funkcija.

STANJE GOZDOV

Rastišče

Preglednica 68/D-GZ: Gozdni rastiščni tipi

Šifra – Gozdni rastiščni tip	Rastiščni koeficient	Površina v ha	Delež v %
55100 - Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	9	30,27	0,7
63100 - Preddinarsko gorsko bukovje	9	5,66	0,1
64111 - Dinarsko jelovo bukovje mercuriaetosum	11	103,26	2,5
64112 - Dinarsko jelovo bukovje neckeretosum	11	136,12	3,3
64121 - Dinarsko jelovo bukovje typicum	11	1.796,90	43,9
64122 - Dinarsko jelovo bukovje scopolietosum	11	681,57	16,6
64123 - Dinarsko jelovo bukovje festucetosum	11	21,44	0,5
64131 - Dinarsko jelovo bukovje clematidetosum	11	69,66	1,7
64132 - Dinarsko jelovo bukovje omphalodetosum	11	844,29	20,6
64133 - Dinarsko jelovo bukovje lycopodietosum	11	12,78	0,3
64134 - Dinarsko jelovo bukovje hacquetietosum	11	371,73	9,1
65100 - Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom	7	18,78	0,5
66100 - Dinarsko jelovje na skalovju	5	8,87	0,2
Skupaj	-	4.101,33	100,0

Gozdovi razreda večinoma rastejo na gozdnem rastiščnem tipu dinarsko jelovo bukovje typicum, omphalodetosum in scopolietosum.

Stanje sestojev

Zgradba gozda

Večino površine pokrivajo enodobni sestoji, na površini 747,44 ha (18,2 %) pa so prisotni prebiralni sestoji. Po površini sicer prevladujejo debeljaki (30,9 %) in sestoji v obnovi (30,2 %), drogovnjakov je 12,9 % in mladovij 7,8 %. Podmladek se pojavlja na 995,54 ha oziroma na 26,3 % površine.

Prevladujejo drugi gozdovi iglavcev in listavcev (28,4 %), sledijo jim bukovi gozdovi (16,1 %), drugi pretežno iglasti gozdovi (13,5 %), gozdovi bukve in jelke (13,0 %), smrekovi gozdovi (11,6 %), gozdovi bukve in smreke (9,1 %) ter drugi pretežno listnati gozdovi (6,3 %). Ostali tipi gozdov ne presegajo 2 % deleža. Druge pretežno iglaste gozdove predstavljajo pretežno gozdovi smreke in jelke.

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica 69/D-LZ: Lesna zaloga in struktura po debelinskih razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	Delež	m ³ /ha	Delež
Iglavci	2,5	9,9	15,8	22,2	49,6	229,4	58,2	6,85	63,0
Listavci	4,3	10,3	20,1	24,9	40,4	165,1	41,8	4,03	37,0
Skupaj	3,3	10,1	17,6	23,3	45,7	394,5	100,0	10,88	100,0

Lesna zaloga rastiščnogojitvenega razreda je za 0,3 % večja in prirastek za 0,7 % večji kot sta povprečna lesna zaloga in prirastek gozdnogospodarske enote. Pri iglavcih je najdebelejšega drevja več kot pri listavcih, večina lesne zaloge se pri iglavcih in listavcih nahaja v petem debelinskem razredu.

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica 70/D-DV: Sestava lesne zaloge po drevesnih vrstah

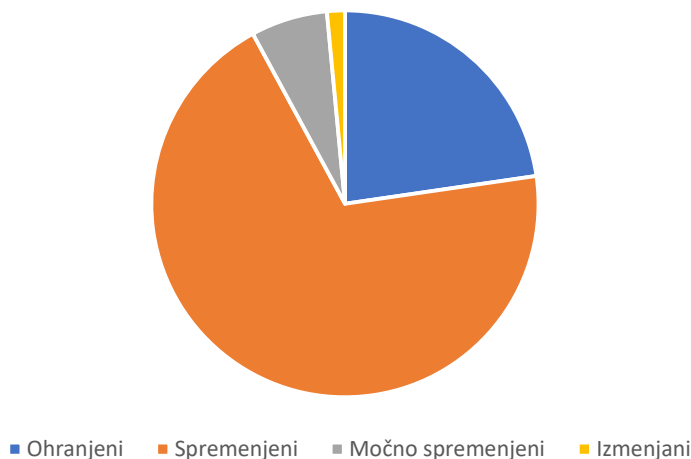
		Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Ostali iglavci	Bukev	Hrast	Plemeniti listavci	Trdi listavci	Mehki listavci
Dejansko stanje	m ³ /ha	121,8	107,1	0,0	0,5	0,0	132,4	0,2	31,9	0,6	0,0
	Delež	30,9	27,2	0,0	0,1	0,0	33,6	0,0	8,1	0,1	0,0
Naravno stanje	m ³ /ha	19,6	156,1	0,0	0,0	0,0	196,7	0,1	21,8	0,2	0,0
	Delež	4,9	39,6	0,0	0,0	0,0	49,9	0,0	5,5	0,1	0,0

V razredu močno prevladujejo bukev, smreka in jelka. S pomembnim deležem jim sledijo še plemeniti listavci (gorski javor). Ostale vrste so zastopane z manj kot 1 % deležem.

V podmladku prevladuje bukev z 71 %, sledijo ji smreka s 16 %, jelka z 8 % in gorski javor s 5 %.

Ohranjenost gozdov

Ohranjenost gozdov

Grafikon 14: Površinski deleži posameznih kategorij ohranjenosti gozdov

S skoraj 70 % prevladujejo spremenjeni gozdovi.

Na ravni razreda smo ugotovili 39,6 % odstopanje od naravne drevesne sestave, kar je nekoliko več, kot je povprečje za enoto, ki znaša 38,6 %. Največ odstopanja, 61,4 %, prispeva pevelik delež smreke, sledijo še s 23,8 % premajhen delež bukve in s 14,2 % premajhen delež jelke. Odstopanja drugih drevesnih vrst skupaj predstavljajo manj kot 1 %.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica 71/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep po razvojnih fazah

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	319,50	74,6	21,7	3,5	0,2	21,5	62,7	15,8	0,0	51,0	40,0	7,3	1,7
Drogovnjak	527,79	59,4	37,0	3,5	0,1	35,1	52,2	12,7	0,0	47,2	51,2	1,6	0,0
Debeljak	1.269,34	-	-	-	-	52,3	40,0	7,7	0,0	9,9	75,8	13,8	0,5
Sestoj v obnovi	1.237,26	-	-	-	-	37,6	61,9	0,5	0,0	0,0	0,4	31,5	68,1
Prebiralni gozd	747,44	-	-	-	-	47,7	50,1	2,2	0,0	-	-	-	-
Skupaj	4.101,33												

V mladovjih prevladujejo bogate zasnove, v večini so pomanjkljivo negovana ter s prevladujočim tesnim sklepom. Tudi pri drogovnjakih prevladujejo bogate zasnove, je pa več takšnih, ki imajo normalen sklep.

Stanje negovanosti je na večini površine zadovoljivo, saj prevladujejo le nekoliko pomanjkljivo negovani sestoji. Le pri debeljakah je največ takšnih, ki so dobro negovani.

Normalen sklep prevladuje v debeljakah, kjer je slaba šestina tudi takšnih, ki imajo rahel sklep. Sestoji v obnovi so izjemno razgrajeni, saj jih ima dobri dve tretjini vrzelast do pretrgan sklep.

Kakovost drevja

V skupni oceni kakovosti prevladujejo drevesa z dobro in prav dobro ter odlično kakovostjo (78 %). Dreves s slabo kakovostjo je 3 %. Dreves z odlično kakovostjo je več pri listavcih. Med pomembnejšimi vrstami rastiščnogojitvenega razreda imajo najboljšo kakovost plemeniti listavci (gorski javor), bukev in smreka.

Poškodovanost sestojev

Na stalnih vzorčnih ploskvah je bila pri 6,3 % dreves ugotovljena hujša poškodba. Glavnino te vrednosti (4,5 %) predstavljajo poškodbe na korenčniku in na deblu, ki so v večini nastale pri spravilu in sečnji. Poškodb na krošnjah je 1,0 %, osutosti pa 0,8 %. Razloga za nekoliko višjo stopnjo poškodovanosti sta predvsem visoka intenzivnost gospodarjenja in težje terenske razmere (skalovitost).

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Preglednica 72/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela

Gojitvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	45,29	49,10	108,4
Sadnja	ha	2,29	0,00	-
Obžetev	ha	12,53	0,50	4,0
Nega mladja	ha	50,17	36,40	72,6
Nega gošče	ha	352,27	253,25	71,9
Nega letvenjaka	ha	512,73	333,95	65,1
Nega drogovnjaka	ha	400,53	202,85	50,6
Varstvo pred žuželkami	dni	700	270	38,5
Zaščita z ograjo	m	900	2.680	297,8
Premazi vršičkov	ha	11,00	0,50	4,5

Gojitvena dela so bila slabo realizirana, nad načrtovanim so bila izvedena le pri pripravi sestoja. Glede na to, da danes v mladovjih prevladujejo pomanjkljivo negovani sestoji, kaže, da načrtovanih gojitvenih del v tej razvojni fazi ni bilo preveč. Enako velja tudi pri drogovnjakih. Za varstvo pred žuželkami je bilo porabljenih 270 dni.

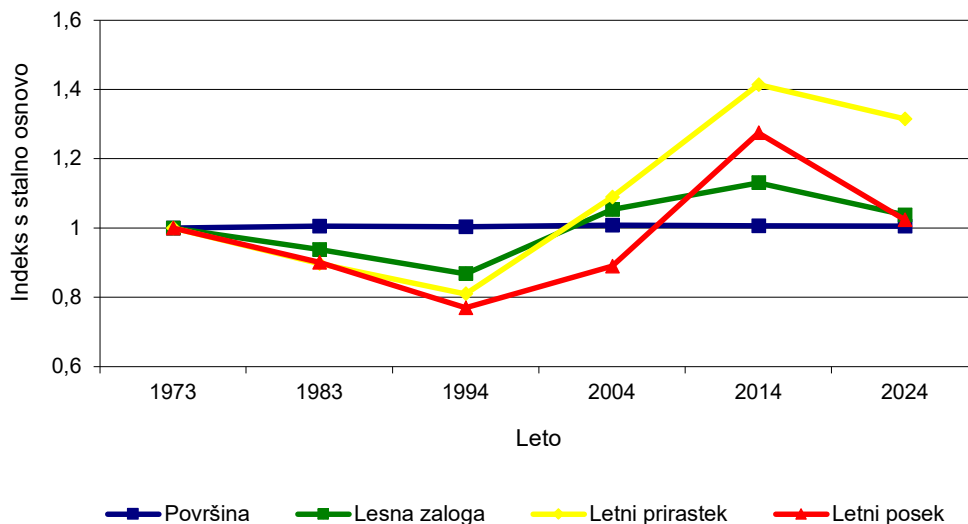
Realizacija načrtovanega poseka je znašala 106,0 %, močno nad načrtovanim je bila pri iglavcih (118,7 %), pri listavcih pa ni preseгла 90 %. Največ, 42 % poseka, je bilo izvedenega zaradi pomladitev, 37 % zaradi sanitarnega poseka, 12 % zaradi redčenj in 6 % je bilo prebiralnih sečenj.

Površina, lesna zaloga, prirastek in posek

Preglednica 73/ D-GFR1: Razvoj gozdnih fondov

Leto	Površina ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Letni prirastek m ³ /ha			Načrtovan letni posek m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
1973-82	4.079,02	243,5	136,7	380,2	5,18	3,10	8,28	6,52	3,22	9,74
Verižni indeks	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1983-92	4.102,51	216,4	140,1	356,5	4,40	3,07	7,47	5,80	2,85	8,65
Verižni indeks	100,6	88,9	102,5	93,8	84,9	99,0	90,2	89,0	88,5	88,8
1994-03	4.095,01	191,0	141,0	332,0	4,08	2,63	6,71	4,24	3,16	7,40
Verižni indeks	99,8	88,3	100,6	93,1	92,7	85,7	89,8	73,1	110,9	85,5
2004-13	4.113,71	244,1	156,6	400,7	5,30	3,71	9,01	5,18	3,49	8,67
Verižni indeks	100,5	127,8	111,1	120,7	129,9	141,1	134,3	122,2	110,4	117,2
2014-23	4.103,80	264,7	165,2	429,9	7,56	4,15	11,71	8,29	4,13	12,42
Verižni indeks	99,8	108,4	105,5	107,3	142,6	111,9	130,0	160,0	118,3	143,2
2024-33	4.101,33	229,4	165,1	394,5	6,85	4,03	10,89	5,54	4,43	9,97
Verižni indeks	99,9	86,7	99,9	91,8	90,6	97,1	93,0	66,8	107,3	80,3

Zaradi primerljivosti gozdnih fondov so vrednosti v zgornji preglednici narejene po sedanjih rastiščnogojitvenih razredih.

Grafikon 15: Razvoj gozdnih fondov prikazan z indeksom s stalno osnovo

Lesna zaloga se je v obdobjih 1983 – 1992 in 1994 – 2003 zmanjševala, nato je sledila rast vse do leta 2014. Razlogov je več, eden od pomembnejših je zagotovo tudi uporaba druge metodologije zajemanja podatkov. Pred obdobjem 2004 – 2013 se je namreč lesna zaloga ugotavljala z metodo polne premerbe in Bitterlichovo metodo. Zato je pravilnejši pogled na razvoj gozdnih fondov od leta 2004 dalje, ko so se podatki začeli pridobivati s pomočjo mreže stalnih vzorčnih ploskev. O preizko ugotovljeni lesni zalogi za obdobje 1994 – 2003 nam govori tudi podatek za lesno zalogo iz leta 2004 (podatek s stalnih vzorčnih ploskev), ko se je lesna zaloga povečala kljub temu, da je bil v prejšnjem desetletju posek višji od prirastka. Od leta 2014 do danes lahko opazimo padec vseh gozdnih fondov.

V celotnem obdobju spremljave se je lesna zaloga povečala za 3,7 %, prirastek za 31,5 % in možni posek za 2,4 %.

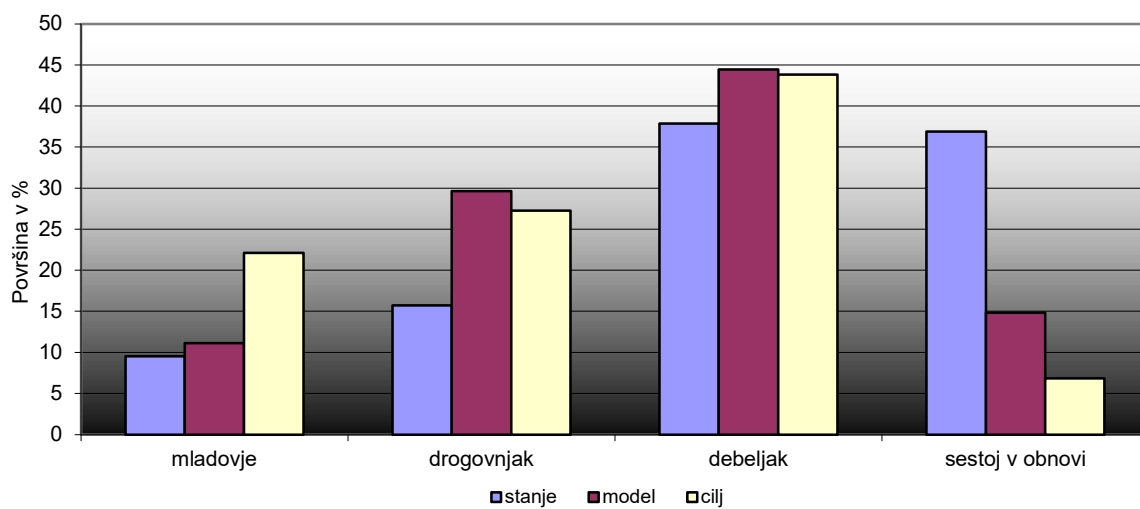
Drevesna sestava

V primerjavi s preteklim desetletjem je v drevesni sestavi kar nekaj sprememb. Najbolj opazen je padec deleža smreke za 6,5 odstotne točke, porast deleža bukve za 3,1 in padec deleža jelke za 3,0 odstotne točke. Delež plemenitih listavcev se je rahlo zvišal (0,4 odstotne točke).

Preglednica 74/D-SM: Delež razvojnih faz in primerjava z modelnim stanjem

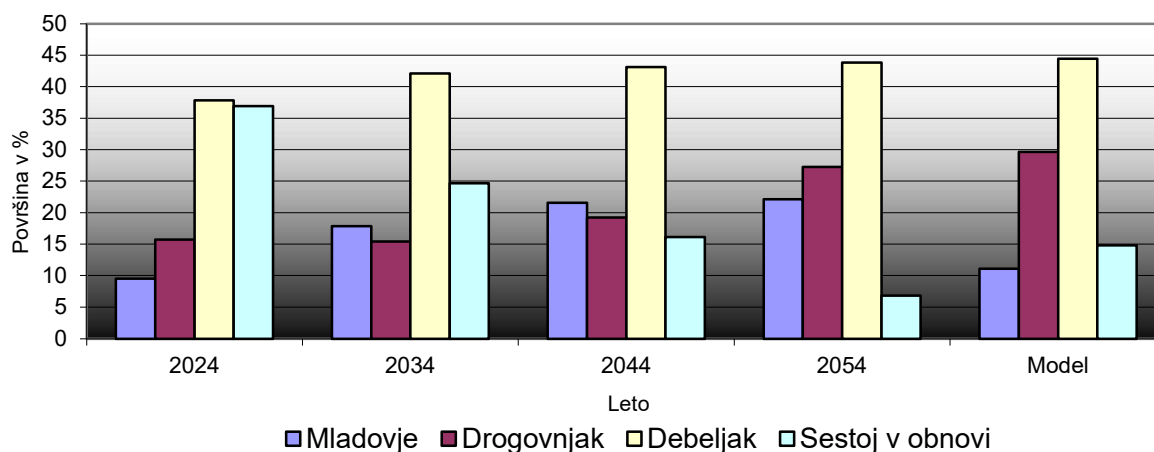
Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Stanje			Model			Razlika deležev
	Površina v ha	Delež v %	Korigiran delež (SPG)	Trajanje razvojne faze	Delež v %	Modelna površina v ha	
Mladovje	319,5	7,8	9,5	15	11,1	372,65	-1,6
Drogovnjak	527,79	12,9	15,7	40	29,6	993,75	-13,9
Debeljak	1269,34	30,9	37,9	60	44,5	1490,62	-6,6
Sestoj v obnovi	1237,26	30,2	36,9	20	14,8	496,87	22,1
Prebiralni gozd	747,44	18,2	-	-	-	-	-
Skupaj	4.101,33	100,0	100,0	135	100,0	3.353,89	0

Opomba: Modelno trajanje razvojnih faz rastiščnogojitvenih razredov smo povzeli po trajanju modelnih dob za rastiščnogojitvene razrede definirane v gozdnogospodarskem načrtu gozdnogospodarskega območja Novo mesto 2021 – 2030

Grafikon 16: Primerjava dejanske, modelne in ciljne strukture gozdov po razvojnih fazah

Iz zgornjega grafikona in preglednice je razvidno, da je razmerje razvojnih faz neustrezno. Občutno preveč je sestojev v obnovi, ostalih razvojnih faz pa je premalo. Največ nam primanjkuje drogovnjakov in tudi debeljakov. Delež mladovij se je glede na prejšnje desetletje rahlo zvišal, a ja še vedno pod modelnim stanjem.

Grafikon 17: Razvoj razvojnih faz za ciljno obdobje

Kot je razvidno iz grafikona, bo približevanje modelnemu stanju postopno in dolgotrajno. V naslednjih desetletjih se bo delež debeljakov povečeval in ob koncu ciljnega obdobja še ne bo dosegel modelnega stanja. Previsok delež sestojev v obnovi se bo naslednji dve desetletji

zniževal in se tako približal modelnemu stanju, vendar se bo ob koncu ciljnega obdobja še močno znižal in padel pod modelno stanje. Delež mladovij bo že v naslednjem desetletju presegel modelno stanje, do konca ciljnega obdobja se bo še zvišal in bo močno nad modelnim stanjem. Zaradi danes nizkega deleža mladovij se bo delež drogovnjakov začel rahlo povečevati šele čez dve desetletji in ob koncu ciljnega obdobja še ne bo dosegel modelnega stanja.

Temeljne značilnosti rastiščnogojitvenega razreda:

- ☞ močno prevelik delež sestojev v obnovi,
- ☞ primanjkljaj drogovnjakov in debeljakov,
- ☞ odlično pomlajevanje bukve in dobro pomlajevanje smreke,
- ☞ težave pri pomlajevanju gorskega javorja in tudi jelke,
- ☞ težave jelke in gorskega javorja pri preraščanju v višje višinske razrede,
- ☞ premajhen delež bukve in jelke ter prevelik delež smreke,
- ☞ odlična negovanost debeljakov.

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilji

Ciljna drevesna sestava gozdov: smreka 29 %, jelka 29 %, bukev 35 % in plemeniti listavci 7 %.

Ciljno razmerje razvojnih faz: mladovja 18 %, drogovnjaki 21 %, debeljaki 35 %, sestoji v obnovi 6 % in prebiralni sestoji 20 %.

Ciljna lesna zaloga: 370 m³/ha, na koncu ureditvenega obdobja 405 m³/ha.

Končna lesna zaloga: 600 m³/ha.

Ciljna kakovost sortimentov: smreka A2, B, jelka in drugi iglavci B, bukev A1, A2, B in plemeniti listavci A1, B.

Ciljno obdobje: 30 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Proizvodna doba je 135 let in pomladitvena doba 20 let.

Glavni cilji negovalnih ukrepov so vzgoja mešanih sestojev, ohranitev negovanosti sestojev, ohranitev kakovosti in dvig deležev jelke in zmanjšanje deleža smreke.

Nega:

V vseh razvojnih fazah je potrebno pospeševati vse redko prisotne vrste, jelko in plemenite listavce.

V vseh nasadih iglavcev je zaradi pozitivnih biomeliorativnih učinkov in semenskega potenciala potrebno v okviru nege in obnove ohranjati in pospeševati vse listavce in jelko.

Nego mladja naj se izvaja po potrebi, nego gošč in letvenjakov pa naj se izvaja praviloma enkrat v desetletju z visoko jakostjo ukrepa. Pri negi naj se pospešuje jelko in plemenite listavce. Pogosto je naravno prisoten podmladek jelke, ki naj se pospešuje in smreke, ki naj se upošteva, saj prisotnost obeh v sestoji zvišuje njegovo vrednostno produkcijo.

Posebno pozornost je treba nameniti stojnosti letvenjakov, zlasti na pobočnih legah, kjer se pogosteje pojavlja žled ali moker sneg. Na takšnih legah je zaželeno vzdrževanje in vzpostavljanje malopovršinske skupinsko raznomerne zgradbe, ki je bolj odporna na negativne abiotске dejavnike kot velikopovršinska enomerna zgradba.

Nego drogovnjakov je potrebno izvajati intenzivno, enkrat v desetletju z različno jakostjo. Drogovnjake tanjših dimenzij, tesnega sklepa in odličnih zasnov redčiti z višjo jakostjo kot druge. Redčenja tanjših drogovnjakov naj se izvajajo z jakostjo 23 do 26 % od LZ, redčenja debelejših drogovnjakov pa z nekoliko nižjo jakostjo 20 do 23 % od LZ. V primeru strojne sečnje gre jakost lahko do 30 % od LZ. Izbiralna redčenja naj bodo usmerjena izključno v pomoč izbrancem. Redčenja je potrebno izvesti na površini 510 ha s povprečno jakostjo 22 % od LZ. Na površini 18 ha zaradi rahlega sklepa oziroma pred kratkim izvedenega redčenja v tem deceniju ni predvideno ukrepanje.

Nego debeljakov je potrebno izvajati predvsem v mlajših debeljakih. Jakost izbiralnega redčenja naj bo 15 do 19 % od LZ. V starejših debeljakih najboljše kakovosti naj se akumulira prirastek, redčenja naj se izvaja z nižjo jakostjo in le po potrebi. Redčenja debeljakov je potrebno izvesti na površini 604 ha s povprečno jakostjo 17 % od LZ. Na površini 165 ha debeljakov izvesti le sanitarni posek. Na površini 118 ha debeljakov izvesti premenilno redčenje (iz enomerne v prebiralno strukturo) s povprečno intenziteto poseka 19 % od LZ.

V debeljakih je potrebno ohraniti polnilni sloj (nega polnilnega sloja) zaradi nevarnosti prezgodnje pomladitve in tudi zapleveljenja.

V negovanih in sečno nezrelih debeljakih se 10 do 20 let pred uvajanjem v obnovo priporoča akumulacija prirastka brez izvajanja redčenj. Takšnih sestojev je 258 ha, poleg njih pa še 82 ha ekocelic.

Obnova

Obnova naj bo praviloma skupinsko postopna z robnimi sečnjami širine 1 do 2 sestojni višini ali z oblikovanjem mozaično razporejenih pomladitvenih jeder, lahko pa tudi zastorna na nekoliko večjih površinah (nad 2 ha), katere pa naj bodo medsebojno prostorsko ločene s sestoji v priraščanju.

V vseh sestojih z večjim deležem smreke gospodarimo v smeri zmanjšanja deleža smreke (krajše proizvodne dobe v sestojih z večjim deležem smreke). S postopno naravno premeno odraslih sestojev, kjer je osnovna graditeljica sestojev smreka (smrekovi nasadi), skušamo z elementi redčenj in naravne obnove povečati delež jelke bukve in plemenitih listavcev, vključno s češnjo in lipo.

Zastorno obnovo je potrebno začeti po semenskem letu z jakostjo poseka okoli 1/3 LZ, pri čemer je potrebno izvesti pripravo sestoja za naravno obnovo s posekom podstojnega drevja in grmovnega sloja. Po pojavu kakovostnega podmladka nadaljujemo obnovo z večjo jakostjo poseka (med 50 in 60 % od LZ), da povečamo konkurenčnost plemenitih listavcev ter zmanjšamo visoke lesne zaloge na raven, ki nam zagotavlja sprejemljive poškodbe podmladka ob končnem poseku. S končnimi poseki zaključimo obnovo najkasneje, ko bo mladje začelo preraščati v razvojno fazo gošče.

Pri obnovi je potrebno upoštevati transportno mejo.

Obnovitvene sečnje na površinah z že oblikovanim podmladkom se morajo izvajati izven vegetacijske dobe, med 1. novembrom (dopustno tudi s 1. oktobrom) in 31. marcem (dopustno do 15. aprila).

Drugo leto po končnem poseku izvedemo nego mladja s posekom pri sečnji poškodovanih osebkov, košev, mehkih listavcev, grmovnic in neželenih invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst.

Sestoji naj se obnavljajo po naravni poti, umetna obnova naj se izvaja minimalno in le v obliki popolnitve naravnega mladja oziroma sanacije od ujm prizadetih površin. Prednostno naj se pri sadnji uporabijo avtohtone drevesne vrste, predvsem bukev, jelka in plemeniti listavci. Sadnja smreke naj bo minimalna in le z namenom povečanja vrednostne produkcije sestojev.

V primerih, ko mladje hitro preraste v goščo, lahko nego gošče tudi izpustimo in izvedemo dovolj zgodnjo nego letvenjaka, kjer pomagamo jelki in plemenitim listavcem. Z uravnavanjem drevesne sestave zmanjšujemo delež smreke in neželenih tujerodnih drevesnih vrst.

V obnovo je potrebno uvesti 42 ha debeljakov. Najprej je potrebno v obnovo uvesti starejše debeljake z visoko oziroma doseženo končno lesno zalogo, z rahlim sklepom in prisotnim podmladkom. Obnova naj poteka na površinah, ki so večje od 1 ha. V nadaljevanju

priporočene intenzitete naj se po površini uporabljajo v različnem razponu, z namenom, da ustvarimo različne svetlobne razmere in s tem povečamo vrstno raznolikost podmladka in zeliščnega sloja.

Obnova debeljakov naj se izvede v dveh korakih v debeljakah, ki so že delno pomlajeni zaradi premočnih redčenj v preteklosti. Prva pomladitvena sečnja naj bo visoke jakosti 40 do 60 % od LZ, v sestoji naj se pusti kakovostna drevesa ciljnih drevesnih vrst.

Če v sestojih še ni prisotnega podmladka, naj se obnova izvede v treh korakih. V prvem koraku naj bo jakost pomladitvene sečnje 35 do 50 % od LZ, kar bo povzročilo pojav podmladka ciljnih drevesnih vrst. Drugi korak je potrebno izvesti pravočasno, do višine podmladka približno 1 m in z jakostjo sečnje 50 do 70 % od LZ, odvisno od pokrovnosti in vrstne sestave podmladka.

Za obe zgornji usmeritvi velja, da ko je podmladek višji od 1 m in ne višji od 2 m oziroma na prehodu iz mladja v goščo in če je pokrovnost podmladka večja od 70 %, je potrebno obnovo zaključiti. Če je podmladek v fazi letvenjaka tvegamo velike poškodbe mladega gozda.

V debeljakah z opaznim deležem gorskega javorja oziroma plemenitih listavcev, ki ustrezajo lastnostim za prioritarno uvajanje v obnovo, v bodočem podmladku pa lahko pričakujemo visok delež plemenitih listavcev, naj se izvede obnova v dveh ali treh korakih, odvisno od prisotnosti podmladka. Če podmladek ni prisoten na večjem delu površine, sestoj obnovimo v smislu zastornega gospodarjenja v treh obnovitvenih sečnjah. Prva obnovitvena sečnja naj bo jakosti 40 do 50 % od LZ, izvede naj se po semenskem letu javorja. Z največ dvema nadaljnjima pomladitvenima sečnjama tudi večje jakosti bomo v sestoj dovedli veliko svetlobe, kar bo povečalo konkurenčno sposobnost plemenitim listavcem.

V sestojih v obnovi je potrebno zadržano nadaljevanje obnove izvesti na 440 ha s povprečno jakostjo 25 % od LZ in pospešeno nadaljevati obnovo na 394 ha s povprečno jakostjo 65 % od LZ. Na 374 ha sestojev v obnovi je potrebno izvesti končni posek.

Na slabih 1 ha dolgoročno ne ukrepati (ekocelice).

Varstvo

Zaščita mladja pred divjadjo se izvaja le v primeru obnove s sajenjem plemenitih listavcev, ki jih ščitimo z individualno zaščito s tulci ali škropivom za zaščito vršičkov.

Stalen monitoring razvoja populacij smrekovih podlubnikov in pravočasna sanitarna sečnja s popolnim gozdnim redom pri sečnji iglavcev zlasti pri smreki.

Ukrepi

Preglednica 75/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	58,2	41,8	100,0
- ciljno (%)	58	42	100
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	229,4	165,1	394,5
- ciljna (m ³ /ha)	215	155	370
Letni prirastek (m ³ /ha)	6,85	4,03	10,88
Možni posek (m ³ /ha)	55,4	44,3	99,7
Možni letni posek (m ³ /ha)	5,54	4,43	9,97
Intenziteta možnega poseka na lesno zalogo (%)	24,1	26,8	25,3
Intenziteta možnega poseka na prirastek (%)	80,8	109,8	91,5
Ciljno obdobje (let)	30	30	30

Preglednica 76/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka					Delež od LZ	Delež od P
		Negovalni posek			Posek oslabelega drevja in sanitarni posek	Posek skupaj		
		Redčenja	Pomladitveni	Prebiralni				
Iglavci	m ³	65.970	98.131	56.207	6.820	227.128	24,1	80,8
	Delež	29,0	43,3	24,7	3,0	100,0		
Listavci	m ³	38.256	114.632	28.599	163	181.650	26,8	109,8
	Delež	21,1	63,1	15,7	0,1	100,0		
Skupaj	m ³	104.226	212.763	84.806	6.983	408.778	25,3	91,5
	Delež	25,5	52,1	20,7	1,7	100,0		

Najvišji možni posek za razred znaša letno 9,97 m³/ha, to je 25,3 % od lesne zaloge oziroma 91,5 % od prirastka, kar nam zagotavlja akumulacijo lesne zaloge. Večina poseka je predvidenega iz pomladitev in nekoliko manj iz redčenj ter prebiralnih sečenj.

Preglednica 77/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Površina	
		Dejanska	S ponovitvami
Priprava sestoja	ha	3,50	3,50
Sadnja	ha	0,72	0,72
Obžetev	ha	13,15	39,86
Nega mladja	ha	30,58	30,58
Nega gošče	ha	451,61	451,61
Nega letvenjaka	ha	347,22	347,22
Nega drogovnjaka	ha	197,40	197,40
Nega prebiralnega gozda	ha	168,71	168,71
Varstvo pred žuželkami	dni	290	290
Vzdrževanje zaščitne z ograjo	Dni	20	20
Zaščita s količenjem ali tulci	kosov	30	30
Premazi vršičkov	ha	10,00	10,00

Intenzivnost načrtovanih gojitvenih del je 1,46 dne/ha in je malo pod povprečjem za enoto. Največ je nege gošče, letvenjaka, drogovnjaka in nege prebiralnega gozda.

Prebiralni sestoji

Stanje

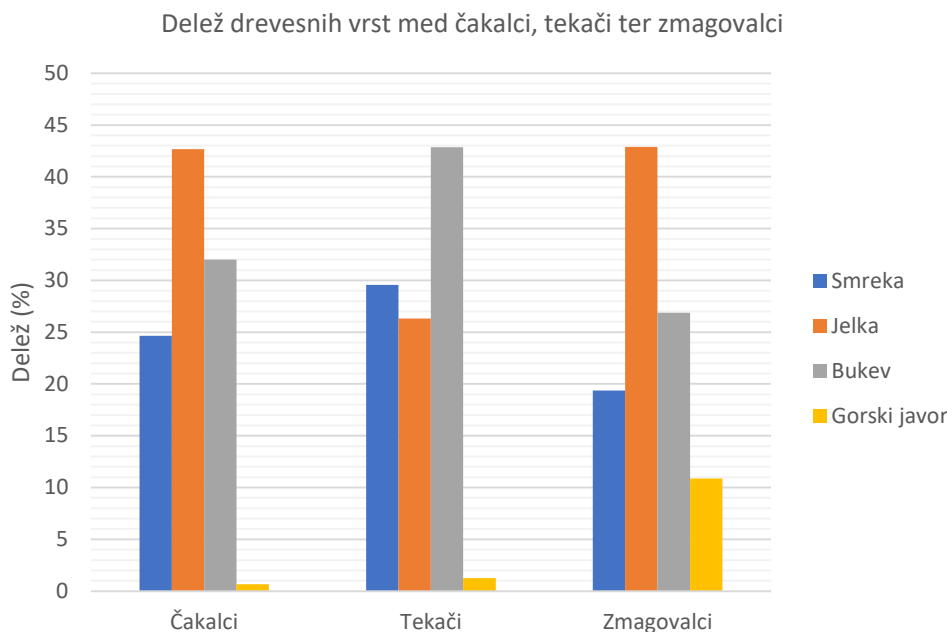
Celotna površina prebiralnih sestojev v enoti znaša dobrih 760 ha, od tega se skoraj vsi nahajajo v RGR 1900 (747 ha), kar predstavlja 18,2 % celotne površine tega razreda. Ti sestoji se pojavljajo večinoma na manjših površinah. Večji sestoji (> 20 ha) prebiralnih gozdov se nahajajo v odsekih 1, 7a, 8, 9, 14, 23, 24, 33, 65, 83a, 110 in 126.

Ocenjena lesna zaloga gozdov znaša 531,9 m³/ha (63,0 % iglavci, 37,0 % listavci). Letni prirastek je ocenjen na 13,71 m³/ha (68,0 % iglavci, 32,0 listavci).

Glavne drevesne vrste, ki tvorijo prebiralne sestoje, so jelka (42 %), bukev (26 %) in smreka (20 %), s posamezno in šopasto primesjo gorskega javorja (10 %). Poleg zgoraj navedene glavnine drevesnih vrst se v teh sestojih posamično pojavljajo še lipa in lipovec, ostrolistni javor, gorski brest in macesen. V primerjavi s prejšnjim desetletjem se je delež jelke povečal za 2 odstotni točki, delež smreke zmanjšal za 8 odstotnih točk in delež bukve povečal za 4 odstotne točke. Delež gorskega javorja je ostal nespremenjen.

Prevladujejo sestoji bogatih in dobrih zasnov s prevladujočim normalnim in rahlim sklepom.

Prevladujejo negovani in pomanjkljivo negovani sestoji. Nenegovanih sestojev je manj kot 3 %.

Grafikon 18: Prikaz deleža drevesnih vrst med čakalci, tekači ter zmagovalci

Deleže čakalcev, tekačev in zmagovalcev v prebiralnih sestojih po drevesnih vrstah smo izračunali na podlagi povprečnega debelinskega prirastka, ki znaša 0,34 cm/leto. Za čakalce smo šteli vsa drevesa iz tretje, četrte in pete debelinske stopnje, ki so v desetletju v debelino prirasla do 3 cm. Za tekače smo šteli drevesa do devete debelinske stopnje, ki so v desetletju prirasla 6 cm ali več. Drevesa debelejša od 40 cm smo šteli za zmagovalce. V izračunu niso zajeti podatki za približno 16 % vseh izmerjenih dreves, ki so v zadnjem desetletju prerasla premer 10 cm (3. debelinska stopnja) ter približno 6 % vseh izmerjenih dreves, ki so v zadnjem desetletju v drugem meritvenem pragu prerasla premer 30 cm.

Analiza preteklega gospodarjenja

V prejšnjem ureditvenem obdobju je bilo 56,1 % današnjih prebiralnih sestojev že uvrščenih v prebiralni gozd. Največ današnje površine so tako pred desetletjem predstavljali prebiralni sestoji, sledijo nekdanji debeljaki (31,1 %), sestoji v obnovi (9,8 %), drogovnjaki (2,7 %) in mladovja (0,3 %).

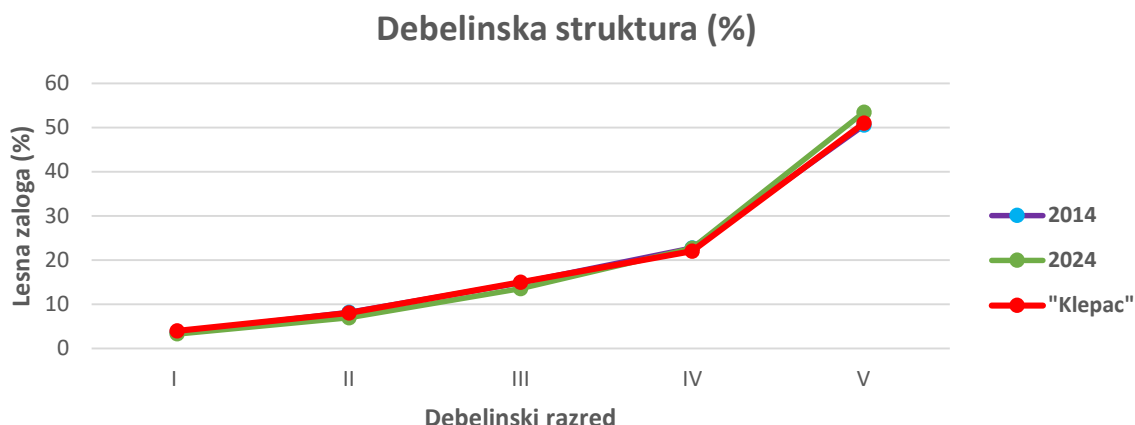
Lesna zaloga je v prejšnjem desetletju znašala 526,2 m³/ha (67,5 % iglavci, 32,5 % listavci). V tem desetletju se je povečala za dober 1 % na 531,9 m³/ha.

Letni prirastek je pred desetimi leti znašal 13,19 m³/ha (68,0 % iglavci, 32,0 % listavci) in se je v zadnjem desetletju povečal za slabe 4 % na 13,71 m³/ha.

V nadaljevanju sledi prikaz debelinske strukture lesne zaloge, ki smo jo primerjali z modelom »Klepac« (Izhodiščni optimalni modeli gozdov, 2000). Model »Klepac« temelji na osnovi podatkov strukture prebiralnih gozdov, ki so bili ugotovljeni na podlagi rezultatov analize množice vzorčnih ploskev, izmerjenih na OE Postojna, Kočevje, Novo mesto in Slovenj Gradec, ter podatkov iz literature Klepac.

Preglednica 78: Primerjava debelinske strukture lesne zaloge prebiralnih sestojev z modelom (podatki s ploskev)

	Debelinski razredi (v % od LZ)				
	I	II	III	IV	V
Stanje 2014	3,7	8,2	14,9	22,7	50,5
Stanje 2024	3,3	7,0	13,5	22,7	53,5
Model "Klepac"	4,0	8,0	15,0	22,0	51,0

Grafikon 19: Primerjava debelinske strukture lesne zaloge prebiralnih gozdov s prebiralnimi gozdovi v prejšnjem ureditvenem obdobju ter z modelom »Klepac«

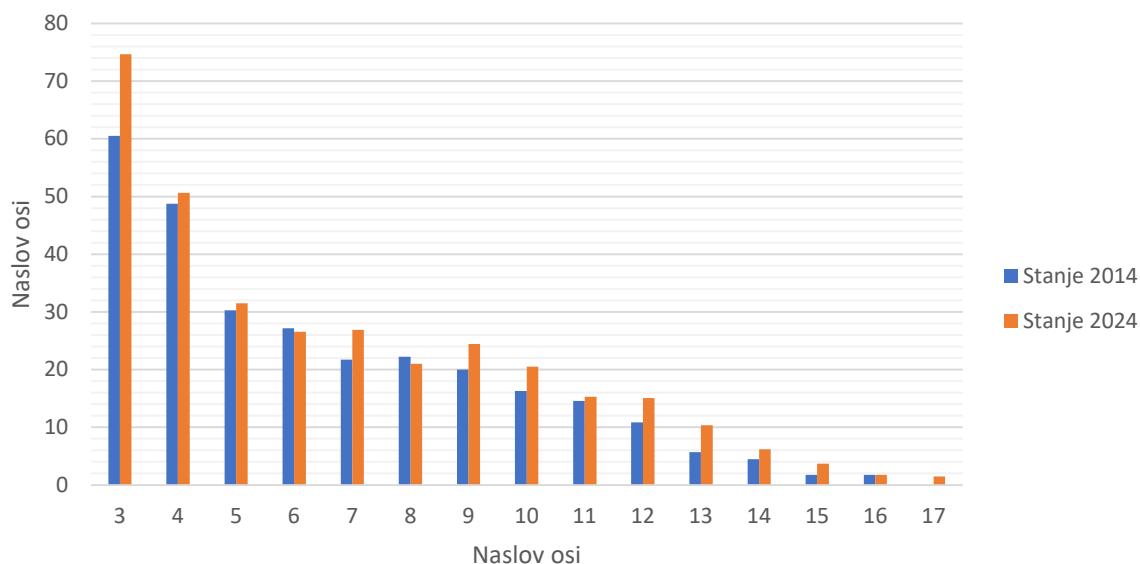
Iz preglednice in grafikona je razvidno najmanjše odstopanje v prvem in četrtem debelinskem razredu, v prvem debelinskem razredu je glede na model delež lesne zaloge malenkost prenizek in v četrtem debelinskem razredu malo previsok. Nekoliko slabše ujemanje je v drugem in tretjem debelinskem razredu, kjer je delež lesne zaloge premajhen. Najslabše ujemanje z modelom je v petem debelinskem razredu, kjer je za slabe 3 odstotne točke preveč lesne zaloge.

Iz navedenega sledi, da je bilo glede na model v prejšnjem desetletju sekano preveč dreves tanjših od 40 cm. Premalo je bilo posekanih dreves debelejših od 40 cm.

Preglednica 79: Prikaz števila dreves na hektar po debelinskih stopnjah, ki so bila izmerjena na ploskvah v prebiralnih sestojih (podatki s ploskev)

Število dreves (N/ha)	Debelinske stopnje															Skupaj
	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Stanje 2014	60	49	30	27	22	22	20	16	15	11	6	4	2	2	0	286
Stanje 2024	75	51	32	27	27	21	24	20	15	15	10	6	4	2	1	330

Prikaz števila dreves po debelinskih stopnjah

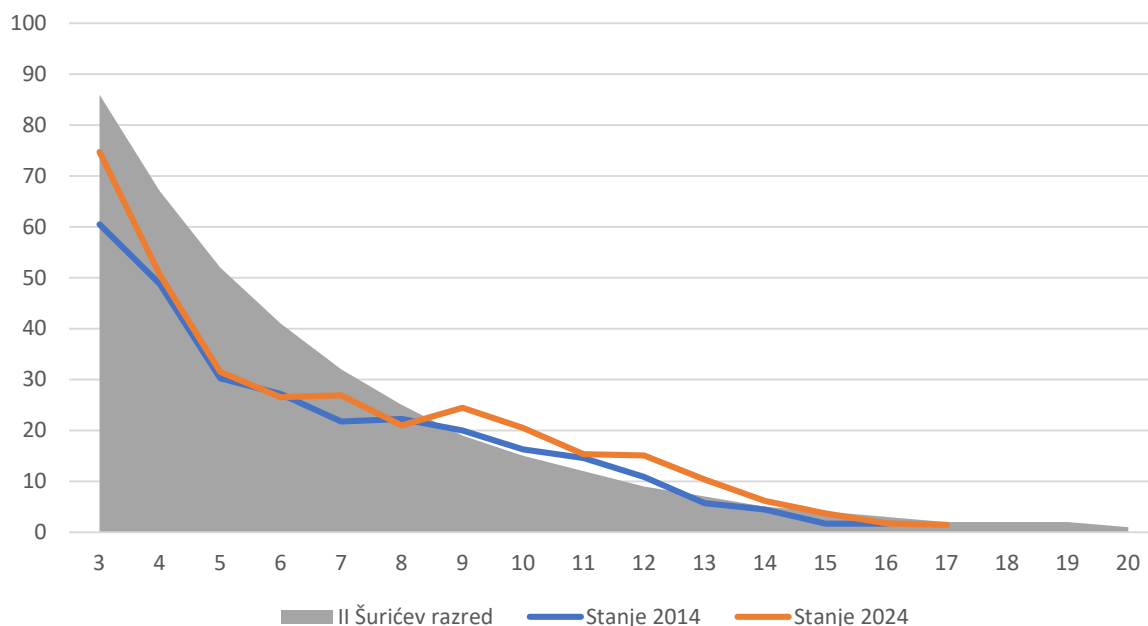
Grafikon 20: Prikaz števila dreves na hektar po debelinskih stopnjah za leto 2014 in 2024

Podatki o številu dreves po debelinskih stopnjah na hektar so izračunani iz premerov vseh dreves izmerjenih na stalnih vzorčnih ploskvah. Iz grafa vidimo, da se je število dreves na hektar zmanjšalo samo v šesti in osmi debelinjski stopnji. V vseh ostalih debelinjskih stopnjah se je število dreves povečalo, razen v šestnajsti debelinjski stopnji, kjer je število dreves ostalo enako.

Preglednica 80: Prikaz števila dreves na hektar po debelinskih stopnjah za leto 2014, 2024 in II. Šuričev bonitetni razred (podatki s ploskev)

Število dreves (N/ha)	Debelinske stopnje															Skupaj
	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
II. Šuričev bon. razr.	86	67	52	41	32	25	19	15	12	9	7	5	4	3	2	384
Stanje 2014	60	49	30	27	22	22	20	16	15	11	6	4	2	2	0	286
Stanje 2024	75	51	32	27	27	21	24	20	15	15	10	6	4	2	1	330

Frekvenčna porazdelitev dreves

Grafikon 21: Frekvenčna porazdelitev števila drevja na hektar za leto 2014 in 2024 v primerjavi s frekvenčno porazdelitvijo števila dreves na hektar za II. Šuričev bonitetni razred (Klepac, 1965)

Primerjava današnje frekvenčne porazdelitve dreves na hektar s frekvenčno porazdelitvijo dreves na hektar za II. Šuričev bonitetni razred kaže, da primankuje dreves s premerom tanjšim od 40 cm, nasprotno pa je preveč dreves od osme do petnajste debelinske stopnje. Primankujejo tudi drevesa v najvišjih debelinskih stopnjah.

Optimalna lesna zaloga

Prebiralni gozd ima razmeroma veliko območje, v katerem se lahko giblje višina lesne zaloge, kakor tudi delež posameznih debelinskih razredov (Kotar, 1996). Za izračun optimalne lesne zaloge smo uporabili Susmelovo enačbo, po kateri je optimalna lesna zaloga funkcija srednje višine najdebelejših dreves po naslednji enačbi: $V = H^2/3$ (Klepac, 1962).

Srednjo višino najdebelejših dreves, dominantno višino, smo izračunali iz povprečja 50 najdebelejših dreves, izmerjenih na stalnih vzorčnih ploskvah. Tako znaša dominantna višina v prebiralnih sestojih 37 m. Iz zgornje enačbe dobimo, da znaša optimalna lesna zaloga za prebiralne gozdove 460 m³/ha.

Najvišji možni posek znaša letno 11,21 m³/ha ali 81,8 % prirastka. Posek je načrtovan zaradi vzdrževanja strukture (59,0 %), pomlajevanja (33,6 %) in povečevanja lesne zaloge (7,4 %).

Za ohranitev optimalnega stanja je potrebna sposobnost drevesnih vrst, da ohranijo svojo vitalnost in sposobnost tudi po daljši dobi zasenčitve. To lastnost imajo od naših vrst na naših rastiščih predvsem jelka in v manjši meri tudi smreka in bukev (Kotar, 1996). Dinamično ravnotežje v zadnjem času otežuje vrsta dejavnikov, od katerih se pojavljata v povečanem obsegu v GGE Poljane naslednje dva:

- Zaradi preštevilčnosti parkljaste divjadi je naravno pomlajevanje jelke in gorskega javorja zelo oteženo.
- Propadanje jelke z različno intenziteto. Veliko število jelk prične nazadovati v rasti ravno v času, ko bi morala ta drevesa pospešeno priraščati.

Temeljne značilnosti sestojnega tipa prebiralnih gozdov:

- glede na II. Šuričev boniteni razred primanjkljaj števila dreves v prvem, drugem in tretjem debelinskem razredu ter dreves v 17., 18. in 19. debelinski stopnji,
- glede na model »Klepac« premajhen delež lesne zaloge v prvih treh debelinskih razredih ter prevelik delež v petem debelinskem razredu,
- premajhno število dreves v socialnem položaju čakalcev in tekačev,
- nihanje lesne zaloge že na manjših površinah.

Cilji

Ohranjati površine prebiralnih sestojev z ustrežno drevesno in debelinsko strukturo.

Ciljna drevesna sestava gozdov: smreka 20 %, jelka 40 %, bukev 30 %, plemeniti listavci 10 %.

Ciljna lesna zaloga: 460 m³/ha.

Ciljna kakovost sortimentov: smreka B, C, jelka B, bukev in plemeniti listavci A1, A2.

Ciljno obdobje: 30 let.

Smernice

- Nega sestojev s poudarkom na uravnavanju prebiralne strukture, v smislu sekanja dreves v debelinskih stopnjah, kjer jih je več, kot jih predvideva modelno stanje,
- nega sestojev s poudarkom na približevanju optimalni lesni zalogi v smislu določanja višine poseka, ki bo omogočilo približevanje optimalni lesni zalogi,
- nega sestojev s poudarkom na pomlajevanju in sproščanju »čakalcev« in »tekačev«,
- zaradi močnega objedanja mladja pomagati jelki in plemenitim listavcem.

9.2.3 Rastiščnogojitveni razred 210 – Gozdni rezervati

Površina gozdov v razredu je 5,38 ha, kar predstavlja 0,1 % gozdov v enoti. Gre za gozdove, v katerih ni ukrepanja in so bili kot gozdni rezervati razglašeni z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom. To so gozdovi na območju Rožeške in Podsteniške koliševke ter v okolici Ledene jame pod Kunčem. Na teh površinah so izrazite ekološke in socialne funkcije.

Na 1. stopnji poudarjenosti so priastne funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev, funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti, hidrološka, poučna in raziskovalna funkcija ter funkcija varovanja naravnih vrednot.

Na 2. stopnji poudarjenosti se pojavlja hidrološka funkcija, funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti, rekreacijska funkcija, funkcija varovanja kulturne dediščine in estetska funkcija.

STANJE GOZDOV

Rastišče

Preglednica 81/D-GZ: Gozdni rastiščni tipi

Šifra – Gozdni rastiščni tip	Rastiščni koeficient	Površina v ha	Delež v %
64121 - Dinarsko jelovo bukovje typicum	11	1,50	27,9
67100 - Smrekovje na karbonatnem skalovju	5	3,88	72,1
Skupaj	-	5,38	100,0

Na strmem in skalovitem terenu prevladujejo ekstremne razmere z mraziščnim značajem. Ekstremne razmere potrjuje sneg v Ledeni jami pod Kunčem, ki se tam zadrži še dolgo v pomlad ali pa celo v poletje.

Stanje sestojev

Zgradba gozda

Rožeško in Podsteniško koliševko pokriva prebiralni gozd, okoli Ledene jame pod Kunčem pa raste debeljak. V sestojih prevladuje debelo drevje jelke, bukve, smreke in gorskega javorja.

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica 82/D-LZ: Lesna zaloga in struktura po debelinskih razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga						Skupaj		Letni prirastek	
	Debelinski razredi v % od lesne zaloge					m ³ /ha				
	I	II	III	IV	V					
Iglavci	2,9	6,2	11,8	21,2	57,9	261,3	41,8	7,55	47,5	
Listavci	3,2	8,8	19,7	26,1	42,2	363,2	58,2	8,34	52,5	
Skupaj	3,1	7,7	16,4	24,0	48,8	624,5	100,0	15,89	100,0	

Lesna zaloga rastiščnogojitvenega razreda je za 58,7 % večja in prirastek za 47,1 % večji kot sta povprečna lesna zaloga in prirastek gozdnogospodarske enote. Skoraj polovica vsega drevja je debelejšega od 50 cm.

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica 83/D-DV: Sestava lesne zaloga po drevesnih vrstah

		Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Ostali iglavci	Bukev	Hrast	Plemeniti listavci	Trdi listavci	Mehki listavci
Dejansko stanje	m ³ /ha	59,3	202,0	0,0	0,0	0,0	286,6	0,0	76,6	0,0	0,0
	Delež	9,5	32,3	0,0	0,0	0,0	45,9	0,0	12,3	0,0	0,0
Naravno stanje	m ³ /ha	211,3	272,3	0,0	0,0	0,0	109,7	0,0	26,7	0,0	4,5
	Delež	33,8	43,6	0,0	0,0	0,0	17,6	0,0	4,3	0,0	0,7

V razredu prevladujeta bukev in jelka, sledijo jima še posamično do šopasto primešani plemeniti listavci in smreka.

Ohranjenost gozdov

Prevladujejo spremenjeni gozdovi, petina je ohranjenih.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Prebiralni sestoji se nahajajo na površini 4,38 ha (ob koliševkah), na 1,00 ha ob Ledeni jami pa je debeljak.

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek in posek

V načrtu pred dvajsetimi leti se je površino v bližnji okolici Ledene jame pod Kunčem izločilo v samostojen odsek ter kasneje skupaj z Rožeško in Podsteniško koliševko z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom razglasilo za gozdne rezervate, kjer ukrepanje ni dovoljeno. Ves prirastek se tako akumulira v lesni zalogi, ki je največja med vsemi razredi v enoti.

Drevesna sestava

V primerjavi s preteklim desetletjem ni opaziti večjih sprememb drevesne sestave. Na račun smreke in jelke se je povečal delež bukve.

Temeljne značilnosti rastiščnogojitvenega razreda:

- ☞ gozdovi imajo izjemno poudarjene številne ekološke in socialne funkcije,
- ☞ posebne krajinske vrednote, varovanje redkih biotopov,
- ☞ svojevrstna vegetacija na strmem in skalovitem terenu,
- ☞ Rožeška koliševka je znana kot ena najnižjih nahajališč avtohotone smreke v srednji Evropi,
- ☞ visoke lesne zaloge.

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilji

Ohranjena neokrnjena narava, ki zagotavlja trajno izpolnjevanje vseh funkcij v prostoru. Gozdove prepustiti naravnemu razvoju.

Gozdnogojitvene usmeritve

Ni ukrepanja, gozd popolnoma prepustiti naravnemu razvoju. Dosledno upoštevati robni pas pri gospodarjenju, gradnji vlak in cest v sosednjih gozdovih.

9.2.4 Rastiščnogojitveni razred 220 – Gozdovi s posebnim namenom – ukrepi dovoljeni

Površina gozda v razredu je 43,88 ha, kar predstavlja le 1,0 % gozdov enote. Gre za gozdove s posebnim namenom, kjer so ukrepi dovoljeni. Razglašeni so z Odlokom o razglasitvi Baze 20 za kulturni spomenik državnega pomena in Odlokom o razglasitvi bolnišnice Jelendol za kulturni spomenik državnega pomena.

Oba objekta imata spomeniško vrednost, kar pogojuje poudarjenost nekaterih socialnih funkcij. Gozdovi tega razreda imajo na 1. stopnji poudarjeno hidrološko funkcijo, funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti in estetsko funkcijo.

Na 2. stopnji poudarjenosti je funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev, hidrološka funkcija, funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti, turistična funkcija, funkcija varovanja naravnih vrednot in funkcija varovanja kulturne dediščine.

STANJE GOZDOV

Rastišče

Preglednica 84/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi

Šifra – Gozdni rastiščni tip	Rastiščni koeficient	Površina v ha	Delež v %
64111 - Dinarsko jelovo bukovje mercuriaetosum	11	12,67	28,8
64121 - Dinarsko jelovo bukovje typicum	11	12,67	28,9
64122 - Dinarsko jelovo bukovje scopolietosum	11	4,41	10,1
64132 - Dinarsko jelovo bukovje omphalodetosum	11	8,94	20,4
64134 - Dinarsko jelovo bukovje hacquetietosum	11	5,19	11,8
Skupaj	-	43,88	100,0

Stanje sestojev

Zgradba gozda

Prebiralno zgradbo sestojev je možno zaznati le na površinah v jelendolskem predelu. Ta razred pokrivajo še debeljaki, sestoji v obnovi in mladovja. Prevladujejo drugi pretežno listnati gozdovi (27,6 %), sledijo jim bukovi gozdovi (27,4 %), drugi gozdovi iglavcev in listavcev (25,1 %), gozdovi bukke in smreke (13,5 %), smrekovi godovi (3,2%) in drugi pretežno iglasti gozdovi (3,2 %).

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica 85/D-LZ: Lesna zaloga in struktura po debelinskih razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj		m ³ /ha	Delež
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	Delež		
Iglavci	1,6	7,9	16,7	23,6	50,2	156,7	39,9	4,55	44,9
Listavci	3,0	10,5	21,1	26,6	38,8	235,7	60,1	5,59	55,1
Skupaj	2,4	9,4	19,3	25,4	43,5	392,4	100,0	10,14	100,0

Lesna zaloga rastiščnogojitvenega razreda je za manj kot 1 % manjša in prirastek za 6 % manjši kot sta povprečna lesna zaloga in prirastek gozdnogospodarske enote.

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica 86/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

		Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Ostali iglavci	Bukev	Hrast	Plemeniti listavci	Trdi listavci	Mehki listavci
Dejansko stanje	m ³ /ha	75,4	81,3	0,0	0,0	0,0	191,4	0,0	44,3	0,0	0,0
	Delež	19,2	20,7	0,0	0,0	0,0	48,8	0,0	11,3	0,0	0,0
Naravno stanje	m ³ /ha	19,6	157,0	0,0	0,0	0,0	196,2	0,0	19,6	0,0	0,0
	Delež	5,0	40,0	0,0	0,0	0,0	50,0	0,0	5,0	0,0	0,0

V razredu močno prevladujejo bukev, jelka in tudi smreka. Z nekoliko manjšim deležem jim sledijo še plemeniti listavci (gorski javor).

Ohranjenost gozdov

Spremenjeni gozdovi predstavljajo skoraj 90 % površine, preostalo površino zavzemajo močno spremenjeni gozdovi, to so sestoji, v katerih zelo prevladuje smreka.

Na ravni razreda smo ugotovili 28,7 % odstopanje od naravne drevesne sestave, kar je manj, kot je povprečje za enoto, ki znaša 38,6 %. Največ odstopanja, 60,5 %, prispeva premajhen delež jelke, prevelik delež smreke pa 32,8 %. Odstopanja drugih drevesnih vrst skupaj predstavljajo manj kot 7 %.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Največ površine (46 %) predstavljajo sestoji v obnovi, sledijo jim debeljaki (40 %), mladovja (9 %) in sestoji prebiralnega gozda (5 %).

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga prirastek in posek

Preglednica 87/GFR1: Razvoj gozdnih fondov

Leto	Površina ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Letni prirastek m ³ /ha			Načrtovan letni posek m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
1973-82	45,93	311,7	181,3	493,0	6,45	4,11	10,56	5,61	3,11	8,72
Verižni indeks	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1983-92	49,51	358,6	195,6	554,2	7,29	4,04	11,33	2,12	1,11	3,23
Verižni indeks	107,8	115,0	107,9	112,4	113,0	98,3	107,3	37,8	35,7	37,0
1994-03	46,51	297,5	188,8	486,3	5,32	3,72	9,04	7,44	2,42	9,86
Verižni indeks	93,9	83,0	96,5	87,7	73,0	92,1	79,8	350,9	218,0	305,3
2004-13	45,83	296,5	207,7	504,2	5,66	4,51	10,17	6,56	4,62	11,18
Verižni indeks	98,5	99,7	110,0	103,7	106,4	121,2	112,5	88,2	190,9	113,4
2014-23	44,26	262,7	219,6	482,3	6,97	5,28	12,25	7,06	5,49	12,55
Verižni indeks	96,6	88,6	105,7	95,7	123,1	117,1	120,5	161,7	120,6	144,6
2024-33	43,88	156,7	235,7	392,4	4,55	5,59	10,14	4,95	5,76	10,71
Verižni indeks	99,1	59,6	107,3	81,4	65,3	105,9	82,8	46,6	103,4	66,2

V obdobju 2014 – 2023 je bilo zaradi sanitarnih sečenj posekane približno polovica smreke (v tem obdobju je bila sečnja listavcev manjša), kar je glavni razlog za padec lesne zaloge (posledično tudi prirastka) iglavcev v tem desetletju.

Lesna zaloga, letni prirastek in možni posek so se v zadnjem desetletju zmanjšali. V celotnem obdobju spremljave se je lesna zaloga zmanjšala za 20 % in prirastek za 4 %, možni posek pa se je povečal za 23 %.

V prejšnjem desetletju je zaradi varstveno-sanacijske sečnje (vetrolom, insekti) realiziran posek pri iglavcih presegel načrtovani posek za 49 %.

Drevesna sestava

V primerjavi s preteklim desetletjem je opaziti, da se je delež bukve (48,8 %) močno povečal in tako prehitel smreko, ki je po deležu (19,2 %) zdaj na tretjem mestu. Jelke je za dobri dve odstotni točki manj kot pred desetimi leti (20,7 %), delež plemenitih listavcev se je povečal na 11,3 %.

Temeljne značilnosti rastiščnogojitvenega razreda:

- ☞ gozdovi se nahajajo na predelu Baze 20 in bolnišnice Jelendol,
- ☞ dobro negovani sestoji.

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilji

Ciljna drevesna sestava gozdov: smreka 18 %, jelka 22 %, bukev 49 % in plemeniti listavci 11 %.

Ciljno razmerje razvojnih faz: mladovja 16 %, drogovnjaki 40 %, debeljaki 35 % in sestoji v obnovi 9 %.

Ciljna lesna zaloga: 340 m³/ha, na koncu ureditvenega obdobja 385 m³/ha.

Ciljno obdobje: 30 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Ohraniti naravno podobo teh gozdov. Ukrepati malopovršinsko in oblikovati razgibane, vrstno mešane sestoje s čim večjim številom različnih drevesnih vrst.

V vseh razvojnih fazah pospeševati jelko.

Obnovo izvajati malopovršinsko.

Redno izvajati potrebna gojitvena in varstvena dela, sečnjo in spravilo lesa izvajati v času izven vegetacijske dobe, spravljati le v suhem vremenu.

Izvajati sanitarni posek. Vzdrževati popoln gozdni red, redno in takoj sanirati poškodbe na drevju in gozdni infrastrukturi.

Odstranjevati drevesa, ki jim grozi prevrnitev.

Z gozdovi gospodariti v skladu z usmeritvami za krepitev vseh funkcij gozdov.

Ohranjati posamezna drevesa do njihovega razpada, če le-ta ne ogrožajo obstoječih objektov ali ljudi.

Oblikovati in ohranjati za obiskovalce privlačne gozdove. Sestoje uvajati v obnovo pri višjih starostih in debelinah kot gospodarske gozdove na enakih rastiščih.

Zgraditi in vzdrževati gozdu prilagojeno turistično in rekreacijsko infrastrukturo.

V okolici kulturnih spomenikov državnega pomena je potrebno gospodariti v skladu s smernicami in varstvenimi režimi, ki jih predpisuje ZVKDS.

Ukrepi

Preglednica 88/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	39,9	60,1	100,0
- ciljno (%)	40	60	100
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	156,7	235,7	392,4
- ciljna (m ³ /ha)	136	204	340
Letni prirastek (m ³ /ha)	4,55	5,59	10,14
Možni posek (m ³ /ha)	49,5	57,6	107,1
Možni letni posek (m ³ /ha)	4,95	5,76	10,71
Intenziteta možnega poseka na lesno zalogo (%)	31,6	24,5	27,3
Intenziteta možnega poseka na prirastek (%)	108,8	103,1	105,7
Ciljno obdobje (let)	30	30	30

Preglednica 89/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka					Delež od LZ	Delež od P
		Negovalni posek			Posek oslabelega drevja in sanitarni posek	Posek skupaj		
		Redčenja	Pomladitveni	Prebiralni				
Iglavci	m ³	522	1.576	0	73	2.171	31,6	108,8
	Delež	24,0	72,6	0,0	3,4	100,0		
Listavci	m ³	276	2.175	0	78	2.529	24,5	103,1
	Delež	10,9	86,0	0,0	3,1	100,0		
Skupaj	m ³	798	3.751	0	151	4.700	27,3	105,7
	Delež	17,0	79,8	0,0	3,2	100,0		

Najvišji možni posek za razred znaša letno 10,71 m³/ha to je 27,3 % od lesne zaloge oziroma 105,7 % od prirastka. Večina poseka je predvidenega iz pomladitvenih sečenj in manjši del iz redčenj.

Preglednica 90/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Površina	
		Dejanska	S ponovitvami
Nega mladja	ha	0,58	0,58
Nega goščče	ha	1,16	1,16
Nega letvenjaka	ha	6,22	6,22

Intenzivnost načrtovanih gojitvenih del je 1,20 dne/ha in je pod povprečjem za enoto. Največ je nege letvenjakov.

10 LITERATURA

- Baza prostorskih podatkov ZGS. 2023. Ljubljana, Zavod za gozdove Slovenije.
- Bončina, A., 2009. Urejanje gozdov – upravljanje gozdnih ekosistemov. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, 359 s.
- Bončina, A., Kadunc, A., Poljanec, A., Dakskobler, I., Prostorski prikaz produkcijske sposobnosti gozdnih rastišč v Sloveniji, *Gozdarski vestnik* 72 (2014) 4, s. 183 – 197, Ljubljana.
- Bončina A., Klopčič M., Simončič T., Dakskobler I., Ficko A., Rozman A. 2017. A general framework to describe the alteration of natural tree species composition as an indicator of forest naturalness. Elsevier, *Ecological Indicators* 77: 194–204.
- Čampa, L., 1975. Gozdne združbe in rastiščnogojitveni tipi v gospodarski enoti Pendirjevka - Kobile, 27 str.
- Diaci J. 2021. Gozdna ekologija in nega. UL BF Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: 434 str.
- Diaci J. 2006. Gojenje gozdov. UL BF Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: 348 str.
- Gašperšič, F., 1995. Gozdnogospodarsko načrtovanje v sonaravnem ravnanju z gozdovi, Ljubljana, BF Oddelek za gozdarstvo, 403 s.
- Gozdne združbe GE Poljane; Ljubljana, 1972; Biro za gozdarsko načrtovanje.
- Izhodiščni optimalni modeli gozdov – neobjavljeno strokovno gradivo Zavoda za gozdove Slovenije; Ljubljana, december 2000.
- Klepac, D., 1962. Novi sistem uređivanja prebornih šuma (dodatak). Zagreb, 24 s.
- Klepac, D., 1965. Uređivanje šuma. Zagreb, 340 s.
- Kotar, M., 1996. Gojenje gozdov – ekologija gozda in gozdoslovje. Ljubljana, 149 s.
- Kotar, M., 2003. Gozdarski priročnik. Ljubljana, 414 s.
- Kutnar, L., Veselič, Ž., Dakskobler, I., Robič, D., Tipologija gozdnih rastišč Slovenije na podlagi ekoloških in vegetacijskih razmer za potrebe usmerjanja razvoja gozdov, *Gozdarski vestnik* 70 (2012) 4, s. 195 – 214, Ljubljana.
- Marinček L., Čarni A., Babij V., Čušin B., Hren B., Jarnjak M., Košir P., Marinšek A., Šilc U., Zelnik I., 2003. Vegetacijska karta gozdnih združb Slovenije (s komentarjem), Novo mesto.
- Mihelič, T., 2014. Sečni ostanki in panjevina v gozdnogospodarskih enotah Črni dol in Snežnik, Strokovna naloga, Zavoda za gozdove Slovenije, Postojna, 38 s.
- Naravovarstvene smernice za gozdnogospodarski načrt GGE Poljane 2024-2033; november 2023; Zavod RS za varstvo narave, OE Novo mesto.
- Navodila za izdelavo načrtov za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo, 2023. Zavoda za gozdove Slovenije, Ljubljana.
- Podrobne kulturnovarstvene usmeritve za načrtovanje gozdnogospodarskega načrta GGE Poljane za obdobje 2024-2033; oktober 2023; Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, območna enota Novo mesto.
- Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo. Uradni list RS, št. 91/10 in 200/20.
- Pravilnik o varstvu gozdov. Uradni list RS, št. 114/09, 31/16, 52/22 in 125/22 – popr.
- Strategija upravljanja z rjavim medvedom (*Ursus arctos*) v Sloveniji, Vlada RS, 24. 1. 2002.
- Urbančič, M., Simončič, P., Prus, T., Kutnar, L. 2005. Atlas gozdnih tal Slovenije. Zveza gozdarskih društev Slovenije, *Gozdarski vestnik in Gozdarski inštitut Slovenije*, 100 str.

Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom. Uradni list RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 01/13, 39/15 in 191/20.

Veselič, Ž., in sod., 2000. Izhodiščni optimalni model gozdov kot podlaga za določitev optimalnih modelov gozdov po RGR, Strokovne podlage, Zavod za gozdove Slovenije, Ljubljana.

Veselič, Ž., Kutnar, L., Dakskobler, I., 2010. Členitev gozdov Slovenije po gozdnih združbah oziroma njihovih skupinah za potrebe usmerjanja razvoja gozdov, Strokovne podlage, Zavod za gozdove Slovenije, Ljubljana.

Zakon o gozdovih. Uradni list RS, št. 30/93, 13/98-odl. US, 56/99-ZON, 67/02, 110/02-ZGO-1, 115/06-ORZG40, 110/07, 8/10-ZSKZ-B, 106/10, 63/13, 101/13-ZDavNepr, 17/14, 22/14-odl. US, 24/15, 9/16-ZGGLRS, 77/16 in 203/2020-ZIUPOPĐVE.

11 NAČRT SO IZDELALI

Opise sestojev in odsekov so opravili: David Golobič, mag. inž. gozd. (UN) (1.048 ha), Denis Vrlinič, dipl. inž. gozd. (UN) (967 ha), Robert Kruh, univ. dipl. inž. gozd. (926 ha), Roman Šimic, univ. dipl. inž. gozd. (147 ha), Erik Zupančič, dipl. inž. gozd. (UN) (78 ha), mag. Andrej Kotnik, univ. dipl. inž. gozd. (66 ha), s prevedbo gojitvenih načrtov (1.279 ha) Anton Avguštin, inž. gozd., in Joško Fink, inž. gozd.

Meritve na stalnih vzorčnih ploskvah sta vodila Sašo Vilić, inž. gozd., in Katja Mervar, dipl. inž. gozd. (UN).

Digitalizacijo sestojev so opravili David Golobič, Denis Vrlenič in Robert Kruh.

Tekst je napisal Robert Kruh, razen posameznih poglavij, ki so jih prispevali:

mag. Andrej Kotnik: Posegi v gozd in gozdni prostor, Usmeritve za posege v gozd in gozdni prostor, Usmeritve za ukrepe na drugih gozdnih zemljiščih, Ekonomska presoja, Stanje in razvoj gozdnih površin.

Marjan Kumelj, univ. dipl. inž. gozd.: Živalski svet, Lovstvo, Objedenost gozdnega mladja.

Katja Mervar in David Golobič: Funkcije gozdov.

Karte je izdelal Sašo Vilić.

S podatki, mnenji, nasveti in izkušnjami sta veliko prispevala vodja Odseka za načrtovanje razvoja gozdov mag. Andrej Kotnik in vodja Odseka za ukrepe v gozdovih Andrej Držaj, univ. dipl. inž. gozd.

Podpisniki

Odgovoren za izdelavo načrta:
Robert Kruh

Vodja odseka za načrtovanje razvoja gozdov:
mag. Andrej Kotnik

Vodja OE Novo mesto:
Anton Turk

Direktor ZGS:
Gregor Danev

Novo mesto, 22. 5. 2024

12 PRILOGE Z DODATNIMI PREGLEDNICAMI

12.1 Priloga 1: Tabelarni pregledi za GGE, RGR in lastništva

12.1.1 Povzetek stanja in ukrepov na ravni gozdnogospodarske enote

Preglednica/LP: Površina gozdov po oblikah lastništev

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda v ha	20,97	4.490,24	0,00	4.511,21
Delež v %	0,5	99,5	0,0	100,0

Preglednica/GF1: Gozdni fondi po kategorijah gozdov in rastiščnogojitvenih razredih

Kategorija gozdov	Rastiščnogojitveni razred	Površina (ha)	Lesna zaloga (m ³ /ha)			Letni prirastek (m ³ /ha)			Možni posek			
			Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	% od lesne zaloge			% od P
									Iglavci	Listavci	Skupaj	
Večnamenski gozdovi	070-Gorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah	360,62	116,1	262,0	378,1	2,76	7,01	9,77	20,2	23,1	22,2	85,9
	090-Jelova bukovja	4.101,33	229,4	165,1	394,4	6,85	4,03	10,89	24,1	26,8	25,3	91,5
	Skupaj	4.461,95	220,2	172,9	393,1	6,53	4,26	10,79	24,0	26,4	25,0	91,1
0210-Gozdni rezervati		5,38	261,3	363,2	624,5	7,55	8,34	15,89	0,0	0,0	0,0	0,0
0220-GPN, ukrepi so dovoljeni		43,88	156,7	235,7	392,4	4,55	5,59	10,14	31,6	24,5	27,3	106,0
Skupaj vsi gozdovi		4.511,21	219,7	173,7	393,4	6,51	4,29	10,80	24,0	26,3	25,0	91,1

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradba sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
			Površina		Zasnova				
	ha	%	ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	368,93	8,2	-	-	-	-	-	-	-
Drogovnjak	569,97	12,6	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	1.466,78	32,6	71,73	4,9	61,7	37,5	0,8	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	1.345,44	29,8	849,96	63,2	82,2	17,6	0,2	0,0	0,0
Prebiralni sestoji	760,09	16,8	-	-	-	-	-	-	-
Skupaj	4.511,21	100,0	921,69	20,4	80,7	19,0	0,3	0,0	0,0

Preglednica/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Razvojna faza	Površina (ha)	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	368,93	71,1	25,7	3,0	0,2	21,8	61,2	17,0	0,0	49,9	40,6	8,0	1,5
Drogovnjak	569,97	60,6	36,1	3,3	0,0	36,9	50,9	12,2	0,0	48,9	49,6	1,5	0,0
Debeljak	1.466,78	-	-	-	-	51,1	42,2	6,7	0,0	1,8	92,6	5,6	0,0
Sestoj v obnovi	1.345,44	-	-	-	-	39,7	59,8	0,5	0,0	0,0	0,4	33,9	65,7
Prebiralni sestoji	760,09	-	-	-	-	48,0	49,2	2,8	0,0	-	-	-	-
Skupaj	4.511,21												-

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga drevesnih vrst in njena sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	2,6	11,4	17,2	22,5	46,3	30,1	118,3
Jelka	2,3	8,1	14,5	22,1	53,0	25,6	100,7
Bor	1,4	8,1	20,0	26,9	43,6	0,0	0,2
Macesen	2,9	6,6	11,9	21,2	57,4	0,1	0,5
Ostali iglavci	9,5	28,9	23,7	14,2	23,7	0,0	0,0
Bukev	4,3	10,5	20,3	24,8	40,1	35,7	140,3
Hrast	3,2	11,3	22,1	26,8	36,6	0,1	0,3
Plemeniti listavci	3,9	10,1	20,2	25,4	40,4	8,2	32,4
Trdi listavci	5,7	13,7	22,8	24,0	33,8	0,2	0,7
Mehki listavci	19,3	19,3	19,3	0,0	42,1	0,0	0,0
Iglavci	2,5	9,9	16,0	22,3	49,3	55,8	219,7
Listavci	4,2	10,4	20,3	24,9	40,2	44,2	173,7
Skupaj	3,3	10,1	17,9	23,5	45,2	100,0	393,4

Preglednica/PR1: Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,56	1,29	1,41	1,43	1,82	60,3	6,51
Listavci	0,75	0,87	1,02	0,85	0,80	39,7	4,29
Skupaj	1,31	2,16	2,43	2,28	2,62	100,0	10,80

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka

	MP (m ³)	% na LZ	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
Iglavci	237.736	24,0											
Listavci	206.003	26,3											
Skupaj	443.739	25,0											
Neizkoriščeno drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
		dejansko	ponovitve											
Priprava sestoja	ha	3,50	3,50											
Sadnja	ha	0,72	0,72											
Obžetev	ha	16,70	45,59											
Nega mladja	ha	37,20	37,20											
Nega gošče	ha	493,51	493,51											
Nega letvenjaka	ha	386,41	386,41											
Nega drogovnjaka	ha	219,69	219,69											
Nega prebiralnega gozda	ha	169,99	169,99											
Naravni razvoj biotopov	m ³	110,40	110,40											

12.1.2 Povzetek stanja in ukrepov na ravni rastiščnogojitvenega razreda

Rastiščnogojitveni razred 070: Gorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah

Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po obliki lastništva

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	8,34	352,28	0,00	360,62
Delež (%)	2,3	97,7	0,0	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	2,0	9,6	19,0	25,1	44,3	22,5	85,2
Jelka	2,1	8,7	17,6	24,3	47,3	7,6	28,8
Bor	1,4	8,1	20,0	26,9	43,6	0,6	2,1
Bukev	4,3	11,4	21,2	25,1	38,0	58,7	221,9
Hrast	3,0	9,5	20,3	26,6	40,6	0,5	1,8
Plemeniti listavci	4,1	12,0	22,2	25,6	36,1	9,5	36,0
Trdi listavci	3,7	12,5	23,0	26,3	34,5	0,6	2,3
Iglavci	2,0	9,4	18,7	24,9	45,0	30,7	116,1
Listavci	4,2	11,5	21,4	25,2	37,7	69,3	262,0
Skupaj	3,6	10,8	20,5	25,1	40,0	100,0	378,1

Preglednica/PR1: Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,20	0,52	0,69	0,65	0,70	28,3	2,76
Listavci	1,31	1,56	1,69	1,33	1,12	71,7	7,01
Skupaj	1,51	2,08	2,38	1,98	1,82	100,0	9,77

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah

Kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno spremenjeni		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	69,98	19,4	290,64	80,6	0,00	0,0	0,00	0,0	360,62	100,0

Preglednica/OD: Odmrlo drevje

Razširjeni debelinski razred	Stoječe drevje število/ha			Ležeče drevje število/ha			Skupaj število/ha			
	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	m ³ /ha
10 - 29 cm	1,1	0,0	1,1	1,6	4,9	6,5	2,7	4,9	7,6	3,6
30 - 49 cm	0,5	0,0	0,5	0,0	1,1	1,1	0,5	1,1	1,6	3,6
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	0,5	0,5	0,0	0,5	2,1
Skupaj	1,6	0,0	1,6	2,1	6,0	8,1	3,7	6,0	9,7	9,3

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
	ha	%	Površina		Zasnova			
			ha	%	1	2	3	4
Mladovje	45,52	12,6	-	-	-	-	-	-
Drogovnjak	42,18	11,7	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	178,66	49,5	22,21	12,4	49,1	50,9	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	87,87	24,4	64,55	73,5	93,4	6,6	0,0	0,0
Prebiralni sestoji	6,39	1,8	-	-	-	-	-	-
Skupaj	360,62	100,0	86,76	24,1	87,0	13,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi iglavci	Bukev	Hrast	Plemeniti listavci	Trdi listavci	Mehki listavci
Površina (ha)	2,50	1,48	0,00	0,00	0,00	80,02	0,00	2,75	0,01	0,00
Delež od površine gozda (%)	0,8	0,5	0,0	0,0	0,0	25,9	0,0	0,9	0,0	0,0
Delež od podmladka (%)	2,9	1,7	0,0	0,0	0,0	92,2	0,0	3,2	0,0	0,0

Opomba: Delež od površine je računat od površine gozda brez mladovij in prebiralnih sestojev.

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Število dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	55	14,5	60,0	16,4	9,1	0,0
Jelka	21	4,8	42,9	33,3	19,0	0,0
Bor	1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Macesen	2	0,0	50,0	50,0	0,0	0,0
Bukev	120	30,0	30,0	23,3	12,5	4,2
Hrast	1	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Plemeniti listavci	42	26,2	42,9	23,8	7,1	0,0
Trdi listavci	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Skupaj iglavci	79	11,4	54,4	21,5	12,7	0,0
Skupaj listavci	164	28,7	33,5	23,8	11,0	3,0
Skupaj	243	23,0	40,4	23,0	11,5	2,1

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	2,2
Veje	0,7
Osutost	0,4
Skupaj	3,3

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka po podatkih evidence poseka

	Načrtovani posek (m ³)	Realiziran posek (m ³)	Realizacija sečnje (%)	Realizacija od skupnega možnega poseka (%)
Iglavci	12.608	13.585	107,8	2,6
Listavci	28.810	22.915	79,5	4,3
Skupaj	41.418	36.500	88,1	6,9

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst po podatkih evidence poseka

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drevesne vrste	% od celotne LZ
Smreka	30,1	29,6	7,2
Jelka	7,1	16,3	1,7
Bor	0,0	0,0	0,0
Macesen	0,0	-	0,0
Ostali iglavci	0,0	-	0,0
Bukev	55,6	27,4	13,4
Hrast	0,8	67,6	0,2
Plemeniti listavci	5,2	8,7	1,2
Trdi listavci	1,2	35,4	0,3
Mehki listavci	0,0	-	0,0
Skupaj iglavci	37,2	25,0	8,9
Skupaj listavci	62,8	23,5	15,1
Skupaj	100,0	24,0	24,0

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih po podatkih evidence poseka

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	% od LZ	m ³ /ha
Iglavci	55,1	26,8	29,3	17,9	27,3	25,0	37,6
Listavci	13,5	22,7	18,8	21,5	31,8	23,5	63,4
Skupaj	20,8	23,9	21,1	20,2	29,6	24,0	100,9

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave deležev drevesnih vrst

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Ostali iglavci	Bukev	Hrast	Plemeniti listavci	Trdi listavci	Mehki listavci
2004	28,0	12,1	0,0	0,0	0,9	44,1	2,0	10,9	2,0	0,0
2014	24,5	10,5	0,8	0,0	0,0	48,8	0,3	14,3	0,8	0,0
2024	22,5	7,6	0,6	0,0	0,0	58,7	0,5	9,5	0,6	0,0

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka

	MP (m ³)	% na LZ	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
Iglavci	8.437	20,2											
Listavci	21.824	23,1											
Skupaj	30.261	22,2											
Neizkoriščeno drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
		dejansko	ponovitve											
Obžetev	ha	3,55	5,73											
Nega mladja	ha	6,04	6,04											
Nega gošče	ha	40,74	40,74											
Nega letvenjaka	ha	32,97	32,97											
Nega drogovnjaka	ha	22,29	22,29											
Nega prebiralnega dela	dni	1,28	1,28											

Rastiščnogojitveni razred 090: Jelova bukovja**Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po obliki lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	12,61	4.088,72	0,00	4.101,33
Delež (%)	0,3	99,7	0,0	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	2,7	11,5	17,1	22,3	46,4	30,9	121,8
Jelka	2,3	8,1	14,4	22,0	53,2	27,2	107,1
Macesen	2,9	6,6	11,9	21,2	57,4	0,1	0,5
Ostali iglavci	9,5	28,9	23,7	14,2	23,7	0,0	0,0
Bukev	4,4	10,4	20,1	24,7	40,4	33,6	132,4
Hrast	3,5	13,0	23,8	26,9	32,8	0,0	0,2
Plemeniti listavci	3,9	9,9	20,0	25,3	40,9	8,1	31,9
Trdi listavci	6,4	14,1	22,7	23,2	33,6	0,1	0,6
Mehki listavci	19,3	19,3	19,3	0,0	42,1	0,0	0,0
Iglavci	2,5	9,9	15,8	22,2	49,6	58,2	229,4
Listavci	4,3	10,3	20,1	24,9	40,4	41,8	165,1
Skupaj	3,3	10,1	17,6	23,3	45,7	100,0	394,5

Preglednica/PR1: Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,59	1,36	1,48	1,49	1,93	63,0	6,85
Listavci	0,71	0,80	0,95	0,80	0,77	37,0	4,03
Skupaj	1,30	2,16	2,43	2,29	2,70	100,0	10,88

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah

Kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno spremenjeni		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	929,51	22,7	2.846,54	69,4	264,30	6,4	60,98	1,5	4.101,33	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje

Razširjeni debelinski razred	Stoječe drevje število/ha			Ležeče drevje število/ha			Skupaj število/ha			
	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	m ³ /ha
10 - 29 cm	4,4	0,8	5,2	5,8	2,2	8,0	10,2	3,0	13,2	5,9
30 - 49 cm	0,4	0,1	0,5	0,5	0,5	1,0	0,9	0,6	1,5	3,3
50 in več cm	0,5	0,0	0,5	0,3	0,2	0,5	0,8	0,2	1,0	4,3
Skupaj	5,3	0,9	6,2	6,6	2,9	9,5	11,9	3,8	15,7	13,5

Preglednica/Rf1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
	ha	%	Površina		Zasnova v %			
			ha	%	1	2	3	4
Mladovje	319,50	7,8	-	-	-	-	-	-
Drogovnjak	527,79	12,9	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	1.269,34	30,9	49,52	3,9	67,3	31,5	1,2	0,0
Sestoj v obnovi	1.237,26	30,2	768,46	62,1	81,3	18,4	0,3	0,0
Prebiralni sestoji	747,44	18,2	-	-	-	-	-	-
Skupaj	4.101,33	100,0	817,98	19,9	80,5	19,2	0,3	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi iglavci	Bukev	Hrast	Plemeniti listavci	Trdi listavci	Mehki listavci
Površina (ha)	114,46	53,21	0,00	0,00	0,00	615,24	0,08	34,95	0,04	0,00
Delež od površine gozda (%)	3,8	1,8	0,0	0,0	0,0	20,3	0,0	1,2	0,0	0,0
Delež od podmladka (%)	14,0	6,5	0,0	0,0	0,0	75,2	0,0	4,3	0,0	0,0

Opomba: Delež od površine je računat od površine gozda brez mladovij in prebiralnih sestojev.

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Število dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	832	15,7	22,5	41,0	17,8	3,0
Jelka	753	10,1	25,8	41,0	21,8	1,3
Bukev	835	23,8	26,7	26,6	17,4	5,5
Hrast	2	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Plemeniti listavci	238	26,9	26,9	31,1	12,6	2,5
Trdi listavci	8	0,0	0,0	0,0	87,5	12,5
Mehki listavci	1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Skupaj iglavci	1.585	13,1	24,0	41,0	19,7	2,2
Skupaj listavci	1.084	24,3	26,5	27,2	17,0	5,0
Skupaj	2.669	17,6	25,0	35,5	18,6	3,3

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	4,5
Veje	1,0
Osutost	0,8
Skupaj	6,3

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka po podatkih evidence poseka

	Načrtovani posek (m ³)	Realiziran posek (m ³)	Realizacija sečnje (%)	Realizacija skupnega možnega poseka (%)
Iglavci	286.590	340.277	118,7	64,5
Listavci	194.155	169.323	87,2	32,1
Skupaj	480.745	509.600	106,0	96,6

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst po podatkih evidence poseka

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drevesne vrste	% od celotne LZ
Smreka	49,1	37,8	14,2
Jelka	17,7	21,2	5,1
Bor	0,0	-	0,0
Macesen	0,0	31,3	0,0
Ostali iglavci	0,0	11,5	0,0
Bukev	27,3	25,8	7,9
Hrast	0,1	53,5	0,0
Plemeniti listavci	5,7	21,6	1,7
Trdi listavci	0,1	21,7	0,0
Mehki listavci	0,0	14,7	0,0
Skupaj iglavci	66,8	31,3	19,3
Skupaj listavci	33,2	25,0	9,6
Skupaj	100,0	28,9	28,9

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih po podatkih evidence poseka

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	% od LZ	m ³ /ha
Iglavci	10,9	11,4	18,4	25,3	43,6	31,3	82,9
Listavci	9,3	12,4	16,9	28,4	32,4	25,0	41,3
Skupaj	10,2	11,8	17,7	26,6	39,8	28,9	124,2

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave deležev drevesnih vrst

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi iglavci	Bukev	Hrast	Plemeniti listavci	Trdi listavci	Mehki listavci
2004	38,0	23,0	0,0	0,0	0,0	30,9	0,2	7,8	0,1	0,0
2014	37,4	24,1	0,0	0,0	0,0	30,6	0,1	7,7	0,1	0,0
2024	30,9	27,2	0,0	0,1	0,0	33,6	0,0	8,1	0,1	0,0

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka

	MP (m ³)	% na LZ	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
Iglavci	227.128	24,1											
Listavci	181.650	26,8											
Skupaj	408.778	25,3											
Neizkoriščeno drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
		dejansko	ponovitve											
Priprava sestoja	ha	3,50	3,50											
Sadnja	ha	0,72	0,72											
Obžetev	ha	13,15	39,86											
Nega mladja	ha	30,58	30,58											
Nega gošče	ha	451,61	451,61											
Nega letvenjaka	ha	347,22	347,22											
Nega drogovnjaka	ha	197,40	197,40											
Nega prebiralnega gozda	ha	168,71	168,71											
Naravni razvoj biotopov	m ³	110,40	110,40											

Rastiščnogojitveni razred 210: Gozdni rezervat**Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po obliki lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	0,00	5,38	0,00	5,38
Delež (%)	0,0	100,0	0,0	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	3,3	6,2	11,5	20,9	58,1	9,5	59,3
Jelka	2,8	6,2	11,9	21,3	57,8	32,3	202,0
Bukev	3,2	8,7	19,6	26,1	42,4	45,9	286,6
Plemeniti listavci	3,0	9,1	20,1	26,2	41,6	12,3	76,6
Iglavci	2,9	6,2	11,8	21,2	57,9	41,8	261,3
Listavci	3,2	8,8	19,7	26,1	42,2	58,2	363,2
Skupaj	3,1	7,7	16,4	24,0	48,8	100,0	624,5

Preglednica/PR1: Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,72	1,03	1,37	1,77	2,66	47,5	7,55
Listavci	1,15	1,51	2,05	1,86	1,77	52,5	8,34
Skupaj	1,87	2,54	3,42	3,63	4,43	100,0	15,89

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah

Kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno spremenjeni		Izmenjeni		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
GPN, ukrepi niso dovoljeni	1,00	18,6	4,38	81,4	0,00	0,0	0,00	0,0	5,38	100,0

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza oziroma zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
	ha	%	Površina		Zasnova v %				
			ha	%	1	2	3	4	
Debeljak	1,00	18,6	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Prebiralni sestoji	4,38	81,4	-	-	-	-	-	-	-
Skupaj	5,38	100,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macese n	Drugi iglavci	Bukev	Hrast	Plemeniti listavci	Trdi listavci	Mehki listavci
2004	14,7	35,7	0,0	0,0	0,0	36,5	0,0	13,1	0,0	0,0
2014	14,7	38,0	0,0	0,0	0,0	33,8	0,0	13,5	0,0	0,0
2024	9,5	32,3	0,0	0,0	0,0	45,9	0,0	12,3	0,0	0,0

Rastiščnogojitveni razred 220: Gozdovi s posebnim namenom**Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po obliki lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	0,02	43,86	0,00	43,88
Delež (%)	0,0	100,0	0,0	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	1,5	7,9	16,2	23,2	51,2	19,2	75,4
Jelka	1,6	7,9	17,2	24,1	49,2	20,7	81,3
Bukev	3,0	10,4	21,0	26,5	39,1	48,8	191,4
Plemeniti listavci	3,0	10,6	21,1	26,6	38,7	11,3	44,3
Iglavci	1,6	7,9	16,7	23,6	50,2	39,9	156,7
Listavci	3,0	10,5	21,1	26,6	38,8	60,1	235,7
Skupaj	2,4	9,4	19,3	25,4	43,5	100,0	392,4

Preglednica/PR1: Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,25	0,76	1,10	1,11	1,33	44,9	4,55
Listavci	0,70	1,17	1,43	1,23	1,06	55,1	5,59
Skupaj	0,95	1,93	2,53	2,34	2,39	100,0	10,14

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah

Kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno spremenjeni		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
GPN, ukrepi so dovoljeni	0,00	0,0	39,19	89,3	4,69	10,7	0,00	0,0	43,88	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje

Razširjeni debelinski razred	Stoječe drevje število/ha			Ležeče drevje število/ha			Skupaj število/ha			
	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	m ³ /ha
10 - 29 cm	4,0	0,0	4,0	4,0	0,0	4,0	8,0	0,0	8,0	3,4
30 - 49 cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	4,0	0,0	4,0	4,0	0,0	4,0	8,0	0,0	8,0	3,4

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza oziroma zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
	ha	%	Površina		Zasnova v %				
			ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	3,91	8,9	-	-	-	-	-	-	
Debeljak	17,78	40,5	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Sestoj v obnovi	20,31	46,3	16,95	83,5	76,9	23,1	0,0	0,0	
Prebiralni sestoji	1,88	4,3	-	-	-	-	-	-	
Skupaj	43,88	100,0	16,95	38,6	76,9	23,1	0,0	0,0	

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi iglavci	Bukev	Hrast	Plemeniti listavci	Trdi listavci	Mehki listavci
Površina (ha)	2,13	0,64	0,00	0,00	0,00	13,74	0,00	0,44	0,00	0,00
Delež od površine gozda (%)	5,6	1,7	0,0	0,0	0,0	36,1	0,0	1,1	0,0	0,0
Delež od podmladka (%)	12,6	3,8	0,0	0,0	0,0	81,0	0,0	2,6	0,0	0,0

Opomba: Delež od površine je računat od površine gozda brez mladovij in prebiralnih sestojev.

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Število dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	5	40,0	40,0	20,0	0,0	0,0
Jelka	3	0,0	66,7	0,0	33,3	0,0
Bukev	12	0,0	16,7	50,0	33,3	0,0
Skupaj iglavci	8	25,0	50,0	12,5	12,5	0,0
Skupaj listavci	12	0,0	16,7	50,0	33,3	0,0
Skupaj	20	10,0	30,0	35,0	25,0	0,0

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in korenčnik	2,2
Veje	0,0
Osutost	2,2
Skupaj	4,4

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek (m ³)	Realiziran posek (m ³)	Realizacija sečnje (%)	Realizacija skupnega možnega poseka (%)
Iglavci	3.124	4.654	149,0	0,9
Listavci	2.430	2.443	100,6	0,5
Skupaj	5.554	7.097	127,8	1,3

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst po podatkih evidence poseka

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drevesne vrste	% od celotne LZ
Smreka	42,9	45,1	14,3
Jelka	22,7	33,0	7,5
Bor	0,0	-	0,0
Macesen	0,0	-	0,0
Ostali iglavci	0,0	-	0,0
Bukev	29,6	28,4	9,8
Hrast	0,0	-	0,0
Plemeniti listavci	4,9	14,7	1,6
Trdi listavci	0,0	-	0,0
Mehki listavci	0,0	-	0,0
Skupaj iglavci	65,6	40,0	21,8
Skupaj listavci	34,4	25,1	11,4
Skupaj	100,0	33,2	33,2

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	% od LZ	m ³ /ha
Iglavci	0,1	3,6	17,1	27,9	59,4	40,0	105,1
Listavci	4,5	9,5	17,4	31,5	31,5	25,1	55,2
Skupaj	2,2	6,8	17,3	29,5	48,0	33,2	160,4

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macese n	Drugi iglavci	Bukev	Hrast	Plemeni ti listavci	Trdi listavci	Mehki listavci
2004	33,5	25,3	0,0	0,0	0,0	32,5	0,0	8,7	0,0	0,0
2014	31,6	22,9	0,0	0,0	0,0	34,5	0,0	11,0	0,0	0,0
2024	19,2	20,7	0,0	0,0	0,0	48,8	0,0	11,3	0,0	0,0

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
Iglavci	2.171	31,6											
Listavci	2.529	24,5											
Skupaj	4.700	27,3											
Neizkoriščeno drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
		dejansko	ponovitve											
Nega mladja	ha	0,58	0,58											
Nega gošče	ha	1,16	1,16											
Nega letvenjaka	ha	6,22	6,22											

Povzetek stanja in ukrepov na ravni lastništva**Zasebni gozdovi****Preglednica/KG: Gozdni fondi po kategorijah gozdov**

Kategorije gozdov	Površina (ha)	Lesna zaloga (m ³ /ha)			Letni prirastek (m ³ /ha)			Možni posek			
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	% od lesne zaloge			% od p
								Iglavci	Listavci	Skupaj	
Večnamenski gozdovi	20,95	213,9	262,3	476,2	6,13	6,56	12,69	12,8	17,3	15,3	57,4
GPN, ukrepi so dovoljeni	0,02	150,0	500,0	650,0	4,50	14,00	18,50	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj vsi gozdovi	20,97	213,8	262,6	476,4	6,13	6,57	12,70	12,8	17,3	15,3	57,3

Preglednica/RF2: Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina (ha)	Delež (%)
Mladovje	0,97	4,6
Drogovnjak	0,94	4,5
Debeljak	14,94	71,2
Sestoj v obnovi	3,71	17,7
Prebiralni sestoji	0,41	2,0
Skupaj	20,97	100,0

Preglednica/DV: Drevesna sestava

Drevesna vrsta	% od LZ
Smreka	31,2
Jelka	13,7
Bukev	45,7
Hrast	2,3
Plemeniti listavci	5,5
Trdi listavci	1,6
Iglavci	44,9
Listavci	55,1
Skupaj	100,0

Preglednica/LZ2: Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	2,7	9,1	19,2	25,5	43,5	44,9	213,8
Listavci	3,6	11,3	22,1	26,5	36,5	55,1	262,6
Skupaj	3,2	10,3	20,8	26,1	39,6	100,0	476,4

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP (m ³)	% na LZ	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
Iglavci	575	12,8											
Listavci	952	17,3											
Skupaj	1.527	15,3											
Neizkoriščeno drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
		dejansko	ponovitve											
Nega mladja	ha	0,22	0,22											
Nega gošče	ha	1,60	1,60											
Nega letvenjaka	ha	0,10	0,10											
Nega drogovnjaka	ha	0,22	0,22											
Nega prebiralnega gozda	ha	0,08	0,08											

Državni gozdovi**Preglednica/KG: Gozdni fondi po kategorijah gozdov**

Kategorije gozdov	Površina (ha)	Lesna zaloga (m ³ /ha)			Prirastek (m ³ /ha)			Možni posek			
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	% od lesne zaloge			% od P
								Iglavci	Listavci	Skupaj	
Večnamenski gozdovi	4.441,00	220,2	172,5	392,7	6,53	4,26	10,79	24,0	26,4	25,1	91,3
GPN, ukrepi so dovoljeni	43,86	156,7	235,6	392,3	4,55	5,59	10,14	31,6	24,5	27,3	106,0
GPN, ukrepi so dovoljeni	5,38	261,3	363,2	624,5	7,55	8,34	15,89	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj vsi gozdovi	4.490,24	219,7	173,3	393,0	6,51	4,28	10,79	24,0	26,3	25,1	91,3

Preglednica/RF2: Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina (ha)	Delež (%)
Mladovje	367,96	8,2
Drogovnjak	569,03	12,7
Debeljak	1.451,84	32,3
Sestoj v obnovi	1.341,73	29,9
Prebiralni sestoji	759,68	16,9
Skupaj	4.490,24	100,0

Preglednica/DV: Drevesna sestava

Drevesna vrsta	% od LZ
Smreka	30,1
Jelka	25,7
Bor	0,0
Macesen	0,1
Ostali iglavci	0,0
Bukev	35,6
Hrast	0,1
Plemeniti listavci	8,2
Trdi listavci	0,2
Mehki listavci	0,0
Iglavci	55,9
Listavci	44,1
Skupaj	100,0

Preglednica/LZ2: Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	2,5	9,9	16,0	22,3	49,3	55,9	219,7
Listavci	4,3	10,4	20,2	24,9	40,2	44,1	173,3
Skupaj	3,3	10,1	17,8	23,4	45,4	100,0	393,0

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP (m ³)	% na LZ	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
Iglavci	237.161	24,0											
Listavci	205.051	26,3											
Skupaj	442.212	25,1											
Neizkoriščeno drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
		dejansko	ponovitve											
Priprava sestoja	ha	3,50	3,50											
Sadnja	ha	0,72	0,72											
Obžetev	ha	16,70	45,59											
Nega mladja	ha	36,98	36,98											
Nega gošče	ha	491,91	491,91											
Nega letvenjaka	ha	386,31	386,31											
Nega drogovnjaka	ha	219,47	219,47											
Nega prebiralnega gozda	ha	169,91	169,91											
Naravni razvoj biotopov	m ³	110,40	110,40											

12.1.3 Povzetek stanja in ukrepov na ravni revirja

Revir: Rog - 2306

Preglednica/LP: Površina revirja po obliki lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	2,50	2.253,36	0,00	2.255,86
Delež (%)	0,1	99,9	0,0	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi v % od LZ					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	2,6	10,8	16,1	21,8	48,7	28,9	110,8
Jelka	2,4	8,1	13,2	20,9	55,4	28,8	110,1
Macesen	2,9	6,6	11,7	21,0	57,8	0,3	1,0
Ostali iglavci	9,5	28,9	23,7	14,2	23,7	0,0	0,0
Bukev	4,7	10,0	19,4	24,1	41,8	33,7	129,1
Hrast	4,0	12,6	23,4	26,8	33,2	0,0	0,1
Plemeniti listavci	3,9	9,4	19,4	25,2	42,1	8,3	31,7
Trdi listavci	3,2	13,3	23,9	27,1	32,5	0,0	0,1
Iglavci	2,5	9,4	14,6	21,3	52,2	58,0	221,9
Listavci	4,5	9,9	19,4	24,4	41,8	42,0	161,0
Skupaj	3,4	9,6	16,6	22,6	47,8	100,0	382,9

Preglednica/PR1: Letni prirastek po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,56	1,26	1,33	1,40	1,97	62,4	6,52
Listavci	0,73	0,75	0,90	0,77	0,78	37,6	3,93
Skupaj	1,29	2,01	2,23	2,17	2,75	100,0	10,45

Preglednica/RF1: Površine razvojnih faz oz. zgradba sestojev ter podmladka

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
			Površina		Zasnova				
	ha	%	ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	149,82	6,6	-	-	-	-	-	-	-
Drogovnjak	299,44	13,3	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	539,95	23,9	20,49	3,8	71,7	25,5	2,8	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	806,78	35,8	492,93	61,1	86,5	13,5	0,0	0,0	0,0
Prebiralni sestoji	459,87	20,4	-	-	-	-	-	-	-
Skupaj	2.255,86	100,0	513,42	22,8	85,6	14,2	0,2	0,0	0,0

Preglednica/MPVP: Možni posek po vrstah poseka – vsi gozdovi

		Vrsta poseka					% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek oslabelega drevja	Posek skupaj		
		Redčenja	Pomladitveni	Prebiralni				
Iglavci	m ³	21.163	65.062	37.562	3.428	127.215	25,4	86,5
	%	16,6	51,1	29,5	2,7	100,0		
Listavci	m ³	13.050	73.705	17.953	162	104.870	28,9	118,3
	%	12,4	70,3	17,1	0,2	100,0		
Skupaj	m ³	34.213	138.767	55.515	3.590	232.085	26,9	98,5
	%	14,7	59,8	23,9	1,5	100,0		

Preglednica/MPVP: Možni posek po vrstah poseka – zasebni gozdovi in gozdovi lokalnih skupnosti

		Vrsta poseka					% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek oslabelega drevja	Posek skupaj		
		Redčenja	Pomladitveni	Prebiralni				
Iglavci	m ³	0	29	36	53	118	13,8	51,3
	%	0,0	24,6	30,5	44,9	100,0		
Listavci	m ³	0	6	23	3	32	21,5	106,7
	%	0,0	18,8	71,9	0,0	100,0		
Skupaj	m ³	0	35	59	56	150	14,9	55,6
	%	0,0	23,3	39,3	37,3	100,0		

Preglednica/MPVP: Možni posek po vrstah poseka – državni gozdovi

		Vrsta poseka					% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek oslabelega drevja	Posek skupaj		
		Redčenja	Pomladitveni	Prebiralni				
Iglavci	m ³	21.163	65.033	37.526	3.375	127.097	25,4	86,5
	%	16,7	51,2	29,5	2,7	100,0		
Listavci	m ³	13.050	73.699	17.930	159	104.838	28,9	118,3
	%	12,4	70,3	17,1	0,2	100,0		
Skupaj	m ³	34.213	138.732	55.456	3.534	231.935	26,9	98,5
	%	14,8	59,8	23,9	1,5	100,0		

Preglednica/NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Priprava sestoja	ha	0,00	3,50	0,00	3,50
Obžetev	ha	0,00	22,72	0,00	22,72
Nega mladja	ha	0,00	18,38	0,00	18,38
Nega gošče	ha	0,68	265,83	0,00	266,51
Nega letvenjaka	ha	0,00	204,98	0,00	204,98
Nega drogovnjaka	ha	0,00	139,50	0,00	139,50
Nega prebiralnega gozda	ha	0,08	111,58	0,00	111,66
Naravni razvoj biotopov	m ³	0,00	107,39	0,00	107,39

Revir: Rampoha - 2328

Preglednica/LP: Površina revirja po obliki lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	18,47	2.236,88	0,00	2.255,35
Delež (%)	0,8	99,2	0,0	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi v % od LZ					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	2,7	12,0	18,2	23,0	44,1	31,1	125,9
Jelka	2,2	8,1	16,2	23,6	49,9	22,6	91,2
Bor	1,4	8,1	20,0	26,9	43,6	0,1	0,3
Macesen	0,0	7,9	19,8	27,7	44,6	0,0	0,0
Bukev	4,0	10,9	21,0	25,4	38,7	37,5	151,5
Hrast	3,1	11,2	21,9	26,8	37,0	0,2	0,6
Plemeniti listavci	3,9	10,7	21,0	25,6	38,8	8,2	33,1
Trdi listavci	5,8	13,7	22,7	23,8	34,0	0,3	1,3
Mehki listavci	19,3	19,3	19,3	0,0	42,1	0,0	0,0
Iglavci	2,5	10,3	17,3	23,3	46,6	53,8	217,4
Listavci	4,0	10,9	21,0	25,4	38,7	46,2	186,5
Skupaj	3,2	10,6	19,0	24,3	42,9	100,0	403,9

Preglednica/PR1: Letni prirastek po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,55	1,32	1,49	1,45	1,68	58,2	6,49
Listavci	0,77	0,98	1,14	0,93	0,83	41,8	4,65
Skupaj	1,32	2,30	2,63	2,38	2,51	100,0	11,14

Preglednica/Rf1: Površine razvojnih faz oz. zgradba sestojev ter podmladka

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
			Površina		Zasnova			
	ha	%	ha	%	1	2	3	4
Mladovje	219,11	9,7	-	-	-	-	-	-
Drogovnjak	270,53	12,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	926,83	41,1	51,24	5,5	57,6	42,4	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	538,66	23,9	357,03	66,3	76,2	23,3	0,5	0,0
Prebiralni sestoji	300,22	13,3	-	-	-	-	-	-
Skupaj	2.255,35	100,0	408,27	18,1	74,8	24,8	0,4	0,0

Preglednica/MPVP: Možni posek po vrstah poseka – vsi gozdovi

		Vrsta poseka					% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek oslabelega drevja	Posek skupaj		
		Redčenja	Pomladitveni	Prebiralni				
Iglavci	m ³	48.010	39.516	18.861	4.134	110.521	22,5	75,5
	%	43,4	35,8	17,1	3,7	100,0		
Listavci	m ³	33.836	56.367	10.851	79	101.133	24,0	96,3
	%	33,5	55,7	10,7	0,1	100,0		
Skupaj	m ³	81.846	95.883	29.712	4.213	211.654	23,2	84,2
	%	38,7	45,3	14,0	2,0	100,0		

Preglednica/MPVP: Možni posek po vrstah poseka – zasebni gozdovi

		Vrsta poseka					% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek oslabelega drevja	Posek skupaj		
		Redčenja	Pomladitveni	Prebiralni				
Iglavci	m ³	339	41	0	77	457	12,6	43,5
	%	74,2	9,0	0,0	16,8	100,0		
Listavci	m ³	519	401	0	0	920	17,2	68,7
	%	56,4	43,6	0,0	0,0	100,0		
Skupaj	m ³	858	442	0	77	1.377	15,3	57,6
	%	62,3	32,1	0,0	5,6	100,0		

Preglednica/MPVP: Možni posek po vrstah poseka – državni gozdovi

		Vrsta poseka					% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek oslabelega drevja	Posek skupaj		
		Redčenja	Pomladitveni	Prebiralni				
Iglavci	m ³	47.671	39.475	18.861	4.057	110.064	22,6	75,7
	%	43,3	35,9	17,1	3,7	100,0		
Listavci	m ³	33.317	55.966	10.851	79	100.213	24,1	96,7
	%	33,2	55,8	10,8	0,1	100,0		
Skupaj	m ³	80.988	95.441	29.712	4.136	210.277	23,3	84,5
	%	38,5	45,4	14,1	2,0	100,0		

Preglednica/NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Sadnja	ha	0,00	0,72	0,00	0,72
Obžetev	ha	0,00	22,87	0,00	22,87
Nega mladja	ha	0,22	18,60	0,00	18,82
Nega gošče	ha	0,92	226,08	0,00	227,00
Nega letvenjaka	ha	0,10	181,33	0,00	181,43
Nega drogovnjaka	ha	0,22	79,97	0,00	80,19
Nega prebiralnega gozda	ha	0,00	58,33	0,00	58,33
Naravni razvoj biotopov	m ³	0,00	3,01	0,00	3,01

Povzetek stanja in ukrepov na ravni občin

Občina: Dolenjske Toplice – 157

Vsi gozdovi te enote so v občini Dolenjske Toplice, zato za povzetek stanja in ukrepov na ravni občin veljajo podatki za raven enote.

Priloga 2: Seznam tarif po odsekih**Šifre za tarife: Lahko so tudi vmesne tarife (npr.: V 2-3=25)**

Tarifa	Prebiralne (P)	Vmesne (V)	Enodobne (E)
1	2	22	42
2	4	24	44
3	6	26	46
4	8	28	48
5	10	30	50
6	12	32	52
7	14	34	54
8	16	36	56
9	18	38	58
10	20	40	60

Preglednica/D-TAR: Seznam tarif po odsekih

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Tl	Ml
11001	35	35	33	38	34	37	32	30
11002	35	35	33	38	34	37	32	30
11003	35	35	33	38	34	37	32	30
11004A	35	35	33	38	34	37	32	30
11004B	35	35	33	38	34	37	32	30
11005	35	35	33	38	34	37	32	30
11006	35	35	33	38	34	37	32	30
11007A	35	35	33	38	34	37	32	30
11007B	35	35	33	38	34	37	32	30
11008	35	35	33	38	34	37	32	30
11009	35	35	33	38	34	37	32	30
11010	35	35	33	38	34	37	32	30
11011	35	35	33	38	34	37	32	30
11012	35	35	33	38	34	37	32	30
11013	35	35	33	38	34	37	32	30
11014	35	35	33	38	34	37	32	30
11015A	35	35	33	38	34	37	32	30
11015B	35	35	33	38	34	37	32	30
11016	35	35	33	38	34	37	32	30
11017	35	35	33	38	34	37	32	30
11018	35	35	33	38	34	37	32	30
11019	35	35	33	38	34	37	32	30
11020	35	35	33	38	34	37	32	30
11021	35	35	33	38	34	37	32	30
11022	35	35	33	38	34	37	32	30
11023	35	35	33	38	34	37	32	30
11024	35	35	33	38	34	37	32	30
11025	35	35	33	38	34	37	32	30
11026	35	35	33	38	34	37	32	30
11027	35	35	33	38	34	37	32	30
11028	35	35	33	38	34	37	32	30
11029	35	35	33	38	34	37	32	30
11030	35	35	33	38	34	37	32	30
11031A	35	35	33	38	34	37	32	30
11031B	35	35	33	38	34	37	32	30
11032	35	35	33	38	34	37	32	30
11033	35	35	33	38	34	37	32	30
11034	35	35	33	38	34	37	32	30
11035	35	35	33	38	34	37	32	30
11036	35	35	33	38	34	37	32	30
11037	35	35	33	38	34	37	32	30
11038	35	35	33	38	34	37	32	30
11039A	35	35	33	38	34	37	32	30
11039B	35	35	33	38	34	37	32	30
11040	35	35	33	38	34	37	32	30
11041	35	35	33	38	34	37	32	30
11042	35	35	33	38	34	37	32	30
11043	35	35	33	38	34	37	32	30
11044A	35	35	33	38	34	37	32	30
11044B	35	35	33	38	34	37	32	30
11045	35	35	33	38	34	37	32	30
11046A	35	35	33	38	34	37	32	30
11046B	35	35	33	38	34	37	32	30
11047	35	35	33	38	34	37	32	30
11048A	35	35	33	38	34	37	32	30
11048B	35	34	33	38	34	37	32	30
11048C	35	35	33	38	34	37	32	30
11049	35	35	33	38	34	37	32	30
11051	35	35	33	38	34	37	32	30
11053A	35	35	33	38	34	37	32	30
11053B	35	35	33	38	34	37	32	30
11054	35	35	33	38	34	37	32	30
11055	35	35	33	38	34	37	32	30
11056	35	35	33	38	34	37	32	30
11057	35	35	33	38	34	37	32	30
11058	35	35	33	38	34	37	32	30
11059	35	35	33	38	34	37	32	30
11060	35	35	33	38	34	37	32	30
11061	35	35	33	38	34	37	32	30
11062	35	35	33	38	34	37	32	30
11063	35	35	33	38	34	37	32	30
11064	35	35	33	38	34	37	32	30
11065	35	35	33	38	34	37	32	30

PRILOGE Z DODATNIMI PREGLEDNICAMI

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Ti	Mi
11066	35	35	33	38	34	37	32	30
11067	35	35	33	38	34	37	32	30
11068	35	35	33	38	34	37	32	30
11069	35	35	33	38	34	37	32	30
11070	35	35	33	38	34	37	32	30
11071	35	35	33	38	34	37	32	30
11072	35	35	33	38	34	37	32	30
11073	35	35	33	38	34	37	32	30
11074	35	35	33	38	34	37	32	30
11075	35	35	33	38	34	37	32	30
11083A	35	35	33	38	34	37	32	30
11083B	35	35	33	38	34	37	32	30
11084A	35	35	33	38	34	37	32	30
11084B	35	35	33	38	34	37	32	30
11085	35	35	33	38	34	37	32	30
11086	35	35	33	38	34	37	32	30
11087	35	35	33	38	34	37	32	30
11090	35	35	33	38	34	37	32	30
11093	35	35	33	38	34	37	32	30
11095	35	35	33	38	34	37	32	30
11098	35	35	33	38	34	37	32	30
11099A	35	35	33	38	34	37	32	30
11099B	35	35	33	38	34	37	32	30
11099C	35	35	33	38	34	37	32	30
11100A	35	34	33	38	34	37	32	30
11100B	35	34	33	38	34	37	32	30
11100C	35	35	33	38	34	37	32	30
11100D	35	35	33	38	34	37	32	30
11101A	35	35	33	38	34	37	32	30
11101B	35	35	33	38	34	37	32	30
11101C	35	35	33	38	34	37	32	30
11102A	35	35	33	38	34	37	32	30
11102B	35	34	33	38	34	37	32	30
11103	35	35	33	38	34	37	32	30
11104	35	35	33	38	34	37	32	30
11105A	35	35	33	38	34	37	32	30
11105B	35	35	33	38	34	37	32	30
11106A	35	35	33	38	34	37	32	30
11106B	35	35	33	38	34	37	32	30
11107A	35	35	33	38	34	37	32	30
11107B	35	35	33	38	34	37	32	30
11108A	35	35	33	38	34	37	32	30
11108B	35	35	33	38	34	37	32	30
11109A	35	35	33	38	34	37	32	30
11109B	35	35	33	38	34	37	32	30
11110	35	35	33	38	34	37	32	30
11111	35	35	33	38	34	37	32	30
11112	35	35	33	38	34	37	32	30
11113	35	35	33	38	34	37	32	30
11114A	35	34	33	38	34	37	32	30
11114B	35	35	33	38	34	37	32	30
11115A	35	34	33	38	34	37	32	30
11115B	35	35	33	38	34	37	32	30
11116	35	34	33	38	34	37	32	30
11117A	35	34	33	38	34	37	32	30
11117B	35	35	33	38	34	37	32	30
11118	35	34	33	38	34	37	32	30
11119A	35	34	33	38	34	37	32	30
11119B	35	35	33	38	34	37	32	30
11120	35	34	33	38	34	37	32	30
11121	35	35	33	38	34	37	32	30
11122	35	35	33	38	34	37	32	30
11123A	35	35	33	38	34	37	32	30
11123B	35	35	33	38	34	37	32	30
11124	35	35	33	38	34	37	32	30
11125	35	35	33	38	34	37	32	30
11126	35	35	33	38	34	37	32	30

12.2 Priloga 3: Seznam prirastnih nizov po rastiščnogojitvenih razredih

Preglednica/D-NIZ: Seznam prirastnih nizov po rastiščnogojitvenih razredih

GR	SDV	Niz	Ds3	Ds4	Ds5	Ds6	Ds7	Ds8	Ds9	Ds10	Ds11	Ds12	Ds13	Ds14	Ds15	Ds16
00070	SM	122	0,1085	0,0719	0,0522	0,0402	0,0323	0,0267	0,0225	0,0193	0,0169	0,0149	0,0133	0,0119	0,0108	0,0098
	JE	214	0,0806	0,0683	0,0579	0,0490	0,0415	0,0352	0,0299	0,0253	0,0214	0,0182	0,0154	0,0131	0,0111	0,0094
	OI	308	0,0536	0,0483	0,0428	0,0377	0,0330	0,0288	0,0249	0,0215	0,0185	0,0159	0,0137	0,0119	0,0106	0,0097
	BU	423	0,1544	0,0931	0,0629	0,0456	0,0348	0,0275	0,0223	0,0186	0,0157	0,0135	0,0117	0,0103	0,0091	0,0081
	HR	517	0,0444	0,0347	0,0267	0,0210	0,0174	0,0153	0,0143	0,0140	0,0138	0,0135	0,0125	0,0104	0,0068	0,0011
	PL	620	0,1026	0,0671	0,0482	0,0369	0,0293	0,0241	0,0202	0,0173	0,0151	0,0132	0,0118	0,0106	0,0096	0,0086
	TL	720	0,0720	0,0387	0,0270	0,0209	0,0171	0,0145	0,0126	0,0112	0,0101	0,0092	0,0085	0,0078	0,0073	0,0068
	ML	808	0,1211	0,0579	0,0333	0,0225	0,0166	0,0130	0,0105	0,0087	0,0075	0,0064	0,0057	0,0051	0,0045	0,0041
00090	SM	123	0,1328	0,0880	0,0639	0,0492	0,0395	0,0326	0,0276	0,0237	0,0207	0,0182	0,0163	0,0146	0,0133	0,0120
	JE	215	0,0986	0,0836	0,0708	0,0600	0,0509	0,0431	0,0366	0,0310	0,0263	0,0222	0,0188	0,0161	0,0136	0,0115
	OI	308	0,0536	0,0483	0,0428	0,0377	0,0330	0,0288	0,0249	0,0215	0,0185	0,0159	0,0137	0,0119	0,0106	0,0097
	BU	424	0,1274	0,0799	0,0557	0,0415	0,0323	0,0261	0,0215	0,0182	0,0155	0,0135	0,0119	0,0105	0,0094	0,0085
	HR	517	0,0444	0,0347	0,0267	0,0210	0,0174	0,0153	0,0143	0,0140	0,0138	0,0135	0,0125	0,0104	0,0068	0,0011
	PL	620	0,1026	0,0671	0,0482	0,0369	0,0293	0,0241	0,0202	0,0173	0,0151	0,0132	0,0118	0,0106	0,0096	0,0086
	TL	720	0,0720	0,0387	0,0270	0,0209	0,0171	0,0145	0,0126	0,0112	0,0101	0,0092	0,0085	0,0078	0,0073	0,0068
	ML	808	0,1211	0,0579	0,0333	0,0225	0,0166	0,0130	0,0105	0,0087	0,0075	0,0064	0,0057	0,0051	0,0045	0,0041
00210	SM	123	0,1328	0,0880	0,0639	0,0492	0,0395	0,0326	0,0276	0,0237	0,0207	0,0182	0,0163	0,0146	0,0133	0,0120
	JE	215	0,0986	0,0836	0,0708	0,0600	0,0509	0,0431	0,0366	0,0310	0,0263	0,0222	0,0188	0,0161	0,0136	0,0115
	OI	308	0,0536	0,0483	0,0428	0,0377	0,0330	0,0288	0,0249	0,0215	0,0185	0,0159	0,0137	0,0119	0,0106	0,0097
	BU	424	0,1274	0,0799	0,0557	0,0415	0,0323	0,0261	0,0215	0,0182	0,0155	0,0135	0,0119	0,0105	0,0094	0,0085
	HR	517	0,0444	0,0347	0,0267	0,0210	0,0174	0,0153	0,0143	0,0140	0,0138	0,0135	0,0125	0,0104	0,0068	0,0011
	PL	620	0,1026	0,0671	0,0482	0,0369	0,0293	0,0241	0,0202	0,0173	0,0151	0,0132	0,0118	0,0106	0,0096	0,0086
	TL	720	0,0720	0,0387	0,0270	0,0209	0,0171	0,0145	0,0126	0,0112	0,0101	0,0092	0,0085	0,0078	0,0073	0,0068
	ML	808	0,1211	0,0579	0,0333	0,0225	0,0166	0,0130	0,0105	0,0087	0,0075	0,0064	0,0057	0,0051	0,0045	0,0041
00220	SM	123	0,1328	0,0880	0,0639	0,0492	0,0395	0,0326	0,0276	0,0237	0,0207	0,0182	0,0163	0,0146	0,0133	0,0120
	JE	215	0,0986	0,0836	0,0708	0,0600	0,0509	0,0431	0,0366	0,0310	0,0263	0,0222	0,0188	0,0161	0,0136	0,0115
	OI	308	0,0536	0,0483	0,0428	0,0377	0,0330	0,0288	0,0249	0,0215	0,0185	0,0159	0,0137	0,0119	0,0106	0,0097
	BU	424	0,1274	0,0799	0,0557	0,0415	0,0323	0,0261	0,0215	0,0182	0,0155	0,0135	0,0119	0,0105	0,0094	0,0085
	HR	517	0,0444	0,0347	0,0267	0,0210	0,0174	0,0153	0,0143	0,0140	0,0138	0,0135	0,0125	0,0104	0,0068	0,0011
	PL	620	0,1026	0,0671	0,0482	0,0369	0,0293	0,0241	0,0202	0,0173	0,0151	0,0132	0,0118	0,0106	0,0096	0,0086
	TL	720	0,0720	0,0387	0,0270	0,0209	0,0171	0,0145	0,0126	0,0112	0,0101	0,0092	0,0085	0,0078	0,0073	0,0068
	ML	808	0,1211	0,0579	0,0333	0,0225	0,0166	0,0130	0,0105	0,0087	0,0075	0,0064	0,0057	0,0051	0,0045	0,0041

12.3 DODATNE NARAVOVARSTVENE VSEBINE

Preglednica 91/KHT: Habitatni tipi vezani na gozdne površine enote

Habitatni tip	Območje habitatnega tipa	Ekološke zahteve habitatnega tipa	Velikost cone znotraj POO /POV	Velikost cone znotraj GGE	Ocena stanja na območju
(6210) Polnaravna suha travišča in grmiščne faze na karbonatnih tleh (Festuco-Brometalia) (*pomembna rastišča kukavičevk) *	SI3000263 <u>Kočevsko</u>	Ta habitatni tip sestavljajo travniki ali pašniki na apnencih, dolomitih, redkeje na flišu ali peskih in starih prodiščih. Njihova rastišča so suha, svetla in topla, podlaga je nevtralna ali rahlo bazična, z malo hranili. Ne prenesejo gnojenja, razen na zelo pustih tleh, kjer uspevajo tudi ob zmernem gnojenju. Poraščajo pobočja gričevij (razen severnih), kjer so plitva, mestoma razgaljena tla. Ne prenesejo močne vlage, kakor tudi ne zastajanja vode. Potrebujemo ekstenzivno pašo ali košnjo 1-2-krat letno, prvič po odvetu večine travniških rastlin, brez gnojenja, s sušenjem sena na travniku, ne škodi jim paša na koncu sezone (avgust-oktober). V Sloveniji se ta habitatni tip pojavlja raztreseno na primernih površinah (negnojeno, zlasti karbonatna tla, prisojna pobočja). Ogrožajo ga gnojenje travnikov, baliranje sena, spreminjanje travnikov v njive, zaraščanje z lesnimi vrstami, ponekod tudi planinarjenje in izgradnja infrastrukture.	6.615 ha	35 ha	Neugodno: zaraščanje z drevnino
(8310) Jame, ki niso odprte za javnost	SI3000263 <u>Kočevsko</u>	To so jame, vključno s pripadajočimi vodnimi telesi, ki niso odprte za javnost in so življenjski prostor specializiranih ali endemičnih vrst živali. Mednje sodijo različni nevretenčarji, zlasti hrošči, raki in mehkužci, ki imajo praviloma zelo omejeno razširjenost. Jame so prezimovališče in kotišče številnih netopirjev ter življenjski prostor človeške ribice. V Sloveniji jih najdemo v dinarskem svetu. Ogrožajo jih onesnaževanje voda, množičen obisk turistov (osvetlitev, hrup) in ponekod odlaganje odpadkov.	106.790 ha	4.553 ha	neugodno: onesnaženje zaradi pritokov iz smeri Kočevskega polja
(9180) Javorovi gozdovi (Tilio-Acerion) v grapah in na pobočnih gruščih *	SI3000263 <u>Kočevsko</u>	Sem štejemo vse gozdove plemenitih listavcev od okoli 400 do 1200 m nadmorske višine, ki se pojavljajo v obliki otokov znotraj bukovih združb. Poraščajo vlažna in hladna pobočja, skalnate jarke in vrtače, pretežno na karbonatni podlagi. V drevesni plasti prevladujejo gorski javor, veliki jesen in bukev, jelke se pojavljajo le posamič. Habitatni tip se je ohranil zlasti tam, kjer bukev ni konkurenčna. Pojavlja se na manjših površinah raztreseno po vsej Sloveniji. Ogrožajo ga spreminjanje v smrekove gozdove, ponekod mu pomlajevanje otežkoča jelenjad.	7.928 ha	72 ha	neugodno: drevna sestava, razmerje razvojnih faz, pomlajevanje
(91K0) Ilirski bukovni gozdovi (Fagus sylvatica (Aremonio-Fagion))	SI3000263 <u>Kočevsko</u>	Ilirski bukovni gozdovi rastejo na karbonatni podlagi na nadmorski višini 600-1400 m. Sestavlja jih več različnih združb (dinarski podgorski bukovni gozdovi, bukovni gozdovi z jelko, visokogorski bukovni gozdovi), zanje je značilna večja vrstna pestrost kot za ostale bukove gozdove. V Sloveniji so najbolj ohranjeni v dinarskem svetu, pojavljajo pa se tudi v Alpah in ponekod v vzhodni Sloveniji (Orlica, Bohor, Kum, Boč, Donačka gora). V preteklosti jih je ponekod ogrožalo panjevsko gospodarjenje, steljarjenje in gozdna paša, sedaj pa mestoma pospeševanje smreke in otežkočeno pomlajevanje zaradi objedanja.	57.322 ha	2.960 ha	neugodno: težave s pomlajevanjem zaradi vpliva velikih rastlinojedcev

Preglednica 92/KVP: Kvalifikacijske vrste vezane na gozdne površine enote

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO/POV	Velikost cone znotraj GGE	Ocena stanja na območju
mulasti netopir, širokouhi netopir (<i>Barbastella barbastellus</i>)	SI3000263 Kočevo	Razmeroma majhen netopir (trup z glavo meri 45-58 mm). Na kratkem gobčku ima črno golo kožo, nosnice so usmerjene navzgor, uhlji so črni, široki, na čelu pri osnovi zrasli, majhne oči ležijo ob sami osnovi uhljev. Dlaka je dolga in svilnata, pri osnovi črna, kasneje rjavo črna, konice pa so belkaste ali rumenkaste, trebuh je sivo rjav, letalna opna je črna, prhut je široka. Živi v gozdnatih območjih. Prezimi večinoma v jamah z nizkimi temperaturami (do 5°C in visoko zračno vlago). Poleti se čez dan zateče v drevesne dupline, stavbe ali jame, ki jih dnevno menja. Lovi v počasnem, okretnem letu nizko nad vodo, nad drevesnimi krošnjami (raje ima listopaden gozd) in ob gozdnem robu. Hrani se z žuželkami, med katerimi prevladujejo majhni nočni metulji, hrošči in mrežekrilci. Priložnostni selivec - do 290 km, razdalje, ki jih preleti med zimskim in poletnim zatočiščem pa merijo do 20 km. Glavni vzrok ogroženosti je zatiranje žuželk v kmetijstvu in gozdarstvu, izguba zatočišč (dupline) pa tudi raba zaščitnih sredstev za les na podstrešjih.	99.530 ha	4.537 ha	ugodno
hrbski urh (<i>Bombina variegata</i>)	SI3000263 Kočevo Posamezni vodni viri znotraj GGE.	Po obliki spominja na žabo, zraste do 5 cm, po hrbtu pa ima bradavice. Oglašča se z zvonkim uu-uu, ob nevarnosti se vrže na hrbet in pokaže živobarven trebuh, ki je pri tej vrsti rumeno-črn. Ličinke so paglavci, ki imajo ovalen trup z repom in so brez okončin. Je gozdna vrsta, ki išče zavetje pod kamni in odmrli kosi lesa, v skalnih razpokah v grmovju ali v svetlih gozdnih robovih, kjer lahko preživi poletna obdobja mirovanja in prezimuje. Tipična mrestišča in življenjski prostor ličink so nezasenčene občasne luže v ali blizu gozda (glinokopi, kamnolomi, kolesnice na cesti). Predvsem mladi odrasli osebkovi so zelo mobilni in prepotujejo tudi več kot kilometer daleč od vode.	106.790 ha	4.553 ha	neugodno: preredka mreža mokrotnih habitatov v gozdu brez rib
mah <i>Buxbaumia viridis</i>	SI3000263 Kočevo	Je težko opazen, posamično rastoč akrokarp len listnat mah, visok do 2,5 cm. Sporofit predstavlja nesorazmerno velika (0,5 – 0,7 cm) podolgovata, rumenordeča do rdečerjava kapsula. Lističi so razmeroma majhni, resasti Moški gametofit je kratkoživ, v maloštevilnih skupinah ali posamičen. Preživi lahko nekaj tednov. Zrel ženski gametofit ima obliko majhnega mehurčka, s premerom manj kot 1 mm. <i>Buxbaumia viridis</i> je pionirska, saprolognikolna vrsta. Poseljuje že precej razpadla debela, veje in šore iglavcev, nekoliko redkeje se naseli na listastih drevesih. Raste na razmeroma zasenčenih mestih, pri visoki zračni vlažnosti. Na posameznem štoru raste le eden ali nekaj rastlin. Primarni habitat vrste predstavljajo jelovi gozdovi. Vrsta je ogrožena zaradi odstranjevanja odmrlega lesa, predvsem velikih gnijočih debel, in fragmentacije habitatov ter botaničnega zbiranja.	78.268 ha	4.176 ha	ugodno
mah <i>Dicranum viride</i>	SI3000263 Kočevo	<i>Dicranum viride</i> listnat, akrokarp len mah, ki tvori sploščene, temno olivnozeleno do skoraj črne blazinice visoke 1,5 – 4 cm. Stebelca so pokončna. Lističi so dolgi 4 – 6 mm in široki 0,5 – 0,75 mm. Je mezofilna, acidofilna vrsta senčnih rastišč. Poseljuje lubje ob vznožju listopadnih, predvsem starih dreves v strnjenih listopadnih (predvsem bukovih) gozdovih. Vrsta se pojavlja v majhnih šopih ali posameznih blazinicah z majhno gostoto, skupaj z drugimi vrstami, ki poseljujejo isti habitat. V Sloveniji vrsta uspeva na razpadajočih bukovih ostankih, deblih in štorih v montanskem pasu do 1000 m n.m., redko pa	78.268 ha	4.176 ha	ugodno

PRILOGE Z DODATNIMI PREGLEDNICAMI

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO/POV	Velikost cone znotraj GGE	Ocena stanja na območju	
		sega v kolinski pas pod 500 m n.m. Vrsta je ogrožena zaradi podiranja gostiteljskih dreves ter dreves v bližnji okolici, kar spreminja mikroklimatske razmere. Vrsta je občutljiva tudi na zračno onesnaženost.				
črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>)*	SI3000263 Kočevo	Sprednji del telesa in sprednja krila so črne barve, z zelenim kovinskim sijajem in značilnim črtastim vzorcem od svetlo rumene (na notranji strani) do umazano bele barve (na zunanji strani). Zadnja krila in zadek so cinober rdeče barve, krila s tremi večjimi črnimi lisami, zadek pa z malimi črnimi pikami. Samice se ne razlikujejo od samcev, so le za spoznanje večje in imajo debelejši zadek. Vrsta potrebuje listnate do mešane presvetljene gozdove od nižin do 1000 metrov nadmorske višine z visokim deležem vrzeli, jas in gozdnih robov z dobro zastopanim zeliščnim in grmovnim slojem ter vrstno bogatimi travniki v bližini. Mlade gosenice se hranijo z listi mrtvih kopriv, vrbovcev in drugih zelišč v podrasti, po prezimitvi pa se hranijo z listi grmovnih vrst (leska, robida, kosteničevje, navadna metla). Metulji srkajo nektar cvetov konjske grive, navadne dobre misli, gadovca, osatov, mete in tudi drugih medonosnih rastlin, ki cvetijo pozno poleti v gozdu in ob gozdnem robu. Metulji so aktivni podnevi in ponoči: podnevi se odrasli osebkovi hranijo, ponoči pa pariyo. Posamezne populacije so ogrožene zaradi pogoste košnje gozdnega roba ali zaradi uporabe pesticidov na površinah v bližini.	10.476 ha	297 ha	ugodno	
volk (<i>Canis lupus</i>)*	SI3000263 Kočevo	Je največji predstavnik družine psov, ki zraste do 140 cm in tehta do 70 kg. Podnevi se zadržujejo v skrivališčih v gosti podrasti ali na nepristopnih krajih. Je izreden, pretežno nočno dejaven plenilec, ki se združuje v krdela in se zaradi skupinskega lova loteva tudi večjih živali. V lovskih pohodih, ki so včasih dolgi tudi več sto kilometrov, plen navadno izčrpajo v utrujajočem pregonu. Prehranjuje se zlasti s srnjadjo, jelenjadjo in divjimi svinjami. Ujame predvsem živali, ki so v slabi telesni kondiciji, zato je pomemben selektor. Je zelo prilagodljiv, omejuje ga le človekova dejavnost (velika gostota naselij in prometnic). Že od nekdaj ga je človek preganjal zaradi napadov na drobnico, ki so bolj verjetni ob pomanjkanju parkljaste divjadi. Kljub slabemu slovesu človeku ni nevaren. Za preživetje vrste je pomembna povezanost populacij s koridorji.	502.621 ha	4.387 ha	ugodno	
škrlatni kukuj (<i>Cucujus cinnaberinus</i>)	SI3000263 Kočevo	Predvsem sestoji z velikim deležem odmrlega lesa in prisotnostjo minoritetnih drevesnih vrst.	11 do 15 mm velik hrošček s podolgovatim, paralelnim in sploščenim telesom. Glava, ovratnik in pokrovke so izrazito rdeče barve, noge in tipalnice pa so črne. Glava je nagrbnčena, ovratnik in pokrovke pa so rebrasti. Vrsta živi najraje pod gnjočim vlažnim lubjem dreves listavcev (hrast, topol, javor, in bukev) ali iglavcev (smreka, jelka in bor). V obeh razvojnih fazah se prehranjuje plenilsko, ličinke pa se delno prehranjujejo tudi z lesnim drobirjem. Slednje najdemo pogosto skupaj z ličinkami kozličkov, s katerimi se tudi hranijo. Razvoj traja dve leti ali več. Vrsto ogroža način gospodarjenja z gozdovi, pri katerem se stara in umirajoča drevesa odstranjuje.	75.556 ha	4.057 ha	neugodno: premajhna količina in dimenzije odmrle biomase
gozdni postavnež (<i>Euphydryas maturna</i>)	SI3000263 Kočevo	38-46 mm velik metulj. Zgornja stran kril ima rdečkasto osnovno barvo s črnim mrežastim vzorcem in kremasto belimi lisami. Živi v vlažnih dolinah s travniki in mešanimi gozdnimi sestoji. Gosenice se do zime skupinsko hranijo z listi velikega jesena in topola. Prezimijo v skupnih gnezdih iz listov hranilne rastline spetih s svilnatimi nitmi. Spomladi se gosenice hranijo posamič jesenom in topolom, poleg tega pa še z ozkolistnim trpotcem, vrednikovim jejičnikom,	67.717 ha	1.794 ha	neugodno: izginjanje jesena, odstranjevanje strukturiranega gozdnega roba z veliko vrstno pestrostjo	

PRILOGE Z DODATNIMI PREGLEDNICAMI

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO/POV	Velikost cone znotraj GGE	Ocena stanja na območju
		kosteničevjem ali travniško izjevko. Odrasli osebkji se zadržujejo večinoma na gozdnih robovih in gozdnih poteh, ki so le del dneva osončene. Hranijo se v glavnem na belo cvetočih rastlinah (kobulnice, navadna kalin, dobrovita ipd.). Na populacije negativno vpliva predvsem intenzifikacija kmetijske rabe travniških površin v bližini življenjskega prostora, način gospodarjenja z gozdom (odstranjevanje vegetacije na gozdnih obronkih in monokulturno pogozdovanje z iglavci) ter reguliranje manjših potokov z odstranjevanjem obrežne vegetacije.			
veliki frfotavček (<i>Leptidea morsei</i>)	SI3000263 Kočevo	Metulj ima bela krila s sivo do črno liso na zgornji strani krila spredaj, ki sega vse do konice. Pri samicah je ta lisa pogosto reducirana. Spodnja stran zadnjih kril je sivo bela do rumenkasto siva, žile so sivo poprašene, čez krila pa lahko potekata še dve vzporedni, poševni sivi progji. Vrsta je vezana na tople, vlažne, presvetljene in vrzelaste listnate in mešane gozdove z dobro razvitim zeliščnim slojem in pestrim gozdnim robom, v dolinah ob potokih in rekah, od nižin do 800 m nadmorske višine. Metulji potrebujejo za prehrano cvetoče naktarialne rastline v gozdni podrasti, na vrzelih in gozdnem robu. Samice odlagajo jajca na nekatere vrste stročnic (spomladanski in črni grahor ter nekatere grašice), s katerimi se prehranjujejo izlegle gosenice. Glavni dejavniki ogrožanja vrste so veliki posegi v gozdne površine (goloseki, nadomeščanje drevesnih vrst z monokulturami iglavcev), intenzivno odstranjevanje podrasti in čiščenje gozdnih robov ter klimatske spremembe z vse toplejšimi in sušnimi poletji.	67.717 ha	1.794 ha	ugodno
drobnovratnik (<i>Leptodirus hochenwartii</i>)	SI3000263 Kočevo	Telo tega 8 do 11 mm velikega jamskega hroščka izgleda sferične oblike zaradi velikega okroglega in obokano napihnjenega zadka. Glava in oprsje sta majhna in paličaste oblike, noge in tipalnice so zelo dolge. Celotna žival je kot vse jamske vrste nepigmentirana, do razlik prihaja le v odtenkih barve hitina. Trenutno ločimo šest podvrst. Živi v jamah s temperaturo nižjo od 10°C, tudi v ledenicah in snežnih jamah. Je mrhovinar in se prehranjuje z organskimi ostanki, ki jih najde v jami. Prisotnost je verjetno močno odvisna od trenutnih mikroklimatskih razmer v jami. Lahko ga ogrozi direktno onesnaževanjem jam, z odlaganjem raznovrstnih odpadkov v vhodne dele jam in brezna ter onesnaževanje površinskih voda, ki se stekajo v jame. Problem predstavljajo tudi raziskovalci in amaterski zbiralci, ki lahko fizično poškodujejo dostopne predele jam. Kolikšen pa je vpliv svetlobnega onesnaževanja še ni znano, vendar je vrsta izginila iz predelov Postojnske jame, kjer je jama redno osvetljena. Verjetno pa ima svojo vlogo pri tem predvsem zvišana temperatura in spremenjen vlažnostni režim.	13.432 ha	1.789 ha	ugodno
rogač (<i>Lucanus cervus</i>)	SI3000263 Kočevo	Sodi med največje vrste hroščev v Evropi. Samci, ki so navadno večji, zrastejo od 25 do 75 mm – značilna je raznolikost zaradi različne kvalitete hrane, ki je dostopna ličinkam. Telo je podolgovato, široko in deloma sploščeno. Čeljusti samcev so preobražene v rogovju podobno tvorbo - od tu tudi slovensko vrstno ime – rogač. Glava, ovratnik in noge so črne ali temnorjave barve, obarvanost pokrovk variira od temnorjavih do kostanjevo-rdečih. Razvoj je vezan na različne vrste listopadnega drevja, med katerimi prevladujejo hrasti. Samice rogača odlagajo jajčeca v ali od šture, stara ali padla drevesa. Ličinke se prehranjujejo z mrtvimi ali nagnitimi koreninami dreves,	76.092 ha	3.549 ha	ugodno

PRIOLOGE Z DODATNIMI PREGLEDNICAMI

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO/POV	Velikost cone znotraj GGE	Ocena stanja na območju
		zabubijo se v zemlji (15-20 cm globoko). Celoten razvoj poteka zelo počasi, tudi do pet let. Odrasli hrošči, ki živijo samo nekaj tednov, so največkrat aktivni v mraku, prehranjujejo se z različnimi rastlinskimi izločki. Ocenjujemo, da vrsta v Sloveniji še ni ogrožena, čeprav je bila uvrščena na rdeči seznam zaradi pretirane zbirateljske vneme (posebno zelo veliki primerki samcev). Neprimeren poseg pri gospodarjenju v gozdovih je s stališča vrste prenizko sekanje dreves (tik nad tlemi).			
navadni ris (<i>Lynx lynx</i>)	SI3000263 Kočevsko	Za to vrsto mačke so značilni čopi dolgih dlak na koncu uhljev. Tehta 16-34 kg, samci pa so večji in težji od samic. Razen v času parjenja je samotar. Je specializiran plenilec, ki lovi iz zasede. Najpogostejši plen so manjši parkljarji (srnjad, gamsi), lahko pa pleni tudi jelenjad, divje prašiče, jazbece, zajce, divje mačke ter gozdne jerebe. Gozd, v katerem živi je lahko prekinjen s kmetijskimi površinami. Za preživetje so ključni zadostna količina plena ter strpnost s strani ljudi. Ris je plašna žival in človeku ni nevaren. Na območjih, kjer je delež manjših parkljarjev majhen, je njegov glavni tekmelec volk. Za njegovo ohranitev je nujna vzpostavitev povezave med izoliranimi populacijami v Evropi.	502.621 ha	4.387 ha	neugodno: problem številčnosti populacije (premajhne izolirane populacije)
bukov kozliček (<i>Morimus funereus</i>)	SI3000263 Kočevsko	20 do 38 mm velik hrošč z robustnim, podolgovatim in paralelnim telesom; žametno sivomodre barve, na vsaki pokrovki ima po dve črni pegi, noge in tipalnice so dolge in sivočrne. Prehranjujejo se z lesom različnih drevesnih vrst. Odrasle privablja vonj ranjenih ali posekanih dreves predvsem bukve in jelke, v katerega samice tudi odlagajo jajčeca. Razvoj poteka tri do štiri leta, ličinke se prehranjujejo pod lubjem in se zabubijo globlje v lesu. Posebnost vrste je relativno dolga življenjska doba odraslih osebkov (2 leti). Hroščki so nekrilati, zaradi česar je omejena njihova mobilnost, kljub temu pa posamezen osebek prehodi velike razdalje. Poleg naravnih ovir, kot so reke, z gradnjami cest in avtocest postavljamo se več mej med populacijami vrste. Vrsta je v Sloveniji splošno razširjena in trenutno ne velja za ogroženo, vendar pa zaradi povpraševanja po bukovem kozličku na evropskih zbirateljskih borzah obstaja nevarnost izlavljanja hroščev v komercialne namene.	80.440 ha	3.585 ha	neugodno: premajhna količina in dimenzije odmrle biomase
veliki navadni netopir (<i>Myotis bechsteinii</i>)	SI3000263 Kočevsko	Srednje velik netopir (trup z glavo meri 40-56 mm). Smrček je gol, rožnat, vrh gobčka pa je rdeče rjav, uhlji so svetlo sivo rjavi, trikotne oblike, visoki, ima jih povsem iztegnjene tudi med zimskim spanjem. Telo je pokrito z razmeroma dolgo dlako, ki je ob osnovi temnejša kot pri konici; hrbet je svetlo rjav do rdeče rjav, trebuh pa je sivkasto rjav, prhut je svetlo sivo rjava, kratka in široka. Živi v strukturno bogatih gozdovih, s slojem grmičevja in nizkih dreves, predvsem v dinarskih jelovo bukovih gozdovih do 1800 m visoko. Prezimuje v stavbah in jamah oziroma umetnih rovih. Poleti si najde zatočišče v drevesnih duplih in gnezdilnicah, zatočišča pa menja vsak ali vsak drugi dan. Hrano lovi v frfotajočem, živahnem letu, 1-10 m od tal. Najbolj mu ustrezajo mirne noči, brez vetra. Lovi predvsem nočne metulje, košeninarje in hrošče, pa tudi suhe južine, pajke, zuželčje ličinke in druge, ki jih pobira s podlage. Ogroža jo zmanjševanje gozdnih površin (predvsem starih sestojev).	99.530 ha	4.537 ha	ugodno
vejicati netopir (<i>Myotis emarginatus</i>)	SI3000263 Kočevsko	Srednje velik netopir (trup z glavo meri 50-63 mm). Razmeroma kratki in široki uhlji so temno sivo rjave barve, gobček je rdeče rjav, dlake	105.121 ha	4.553 ha	ugodno

PRILOGE Z DODATNIMI PREGLEDNICAMI

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO/POV	Velikost cone znotraj GGE	Ocena stanja na območju
		volnatega kožuha so na hrbtu tribarvne: osnova je siva, sredina je slamnato rumena, konica pa živo rdeče rjava, trebuh je rumenkasto siv, prhut je široka s temno sivo rjavo letalno opno. Živi v toplih gozdnatih ali grmiščnih predelih, najraje na apnenčasti podlagi v bližini vode. Prezimuje v jamah z visoko zračno vlago, poleti pa se preko dneva zateče tudi na podstrešja stavb. Kotišča so na severu območja razširjenosti na toplih podstrešjih in v zvonikih, na jugu pa tudi v podzemskih jamah. Prehranjuje se s pajkovci in žuželkami, ki jih pobere z listov, vejic in s tal, lovi pa tudi leteče žuželke, ki jih prestreže z letalno mreno. Pogoste so skupine ali faze, ki ne letajo oziroma so dejavne podnevi. Najbolj so ogrožena njegova kotišča v stavbah, ki so tudi najbolj izpostavljena.			
navadni netopir (<i>Myotis myotis</i>)	SI3000263 Kočevo	Velik in močan netopir (trup z glavo meri 68-83 mm). Kratek, širok gobček je kratek in širok, skoraj gol, rožnato rjave barve; uhlji so razmeroma visoki in široki; telo je pokrito z zmerno dolgo in gosto dlako, pri osnovi rjave, na konicah pa svetlo sivo rjave barve, včasih z rdečkastim odtenkom; trebuh je belkasto siv. Prhut je razmeroma široka. Zelo je podoben ostrouhemu netopirju, le nekoliko večji. Živi v odprtih in svetlih listopadnih gozdovih do 1200 m visoko; poleti in pozimi si najde zatočišče v jamah in stavbah; za prezimovanje potrebuje visoko zračno vlago. Lovi predvsem velike žuželke na košenih travnikih, v sadovnjakih in gozdovih brez podrasti. Plen pobira v nizkem letu s tal in listov (krešiči, gosenice metuljev, bramorji, kobilice, murni). Občasno se seli na razdalje večje od 100 km. Ogroža ga predvsem izguba življenjskega prostora ter neustrezne prenove zgradb in preprečevanje dostopa v zatočišča (jame in drugi podzemni habitati, cerkvena podstrešja, zvoniki, podstrehe drugih objektov).	80.724 ha	4.553 ha	neugodno: premajhna količina in dimenzije odmrle biomase
človeška ribica, močeril (<i>Proteus anguinus</i>)*	SI3000263 Kočevo	Odrasli osebki ostanejo podobni ličinkam: ima močno podaljšano, cilindrično telo in stransko sploščen rep, na zatilju imajo peresaste škrge, ki jih ohranijo celo življenje, okončine so kratke. V dolžino zraste do 30 cm. Poznamo dve podvrsti: pri P. a. anguinus je telo rožnatobele barve, oči so majhne in prekrite s kožo, pri P. a. parkelj pa je telo črnosive barve, oči so majhne, vendar jih ne prekriva koža. Ocenjujejo, da močeril v naravnem okolju dočaka okoli 58 let, osebki v ujetništvu pa so živeli tudi po 70 let. Živijo v podzemnih vodah dinarskega krasa s temperaturo 8-12°C. Ogroženost močerila je povezana z onesnaženjem površinskih voda na kraškem svetu.	11.611 ha	240 ha	neugodno
južni podkovnjak (<i>Rhinolophus euryale</i>)	SI3000263 Kočevo	Netopir iz skupine podkovnjakov, ki imajo ime po nenavadni kožnati tvorbi okrog nosnic v obliki konjske podkve. Ušesa so velika, koničasta, trup z glavo meri okoli 5-7 cm, po hrbtu je sivo rjav, po trebuhu sivkast. Živi na toplih južnih pobočjih in v dolinah z listnatimi gozdovi ter na kmetijskih območjih. Prehranjuje se z žuželkami, med katerimi prevladujejo nočni metulji in hrošči. Potrebuje bližino vode in jame z različnim temperaturnim režimom, kjer tudi prezimuje. Poleti se čez dan zateka v toplejše dele jam ali v podstrešja stavb. Glavni vzrok ogroženosti je uporaba pesticidov pri zatiranju žuželk ter vznemirjanje na zatočiščih in kotiščih (osvetljevanje delov jam, motnje s strani obiskovalcev, vandalizem in neustrezne prenove zgradb). Preprečevanje dostopa v zatočišča (jame in drugi podzemni habitati, cerkvena podstrešja, zvoniki, podstrehe drugih objektov)	104.435 ha	4.547 ha	ugodno

PRILOGE Z DODATNIMI PREGLEDNICAMI

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO/POV	Velikost cone znotraj GGE	Ocena stanja na območju
veliki podkovnjak (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>)	SI3000263 Kočevo	Največji netopir v skupini podkovnjakov, ki imajo ime po nenavadni kožnati tvorbi okrog nosnic v obliki konjske podkve (trup z glavo meri okoli 5-7 cm). Ušesa so velika, koničasta, dlaka je fina in svilnata, po hrbtu je svetlo rjava, po trebuhu bolj sivkasta, letalna opna je močna in skoraj povsem črna. Živi v toplih gozdovih na zakraseli podlagi, s številnimi jamami in bližino vode. Je izrazito jamska vrsta - v jame se zateka tako v času zimskega spanja kot poleti, ko tam preživi dan. Poleti ga najdemo tudi na podstrešjih. Prehranjuje se z žuželkami, med katerimi prevladujejo hrošči in nočni metulji. Glavni vzrok ogroženosti je zatiranje žuželk v kmetijstvu in gozdarstvu ter vznemirjanje na zatočiščih in kotiščih (od vandalizma, motenj, do neustreznih prenov zgradb).	104.435 ha	4.547 ha	ugodno
mali podkovnjak (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)	SI3000263 Kočevo	Najmanjši netopir v skupini podkovnjakov, ki imajo ime po nenavadni kožnati tvorbi okrog nosnic v obliki konjske podkve (trup z glavo meri okoli 4-5 cm). Ušesa so velika, koničasta, dlaka je fina in svilnata, po hrbtu je sivkasto rjava, po trebuhu nekoliko svetlejša, letalna opna je tanka in temna. V zatočišču z zloženimi krili prekrijejo telo. Živi v toplih zavetnih dolinah z listopadim drevjem in grmičevjem, najbolj mu ustrezajo zakrasela območja s kraškimi jamami. Prehranjuje se z žuželkami, med katerimi prevladujejo nočni metulji, mrežekrilci in mladoletnice. Podnevi se zatekajo na podstrešja stavb, redkeje jame. Kotišča so v stavbah, kjer so izpostavljena človekovim posegom (od vandalizma do neustreznih prenov zgradb). V jamah je vrsta izpostavljena vandalizmu ali motnjam s strani obiskovalcev.	104.472 ha	4.547 ha	neugodno
brazdar (<i>Rhysodes sulcatus</i>)	SI3000263 Kočevo	6,5 do 8 mm velik hrošček, s podolgovatim in skoraj paralelnim telesom, ki je svetlejši ali temnejši rdečerjave barve. Glava je majhna z izbočenimi očmi in kratkimi nitastimi tipalicami, ovrtnik žlebast, pokrovke črtaste, noge so razmeroma kratke in rdečerjave. Hrošči so aktivni ponoči. Gre za indikatorsko vrsto stabilnega, naravnega mešanega gozda s pragozdnim značajem. Živi za lubjem odmrlih debel, kjer je dovolj vlage. Ogroža jo gospodarjenje z gozdom, lahko pa jo tudi kaj hitro izlovimo. Pri iskanju hrošča pod lubjem odmrlih dreves se uničuje tudi njen življenjski prostor.	14.769 ha	56 ha	neugodno: premajhna količina odmrle biomase
alpski kozliček (<i>Rosalia alpina</i>)*	SI3000263 Kočevo	15 do 38 mm velik hrošč s podolgovatim in paralelnim telesom in dolgimi členastimi tipalkami. Je modre barve, na pokrovcih ima po tri prečne črne pege in tudi sklepi členov tipalk so črni. Živijo v pasu bukve med 600 in 1200 m nadmorske višine. Hrošči so dnevnoaktivne živali in se pojavljajo na posekanem ali sveže poškodovanem lesu različnih listavcev, med katerimi prevladuje bukev (cepanice, hloidi, poškodovana debela in veje, štori...), kamor samice odlagajo jajčeca. Ličinke živijo v mrtvih ali ostarelih drevesih. Domneva se, da poteka razvoj v debelih dreves, ki so izpostavljena soncu. Razvoj vrste v Sloveniji traja tri do štiri leta. Veliko nevarnost za vrsto predstavlja zadrževanje hlobov in cepljenic znotraj življenjskih območij v mesecu juliju in avgustu, v katere samice tudi zalegajo. Ta zarod je zaradi nadaljne predelave lesa, že v naprej obsojen na propad, kar je trenutno eden glavnih razlogov za upad številčnosti vrste pri nas.	37.265 ha	133 ha	neugodno: premajhna količina in dimenzije odmrle biomase
veliki pupek (<i>Triturus carnifex</i>)	SI3000263 Kočevo	Največja vrsta pupkov v Evropi, ki zraste do 25 cm, večinoma pa doseže okoli 18 cm. Po videzu spominja na močerada, samec ima na hrbtu žagasto nazobčan greben, samica pa živo rumeno črto. Ličinke so podobne staršem,	106.790 ha	4.553 ha	neugodno: prerodka mreža mokrotnih

PRILOGE Z DODATNIMI PREGLEDNICAMI

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO/POV	Velikost cone znotraj GGE	Ocena stanja na območju
		na zunaj se razlikujejo le v tem, da imajo zunanje škrge, s čimer so vezane na življenje v vodi. Odrasel osebek se prehranjuje na kopnem, predvsem na ekstenzivnih vlažnih travnikih gričevnatega in hribovitega sveta. Prezimuje lahko na kopnem (v gozdu ali grmiščih v zavetju na vlažnih mestih pod kamni, v skalnih razpokah in luknjah, pod ali v razpadajočem lesu...) ali v vodi, kjer se tudi razmnožuje (srednje veliki kali in druge stoječe mirne vode, ki se zelo redko izsušijo in imajo bujno obrežno in vodno rastlinje ter čisto vodo). Ogroža ga uničevanje in onesnaževanje vodnih okolij, vlaganje rib, intenzivno kmetijstvo ter ceste in promet. Za ohranjanje vrste so pomembni ekološki koridorji, ki vse življenjske prostore na širšem območju povezujejo v funkcionalno celoto.			habitatov v gozdu brez rib
rjavi medved (<i>Ursus arctos</i>)*	SI3000263 Kočevsko	Poleg severnega medveda je rjavi medved največja danes živeča zver. Njegovo močno telo meri v dolžino 150-250 cm, rep ima kratek. Največji samci tehtajo pri nas več kot 200 kg, samice pa so občutno manjše. Je samotarska žival, ki lahko živi tudi do 35 let. Pri nas živi v bukovo-jelovih gozdovih dinarskega visokega krasa. Prehrana: pretežno (90%) rastlinojed (plodovi bukve, hrasa, kostanja, leske, oreha, drena, jerebika, maline, jagode, borovnice, robide, hruške, jabolka, slive,..., trava, gobe,...), mravlje, mrhovina, mladiči rastlinojedov ipd. Zaradi velikosti telesa in pretežno rastlinske prehrane, ki ni energetsko bogata, mora medved pojesti veliko količino hrane, kar pomeni, da potrebuje veliko časa, da jo najde. Pri tem prehodi velike razdalje ter se seli. Zimo prespi, vendar to ni pravo zimsko spanje. Brlog, ki ne sme biti izpostavljen motnjam, je ključnega pomena za izbiro življenjskega prostora. To še posebej velja za samice, ki pozimi v njih kotijo mladiče. Pomembni so tudi mladi stadiji gozda, kjer uspevajo plodonosne vrste. Na izbiro življenjski prostora močno vpliva človek.	502.621 ha	4.387 ha	ugodno
koconogi čuk (<i>Aegolius funereus</i>)	SI5000013 Kočevsko	Koconogi čuk je majhna sova z belo obrobljenim obraznim diskom in rumenimi očmi. Peruti so temno rjave z belimi pikami. Naseljuje pretežno iglaste, lahko tudi mešane gozdove v višjih legah (nad 800 m). Za gnezdenje potrebuje luknje, ki jih je v preteklem letu iztesala črna žolna. Hrani se z voluharicami, mišmi, rovkami in pticami pevkami. V špranjah in drevesnih rogovilah dela zaloge hrane. Lovi tako v gozdu kot na bolj odprtih predelih (jase, poseke, gozdni robovi). V Sloveniji velja za redko gnezdilko gorskega in dinarskega sveta. Samci so stalnice, samice in mladiči pa klateži.	97.522 ha	4.548 ha	neugodno: premajhna količina in dimenzije odmrle biomase
gozdni jereb (<i>Bonasa bonasia</i>)	SI5000013 Kočevsko	Pri gozdnem jerebu sta oba spola varovalno rjavo-sivo obarvana, samec pa ima črno grlo. V Sloveniji gnezdi v mirnih mešanih gozdovih, zlasti zrelih, s plodonosno podrastjo (leska, jerebika) in številnimi jasami ali posekami. Gnezdo je na tleh v kritju drevesa ali grma. V času svatovanja se oglašča s tihim piskanjem, ki zahteva dober sluh. Hrani se s popki, poganjki, listi, sadeži in semeni, mravljami in njihovimi ličinkami. Pozimi se hrani pretežno na drevesih, poleti na tleh. Je ena najbolj izrazitih stalnic, ki se premika le lokalno, kar je povezano z iskanjem hrane. Ogroža ga opuščanje tradicionalnega pašništva na planinah.	93.101 ha	4.553 ha	neugodno: velik upad populacije zaradi neugodnega stanja a habitata
belohrbti detel (<i>Dendrocopos leucotos</i>)	SI5000013 Kočevsko	Belohrbti detel ima črne peruti, ki so gosto belo progaste brez večjih belih lis, na bokih so številne črne proge, trtica je bela, podrepno perje rdeče, samec pa ima tudi rdečo kapo.	25.591 ha	334 ha	neugodno: premajhne količine in dimenzije

PRILOGE Z DODATNIMI PREGLEDNICAMI

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO/POV	Velikost cone znotraj GGE	Ocena stanja na območju
		Prebiva v zrelih bukovo-jelovih gozdovih z veliko odmrlega, padlega drevja. Duplo si izteše v propadajoče drevo z mehkim lesom. Par ima velik teritorij. Hrani se pretežno z ličinkami lesnih hroščev na odmrlem drevju. Je stalnica in v Sloveniji zelo redka gnezdilka. Ogroža ga intenzivno gospodarjenje z gozdovi (odstranjevanje odmrlega, propadajočega drevja).			odmrle biomase
črna žolna (<i>Dryocopus martius</i>)	<u>SI5000013</u> <u>Kočevsko</u>	Je največja evropska žolna, obarvana povsem črno in z rdečo kapo. Živi v mešanih bukovo-jelovih in iglastih gozdovih, kjer si za gnezdenje teše dupla z ovalnim vhodom. Par potrebuje za uspešno gnezdenje kar 300-400 ha gozda. Med prehranjevanjem na starih drevesih (zlasti iglavcih) za seboj pušča velike luknje, v katerih išče lesne mravlje. Hrani se z ličinkami, bubami in odraslimi mravljami ter lesnimi hrošči. Njen jezik je močno lepljiv, na konici pa ima 4-5 kaveljčkov, s katerimi lahko izza lubja potegne ličinke hroščev. Je stalnica in v Sloveniji pogosta gnezdilka. Zaenkrat ni ogrožena, njena evropska populacija je narasla.	94.292 ha	4.540 ha	ugodno
mali skovik (<i>Glaucidium passerinum</i>)	<u>SI5000013</u> <u>Kočevsko</u>	Mali skovik je najmanjša evropska sova, malce večja od vrabca. Prebiva v iglastih in mešanih gozdovih s številnimi presvetlitvami, jasami in posekami, praviloma v višjih legah. Gnezdo si naredi v duplu, ki ga je prejšnje leto iztesal veliki detel. Je stalnica, samec celo leto brani teritorij. Hrani se s pticami pevkami (meniščki, ščinkavci, čiški ipd.) in malimi sesalci, ki jih lovi predvsem v jutranjem in večernem mraku, lahko pa tudi čez dan. Plen lovi na zalogo in ga shranjuje, zlasti pozimi. V Sloveniji je redka gnezdilka gorskega sveta Alp, Pohorja in Dinaridov.	97.522 ha	4.548 ha	ugodno
vijeglavka (<i>Jynx torquilla</i>)	<u>SI5000013</u> <u>Kočevsko</u>	Vijeglavka je majhna, varovalno rjavo-sivo progasto obarvana žolna, ki je ime dobila po značilnem zvijanju vratu vstran, kadar je soočena s potencialnim plenilcem. Prebiva v presvetljenih gozdovih, parkih in mozaični kmetijski krajini s številnimi visokodebelnimi sadovnjaki in drevesnimi mejicami. Je edina žolna, ki si ne teše dupla sama, ker ima prešibak kljun. Zasede naravna dupla ali stara dupla ostalih žoln, lahko pa prevzame aktivno duplo drugim vrstam (sinicam, muharjem ali vrabcem). Hrani se skoraj izključno z mravljami, ki jih lovi na mravljiščih z dolgim, lepljivim jezikom. Je selivka, ki prezimuje v Afriki južno od Sahare, v manjšem številu v Sredozemlju, na gnezdišča v Sloveniji pa se vrne v začetku aprila. Ogrožena je zaradi izginjanja primernih gnezdišč (visokodebelnih sadovnjakov z dupli) in intenzifikacije kmetijstva.	10.530 ha	53 ha	ugodno
rjavi srakoper (<i>Lanius collurio</i>)	<u>SI5000013</u> <u>Kočevsko</u>	Samec rjavega srakoperja ima sivo glavo, črno očesno masko, rjav hrbet in rožnate prsi ter trebuh, samica je rjavo-sivih tonov s progami po bokih in trebuhu. Prebivajo v mozaični kmetijski krajini z drevesno-grmovnimi mejicami, grmišči in košenimi travniki. Gnezdo si spletejo v gostem, trnastem grmovju. Hranijo se z žuželkami (zlasti hrošči), malimi sesalci, pticami in plazilci. Lovijo s preže, najraje na sveže pokošenih površinah pa tudi na makadamskih cestah. Odvečno hrano shranjujejo nabodeno na trne ali odlomljene veje. Rjavi srakoper je selivka, ki prezimuje v V in J Afriki, vrne se aprila.	8.002 ha	37 ha	neugodno: upad populacije zaradi zmanjševanja habitatov
sršenar (<i>Pernis apivorus</i>)	<u>SI5000013</u> <u>Kočevsko</u>	Sršenarja od kanje ločimo po manjši, sivi glavi in daljšem repu z značilno razporejenimi tremi prečnimi progami. Naseljuje odprte gozdovi s številnimi jasami in mozaično kmetijsko krajino. Gnezdi na velikih drevesih, 10-20 m nad tlemi. Hrani se z ličinkami, bubami in odraslimi	97.522 ha	4.548 ha	Ugodno

PRILOGE Z DODATNIMI PREGLEDNICAMI

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO/POV	Velikost cone znotraj GGE	Ocena stanja na območju
		kožekrilci (ose, sršeni, čmrlji), spomladi tudi z drugimi žuželkami, dvoživkami, plazilci, malimi sesalci, jajci in mladiči ptic, občasno tudi s sadeži. Žuželkam v letu sledi do gnezda, ki ga nato izkoplje (koplje tudi do globine 40 cm). Osje želo pred zaužitjem odščipne s kljunom. Sadeže obira z vej ali pobira po tleh, s krepplji odstrani morebitno koščico. Spretno lovi tudi peš na tleh. Je selivka, ki prezimuje v zahodnem in centralnem delu ekvatorialne Afrike in se vrne sredi aprila. Zelo je občutljiv na človekove motnje v času gnezdenja ter na spremembe v gnezditvenem habitatu.			
triprsti detel (<i>Picoidea tridactylus</i>)	SI5000013 Kočevo	Triprsti detel je posebnost v vsaj dveh pogledih: kot pove že njegovo ime, ima na nogah zgolj tri in ne štiri prste kot ostali detli, poleg tega pa je edini detel brez rdeče barve na telesu. Samec ima rumeno kapico. Prebiva v zrelih iglastih, najpogosteje smrekovih gozdovih z velikim deležem odmrlega drevja. Duplo izteše v mehki les propadajočega drevesa. Hrani se z žuželkami, ličinkami in odraslimi lesnimi hrošči, ki jih išče pod lubjem. Je stalnica in redka gnezdilka v Sloveniji. Ogrožen je zaradi intenzivnega gospodarjenja z gozdovi (odstranjevanje odmrlega, propadajočega drevja).	17.916 ha	1.133 ha	neugodno: premajhne količine in dimenzije odmrle biomase
pivka (<i>Picus canus</i>)	SI5000013 Kočevo	Pivka ima siv trebuh, zelene peruti, rumenkasto zeleno trtico in črn brk, samec pa poleg tega še majhno rdečo kapo. Ime je dobila po oglašanju »piu-piu-piu«, katerega ton proti koncu pada. Naseljuje mešane in listnate gozdove, rečne loke in drevesne mejice. Duplo si izteše sama, najpogosteje v listavce (javor, bukev, hrast, lipa, vrba). Hrani se z mravljami in drugimi žuželkami, ki jih lovi na tleh in na drevju, kjer izza lubja pobira tudi njihove ličinke in bube. Je manj specializirana na mravlje kot zelena žolna. Je stalnica, v Sloveniji velja za pogosto vrsto. V nižinskih predelih jo ogroža zlasti uničevanje rečnih lok in drevesnih mejic.	96.656 ha	4.541 ha	ugodno
kozača (<i>Strix uralensis</i>)	SI5000013 Kočevo	Kozača je velika sova z dolgim repom in rumenkastim kljunom. Gnezdi v zrelih jelovobukovih gozdovih z gozdnimi jasami in posekami v duplu ali na vrhu odlomljenega drevesa. Partnerska vez traja vse življenje, partnerja pa jo vzdržujeta celo leto. V Sloveniji gnezdi skoraj izključno na jugu države, v dinarskih gozdovih. Hrani se z malimi sesalci in pticami. Njena populacijska nihanja so močno vezana na nihanja glodavcev, v letih z malo glodavci ne gnezdi. Je stalnica s celoletnim prehranjevalnim teritorijem, ki ga mlade ptice vzpostavijo jeseni v letu izvalitve.	97.166 ha	4.548 ha	ugodno

13 PROSTORSKI DEL NAČRTA

1. Stanje in razvoj gozdnih površin

Preglednica: Pregled površin

	Površina v ha	Indeks v %
Pretekli gozdnogospodarski načrt	4.515,06	100,0
Novo določene gozdne površine	6,58	0,1
Novo izločene površine	9,48	0,2
Izkrčene površine v preteklem obdobju	0,00	0,0
Skupna površina gozda novega načrta	4.512,16	99,9
Površine v zaraščanju	2,23	-
Druga gozdna zemljišča	0,00	-

Razlogi za novo določene in novo izločene površine se nahajajo v prilagoditvi meje enote novemu zemljiško katastrskemu načrtu, v različni kvaliteti zarisa gozdne maske (novejše in kakovostnejše podlage) in v doslednejšem izločanju cest. Krčitev gozdov v enoti ni bilo.

2. Večfunkcionalna območja

V enoti je 384,70 ha gozdov, kjer se pojavlja več funkcij, ki vplivajo na gospodarjenje, vendar nobena druge funkcije po svojem pomenu ne izključuje. To so območja, kjer so na isti površini navzoče ekološke (vsaj 2. stopnja) in okolju prijazne socialne funkcije (zaščitna, varovanje naravnih vrednot, varovanje kulturne dediščine, estetska in raziskovalna), prav tako vsaj 2. stopnje poudarjenosti.

Preglednica: Pregled površin večfunkcionalnih območij

Območje	Površina (ha)	Delež od gozdnega prostora (%)
1. območje	17,30	0,4
2. območje	10,60	0,2
3. območje	0,24	0,0
4. območje	34,37	0,8
Skupaj	62,51	1,4

1. območje – s 1. stopnjo poudarjenosti sta navzoči vsaj ena ekološka in vsaj ena okolje obremenjujoča socialna funkcija,
2. območje – z navzočo vsaj eno ekološko funkcijo s 1. stopnjo poudarjenosti ter vsaj eno okolje obremenjujočo socialno funkcijo 2. stopnje poudarjenosti,
3. območje – z navzočo vsaj eno okolje obremenjujočo socialno funkcijo s 1. stopnjo poudarjenosti ter vsaj eno ekološko funkcijo 2. stopnje poudarjenosti,
4. območje - z navzočo vsaj eno ekološko in eno okolje obremenjujočo socialno funkcijo na ravni 2. stopnje poudarjenosti.

3. Intenzivnost gospodarjenja

Preglednica: Pregled površin intenzivnosti gospodarjenja

Intenzivnost	Površina (ha)	Delež (%)
Zelo velika intenzivnost	3.003,45	66,6
Velika intenzivnost	1.160,79	25,7
Srednja intenzivnost	338,08	7,5
Majhna intenzivnost	3,51	0,1
Gozdovi brez načrtovanih ukrepov	5,38	0,1
Skupaj	4.511,21	100,0

V enoti prevladujejo odseki z zelo veliko in veliko intenzivnostjo gospodarjenja, saj skoraj celotno površino pokrivajo visoko produktivni gospodarski gozdovi. Odsekov z majhno intenzivnostjo in brez načrtovanih ukrepov v enoti je manj kot 2 promila.

4 Gozdovi s posebnim namenom in varovalni gozdovi

Kategorija	Površina v ha	Delež v %
Gozdovi s posebnim namenom, ukrepi dovoljeni	43,88	1,0
Gozdovi s posebnim namenom, ukrepi niso dovoljeni	5,38	0,1

Gozdovi s posebnim namenom, kjer so ukrepi dovoljeni, so bili razglašeni z Odlokom o razglasitvi Baze 20 za kulturni spomenik državnega pomena (Uradni list RS, št. 81/99) in Odlokom o razglasitvi bolnišnice Jelendol za kulturni spomenik državnega pomena (Uradni list RS, št. 81/99). Ti gozdovi se nahajajo na dveh predelih: Baza 20 in Jelendol.

Gozdovi s posebnim namenom, kjer ukrepi niso dovoljeni, so bili razglašeni z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Uradni list RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 01/13, 39/15 in 191/20). To so gozdovi na območju Podsteniške in Rožeške koliševke ter gozdovi v okolici Ledene jame pod Kunčem.

Varovalnih gozdov v enoti ni.

5 Gozdov za sanacijo v enoti ni.

6 Območja gozdov pomembna za ohranitev prosto živečih živali in biotske raznovrstnosti

Mirne cone, območja pomembna za ohranitev prosto živečih živali, se nahajajo na površini 2.181,17 ha. Grmišč in zimovališč v enoti ni.

Preglednica: Območja gozdov pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti

Območja	Površina v ha	Delež v %
Natura 2000	4.511,21	100,0
EPO	4.511,21	100,0

Površine in deleži so prikazani za celoten gozdni prostor.

Območja Natura 2000: SPA Kočevsko, SCI Kočevsko.

Ekološko pomembna območja: EPO Kočevsko in EPO Osrednje območje življenjskega prostora velikih zveri.

7 Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah

Preglednica: Varstvena in ogrožena območja gozdov po predpisih o vodah

Območja	Površina v ha
Poplavno območje – redke poplave	0,00
Potencialno erozijsko območje – običajni ukrepi	0,00
Potencialno erozijsko območje – zahtevni ukrepi	0,00
Zanemarljiva verjetnost pojavljanja zemeljskih plazov	698,43
Zelo majhna verjetnost pojavljanja zemeljskih plazov	1.593,16
Majhna verjetnost pojavljanja zemeljskih plazov	1.537,39
Srednja verjetnost pojavljanja zemeljskih plazov	454,42
Velika verjetnost pojavljanja zemeljskih plazov	260,23
Zelo velika verjetnost pojavljanja zemeljskih plazov	1,51

8 Območja gozdov, kjer je dopustno krčenje

Krčenje gozda ni dovoljeno na 49,26 ha. To so gozdovi na območju obeh koliševk ter gozdovi v okolici Ledene jame pod Kunčem (gozdni rezervati) ter gozdovi Baze 20 in Jelendola (gozdovi s posebnim namenom, kjer so ukrepi dovoljeni).

V enoti je 4.461,95 ha strnjanih gozdov, gozdov z vsaj eno izmed ekoloških funkcij na prvi stopnji poudarjenosti ter gozdov na območju gozdne učne poti, kjer krčenje gozda praviloma ni dopustno.

9 Pregled in zasnova gozdne infrastrukture ter drugih prostorskih ureditev v gozdnem prostoru

Zaprtilih gozdov v skladu z Uredbo o pristojbini za vzdrževanje gozdnih cest (Uradni list RS, št. 38/94 in nasl.) v enoti ni. Skupna dolžina gozdnih cest in javnih cest je 104,3 km in so vse produktivne. Javnih cest v enoti ni. Povprečna gostota produktivnih gozdnih cest je 23,1 m/ha.

Prednostnih območij za gradnjo cest ni.